EBA/GL/2026/06

26 June 2026

Насоки (преразгледани) относно общите процедури и методологии за процеса на надзорен преглед и оценка (ПНПО) и надзорните стрес тестове съгласно Директива 2013/36/ЕС

Спазване на насоките и задължения за докладване

Статут на настоящите насоки

1. Този документ съдържа насоки, издадени съгласно член 16 от Регламент (ЕС) № 1093/2010[1]. Съгласно член 16, параграф 3 от Регламент (ЕС) № 1093/2010 компетентните органи и финансовите институции полагат всички усилия за спазване на насоките.

2. В насоките е представено становището на ЕБО за подходящите надзорни практики в Европейската система за финансов надзор и за това как следва да се прилага правото на Съюза в дадена област. Компетентните органи, както са определени в член 4, параграф 2 от Регламент (ЕС) № 1093/2010, за които се отнасят тези насоки, трябва да ги спазват, като ги включат в практиките си по подходящ начин (напр. като изменят своята правна рамка или надзорни процеси), включително когато насоките са насочени основно към институциите.

Изисквания за докладване

3. Съгласно член 16, параграф 3 от Регламент (ЕС) № 1093/2010, най-късно до 28/12/2026 компетентните органи трябва да уведомят ЕБО дали спазват или възнамеряват да спазват настоящите насоки, а в противен случай — да изложат причините за неспазването им. При липсата на уведомление в посочения срок ЕБО ще счита, че компетентните органи не спазват насоките. Уведомленията следва да се изпратят чрез подаване на формуляра, намиращ се на уебсайта на ЕБО, като се посочи референтен номер „EBA/GL/2026/06“. Уведомленията следва да се подават от лица, оправомощени да докладват за наличието на съответствие от името на техните компетентни органи. Всяка промяна в статута на спазването на насоките също се докладва пред ЕБО.

4. Уведомленията се публикуват на уебсайта на ЕБО в съответствие с член 16, параграф 3.

[1] Регламент (ЕС) № 1093/2010 на Европейския парламент и на Съвета от 24 ноември 2010 година за създаване на Европейски надзорен орган (Европейски банков орган), за изменение на Решение № 716/2009/ЕО и за отмяна на Решение 2009/78/ЕО на Комисията (ОВ L 331, 15.12.2010 г., стр. 12, ELI: http://data.europa.eu/eli/reg/2010/1093/oj).

Дял 1. Предмет, обхват и определения и въвеждане

Предмет

1. Тези насоки определят общите процедури и методологии за функционирането на процеса на надзорен преглед и оценка (ПНПО), посочени в членове 48н, 97 и 107, параграф 1, буква а) от Директива 2013/36/ЕС[2], включително и тези за оценка на организацията и третирането на рисковете, включително изпирането на пари и финансирането на тероризма, посочени в членове 76 до 87 от същата директива, както и процесите и действията, предприети във връзка с членове 48о, 98, 100, 101, 102, 104, 104а, 104б, 104в, 105, 107, параграф 1, буква б) и член 117 от същата директива. Настоящите насоки имат за цел да предоставят общи методологии, които да се използват от компетентните органи при извършване на надзорните стрес тестове в контекста на техните ПНПО, както е посочено в член 100, параграф 2 от Директива 2013/36/ЕС. Освен това в настоящите насоки също така се уточнява в съответствие с член 104а, параграф 7 от Директива (ЕС) 2024/1619 как следва да се прилагат на практика изискванията, когато долната граница на капиталовото изискване е станала обвързваща за дадена институция.

2. Настоящите насоки не определят методологии за стрес тестовете, извършвани от ЕБО в сътрудничество с други компетентни органи в съответствие с член 22 от Регламент (ЕС) № 1093/2010; въпреки това те описват обхвата на стрес тестовете, за да спомагат за определянето на подходящия контекст за разглеждането на бъдещи стрес тестове на ЕБО като част от надзорните стрес тестове.

Обхват на прилагане

3. Компетентните органи следва да прилагат тези насоки в съответствие с нивото на прилагане, определено в член 110 от Директива 2013/36/ЕС при спазване на изискванията и освобождаванията, използвани съгласно членове 108 и 109 от Директива 2013/36/ЕС.

4. За предприятията майки и дъщерните предприятия, включени в консолидацията, компетентните органи следва да коригират дълбочината и нивото на детайлизиране на оценките си така, че да съответстват на нивото на прилагане, установено в изискванията на Регламент (ЕС) № 575/2013, посочени в първа част, дял II от същия Регламент, като по-

[2] Директива 2013/36/ЕС на Европейския парламент и на Съвета от 26 юни 2013 г. относно достъпа до осъществяването на дейност от кредитните институции и относно пруденциалния надзор върху кредитните институции и инвестиционните посредници, за изменение на Директива 2002/87/ЕО и за отмяна на Директиви 2006/48/ЕО и 2006/49/ЕО (ОВ L 176, 27.6.2013 г., стр. 338, ELI: http://data.europa.eu/eli/dir/2013/36/oj).

конкретно признават освобожданията съгласно членове 7 и 10 от Регламент (ЕС) № 575/2013 и член 21 от Директива 2013/36/ЕС.

5. Когато дадена институция има дъщерно предприятие в същата държава членка, но не са предоставени освобожданията, посочени в първа част от Регламент (ЕС) № 575/2013, може да се приложи пропорционален подход при оценката на адекватността на капитала и ликвидността чрез акцентиране върху оценката на разпределението на капитала и ликвидността между субектите и евентуалните пречки пред прехвърлянето на капитал или ликвидност в рамките на групата.

6. За трансграничните групи следва да се прилагат процедурни изисквания по координиран начин в рамките на колегиите от надзорни органи, установени съгласно член 116 или 51 от Директива 2013/36/ЕС. Дял 10 обяснява подробно как се прилагат тези насоки по отношение на трансгранични групи и техните субекти.

7. Когато дадена институция е учредила ликвидна подгрупа съгласно член 8 от Регламент (ЕС) № 575/2013, компетентните органи следва да извършват оценката на рисковете за ликвидността и финансирането и да прилагат надзорни мерки за субектите, обхванати от такава подгрупа на равнището на ликвидната подгрупа.

Адресати

8. Настоящите насоки са предназначени за компетентните органи, както е определено в член 4, параграф 2, подточки i) и viii) от Регламент (ЕС) № 1093/2010.

Определения

9. Освен ако не е посочено друго, термините, използвани и определени в Регламент (ЕС) № 575/2013[3], Директива 2013/36/ЕС, Директива 2014/59/ЕС[4] или Насоките на ЕБО относно стрес тестването на институциите[5], имат същото значение в насоките. В допълнение, за целите на настоящите насоки се прилагат следните определения:

„Надзорен орган в областта на БИП/БФТ“ означава надзорен орган съгласно определението по член 2, параграф 1, точка 45 от Регламент (ЕС) 2024/1624, който отговаря за надзора на спазването от страна на институциите на разпоредбите на посочения регламент.

[3] Регламент (ЕС) № 575/2013 на Европейския парламент и на Съвета от 26 юни 2013 г. относно пруденциалните изисквания за кредитните институции и инвестиционните посредници и за изменение на Регламент (ЕС) № 648/2012 (ОВ L 176, 27.6.2013 г., стр. 1, ELI: http://data.europa.eu/eli/reg/2013/575/oj).

[4] Директива 2014/59/ЕС на Европейския парламент и на Съвета от 15 май 2014 г. за създаване на рамка за възстановяване и преструктуриране на кредитни институции и инвестиционни посредници и за изменение на Директива 82/891/ЕИО на Съвета и директиви 2001/24/ЕО, 2002/47/ЕО, 2004/25/ЕО, 2005/56/ЕО, 2007/36/ЕО, 2011/35/ЕС, 2012/30/ЕС и 2013/36/ЕС и на регламенти (ЕС) № 1093/2010 и (ЕС) № 648/2012 на Европейския парламент и на Съвета (ОВ L 173, 12.6.2014 г., стр. 190, ELI: http://data.europa.eu/eli/dir/2014/59/oj).

[5] Насоки на ЕБО относно стрес тестването на институциите (EBA/GL/2018/04).

„Изисквания за капиталови буфери“ означава капиталовите изисквания, посочени в глава 4 на дял VII от Директива 2013/36/ЕС.

„Консолидираща институция“ означава институция, която е длъжна да спазва пруденциалните изисквания въз основа на консолидационното състояние, в съответствие с първа част, дял 2, глава 2 от Регламент (ЕС) № 575/2013“.

„Капацитет за генериране на ликвидност“ означава способността на институцията да притежава или да има достъп до допълнителна ликвидност през краткосрочни, средносрочни и дългосрочни времеви хоризонти, за да противодейства на стрес сценарии.

„Риск за финансиране“ означава риска от това институцията да не разполага със стабилни източници на финансиране в средносрочен и дългосрочен план, което поражда настоящ или бъдещ риск да не може да изпълни финансовите си задължения по плащания и обезпечения, когато те станат дължими в средносрочен до дългосрочен план, изобщо или без неприемливо увеличаване на разходите по финансирането.

„Предоставяне на кредити в чуждестранна валута“ означава предоставяне на кредити на кредитополучатели, независимо от правната форма на кредитното улеснение (напр. включващ отложени плащания или подобни финансови договорености), във валути, различни от законното платежно средство на страната, в която е местожителството или седалището на кредитополучателя.

„Риск при предоставяне на кредити в чуждестранна валута“ означава настоящия или бъдещ риск за доходите и собствения капитал на институцията, произтичащ от предоставянето на кредити в чуждестранна валута на нехеджирани кредитополучатели.

„Вътрешен анализ на адекватността на капитала (ВААК)“ означава процеса на установяване, измерване, управление и наблюдение на вътрешния капитал, който се прилага от дадена институция по силата на член 73 от Директива 2013/36/ЕС.

„Вътрешен анализ на адекватността на ликвидността (ВААЛ)“ означава процеса на установяване, измерване, управление и наблюдение на ликвидността, който се прилага от дадена институция по силата на член 86 от Директива 2013/36/ЕС.

„Категория на институцията“ означава показателя за системната значимост на институцията, определен въз основа на размера и сложността на институцията и обхвата на нейната дейност.

„Ликвидност в рамките на деня“ означава средствата, достъпни в рамките на работния ден, за да може институцията да извърши плащания в реално време.

„Ликвиден риск в рамките на деня“ означава настоящия или бъдещ риск от това институцията да не успее да управлява ефективно своите ликвидни нужди в рамките на деня.

„Макропруденциално изискване“ или „мярка“ означава изискването или мярката, наложени от компетентен или специално определен орган за противодействие на макропруденциален или системен риск.

„Съществена валута“ означава валута, в която институцията има съществени балансови или задбалансови позиции.

„Риск от изпиране на пари и финансиране на тероризма (ИП/ФТ)“ означава рискът, както е определен в Насоките на ЕБО за рисково базиран надзор[6].

„Оперативна устойчивост“ означава способността на дадена институция да изпълнява критични или важни функции в моменти на смущения в дейността.

„Общо капиталово изискване (ОКИ)“ означава сбора от общото ПНПО капиталово изискване (ОПКИ), изискванията за капиталови буфери и макропруденциалните изисквания, когато са изразени като капиталови изисквания.

„Общо изискване за отношението на ливъридж (ОИОЛ)“ означава сборът от общото ПНПО изискване за отношението на ливъридж (ОПИОЛ) и изискването за буфер на отношението на ливъридж за Г-СЗИ в съответствие с член 92, параграф 1а от Регламент (ЕС) № 575/2013.

„Обща ПНПО оценка“ означава актуалната оценка на общата жизнеспособност на дадена институция въз основа на оценката на ПНПО елементите.

„Общ ПНПО рейтинг“ означава числения показател на общия риск за жизнеспособността на дадена институция въз основа на общата ПНПО оценка.

„Капиталови изисквания по първи стълб“ или „P1R“ означава капиталовите изисквания, които институцията е длъжна да поддържа в съответствие с трета, четвърта и седма част от Регламент (ЕС) № 575/2013 и глава 2 от Регламент (ЕС) 2017/2402.

„Насоки по втори стълб“ или „P2G“ означава нивото и качеството на собствения капитал, с който се очаква да разполага институцията над нейните ОКИ, определени в съответствие с указаните в настоящите насоки критерии.

„Насоки по втори стълб за риска от прекомерен ливъридж“ или „P2G-LR“ означава нивото и качеството на собствения капитал, с който се очаква да разполага институцията над нейното ОИОЛ, определен в съответствие с указаните в настоящите насоки критерии.

[6] Насоки на ЕБО относно характеристиките на рисково базирания подход при надзора на борбата с изпирането на пари и финансирането на тероризма и мерките, които да бъдат взети при упражняване на надзор въз основа на чувствителността към риск съгласно член 48, параграф 10 от Директива (ЕС) 2015/849 (изменящи Съвместни насоки ESAs 2016 72) („Насоките на ЕБО за рисково базиран надзор“) (EBA/GL/2021/16).

„Изискване по втори стълб“ или „P2R“ означава допълнителните капиталови изисквания, наложени съгласно член 104, параграф 1, буква а) от Директива 2013/36/ЕС с цел преодоляване на рискове, различни от риска от прекомерен ливъридж.

„Изискване по втори стълб за риска от прекомерен ливъридж“ или „P2R-LR“ означава допълнителните капиталови изисквания, наложени в съответствие с член 104, параграф 1, буква а) от Директива 2013/36/ЕС, с цел преодоляване на риска от прекомерен ливъридж.

„Репутационен риск“ означава настоящия или възможен риск за доходите, собствения капитал или ликвидността на институцията, произтичащ от накърнена репутация на институцията.

„Рисков апетит“ означава съвкупното ниво и видове риск, които институцията е готова да поеме в рамките на своя капацитет за поемане на риск в съответствие с нейния бизнес модел, за да постигне своите стратегически цели.

„Оценка на риска“ означава цифровото изражение, обобщаващо надзорната оценка на индивидуалния риск за капитала, ликвидността и финансирането, която представлява вероятността даден риск да има значително пруденциално въздействие върху институцията (напр. потенциална загуба), след като се вземат предвид управлението и механизмите за контрол на риска и преди да се вземе предвид способността на институцията да намали риска чрез наличните капиталови и ликвидни ресурси.

„Рискове за капитала“ означава отделни рискове, които, ако се реализират, ще окажат значително пруденциално въздействие върху собствения капитал на институцията през следващите 12 месеца. Те включват, но не се ограничават до рисковете, обхванати в членове 79—87 от Директива 2013/36/ЕС.

„Рискове за ликвидността и финансирането“ означава отделни рискове, които ако се реализират, ще окажат значително пруденциално въздействие върху ликвидността на институцията през различни времеви хоризонти.

„Елемент на ПНПО“ означава едно от следните: анализ на бизнес модела, оценка на вътрешното управление и механизми за контрол на риска в рамките на институцията, оценка на рисковете за капитала, ПНПО капиталова оценка или ПНПО оценка на ликвидността и финансирането.

„Надзорни сравнителни показатели“ означава количествени инструменти или методологии, свързани с риска, разработени от компетентния орган за предоставяне на оценка на собствения капитал, необходим за покриване на рисковете или рисковите елементи, които не са обхванати от Регламент (ЕС) № 575/2013.

„Период на оцеляване“ означава периода, по време на който институцията може да продължи да работи в условия на стрес и все още да изпълнява своите задължения за плащане.

„Обща рискова експозиция (ОРЕ)“ означава общата рискова експозиция, както е определена в член 92 на Регламент (ЕС) № 575/2013.

„Общо ПНПО капиталово изискване (ОПКИ)“ означава сбора от капиталовите изисквания, посочени в член 92, параграф 1, букви а)—в) от Регламент (ЕС) № 575/2013 и допълнителните капиталови изисквания, определени съгласно критериите, посочени в настоящите насоки, за преодоляване на рискове, различни от риска от прекомерен ливъридж.

„Общо ПНПО изискване за отношението на ливъридж (ОПИОЛ)“ означава сбора от капиталовите изисквания, посочени в член 92, параграф 1, буква г) от Регламент (ЕС) № 575/2013 и допълнителните капиталови изисквания, определени съгласно критериите, посочени в настоящите насоки, с цел преодоляване на риска от прекомерен ливъридж.

„Нехеджирани кредитополучатели“ означава получатели на кредити на дребно и кредитополучатели, които са малки и средни предприятия, без естествено или финансово хеджиране, които са изложени на валутно несъответствие между валутата на кредита и валутата на хеджиране; естественото хеджиране включва по-специално случаи, при които кредитополучателите получават доход в чуждестранна валута (напр. парични преводи/приходи от износ), докато финансовото хеджиране обичайно предполага наличието на договор с финансова институция.

„Оценка на жизнеспособността“ означава цифровото изражение, обобщаващо надзорната оценка на елемент от ПНПО и представляващо указание за риска за жизнеспособността на институцията, произтичащ от оценения елемент на ПНПО.

Дата на прилагане

10. Настоящите насоки се прилагат от 1 януари 2027 г.

    Точки 102, 103, 239, 462, 463 и 470, буква е) влизат в сила от 1 януари 2027 г., с изключение на разпоредбата за отчитане на рисковете, свързани с неприлагането и заобикалянето на целевите финансови санкции, която влиза в сила от 10 юли 2027 г.

    Дял 12 се прилага от 11 януари 2027 г.

Отмяна

11. Насоките на ЕБО относно общите процедури и методологии за процеса на надзорен преглед и оценка (ПНПО) и надзорните стрес тестове от 18 март 2022 г. (EBA/GL/2022/03) и Насоките на ЕБО за оценка на риска в областта на информационните и комуникационните технологии (ИКТ) в рамките на процеса на надзорен преглед и оценка (ПНПО) (EBA/GL/2017/05) се отменят, считано от 1 януари 2027 г. Позоваванията на отменените насоки се считат за позовавания на настоящите насоки.

Дял 2. Рамка на ПНПО

2.1. Преглед на рамката на ПНПО

12. Компетентните органи следва да разполагат с всеобхватна рамка на ПНПО, която обхваща следните компоненти, които следва да се оценяват редовно, като се има предвид списъка на правните актове, публикувани отделно на уебсайта на ЕБО, спрямо които следва да се оценява спазването на изискванията от страна на институцията. Моделът за ангажираност по ПНПО, описан в раздел 2.4, определя как тази рамка може да бъде адаптирана за различни институции при прилагането на принципа на пропорционалност. Тези компоненти са:

    а. категоризация на институцията, както е посочено в раздел 2.1.1;

    б. наблюдение на ключовите показатели, както е посочено в дял 3;

    в. анализ на бизнес модела (АБМ), както е посочено в дял 4;

    г. оценка на вътрешното управление и механизмите за контрол в рамките на институцията, както е посочено в дял 5;

    д. оценка на рисковете за капитала, както е посочено в дял 6;

    е. оценка на адекватността на собствения капитал на институцията, както е посочено в дял 7;

    ж. оценка на рисковете за ликвидността и финансирането и оценка на ликвидността и ПНПО оценка на ликвидността и финансирането, както е посочено в дял 8;

    з. обща оценка на ПНПО (включително прилагането на надзорни мерки — и мерки за ранна намеса, когато е необходимо) и комуникация, както е посочено съответно в дял 9 и раздел 2.1.2.

13. Компетентните органи следва да разглеждат ПНПО като текущ процес, който интегрира резултатите от всички надзорни дейности и всички налични източници на информация в цялостен надзорен преглед на институцията. ПНПО следва да включва разглеждане на следното:

    а. резултата от предишни оценки на ПНПО, анализ на бизнес модела и текущ дистанционен надзор;

    б. финансовата отчетност на институцията, стратегическия(ите) план(ове), регулаторната отчетност (обща отчетност — COREP, финансова отчетност — FINREP и кредитен регистър, когато има такива) и вътрешната отчетност (например управленска информация, отчетност за капитала и ликвидността, вътрешни отчети за риска);

    в. ВААК/ВААЛ и системите за планиране на възстановяването на институцията;

    г. проверки на място;

д. оценки на вътрешни модели;

е. целенасочен задълбочен анализ;

ж. хоризонтални тематични прегледи;

з. анализ на стрес тестовете;

и. доклади от трети страни (например одиторски доклади, доклади от капиталови/кредитни анализатори);

й. други относими секторни или макроикономически изследвания/проучвания.

2.1.1. Категоризация на институциите

14. Компетентните органи следва да категоризират всички институции, попадащи в обхвата на техните надзорни правомощия, в четири различни категории въз основа на размера, системното значение, естеството, мащаба и сложността на дейностите на съответните институции и като вземат предвид член 97, параграф 4 от Директива 2013/36/ЕС. Категоризирането следва да отразява оценката на системния риск, създаван от институциите за финансовата система.

15. В рамките на дадена група от предприятия, ако компетентните органи установят, че значимостта на различните предприятия в групата, въз основа на елементите, посочени в точка 17, варира, те могат да приложат категоризация на индивидуално ниво, за да отразят тези разлики (например чрез определяне на различни категории за различните дъщерни предприятия в групата и/или за консолидираното предприятие).

16. Компетентните органи следва периодично да преразглеждат категоризацията на своите институции, както и след събития, които могат да повлияят на степента на риск на бизнес моделите, или след значителни корпоративни операции, като например мащабно изтегляне на инвестиции, сливане или придобиване или важно стратегическо действие.

17. За да се гарантира минимално ниво на съпоставимост, компетентните органи следва да използват изброените по-долу категории като отправна точка:

- Категория 1 — всички институции, определени като „големи институции“ в член 4, параграф 1, точка 146 от Регламент (ЕС) № 575/2013. Компетентните органи могат да класифицират „големи институции“ като институции от категория 2 или категория 3 от съображения за пропорционалност, при условие че те не са Г-СЗИ. Прекласифицирането на „големи институции“, които не са Г-СЗИ, следва да се извършва в съответствие с качествените критерии от категория 2 и категория 3, посочени по-долу, като се вземат предвид размерът на институцията, нейната системна значимост, както и естеството, мащабът и сложността на дейностите ѝ.
- Категория 2 — i) средни до големи институции, различни от включените в категория 1, които не са „малки и несложни институции“ съгласно определението в член 4, параграф 1, точка 145 от Регламент (ЕС) № 575/2013 и извършват дейност в няколко групи дейности, включително небанкови дейности, или имат значителни трансгранични дейности и предлагат кредитни и финансови продукти на клиенти на

дребно и корпоративни клиенти; ii) специализирани институции, които не са от системно значение, със значителни пазарни дялове в своите групи дейности или платежни системи, или платформи за търговия/пазари за финансови инструменти; iii) институции, които се считат за значими поради техния размер, дейности или бизнес модел (напр. централни институции на институционални защитни схеми (ИЗС), централни контрагенти (ЦК), централни депозитари на ценни книжа (ЦДЦК), централни кооперативни банки или централни спестовни банки), за икономиката (напр. по отношение на общите активи върху брутния вътрешен продукт — ОА/БВП) или за банковия сектор в дадена държава членка.

- Категория 3 — i) малки до средни институции, различни от включените в категории 1 и 2, които не са „малки и несложни институции“ съгласно определението в член 4, параграф 1, точка 145 от Регламент (ЕС) № 575/2013 и извършват дейност в ограничен брой групи дейности, или имат незначителна трансгранична дейност, които предлагат предимно кредитни продукти на клиенти на дребно, корпоративни и институционални клиенти с ограничено предлагане на финансови продукти; ii) специализирани институции с по-малко значими пазарни дялове в своите видове дейност или платежни системи, или финансови борси.
- Категория 4 — всички институции, определени като „малки и несложни институции“ съгласно член 4, параграф 1, точка 145 от Регламент (ЕС) № 575/2013, и всички други малки институции с несложна структура, които не попадат в категории 1—3 (например с ограничен обхват от дейности и незначителни пазарни дялове в техните групи дейности).

2.1.2. Постоянна оценка на рисковете, рамка за ескалация и надзорни мерки

18. Компетентните органи следва постоянно да оценяват рисковете, на които институцията е или би могла да бъде изложена, чрез своите надзорни дейности в съответствие с модела за ангажираност по ПНПО, описан в раздел 2.4.

19. Компетентните органи следва да гарантират, че резултатите от техните оценки са ясно документирани, като се обръща специално внимание на основните причини за констатираните недостатъци. Тези констатации следва да намерят отражение в ПНПО оценките, определени в съответствие с настоящите насоки, и да послужат като основа за последващите надзорни мерки, които компетентните органи могат да прилагат съгласно членове 102, 104 и 105 от Директива 2013/36/ЕС и националното законодателство, както и, когато е приложимо, за мерките за ранна намеса, посочени в член 27 от Директива 2014/59/ЕС, или за всякаква комбинация от горепосочените мерки.

20. Като част от текущата си надзорна дейност компетентните органи следва да предприемат подходящи и навременни последващи действия, за да гарантират, че институцията е отстранила ефективно констатираните недостатъци. В тази връзка компетентните органи следва да създадат рамка за ескалация за надзорните мерки на високо равнище, която да

подпомага избора на най-подходящите мерки (както количествени, така и качествени) за отстраняване на констатираните недостатъци. Това не засяга надзорните правомощия, предвидени в приложимата правна рамка, нито правото на преценка на компетентните органи да определят най-подходящите мерки въз основа на конкретните обстоятелства и констатираните недостатъци.

21. Рамката, посочена в предходната точка, следва да предвижда следните мерки, които не трябва да се разглеждат като строго последователни и могат да бъдат засилени или отслабени според нуждите:

    а. започване на засилен надзорен диалог с институцията, като например провеждане на среща с ръководния орган или изискване на самооценка от страна на институцията;

    б. съобщаване на корективните действия, които се очакват от институцията (необвързващи мерки), като например надзорни очаквания или препоръки;

    в. изискване на конкретни коригиращи действия от страна на институцията (обвързващи мерки), като например определяне на качествени показатели, които институцията трябва да спазва, и/или определяне/увеличаване на изискванията по втори стълб или на изискванията за ликвидност;

    г. прилагане на надзорни мерки за отстраняване на констатираните недостатъци, например административни санкции, корективни мерки или глоби.

22. При избора на надзорни мерки компетентните органи следва да определят цялостната схема за ескалация, като вземат предвид наличната информация, естеството, размера и сложността на институцията, както и необходимостта да се осигури своевременно отстраняване на констатираните недостатъци. Изборът следва да се ръководи от следните съображения, както е приложимо:

    а. очаквания резултат, който мерките целят да постигнат, и, когато е възможно, очакваните срокове за институцията за отстраняване на недостатъците;

    б. степента на сериозност на недостатъците и потенциалното пруденциално въздействие от нерешаването на проблема (т.е. дали е необходимо да се предприеме конкретна мярка за разрешаването му) и дали недостатъците вече са отстранени/обхванати от други мерки;

    в. доказаната способност или намерение на институцията да отстрани недостатъците;

    г. дали други мерки биха постигнали същата цел с по-малко административно и финансово въздействие върху институцията;

    д. възможността установените рискове и слабости да бъдат корелирани или да се самозасилват, или и двете, като в този случай се изискват по-строги надзорни мерки;

    е. всякакви други фактори, които компетентните органи счетат за относими.

23. Без да се засяга правото на преценка на компетентните органи при избора на най-подходящите мерки, всички налични количествени и качествени мерки следва да се използват по начин, който дава възможност за най-добро справяне с нивото на риска

и/или недостатъците. При това следва да се вземат предвид естеството на риска (количествен и/или качествен), процесът на ескалация, както и фактът, че количествените мерки следва да се прилагат за отстраняване на недостатъци във вътрешното управление, включително механизмите за вътрешен контрол, и други проблеми, когато другите надзорни мерки не са били ефективни или се считат за недостатъчни за отстраняване на констатираните недостатъци в подходящ срок[7].

24. Разпоредбите на настоящия дял не засягат възможността компетентните органи да предприемат надзорни мерки, пряко свързани с резултатите от надзорни дейности (напр. проверки на място или оценки на пригодността на членовете на ръководния орган и лицата, заемащи ключови позиции), когато резултатите от такива дейности изискват непосредствено прилагане на надзорни мерки за справяне със съществени недостатъци.

2.1.3. Диалог с институциите

25. Компетентните органи следва да поддържат диалог с институциите при осъществяването на надзорните си дейности.

26. Компетентните органи следва да съобщят на институцията резултатите от оценката по ПНПО в съответствие с дял 9 и да я информират за всички действия, които се изискват с цел спазване на надзорните мерки, приложени въз основа на тези констатации.

2.2. Определяне на ПНПО оценка

27. Компетентните органи следва да прилагат последователна система за определяне на оценка, която да улеснява комуникацията между компетентните органи и колегиите от надзорни органи, да спомага за съпоставимостта и за осигуряването на равни условия за всички институции, както и да определя приоритетите при разпределянето на надзорните ресурси и мерки при оценката на елементите на ПНПО. Те трябва да обобщят резултатите от своите оценки, като определят оценка на риска, оценка на елементите на ПНПО и обща ПНПО оценка.

28. При определянето на оценките на риска, оценките на отделните елементи на ПНПО и общата ПНПО оценка компетентните органи следва да се съобразяват със съображенията, изложени в таблиците в края на всеки съответен раздел и дял от настоящите насоки, като същевременно прилагат надзорна преценка. Макар тези съображения да служат като отправна точка за определяне на оценките, те не трябва да се тълкуват като механичен контролен списък, който да се следва за всеки елемент, нито пък трябва да се разглеждат като установяващи йерархия на значимостта между елементите. Вместо това те имат за цел да насочват компетентните органи при определянето на оценките, като отчитат

[7] В съответствие с член 104а, параграф 1, буква б) от Директива 2013/36/ЕС на Европейския парламент и на Съвета относно достъпа до осъществяването на дейност от кредитните институции и относно пруденциалния надзор върху кредитните институции и инвестиционните посредници, за изменение на Директива 2002/87/ЕО и за отмяна на директиви 2006/48/ЕО и 2006/49/ЕО (ОВ L 176, 27.6.2013 г., стр. 338, ELI: http://data.europa.eu/eli/dir/2013/36/2026-01-11).

взаимодействието и значимостта на различните елементи в рамките на конкретното измерение на оценяваната институция.

29. Целта на оценките на риска е да се определи вероятността рисковете, свързани с капитала, ликвидността и финансирането, да окажат значително въздействие върху институцията. Оценките на отделните елементи на ПНПО и общата ПНПО оценка показват степента на рисковете за жизнеспособността на институцията; по-конкретно, общата ПНПО оценка следва да отразява становището на надзора за общата жизнеспособност на институцията, както е посочено в дял 9.

Фигура 1. Преглед на рамката за определяне на оценката

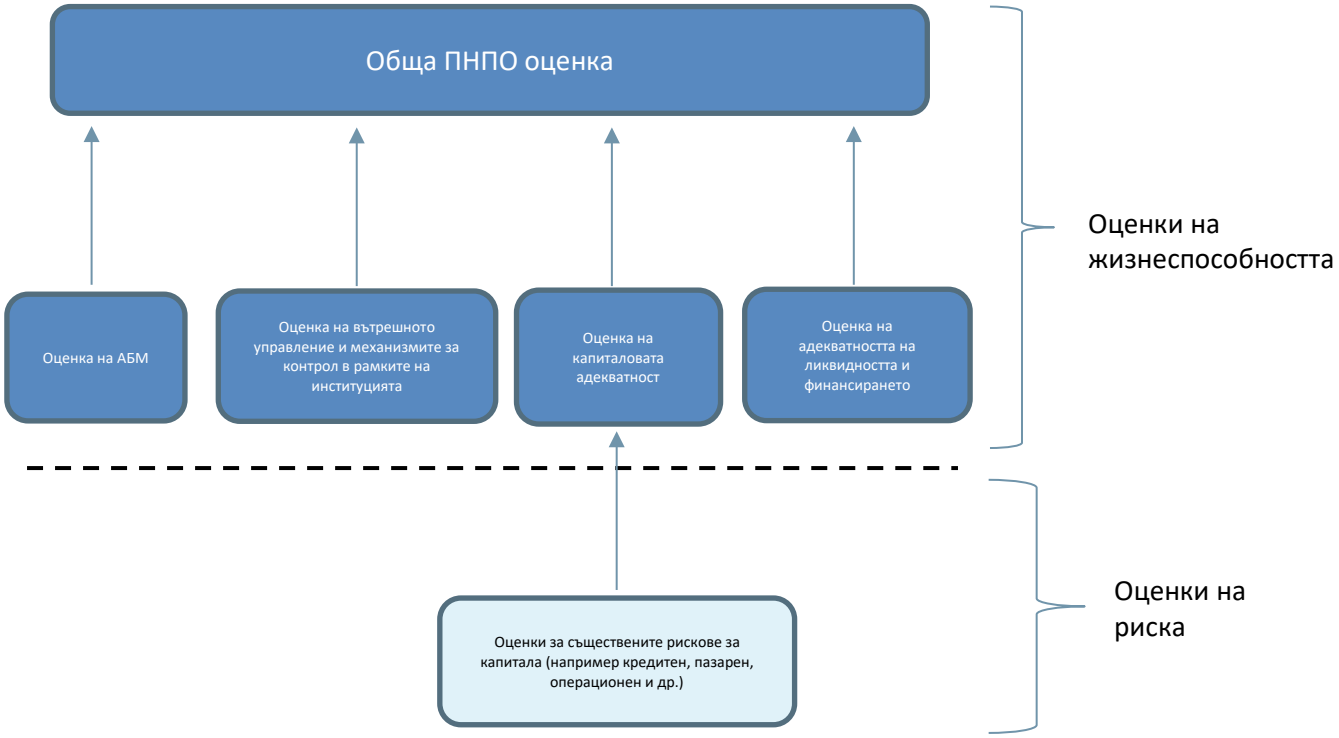

30. Оценките са: 1 (нисък риск), 2 (средно нисък риск), 3 (средно висок риск) и 4 (висок риск — това представлява най-лошата възможна оценка). Допълнителната оценка „F“ се прилага единствено за общата ПНПО оценка, както е обяснено в точка 38. Компетентните органи могат да въведат и по-детайлно определяне на оценката за вътрешни цели, например планиране на ресурсите, при условие че се спазва общата рамка за определяне на оценка, предвидена в тези насоки.

31. Компетентните органи следва да преразгледат оценките след приключване на оценките по ПНПО с минималната честота, определена в модела за взаимодействие по ПНПО в раздел 2.4. Оценките трябва да се преразглеждат и без неоправдано забавяне въз основа на съществени нови констатации или промени.

2.2.1. Оценки на риска

32. Определят се оценки на риска за обобщение на рисковете за капитала (както е посочено в дял 6). Тези оценки представляват вероятността даден риск да има значително пруденциално въздействие върху институцията (напр. потенциална загуба), след като се вземе предвид качеството на рисковите контроли за редуциране на това въздействие (т.е. остатъчен риск), но преди да се вземе предвид способността на институцията да редуцира риска чрез наличните капиталови и ликвидни ресурси.

33. Компетентните органи следва да определят оценка на риска чрез оценка на равнището на присъщия риск на институцията, като надлежно вземат предвид адекватността на рамката за управлението и механизмите за контрол на риска на институцията. По-специално, адекватната рамка за управлението и механизмите за контрол на риска може да смекчи

пруденциалното въздействие на конкретен риск, докато слабата рамка може да засили пруденциалното въздействие. Оценката на присъщия риск и адекватността на управлението и контролните механизми следва да се извършва с оглед на съображенията, посочени в таблица 6 за кредитния риск и риска от контрагента, в таблица 8 за пазарния риск, в таблица 10 за операционния риск, в таблица 12 за лихвения риск и риска от кредитния спред в банковия портфейл (ЛРПДИТП и РКСБП), както и в таблица 17 за ликвидността и финансирането.

34. Когато оценяват рисковете за капитала, компетентните органи следва също така да вземат предвид съответните подкатегории (напр. риск от концентрация или държавен риск като част от оценката на кредитния риск и риска от контрагента, както е посочено в дял 6). В зависимост от степента на значимост на някоя от тези подкатегории за дадена институция, компетентните органи могат да решат да ги оценят и да определят оценките им поотделно.

35. Компетентните органи могат да използват различни методи за прилагане на оценките на риска, да присъждат отделна оценка на „риска“ и „управлението и механизмите за контрол на риска“ (което води до междинна и окончателна оценка) или да определят обща оценка. Компетентните органи могат също така да обобщят всички рискове за капитала в една обобщена оценка.

2.2.2. Оценки на елементите на ПНПО и обща ПНПО оценка

36. В края на цялостната оценка по ПНПО компетентните органи следва да извършат цялостен преглед на рисковия профил и жизнеспособността на институцията въз основа на четирите елемента на ПНПО:

   а. бизнес модела и стратегията, както е посочено в дял 4;

   б. вътрешното управление и механизмите за контрол в рамките на институцията, както е посочено в дял 5;

   в. капиталовата адекватност, както е посочено в дял 7;

   г. адекватността на ликвидността и финансирането, както е посочено в дял 8.

37. Капиталовата адекватност и адекватността на ликвидността и финансирането представляват становището на надзора за способността на капиталовите и ликвидните ресурси на институцията да редуцират/покрият рисковете за капитала, ликвидността и финансирането, както е посочено в дялове 6 и 8, и/или други елементи, за които е бил определен допълнителен собствен капитал, както е посочено в дял 7.

38. Крайната оценка представлява обща ПНПО оценка. Това включва посочените по-горе оценки на четирите елемента на ПНПО, както и надзорната преценка. Компетентните органи следва да гарантират, че общата ПНПО оценка дава представа за цялостната жизнеспособност на институцията, включително дали институцията е „проблемна или има вероятност да стане проблемна“ по смисъла на член 32 от Директива 2014/59/ЕС и като се вземат предвид Насоките на ЕБО относно институциите, които са „проблемни или има

вероятност да станат проблемни“[8]. Когато резултатът от общата оценка по ПНПО предполага, че дадена институция може да се счита за „проблемна или има вероятност да стане проблемна“, компетентните органи следва да приложат оценка „F“ и да следват процеса на ангажиране на органите за преструктуриране, както е предвидено в член 32 от Директива 2014/59/ЕС.

39. Компетентните органи следва да гарантират, че оценките на елементите на ПНПО и общата ПНПО оценка:

   а. отразяват вероятността да се наложи прилагането на надзорни мерки за преодоляване на проблемите;

   б. се вземат предвид сред активиращите прагове за решението дали да бъдат предприети мерки за ранна намеса в съответствие с Насоките на ЕБО относно активиращите прагове за използване на мерки за ранна намеса[9];

   в. служат за основа при приоритизирането и планирането на надзорни ресурси и задаването на приоритети в годишната надзорна програма (ГНП).

2.3. Организационни процедури

40. Компетентните органи следва да гарантират, че техните организационни процедури за провеждане на ПНПО включват най-малко следното:

   а. описание на ролите и отговорностите на техния надзорен персонал по отношение на извършването на ПНПО, както и съответните отчетни линии при нормални и извънредни ситуации;

   б. процедури за документиране и регистриране на констатации и надзорни преценки;

   в. правила за одобряване на констатациите и оценките, както и ескалационните процедури при наличие на разногласия в рамките на компетентния орган, както при нормални, така и при извънредни ситуации;

   г. правила за организиране на диалог с институцията по модела за минимална ангажираност, както е предвидено в раздел 2.4, за да се направи оценка на отделните елементи на ПНПО;

   д. правила за провеждане на консултации с дадена институция и съобщаване на институцията на резултатите от ПНПО, като се отразява взаимодействието в рамките на надзорните колегии по отношение на трансграничните групи и техните субекти, в съответствие с Регламент за изпълнение (ЕС) № 710/2014 на Комисията[10];

[8] Насоки на ЕБО за тълкуването на различните обстоятелства, при които за дадена институция се приема, че е проблемна или има вероятност да стане проблемна съгласно член 32, параграф 6 от Директива 2014/59/ЕС (EBA/GL/2015/07).

[9] Насоки на ЕБО относно активаторите за използване на мерки за ранна намеса (EBA/GL/2015/03).

[10] Регламент за изпълнение (ЕС) № 710/2014 на Комисията от 23 юни 2014 г. за определяне на технически стандарти за изпълнение по отношение на условията за прилагане на процеса на постигане на съвместно решение относно пруденциалните изисквания съгласно Директива 2013/36/ЕС на Европейския парламент и на Съвета (ОВ L 188, 27.6.2014 г., стр. 19, ELI: http://data.europa.eu/eli/reg_impl/2014/710/oj).

e. вътрешни механизми за взаимозависимост и взаимоограничаване, които да подпомагат ефективното вземане на решения, последователността на резултатите и отчетността.

41. При определянето на правилата за диалог с институциите компетентните органи следва също така да вземат предвид потенциалните последици от предоставяне на оценките на институциите по отношение на техните задължения за оповестяване съгласно изискванията на Регламент (ЕС) № 596/2014[11] и директиви 2014/57/ЕС[12] и 2004/109/ЕО[13].

2.4. Пропорционалност и надзорна ангажираност

42. Компетентните органи следва да адаптират обхвата, честотата, нивото на детайлност и интензивността на надзорната ангажираност по отношение на дадена институция в съответствие с нейната категория и като отчитат принципа на пропорционалност. При планиране на дейностите по ПНПО компетентните органи следва да се позовават на модела за минимална ангажираност по ПНПО, посочен в таблица 1. Моделът съпоставя интензивността на надзорната ангажираност с категорията на институцията. Моделът не трябва да се тълкува като пречка за разпределянето на ресурси за определените приоритети в областта на надзора. Следователно компетентните органи могат, независимо от категоризацията на институцията, да определят фокуса и нивото на детайлност на своята оценка, така че тя да отразява рисковия профил на институцията, съществеността на различните рискове, тенденциите и нововъзникващите рискове, идентифицирани чрез наблюдение на ключовите показатели, както е посочено в дял 3, чрез стрес тестове, както е посочено в дял 11, или чрез резултатите от предишни оценки по ПНПО.

43. Съгласно този модел компетентните органи следва да формират становище по всички елементи на ПНПО (анализ на бизнес модела, управление/вътрешни контролни механизми, рискове за капитала, както и рискове за ликвидността и финансирането) в съответствие с минималната честота, посочена в таблица 1, като същевременно запазват възможността да извършват ежегодна съдържателна и изчерпателна оценка на жизнеспособността на дадена институция (обобщение на общата оценка по ПНПО).

44. Това становище следва да се основава на информация, събрана чрез пълния набор от надзорни дейности, посочени в точка 13. По-конкретно, информацията от предходните

[11] Регламент (ЕС) № 596/2014 на Европейския парламент и на Съвета от 16 април 2014 г. относно пазарната злоупотреба (Регламент относно пазарната злоупотреба) и за отмяна на Директива 2003/6/ЕО на Европейския парламент и на Съвета и директиви 2003/124/ЕО, 2003/125/ЕО и 2004/72/ЕО на Комисията (ОВ L 173, 12.6.2014 г., стр. 1).

[12] Директива 2014/57/ЕС на Европейския парламент и на Съвета от 16 април 2014 г. относно наказателноправните санкции за пазарна злоупотреба (Директива за пазарната злоупотреба) (ОВ L 173, 12.6.2014 г., стр. 179, ELI: http://data.europa.eu/eli/reg/2014/596/oj).

[13] Директива 2004/109/ЕО на Европейския парламент и на Съвета от 15 декември 2004 г. относно хармонизиране изискванията за прозрачност по отношение на информацията за издателите, чиито ценни книжа са допуснати за търгуване на регулиран пазар, и за изменение на Директива 2001/34/ЕО (ОВ L 390, 31.12.2004 г., стр. 38, ELI: http://data.europa.eu/eli/dir/2004/109/oj).

години може също да послужи като отправна точка за оценката и обобщението на общата оценка по ПНПО, при условие че компетентният орган е установил — като взема предвид и тримесечното наблюдение на показателите — че рисковият профил на институцията не се е променил съществено.

45. Компетентните органи следва да осъществяват взаимодействие с ръководния орган и висшето ръководство на институциите[14] съгласно минималната честота, посочена в таблица 1. Независимо от категорията на институцията, компетентните органи следва да засилят ангажираността си, за да предприемат последващи действия във връзка с констатациите от предишни оценки по ПНПО или да наблюдават институциите с по-висок/бързо променящ се рисков профил, както и тези с ниска обща ПНПО оценка, което отразява сериозни опасения от страна на надзорните органи.

46. Когато институциите са част от трансгранични групи, компетентните органи следва да обсъдят как планират да извършат своята оценка по ПНПО в рамките на надзорните колегии, за да идентифицират потенциални опасения на ранен етап и да съгласуват и координират подхода между органите, както е посочено в дял 10.

Таблица 1. Прилагане на ПНПО за различни категории институции

Категория	Наблюдение на ключови показатели	Оценка на всички елементи на ПНПО (най-малко)*	Обобщение на общата оценка по ПНПО	Минимално ниво на ангажираност/диалог с ръководния орган и висшето ръководство на институцията
1	Веднъж на тримесечие	Веднъж годишно	Веднъж годишно	Непрекъснато/текущо
2	Веднъж на тримесечие	Веднъж на 2 години	Веднъж годишно	Непрекъснато/текущо
3	Веднъж на тримесечие	Веднъж на 3 години	Веднъж годишно	Основано на риска най-малко веднъж на 3 години
4	Веднъж на тримесечие	Веднъж на 3 години, може да бъде удължавано до 5 години**	Веднъж годишно	Основано на риска най-малко веднъж на 3 години

*Като обхватът и нивото на подробност на прегледа се адаптират така, че да отразяват рисковия профил на институцията, съществеността на различните рискове, както и тенденциите и нововъзникващите рискове, идентифицирани в рамките на надзорните дейности. Това може да се основава на предишни оценки, ако нищо не се е променило съществено в съответствие с наличната информация (напр. наблюдение на показателите и отчетността), независимо от категоризацията на институцията.

**Минималната честота за оценяване на всички елементи на ПНПО може да бъде удължена от 3 на 5 години за институциите от категория 4, при условие че: i) имат стабилен профил с нисък риск, стабилни финансови показатели и добри маржове; и ii) тримесечното наблюдение на ключовите рискови показатели не поражда опасения.

47. Когато компетентните органи установят, че дадени институции имат сходни рискови профили или могат да бъдат изложени на сходни нововъзникващи рискове, те могат да

[14] Както е определено в член 3, параграф 9 от Директива 2013/36/ЕС на Европейския парламент и на Съвета относно достъпа до осъществяването на дейност от кредитните институции и относно пруденциалния надзор върху кредитните институции и инвестиционните посредници, за изменение на Директива 2002/87/ЕО и за отмяна на директиви 2006/48/ЕО и 2006/49/ЕО (ОВ L 176, 27.6.2013 г., стр. 338, ELI: http://data.europa.eu/eli/dir/2013/36/2026-01-11).

провеждат тематични оценки по ПНПО на няколко институции като една оценка (напр. може да се извършва АБМ на всички малки ипотечни заемодатели, при условие че има вероятност да установят същите проблеми на бизнес жизнеспособността за всички тези институции). Компетентните органи могат също така да използват методологии за прилагането на ПНПО, адаптирани за институции със сходни рискови профили, като например сходни бизнес модели или географско местоположение на експозициите в съответствие с член 97, параграф 4а от Директива 2013/36/ЕС.

48. За институциите, включени в годишната надзорна програма, която се изисква съгласно член 99 от Директива 2013/36/ЕС, компетентните органи следва да гарантират, че нивото на ангажираност и приложение на ПНПО е определено в този план.

49. При планирането на надзорните дейности компетентните органи следва да координират дейностите си както вътрешно, за да осигурят последователна оценка, така и с други страни, пряко или непряко участващи в оценката, по-специално когато е необходимо да получат информация от тях.

Дял 3. Наблюдение на ключови показатели

50. Компетентните органи следва редовно да наблюдават ключови финансови и нефинансови показатели, за да проследяват промените във финансовите и оперативните условия, както и в рисковите профили на институциите. Когато наблюдението разкрива съществена промяна в рисковия профил на дадена институция или аномалии в показателите, компетентните органи следва да разследват причините и, когато е относимо, да извършат преглед на оценката на съответния елемент на ПНПО, включително съответната оценка на риска, така че да бъде отразена новата информация. Компетентните органи следва редовно да преразглеждат и, когато е необходимо, да актуализират своите показатели и инструменти за наблюдение, за да гарантират, че те продължават да бъдат актуални и ефективни.

51. В съответствие с модела за ангажираност по ПНПО, описан в раздел 2.4, компетентните органи следва да извършват наблюдение на ключовите финансови и нефинансови показатели поне веднъж на тримесечие за всички институции и да извършват по-често наблюдение, за да отразят специфичните характеристики на дадена институция или възникващите рискове и тенденции, при условие че са налице съответните данни (например пазарни данни).

52. Компетентните органи следва да създадат системи за наблюдение, които да позволяват установяването на тенденции, съществени промени и аномалии в поведението на показателите (или комбинации от показатели), например чрез въвеждане на сигнали за предупреждение въз основа на прагове на същественост. Компетентните органи следва да определят ескалационни процедури за справяне с аномалиите. Установяването на съществени промени или аномалии в показателите, особено в случаите, когато промените се отличават значително от стойностите на институциите със сходни характеристики, следва да се разглежда от компетентните органи като причина за по-нататъшно разследване.

53. Компетентните органи следва да адаптират системите за наблюдение и ескалационните процедури в случай на аномалии, така че те да отразяват размера, сложността, бизнес модела и рисковия профил на институцията, като поставят акцент върху географските региони, секторите и пазарите, в които институцията осъществява дейност.

54. Системите за наблюдение следва като минимум да се основават на информация и данни, докладвани на компетентните органи, и може да включват таблиците или показателите на

ЕБО. Системите за наблюдение следва да включват най-малко следните специфични за институциите показатели:

а. показатели, свързани с анализа на бизнес модела на институцията (вж. дял 4), вътрешното управление и механизмите за контрол (вж. дял 5), рисковете за капитала (вж. дял 6) и рисковете за ликвидността и финансирането (вж. дял 8); показатели за риска от прекомерен ливъридж (вж. дял 7) и показатели, изведени от прилагането на Регламент (ЕС) 2022/2554;

б. всички съотношения, изведени от прилагането на Регламент (ЕС) 575/2013 и от националното законодателство относно прилагането на Директива 2013/36/ЕС за изчисляване на минималните пруденциални изисквания (напр. базов собствен капитал от първи ред — БСК1, отношение на ликвидно покритие — ОЛП, отношение на нетно стабилно финансиране — ОНСФ, отношение на ливъридж);

в. минималните изисквания за собствен капитал и приемливи задължения (МИПЗ), както е посочено в Директива 2014/59/ЕС;

г. съответните пазарни показатели (напр. цена на капитала, спредове по суап за кредитно неизпълнение — СКН, облигационни спредове);

д. когато е налично[15], и по-специално в случай на несистемни или системни събития — показателите за възстановяване, използвани в собствените планове за възстановяване на институцията;

е. когато са налични, показатели, основани на количествена или качествена информация от отчетността, предоставяна на компетентните органи, които може да показват риск от ИП/ФТ.

55. Компетентните органи следва да съчетават специфичните показатели на институцията със съответните макроикономически показатели, когато има такива, в географските региони, отраслите и пазарите, в които работи институцията. Те следва също така да разглеждат като информативен източник на алтернативни гледни точки и съответните независими пазарни проучвания и анализи, включително доклади за обстановката по отношение на заплахите, когато такива са налични.

[15] Освен ако не е предоставено освобождаване в контекста на опростените задължения, определени в член 4 от Директива 2014/59/ЕС на Европейския парламент и на Съвета от 15 май 2014 г. за създаване на рамка за възстановяване и преструктуриране на кредитни институции и инвестиционни посредници и за изменение на Директива 82/891/ЕИО на Съвета и директиви 2001/24/ЕО, 2002/47/ЕО, 2004/25/ЕО, 2005/56/ЕО, 2007/36/ЕО, 2011/35/ЕС, 2012/30/ЕС и 2013/36/ЕС и на регламенти (ЕС) № 1093/2010 и (ЕС) № 648/2012 на Европейския парламент и на Съвета (ОВ L 173, 12.6.2014 г., стр. 190, ELI: http://data.europa.eu/eli/dir/2014/59/oj).

Дял 4. Анализ на бизнес модела (АБМ)

4.1. Общи съображения

56. Настоящият дял определя критерии за оценка на бизнес модела и стратегията на институцията. Целта на тази оценка, извършвана от компетентните органи, е да се постигне цялостно разбиране — както в настоящ, така и в бъдещ план — на дейността на институцията, да се идентифицират значителни съществуващи или потенциални уязвимости, които най-вероятно биха оказали съществено въздействие върху институцията, и да се оцени общата стабилност на нейния бизнес модел и стратегия. След тази оценка компетентните органи следва да определят:

   а. жизнеспособността на текущия бизнес модел на институцията, измерена според неговата способност да генерира приемливи доходи през следващите 12 месеца;

   б. устойчивостта на стратегията на институцията въз основа на нейната способност да генерира приемливи доходи през бъдещ период от най-малко три години според нейните стратегически планове и финансови прогнози.

57. Компетентните органи следва да използват резултатите от АБМ в подкрепа на оценката на всички други елементи на ПНПО. Компетентните органи може да оценят специфични аспекти на АБМ, по-специално количествената оценка на бизнес модела, като част от оценката на други елементи на ПНПО (напр. разбирането на структурата на финансиране може да бъде част от оценката на рисковете за ликвидността).

58. Когато извършват АБМ, компетентните органи следва да вземат предвид екологичните, социалните и управленските (ЕСУ) рискове, като дават приоритет на рисковете от екологичния преход и физическите рискове с оглед оценка на стратегическите и пруденциалните последици от тези рискове за бизнес модела на институцията в краткосрочен, средносрочен и дългосрочен план.

59. Компетентните органи следва също така да използват анализа на бизнес модела за оценка на пруденциалните последици от рисковете от ИП/ФТ, свързани с бизнес модела на институцията. Във връзка с това компетентните органи следва да използват информацията, получена от надзорни органи в областта на БИП/БФТ, за да допълнят констатациите си от текущия надзор и да преценят дали те пораждат опасения от пруденциален характер, свързани с риска от ИП/ФТ. Когато оценката показва, че бизнес моделът на институцията поражда опасения от пруденциален характер, свързани с риска от ИП/ФТ, компетентните органи следва да споделят резултата от пруденциалната оценка

на бизнес модела с надзорния орган в областта на борбата с изпирането на пари и финансирането на тероризма[16].

60. За да проведат АБМ, компетентните органи следва да използват най-малко следните източници на количествена и качествена информация:

а. стратегическия(ите) план(ове) на институцията с прогнози за текущата година и за бъдещи периоди, както и основни икономически допускания;

б. финансовата отчетност (напр. отчети за приходи и разходи, счетоводен баланс);

в. регулаторната отчетност (COREP, FINREP и кредитен регистър, когато има такива);

г. вътрешната отчетност (управленска информация, включително — когато е налична — принос към доходността по групи дейности, капиталово планиране, отчетност за ликвидността, оперативна устойчивост, вътрешни отчети за риска);

д. плановете за възстановяване;

е. плановете за преструктуриране, включително работата и резултатите от оценката на възможността за преструктуриране, предоставена от органа за преструктуриране в съответствие с член 14 от Директива 2014/59/ЕС;

ж. плана на институцията за справяне с ЕСУ рисковете, който трябва да бъде изготвен в съответствие с член 76, параграф 2 от Директива 2013/36/ЕС;

з. доклади от трети страни (например одиторски доклади, доклади от капиталови/кредитни анализатори);

и. други относими проучвания/изследвания в областта на макропруденциалната политика или финансовата стабилност (напр. от Международния валутен фонд — МВФ, макропруденциални органи и институции, европейски институции).

4.2. Установяване на основните области за целите на АБМ

Области на оценяване

61. В съответствие с модела за ангажираност, посочен в дял 2, компетентните органи следва да съсредоточат своя анализ върху най-съществените области на оценяване за бизнес модела на институцията. Обхватът и дълбочината на АБМ могат да варират в зависимост от броя и естеството на вече извършените надзорни проверки на съответната институция. Тази оценка следва при всички случаи да позволи на компетентните органи да формират становище за цялостната жизнеспособност и устойчивост на бизнес модела на институцията.

62. Компетентните органи следва да формират становище относно съществеността на промените в бизнес модела на институцията в сравнение с предходния надзорен преглед, за да определят обхвата и задълбочеността на своята оценка и степента, в която предварителната надзорна оценка може да се използва като основа за новата. При

[16] В съответствие с Насоките на ЕБО относно сътрудничеството в областта на борбата с изпирането на пари (БИП) и борбата с финансирането на тероризма (БФТ) (EBA/GL/2021/15).

формирането на такова становище компетентните органи следва, по-специално, да преценят дали са настъпили съществени промени в следните области на институцията:

а. предварително оповестения и оценен стратегически план;

б. структурата и състава на счетоводния баланс, включително промените в източниците на печалба и тяхната концентрация, растежа на активите, промените в структурата на пасивите или промяната в съответните финансови показатели и показатели за риска, и да отчетат резултатите от наблюдението на показателите, посочено в дял 3;

в. управлението и операциите, включително придобивания, сливания или продажби на други субекти, откриване или оттегляне на групи от дейности или географски пазари, както и промени в ИТ инфраструктурата.

Определяне на най-важните групи от дейности

63. Компетентните органи следва да извършат оценка на съществеността на групите от дейности на институцията, за да определят ключовите области, върху които да се съсредоточи АБМ. При извършването на тази оценка компетентните органи следва да вземат предвид:

а. значението на групите от дейности по отношение на генерирането на печалби/загуби, включително географските региони, дъщерните предприятия/клоновете и продуктовите линии, които са от най-голямо значение въз основа на техния принос към общите приходи/разходи в отчета за приходите и разходите, риска (напр. въз основа на ОРЕ или други мерки за риск) и/или организационните/нормативно установените приоритети (напр. специфични задължения на банките от публичния сектор да предлагат специфични продукти);

б. предишни надзорни констатации, включително тези, произтичащи от проверки на място — когато тези констатации могат да предоставят показатели за групите от дейности, които изискват допълнително разследване — както и констатации и наблюдения в доклади от вътрешни или външни одити — дали функцията за вътрешен одит е установила специфични проблеми по отношение на устойчивостта или жизнеспособността на определени групи дейности;

в. резултатите от тематичните надзорни прегледи — дали даден секторен анализ е разкрил общи основни проблеми, които налагат извършването на допълнителен специфичен анализ на институцията;

г. значението за стратегическите планове — дали има групи от дейности, които институцията желае да развие или намали значително;

д. сравнения в групата институции със сходни характеристики — дали дадена група дейности е отбелязала нетипични резултати (като твърде различаваща се стойност) в сравнение с останалите институции в сходната група, когато такава информация е на разположение на компетентните органи. За да определят подходящи сравними институции за целите на АБМ, компетентните органи следва да вземат предвид конкурентните продукти/групи от дейности, насочени към същия източник на печалби/клиенти, регулаторните режими и геополитическите рискове, свързани с

местоположението на дейността, както и други фактори, характерни за сектора, в който оперира институцията.

4.3. Оценка на надеждността на АБМ и идентифициране на уязвимостите

64. Компетентните органи следва да извършат анализ на количествените характеристики на настоящия бизнес модел на институцията, за да оценят способността ѝ да генерира приемливи печалби в краткосрочен, средносрочен и дългосрочен план, като се вземат предвид рисковия апетит на институцията, както и нейните структури на финансиране и капиталови структури. Областите, които следва да се анализират от компетентните органи, следва да включват:

   а. факторите, определящи доходността, включително тенденциите, чрез оценка на основните елементи на способността на институцията да генерира печалба, след извънредни позиции и еднократни събития, разбивка на източниците на приходи, разбивка на разходите и разпределението им, провизии за обезценка и ключови показатели (например нетен лихвен марж, съотношение разходи/приходи, обезценка на кредити и цена на риска). Тази оценка може да бъде допълнена от анализ на съответните коригирани спрямо риска показатели за рентабилност (напр. възвръщаемост на разпределения капитал — ROAC, или коригираната спрямо риска възвръщаемост на капитала — RAROC), когато те са налични и се считат за надеждни;

   б. счетоводния баланс, включително тенденциите, чрез оценка на комбинацията от активи и пасиви, структурата на финансиране, промяната в ОРЕ и собствения капитал, както и ключовите съотношения (напр. възвръщаемост на собствения капитал/активи, базов собствен капитал от първи ред, недостиг на финансиране), както и концентрациите в отчета за приходите и разходите и счетоводния баланс, свързани с клиентите, секторите и географските региони;

   в. рисковия апетит и нивата на толерантност към риска, чрез оценка на приетите лимити, въведени от институцията по вид риск, и спазването им, с цел да се разберат рисковете, които институцията е готова да поеме, за да подобри финансовите си резултати и да гарантира оперативната си устойчивост. Това трябва да обхваща и допустимата степен на въздействие при смущения на ИКТ.

65. Компетентните органи следва да извършат анализ на качествените характеристики на текущия бизнес модел на институцията, за да разберат заложените в него фактори за успех и ключови зависимости. Областите, които следва да се анализират от компетентните органи, следва да включват:

   а. бизнес средата, като се оценява бъдещата среда, в която институцията осъществява дейността си, въз основа на основните или съществените ѝ географски и бизнес експозиции. В рамките на тази оценка компетентните органи следва да придобият представа за ключовите макроикономически показатели, пазарните тенденции, конкурентната среда и други значими събития (като регулаторни и правни промени);

б. ключовите вътрешни и външни зависимости, чрез оценка на основните екзогенни и ендогенни фактори, които могат да повлияят на успеха на бизнес модела, като се вземат предвид свързаните с това механизми за управление и вътрешен контрол;

в. франчайз и области на конкурентно предимство, чрез оценка на репутацията на институцията и силата на отношенията с клиенти, доставчици и партньори, както и дали има области, в които институцията има конкурентно предимство пред сходните институции;

г. подкрепа в областта на ИКТ чрез оценка на степента и адекватността на съгласуваността между ИКТ и бизнес дейността по отношение на стратегията, целите, дейностите, ресурсите и функциите, както и чрез проучване на това дали евентуални опасения, свързани с ИКТ, биха могли да повлияят на бизнес стратегията и целите на институцията.

66. Компетентните органи следва да допълнят анализа, като извършат прогнозен анализ (както количествен, така и качествен) на финансовите прогнози и стратегическия план на институцията, за да разберат основните допускания и зависимости, както и правдоподобността и рисковете, свързани с нейната бизнес стратегия. Областите, които следва да се анализират от компетентните органи, следва да включват:

а. цялостната стратегия и факторите за успех, чрез оценка на основните количествени и качествени управленски цели и разликата между предвидения бизнес модел — след изпълнението — и настоящия модел;

б. прогнозните финансови резултати, чрез оценка на правдоподобността и последователността на допусканията, направени от институцията, които обуславят нейната стратегия и прогнозите ѝ;

в. способностите за изпълнение, чрез оценка на постигнатите от ръководството резултати при реализирането на предишни стратегии и прогнози, както и цялостната способност на институцията да използва конкурентните си предимства и факторите за успех при осъществяването на дейността си и да генерира възвръщаемост по ефективен начин. Като част от тази оценка компетентните органи следва да разгледат:

i. адекватността на рамката за разпределение на разходите — по отношение на способността ѝ да отразява доходността на групите от дейности/бизнес звената;

ii. рамката за трансферно ценообразуване на средствата — по отношение на подходящото определяне на компонента на нетния доход за всяка група от дейности/всяко бизнес звено, всеки продукт и клиент;

iii. рамката за ценообразуване на кредитите — по отношение на адекватното управление на процеса на ценообразуване на кредитите, методологията за ценообразуване, подходящото отчитане на всички компоненти на ценообразуването на кредитите, както и последващото наблюдение на доходността и отчитането на решенията за ценообразуване на продуктите;

iv. рамката за разпределение на приходите между институции, установени в Съюза, които са част от групи от трети държави, и други субекти от същата група, установени

извън Съюза и които не са консолидирани от предприятието майка в ЕС — по отношение на справедливото разпределение на приходите и разходите между субектите или групите от дейности, участващи в жизнения цикъл на трансакциите, както и на адекватното управление.

67. При анализа компетентните органи следва да вземат предвид всички признаци за това, че бизнес моделът и дейностите пораждат повишени рискове от ИП/ФТ, включително дейности, свързани с криптоактиви или приемане на депозити или установяване или използване на правни субекти във високорискови трети държави, определени в съответствие с член 9 от Директива (ЕС) 2015/849. Когато има такива, тези признаци следва да бъдат допълнени от количествен анализ, когато е целесъобразно, с акцент по-специално върху съществеността на приходите и доходите от операции, извършвани в такива високорискови трети държави, концентрациите на експозиции към клиенти, за които институцията прилага разширена комплексна проверка на клиента, както е посочено в глава II, раздел 3 от Директива (ЕС) 2015/849. Компетентните органи следва да обменят информация с надзорния орган за БИП/БФТ относно тези индикации, както е посочено в точка 59.

4.4. Жизнеспособност и устойчивост на бизнес модела

68. Компетентните органи следва да оценяват устойчивостта на бизнес модела на институцията спрямо външни сътресения, както и способността ѝ да се адаптира към структурни промени, по отношение на капацитета ѝ да ги поема и да се приспособява към екзогенни фактори, които биха могли да застрашат нейните бизнес и стратегически цели. Областите, обект на анализ от компетентните органи, следва да включват:

   а. свързаните с климата и други екологични рискове, чрез оценка на тяхното въздействие върху настоящата и бъдещата бизнес среда и бизнес стратегия на институцията, излагането на институцията на съществени рискове от предоха и физически рискове, както и разработването и изпълнението на план за наблюдение и справяне с финансовите рискове, произтичащи от ЕСУ фактори, включително тези, произтичащи от процеса на преход към регулаторни цели, по-специално такива, свързани с климата, приложими в юрисдикцията(ите), в която(ито) институцията осъществява дейност;

   б. дигитализацията, чрез оценка на степента на използване и внедряване на новите технологии и тяхното въздействие върху бизнес стратегията и бизнес плана на институцията, капацитета за изпълнение и контрола върху разходите, както и върху генерирането на приходи;

   в. оперативната устойчивост, чрез преглед на подхода на институцията към оперативната устойчивост и на начина, по който ръководният орган я е взел предвид при определянето на бизнес стратегията;

   г. геополитическите рискове, чрез оценка на източника на геополитическа несигурност и неговото отразяване в бизнес стратегията, както и финансовото им въздействие върху настоящата и бъдещата доходност на институцията, като същевременно се отчита и

способността на институцията да устои на такава несигурност, например чрез диверсификация на географския си и бизнес профил;

д. дейностите, свързани с криптоактиви, ако има такива, чрез оценка на предоставянето от страна на институцията на услуги, свързани с криптоактиви, както и на всякакви други дейности, свързани с криптоактиви.

69. Въз основа на извършения анализ компетентните органи следва да формират или актуализират своето становище по отношение на следните елементи:

а. основните уязвимости, на които бизнес моделът и стратегията на институцията я излагат или биха могли да я изложат, като например прекомерни концентрации или поемане на прекомерни рискове, недостатъчно стратегическо управление на доходността и способностите за изпълнение;

б. жизнеспособността на настоящия бизнес модел на институцията, както е дефинирана в точка 56, като се вземат предвид нейните количествени показатели, рисковия апетит, структурата на финансирането, ключовите фактори за успех и зависимостите, както и бизнес средата;

в. устойчивостта на стратегията на институцията, както е определена в точка 56, въз основа на правдоподобността на нейния стратегически план и финансовите прогнози и предвид надзорната оценка на прогнозните финансови резултати, цялостната стратегия, нивото на оперативна устойчивост и способностите за изпълнение. Компетентните органи следва също така да вземат предвид способността на институцията да гарантира своята средносрочна до дългосрочна устойчивост на екологични рискове, като вземат предвид дългосрочни хоризонти от най-малко десет години, включително преглед на анализите на устойчивостта на бизнес модела към екологични рискове, извършени от институцията в съответствие с Насоките на ЕБО относно екологичен сценариен анализ[17];

4.5. Обобщение на констатациите, оценките и надзорните мерки

70. Въз основа на оценката на жизнеспособността и устойчивостта, както и на всички потенциални рискове и уязвимости за институцията, компетентните органи следва да формират становище относно бизнес модела на институцията. Това становище следва да бъде отразено в обобщение на констатациите, придружено от оценка на жизнеспособността въз основа на съображенията, посочени в таблица 2.

Таблица 2. Надзорни съображения за определяне на оценка на бизнес модел

Оценка	Надзорно становище	Съображения
1	Бизнес моделът и стратегията са носители на ниско	• Институцията има силна конкурентна позиция в избраните от нея пазари и стратегия, която има вероятност да я затвърди.

[17] EBA/GL/2025/04

Оценка	Надзорно становище	Съображения
	ниво на риск за жизнеспособността на институцията.	• Институцията генерира висока и стабилна възвръщаемост, която е съизмерима с поемания от нея риск, като се имат предвид нейният рисков апетит и структурата на финансирането ѝ, и която не се дължи на поемане на прекомерни рискове или на разчитане на нереалистична стратегия. • Няма съществени концентрации на активи или неустойчиви концентрирани източници на приходи. • Институцията има финансови прогнози, съставени въз основа на правдоподобни допускания относно бъдещата бизнес среда. • Институцията разглежда стратегическите последици от съществени ЕСУ рискове, по-специално рисковете, свързани с екологичния преход и физическите рискове, за своя бизнес модел в краткосрочен, средносрочен и дългосрочен план чрез стабилен процес на планиране на прехода. • Стратегическите планове са подходящи предвид текущия бизнес модел и способностите за изпълнение от страна на ръководството.
2	Бизнес моделът и стратегията са носители на средно ниво на риск за жизнеспособността на институцията.	• Институцията е изправена пред конкурентен натиск върху своите продукти/услуги на един или повече ключови пазари. Има известни съмнения относно стратегията ѝ за справяне със ситуацията. • Институцията реализира средна доходност в сравнение със сходни институции и/или със своите исторически резултати, която в общи линии е съизмерима с поетия от нея риск, като се отчита нейният рисков апетит и нейната структура на финансирането. • Има известни концентрации на активи или концентрирани източници на приходи. • Институцията има финансови прогнози, съставени въз основа на оптимистични допускания относно бъдещата бизнес среда. • Институцията до голяма степен разглежда стратегическите последици от съществените ЕСУ рискове, по-специално рисковете, свързани с екологичния преход и физическите рискове, за своя бизнес модел чрез като цяло разумен, но все още не напълно ясен процес на планиране на прехода. • Стратегическите планове са разумни предвид текущия бизнес модел и способностите за изпълнение от страна на ръководството, но не са безрискови.
3	Бизнес моделът и стратегията са носители на средно високо ниво на риск за жизнеспособността на институцията.	• Институцията има слаба конкурентна позиция за своите продукти/услуги на избраните от нея пазари и може да има няколко групи от дейности с добри перспективи. Пазарният дял на институцията може да намалява значително. Има съмнения относно стратегията ѝ за справяне със ситуацията. • Институцията генерира възвръщаемост, която често е ниска или нестабилна, или не съответства на поемания от нея риск, като се имат предвид нейният рисков апетит или структурата на финансирането ѝ, и която поражда опасения у надзорните органи. • Има съществени концентрации на активи или концентрирани източници на приходи.

Оценка	Надзорно становище	Съображения
		• Институцията има финансови прогнози, съставени въз основа на прекалено оптимистични допускания относно бъдещата бизнес среда. • Институцията разглежда само частично стратегическите последици от съществените ЕСУ рискове, по-специално рисковете, свързани с екологичния преход и физическите рискове, за своя бизнес модел. В процеса на планиране на прехода са установени някои слабости и/или недостатъци. • Стратегическите планове може да не са правдоподобни предвид текущия бизнес модел и способностите за изпълнение на ръководството.
4	Бизнес моделът и стратегията са носители на високо ниво на риск за жизнеспособността на институцията.	• Институцията има много слаба конкурентна позиция за своите продукти/услуги на избраните от нея пазари и участва в групи от дейности с много слаби перспективи. Стратегическите планове е много малко вероятно да се справят със ситуацията. • Институцията генерира много слаби или силно нестабилни приходи или разчита на неприемлив рисков апетит или неприемлива структура на финансиране, за да генерира подходяща доходност. • Институцията има съществени концентрации на активи или неустойчиви концентрирани източници на приходи. • Институцията има финансови прогнози, съставени въз основа на много нереалистични допускания относно бъдещата бизнес среда. • Институцията е изложена на съществени ЕСУ рискове, по-специално рискове, свързани с екологичния преход и физически рискове, и не разглежда стратегическите последици за своя бизнес модел. Процесът на планиране на прехода не е съгласуван с по-широката бизнес стратегия. В процеса на планиране на прехода са установени сериозни слабости и/или недостатъци. • Стратегическите планове не са правдоподобни предвид текущия бизнес модел и способностите за изпълнение от страна на ръководството.

71. В таблицата по-долу е представен неизчерпателен списък с надзорни мерки, които компетентните органи могат да наложат в случай на установени недостатъци в бизнес модела на институцията. Компетентните органи следва да вземат решение относно вида на надзорната мярка въз основа на нейната ефективност по отношение на конкретния идентифициран недостатък.

72. Компетентните органи могат да прилагат допълнителни надзорни мерки (включително количествени мерки в съответствие с член 104, параграф 1, буква а) от Директива 2013/36/ЕС) или комбинация от тях, ако те се считат за по-подходящи за отстраняване на констатираните недостатъци.

Таблица 3. Потенциален и неизчерпателен списък на надзорните мерки, произтичащи от АБМ

Възможни надзорни мерки, които компетентните органи могат да наложат в съответствие с член 104, параграф 1, букви б), г), д), е), м) и н) от Директива 2013/36/ЕС — Компетентните органи могат да изискват от институцията:
А) да коригира финансовия план, заложен в стратегията, ако не е подкрепен с вътрешно капиталово планиране или достоверни допускания;
Б) да направи промени в организационните структури, да засили управлението на риска и контролните функции и системи, така че да се подкрепи прилагането на бизнес модела или стратегията;
В) да направи промени в ИТ системите и да ги подсили, така че да се подкрепи прилагането на бизнес модела или стратегията;
Г) да внесе промени в бизнес модела или стратегията;
Д) да намали риска, присъщ за продуктите, които тя предоставя/разпространява, включително като изискват промени в рисковете, присъщи на предлагането на определени продукти; и/или като изискват подобрения в мерките за управление и контрол за разработване и поддръжка на продукти;
Е) да намали риска, присъщ на системите ѝ, включително като изискват подобрения в системите, увеличаване на нивото на инвестициите или ускоряване на внедряването на нови системи; и/или като изискват подобрения в механизмите за управление и контрол при разработването и поддръжката на системите;
Ж) да намали риска, присъщ на дейността ѝ, включително на възложените на външни изпълнители дейности, като изискват промени или ограничаване на определени дейности с цел намаляване на присъщия им риск; и/или като изискват подобрения в механизмите за управление и контрол, както и в надзора върху възложените на външни изпълнители дейности;
З) да намали ЕСУ рисковете, по-специално екологичните рискове, чрез корекции на своята бизнес стратегия, за които може да бъде поискано засилване на целите, мерките и действията, включени в плана на институцията, който следва да бъде изготвен в съответствие с член 76, параграф 2 от Директива 2013/36/ЕС.

Дял 5. Оценка на вътрешното управление и механизмите за контрол в рамките на институцията

5.1. Общи съображения

73. Когато оценяват вътрешното управление и механизмите за контрол в рамките на институцията, компетентните органи следва да оценят, наред с другото, съответствието на институцията с правните актове, публикувани отделно на уебсайта на ЕБО, както е посочено в точка 12.

74. Компетентните органи следва да оценят адекватността на системите за вътрешно управление на институцията, като вземат предвид естеството, мащаба и сложността на рисковете, присъщи на бизнес модела и дейностите ѝ. Компетентните органи следва да определят степента, в която институцията се придържа към приложимите правни и регулаторни изисквания по отношение на системите за добро вътрешно управление, включително посочените в предходната точка, и да установят евентуални недостатъци. Компетентните органи следва да установят съществени рискове, предизвикани от лоши системи за вътрешно управление, и потенциалното им въздействие върху рисковия профил, оперативната устойчивост и устойчивостта на институцията. За тези цели следва да бъдат оценени следните области, в съответствие с принципа на пропорционалността и надзорната ангажираност, описани в дял 2:

а. организационната структура, ръководния орган и неговите комитети;

б. рисковата култура и бизнес поведението;

в. политиките и практиките за възнагражденията;

г. функциите за вътрешен контрол;

д. рамката за управление на риска;

е. ИКТ системите, агрегиране на данни за риска и отчитането на риска;

ж. рисковете от ИП/ФТ и съображенията от пруденциален характер;

з. управлението на планирането на възстановяването.

75. Когато оценяват областите, обхванати от букви а)—е) от предходната точка, компетентните органи следва да вземат предвид ЕСУ рисковете, като приоритет са рисковете, свързани с екологичния преход и физическите рискове.

76. Оценката на вътрешното управление следва да обоснове специфичната оценка на управлението и механизмите за контрол на риска, както е предвидени в дялове 6 и 8, както

и оценката на ВААК и ВААЛ в ПНПО оценката на капитала (дял 7) и ПНПО оценка на ликвидността и финансирането (дял 8). По подобен начин анализът по рискове относно изчисленията/капиталовите оцени във ВААК, разгледани в дял 7, както и всички установени чрез този анализ недостатъци, следва да обоснове оценката на общата рамка на ВААК, оценявана съгласно този дял.

77. Като част от цялостната оценка на вътрешното управление и механизмите за контрол в рамките на институцията, компетентните органи следва да оценят способността на институцията да отстранява ефективно и своевременно констатираните недостатъци и/или да предприема действия във връзка с изразените от компетентните органи надзорни опасения. При извършването на тази оценка компетентните органи следва да преценят дали постигнатите от институцията резултати показват нейната способност и намерение да реагира на надзорните опасения и/или установените недостатъци по ефективен и своевременен начин, както и дали това вече е било взето предвид при оценката на други области от ПНПО. За тази цел компетентните органи следва да използват оценката на следните елементи:

   а. ролята на ръководния орган при i) оценяването на ефективността на механизмите за управление на институцията, по-специално във връзка с корективните мерки, и ii) предприемането на подходящи мерки за отстраняване на опасенията и/или недостатъците, посочени от надзорните органи (ефективна реакция на надзорните опасения);

   б. рисковата култура в рамките на институцията;

   в. адекватността и навременността на предоставената и обменена с компетентния орган информация;

   г. качеството на вътрешното отчитане относно корективните мерки пред ръководния орган, висшето ръководство и функциите за вътрешен контрол;

   д. ролята на функциите за вътрешен контрол при прегледа на адекватността и ефективността на предприетите корективни мерки.

78. Когато извършват оценката на вътрешното управление и механизмите за контрол в рамките на институцията на ниво дъщерно предприятие, в допълнение към елементите, посочени в настоящия дял, компетентните органи следва да оценят дали политиките и процедурите за цялата група се прилагат последователно на ниво дъщерно предприятие и дали предприятията в групата са предприели необходимите мерки, за да гарантират, че техните действия съответстват на всички приложими закони и разпоредби.

5.2. Организационна структура, ръководен орган и неговите комитети

79. При оценката на организационната структура, ръководния орган и комитетите на институцията компетентните органи следва да преценят дали институцията спазва членове 74, 88 и 91 от Директива 2013/36/ЕС, Насоките на ЕБО относно вътрешното

управление[18] и Съвместните насоки на ЕОЦКП и ЕБО относно оценката на пригодността на членовете на ръководния орган и лицата, заемащи ключови позиции[19]. В контекста на оценката на организационната и оперативната структура на институцията и, когато е приложимо, на тази на групата, компетентните органи следва да вземат предвид, наред с другото, дали:

а. тя е създадена по подходящ и ясен начин, с добре определена, прозрачна и последователна йерархия на отговорностите, включително за ръководния орган и неговите комитети;

б. тя е подходяща за размера и сложността на дейността и операциите;

в. тя е прозрачна за заинтересованите страни, включително за персонала и акционерите.

80. В контекста на оценяването на ръководния орган на институцията компетентните органи следва да вземат предвид, наред с другото, дали:

а. ръководният орган познава и разбира правната, организационната и оперативната структура на институцията („опознай своята структура“) и рисковете, свързани с нея, включително подходящия контрол;

б. когато е приложимо, ръководният орган на консолидиращата институция разбира както организацията на групата, така и ролите на различните ѝ субекти, връзките и взаимоотношенията между тях;

в. ръководният орган като цяло разполага с адекватно разбиране за бизнес модела и дейностите на институцията и поддържа актуални знания и умения относно съответните рискове, включително рисковете в областта на ИКТ, ЕСУ рисковете и други нововъзникващи рискове, чрез редовни обучения;

г. институцията има политика за насърчаване на многообразието и приобщаването в рамките на ръководния орган и редовно оценява тези аспекти, включително баланса между половете, както и дали съставът, функционирането и планирането на приемствеността на ръководния орган подпомагат ефективното вземане на решения и отразяват целите на институцията в областта на многообразието и приобщаването;

д. членовете на ръководния орган си взаимодействат ефективно, включително между неговите управленски и контролни функции;

е. всеки член на ръководния орган действа независимо, отделя достатъчно време за изпълнение на задълженията си и е надлежно информиран за риска на институцията;

ж. ръководният орган, в рамките на контролната си функция, е създал, където това е приложимо, комитети по риска, одита, номинациите и възнагражденията, както и дали тези комитети изпълняват задачите си съгласно изискванията на приложимата правна и регулаторна рамка.

81. При прегледа на състава и функционирането на ръководния орган на институцията и неговите комитети компетентните органи следва също да вземат предвид всички

[18] EBA/GL/2021/05
[19] EBA/GL/2021/06

относими констатации от оценките на пригодността по отношение на членовете на ръководния орган и лицата, заемащи ключови позиции на институцията, които се извършват от институцията или, когато е целесъобразно, от компетентните органи. Компетентните органи следва да прегледат резултата от процеса в институцията за определяне на лицата, заемащи ключови позиции, и да оценят нивото на индивидуална отговорност, като вземат предвид индивидуалните декларации относно ролите и задълженията на всички членове на ръководния орган в управленската му функция, висшето ръководство и лицата, заемащи ключови позиции, заедно с описание на задълженията, включително подробности за йерархичната структура, йерархията на отговорностите и лицата, които са част от правилата за управление на институцията, и техните задължения.

5.3. Рискова култура и бизнес поведение

82. При оценката на рисковата култура и бизнес поведението на институцията компетентните органи следва да преценят доколко институцията спазва Насоките на ЕБО относно вътрешното управление. В този контекст компетентните органи следва да вземат предвид, наред с другото, дали:

    а. институцията разполага с последователни корпоративни ценности и стабилна рискова култура, които i) се подкрепят от ефективни и надеждни политики и процедури, подходящо информиране и обучение на всички служители, включително кодекс за поведение и подходяща рамка за управление на конфликти на интереси и механизми за докладване, с цел насърчаване на отговорно и етично поведение, както и за наблюдение и управление на експозициите към свързани лица, и ii) насърчават среда на отворена комуникация и ефективно оспорване;

    б. ръководният орган, висшето ръководство и лицата, заемащи ключови позиции, са ангажирани с насърчаването на висока рискова и корпоративна култура, както и на отговорно бизнес поведение;

    в. в цялата институция се наблюдава висока степен на осведоменост относно рисковете;

    г. институцията интегрира осведомеността относно рисковете в своите процеси на вземане на решения, включително чрез подходящо разпределение на отговорността за рисковете.

83. Компетентните органи следва да оценят дали институцията разполага с подходяща рамка за идентифициране, документиране и управление на сделки със свързани лица, включително процес на одобрение, гранични стойности на експозициите, условия на пълна конкуренция, механизми за наблюдение и докладване. Компетентните органи следва също така да оценят нивото на контрол, упражняван от ръководния орган.

5.4. Политики и практики за възнагражденията

84. При оценката на политиките и практиките за възнагражденията на институцията компетентните органи следва да оценят спазването от страна на институцията на

членове 74, 92 и 94 от Директива 2013/36/ЕС, Делегиран регламент (ЕС) 2021/923 и Насоките на ЕБО за надеждни политики за определяне на възнагражденията[20]. В този контекст компетентните органи следва да вземат предвид, наред с другото, дали:

а. институцията е въвела подходящи и неутрални по отношение на пола политики и практики за възнагражденията за всички служители, одобрени, редовно преразглеждани и наблюдавани от ръководния орган, и дали тези политики са в съответствие с приложимите правни и регулаторни изисквания;

б. функциите за вътрешен контрол участват в изготвянето на политиките за възнаграждения и следят за тяхното надлежно преразглеждане, наблюдение и актуализиране;

в. политиките и практиките за определяне на възнагражденията насърчават разумното и ефективно управление на риска, включително като отчитат рисковия апетит на институцията по отношение на ЕСУ рисковете, и са в съответствие с бизнес стратегиите и рисковите стратегии, рисковата култура и корпоративните ценности на институцията, дългосрочните интереси на институцията и мерките за конфликт на интереси и не предоставят стимули за прекомерно поемане на риск;

г. институцията е идентифицирала правилно всички свои служители, чиято дейност оказва съществено влияние върху рисковия ѝ профил, в съответствие с приложимите правни и регулаторни изисквания;

д. съотношението между променливото и постоянното възнаграждение е подходящо, а променливият елемент на възнаграждението не надвишава 100 % от постоянния елемент на възнаграждението (или 200 % с одобрение от акционерите) за определените служители;

е. институцията е разпределила по подходящ начин постоянните и променливите елементи, без да използва средства или практики за заобикаляне на изискванията за възнагражденията;

ж. променливото възнаграждение се определя въз основа на резултатите (като се вземат предвид както финансови, така и нефинансови критерии) и в зависимост от това дали институцията спазва съответните правни и регулаторни изисквания относно периодите на разсрочване и задържане, изплащането в инструменти, както и клаузите за удържане и възстановяване.

5.5. Функции за вътрешен контрол

85. При оценката на функциите за вътрешен контрол на институцията компетентните органи следва да преценят доколко институцията спазва Насоките на ЕБО относно вътрешното управление и съответните разпоредби на Регламент (ЕС) 2022/2554 (DORA)[21]. В този контекст компетентните органи следва да вземат предвид, наред с другото, дали:

[20] EBA/GL/2021/04

[21] DORA — Регламент (ЕС) № 2022/2554 на Европейския парламент и на Съвета от 14 декември 2022 г. относно оперативната устойчивост на цифровите технологии във финансовия сектор и за изменение на регламенти (ЕО)

а. институцията разполага с подходяща рамка за вътрешен контрол, обхващаща всички области, в съответствие с модела на трите линии на защита, включваща добре функциониращи, ефективни и независими функции за управление на риска, спазване на нормативните изисквания и вътрешен одит;

б. ръководителите на функциите за вътрешен контрол i) са назначени на подходящо йерархично ниво, което им осигурява необходимите правомощия и авторитет за изпълнение на техните задължения, ii) имат пряк достъп до ръководния орган в контролната му функция и могат да се отчитат директно пред него, и iii) разполагат с всички необходими ресурси за изпълнение на задачите си;

в. институцията има добре изготвени писмени политики за вътрешен контрол, които се прилагат ефективно, и ясно разпределение на отговорностите за прилагането на рамката, разделяне на задълженията, надеждни административни и счетоводни процедури и надеждни механизми за докладване.

86. Компетентните органи следва да преценят дали функцията за управление на риска обхваща цялата институция, като осигурява цялостен поглед върху всички рискове, активно участва на ранен етап в изготвянето на рисковата стратегия на институцията и следи за нейното ефективно изпълнение. Компетентните органи следва също да определят дали функцията за управление на риска предоставя на ръководния орган пълна, актуализирана и относима информация, свързана с риска, за да се даде възможност за определяне на нивото на рисковия апетит на институцията и свързаните с него лимити за ограничаване на риска. Компетентните органи следва също така да вземат предвид оценката на функцията за управление на риска относно стабилността и устойчивостта на рисковата стратегия и рисковия апетит, както и нейното участие в оценката на въздействието на съществени промени или извънредни трансакции върху общия риск на институцията и на групата (когато е приложимо).

87. Компетентните органи следва да оценят дали функцията за нормативно съответствие ефективно оценява и смекчава рисковете за нормативното съответствие, произтичащи от неспазване на приложимите правни и регулаторни изисквания, договорни задължения или вътрешни правила и кодекси за поведение, включително етични правила, и дали гарантира, че всички решения, свързани с управление на съществения риск, отчитат тези рискове по подходящ начин.

88. Компетентните органи следва да оценят дали функцията за вътрешен одит извършва независими прегледи и осигурява обективна увереност в съответствие с плана за одит и подробната работна програма относно целесъобразността и ефективността на политиките, процедурите и механизмите за вътрешен контрол на институцията и относно съответствието на всички дейности на институцията, включително дейностите, предоставяни от трети страни доставчици на услуги, с правните и регулаторните изисквания. Когато е приложимо, компетентните органи следва да преценят дали

№ 1060/2009, (ЕС) № 648/2012, (ЕС) № 600/2014, (ЕС) № 909/2014 и (ЕС) 2016/1011 (ОВ L 333, 27.12.2022 г., стр. 1, ELI: http://data.europa.eu/eli/reg/2022/2554/oj).

функцията за вътрешен одит на равнището на групата е независима, дали тя разполага с рисковобазиран план за одит на равнището на групата, с подходящи ресурси и необходимия статут и пряка линия за отчитане пред ръководния орган на консолидиращата институция.

5.6. Рамка за управление на риска

89. При оценката на рамката за управление на риска на институцията компетентните органи следва да оценят спазването от страна на институцията на Насоките на ЕБО относно вътрешното управление, Регламента DORA и други насоки на ЕБО, издадени съгласно член 74, параграф 3 от Директива 2013/36/ЕС относно вътрешните правила, процеси и механизми за управление. В този контекст компетентните органи следва да вземат предвид, наред с другото, дали:

   а. институцията е създала подходяща рамка за управление на риска и съответни процеси за управление на риска, включващи подходяща и прилагана рискова стратегия, рисков апетит, включително политика за управление на риска, свързан с трети страни, рамки на ВААК и ВААЛ и способности за провеждане на стрес тестове, както и резултатите от тях;

   б. когато е приложимо, рамката за управление на риска на равнището на групата обхваща всички съществени рискове, независимо дали те произтичат от субекти, които не подлежат на консолидация, и осигурява цялостна представа за всички рискове, на които институцията е или би могла да бъде изложена;

   в. ръководният орган носи крайната отговорност за рисковата стратегия, рисковия апетит и рамката за управление на риска и предоставя подходящи насоки и надзор;

   г. институцията, а когато е приложимо — консолидиращата институция, е документирала и внедрила подходяща рискова стратегия и рисков апетит, които обхващат всички съществени рискове на институцията, съдържат рискови лимити и допустими граници и отразяват финансовите ресурси на институцията;

   д. рамката за управление на риска установява адекватни процедури за идентифициране, измерване, редуциране и наблюдение на риска, както и степента, в която тя е интегрирана в общата стратегия на институцията, и начина, по който влияе върху нея;

   е. процесите на вземане на решения са ясни, прозрачни и надлежно документирани, като отчитат съответните рискови съображения, както и дали политиките и измененията в тях се съобщават по подходящ и навременен начин;

   ж. съществуват подходящи и последователни връзки между бизнес стратегията, рисковата стратегия, стратегията за оперативната устойчивост на цифровите технологии, рисковия апетит и рамката за управление на риска, както и рамките за управление на капитала и ликвидността, и плана на институцията за справяне с ЕСУ рисковете, в съответствие с член 76, параграф 2 от Директива 2013/36/ЕС.

90. Компетентните органи следва да преценят дали институцията разполага с добре документирана политика за одобрение на нови продукти, одобрена от ръководния орган,

в която се разглежда развитието на нови пазари, продукти и услуги и значителните промени в съществуващите такива, включително извънредните трансакции. Компетентните органи следва също така да преценят дали функциите за управление на риска и нормативно съответствие участват по подходящ начин в оценката и одобрението на нови продукти или значителни промени в съществуващите продукти, с одобрения, свързани с адекватността на съответните механизми за контрол.

Рамки на ВААК и ВААЛ

91. Когато оценяват рамките на ВААК и ВААЛ на институцията, компетентните органи следва да оценят спазването от страна на институцията на Насоките на ЕБО относно информацията, свързана с вътрешния анализ на адекватността на капитала и вътрешния анализ на адекватността на ликвидността[22]. Оценката на рамките за ВААК и ВААЛ на институцията следва да включва периодичен преглед на ВААК и ВААЛ и да определя тяхната надеждност, ефективност и изчерпателност. В тази връзка компетентните органи следва да:

    а. оценят как ВААК и ВААЛ са интегрирани в общите практики за управление на риска и стратегическо управление на институцията, включително планирането на капитала и ликвидността, както и степента на тяхното ориентиране към бъдещето;

    б. преценят доколко подходящи са ВААК и ВААЛ за оценка и поддържане на адекватно ниво на вътрешен капитал и ликвидност, което да покрива рисковете на институцията и да позволява вземането на обосновани бизнес решения (например във връзка с разпределянето на капитал съгласно бизнес плана), включително и в условия на стрес;

    в. оценят дали ВААК и ВААЛ са включени в процесите на вземане на решения и управление на всички равнища в институцията (напр. определяне на лимити, измерване на резултати);

    г. проверят дали рамките на ВААК и ВААЛ са обект на редовен преглед от страна на ръководния орган, включително одобряването на тези рамки и резултатите от тях;

    д. оценят дали ВААК и ВААЛ се прилагат последователно и пропорционално във всички групи от дейности и юридически лица на институцията и обхващат всички съществени рискове, на които институцията е или може да бъде изложена;

    е. оценят спазването на съответните правни и регулаторни изисквания, както и да преценят дали ВААК на институцията идентифицира възникващи рискове и/или рискове с ниска вероятност и голямо въздействие, включително рискове в областта на ИКТ, екологични рискове и геополитическа несигурност;

    ж. оценят дали са оправдани някакви отклонения от стандартните ВААК и ВААЛ на институцията за едно/една или повече от нейните юридически лица или групи от дейности.

[22] Насоки на ЕБО относно информацията, свързана с вътрешния анализ на адекватността на капитала и вътрешния анализ на адекватността на ликвидността, събирана за целите на процеса на надзорен преглед и оценка (EBA/GL/2016/10).

92. Тези оценки следва да допринесат за определянето на P2R и за оценката на адекватността на капитала, както е описано в дял 7, както и за оценката на адекватността на ликвидността и финансирането, както е описано в дял 8.

Оценка на стрес тестовете на институцията

93. При оценката на стрес тестовете на институцията компетентните органи следва да преценят доколко институцията спазва Насоките на ЕБО относно стрес тестовете[23] и Насоките на ЕБО относно екологичен сценариен анализ за интегриране на екологичните рискове. Тази оценка включва преглед на програмата за стрес тестване на институцията, като се вземат предвид нейният размер и вътрешна организация, както и естеството, мащабът и сложността на дейностите ѝ.

94. Компетентните органи следва също да извършат качествена оценка на програмата за стрес тестване на институцията, както и количествена оценка на резултатите от стрес тестовете. Компетентните органи следва да преценят резултатите от качествената и количествената оценка заедно с резултатите от надзорните стрес тестове (вж. дял 11) за целите на оценяването на адекватността на капитала и на ликвидността на институцията и определянето на подходящ надзорен отговор на откритите недостатъци. Ако при прегледа на стрес тестовете се установят недостатъци в управлението на институцията и механизмите за контрол в рамките на институцията, те следва да бъдат взети предвид от компетентните органи при оценката на тези области. Освен това резултатите от стрес тестовете на институцията могат да се използват за оценка на капиталовото планиране на институцията и за количествено определяне на изискванията за ликвидност за оценката на адекватността на ликвидността.

95. Компетентните органи следва да оценят степента, в която стрес тестването е заложено в рамката за управление на риска на институцията, включително как се взема предвид стрес тестването в процесите на установяване на рисковия апетит и рисковите лимити на институцията. Освен това компетентните органи следва да оценят участието на висшето ръководство и ръководния орган на институцията в програмата за стрес тестване, включително съответното вътрешно отчитане, и степента на интегриране на стрес тестовете и резултатите от тях в процесите на вземане на решения.

96. При оценката на програмата за стрес тестване, резултатите от стрес тестовете и предложените управленски действия компетентните органи следва да вземат предвид както несистемната гледна точка, така и контекста на цялата система. Компетентните органи следва да разгледат осъществимостта на управленските действия в ситуации на стрес, включително дали сроковете за изпълнение на действията са реалистични и да вземат предвид особеностите на институцията. При прегледа на програмите за стрес тестване на трансграничните групи компетентните органи следва да вземат предвид потенциалните пречки пред прехвърляемостта на капитала и ликвидността в рамките на

[23] Насоки на ЕБО относно стрес тестването на институциите (EBA/GL/2018/04).

групите и функционирането на всички вътрешногрупови мерки за финансова подкрепа, които могат да възникнат в условия на стрес.

97. Компетентните органи следва да оценят резултатите от стрес тестовете[24] и дали институцията е способна да поддържа приложимото ОПКИ във всеки един момент при утежнен сценарий и дали е предвидила набор от управленски действия, за да реагира при евентуално нарушение на ОПКИ. Компетентните органи следва също да вземат предвид въздействието на стрес тестовете върху отношението на ливъридж на институцията, както и върху приемливите задължения, държани за целите на минималните изисквания за собствен капитал и приемливи задължения (МИСКПЗ), както е посочено в Директива 2014/59/ЕС.

98. При оценката на резултатите от стрес тестовете компетентните органи следва също да вземат предвид всички бъдещи нормативни промени, засягащи институцията в обхвата и времевия хоризонт на провеждания стрес тест.

5.7. ИКТ системи, агрегиране на данни за риска и отчитане на риска

99. Компетентните органи следва да преценят дали ИКТ системите на институцията са надеждни, устойчиви и подходящи за измерване, оценка и отчитане на размера, състава и качеството на експозициите по всички видове риск, продукти и контрагенти на институцията, както и дали те напълно поддържат възможностите за агрегиране на данни за риска както в нормални условия, така и в периоди на стрес.

100. Компетентните органи следва да проверят дали институцията разработва и поддържа достатъчен капацитет за агрегиране на данни за риска и отчитане на риска, съобразен с нейния рисков профил и системна значимост. Когато преразглеждат способностите на институцията за агрегиране на данни за риска и отчитане на риска, компетентните органи следва да вземат предвид принципите на БКБН 239 за ефективно агрегиране на данни за риска и отчитане на риска[25] за поднадзорните институции, които попадат в обхвата на тези принципи. По-конкретно, компетентните органи следва да преценят дали институцията е в състояние да генерира точни, последователни, пълни и надеждни данни за риска и за отчетността за цялата институция, които обхващат всички съществени рискове и отразяват по подходящ начин рисковия профил на институцията, както и нейните нужди от капитал и ликвидност, и дали тези данни могат да бъдат обобщавани и предоставяни своевременно и по гъвкав начин на ръководния орган и висшето ръководство. Където е приложимо, компетентните органи следва да оценят дали институцията е въвела ефективна управленска информационна система за цялата група, приложима към всички

[24] За целите на настоящата точка стрес тестовете не включват обратни стрес тестове.

[25] Базелски комитет за банков надзор относно принципите за ефективно агрегиране на данни за риска и отчитане на риска (БКБН 239).

бизнес звена и юридически лица, и дали тази информация е своевременно на разположение на ръководния орган на предприятието майка на институцията.

101. Компетентните органи следва да установят дали ръководният орган на институцията одобрява рамката за агрегиране на данни за риска и отчитане на риска на институцията и дали осъществява контрол върху нейното ефективно прилагане, включително разпределянето на адекватни ресурси в подкрепа на тези усилия. Компетентните органи следва също да оценят дали способностите на институцията за агрегиране на данни за риска и практиките за отчитане на риска са независимо валидирани в съответствие с рамката за вътрешен контрол на институцията.

5.8. Рискове от ИП/ФТ и съображения от пруденциален характер

102. Когато анализират рамката за вътрешно управление и механизмите за контрол в рамките на институцията, компетентните органи следва също така да вземат предвид оценките, получени от надзорните органи за БИП/БФТ, и да преценят дали те пораждат опасения от пруденциален характер. От друга страна, когато оценката на компетентния орган покаже, че недостатъците във вътрешния контрол и рамката за управление на институцията и механизмите за контрол на цялата институция пораждат опасения от пруденциален характер, свързани с риска от ИП/ФТ и рисковете от неприлагане и заобикаляне на целевите финансови санкции, компетентните органи следва да споделят резултата от тази оценка с надзорните органи в областта на БИП/БФТ.

103. Компетентните органи следва да преценят дали цялостната рамка за вътрешно управление и управление на риска на институцията включва също така управлението на рисковете, свързани с изпирането на пари и финансирането на тероризма, както и рисковете от неизпълнение и заобикаляне на целевите финансови санкции.

104. Компетентните органи следва да оценят от пруденциална гледна точка дали се спазват ролите и отговорностите на ръководния орган по отношение на рамката за БИП/БФТ. Компетентните органи следва да вземат предвид всяка допълнителна информация, получена от надзорните органи в областта на БИП/БФТ, след оценката им в съответствие с Насоките на ЕБО относно политиките и процедурите, свързани с управление на нормативното съответствие, и ролята и отговорностите на служителя, отговорен за нормативното съответствие във връзка с БИП/БФТ[26].

5.9. Управление на планирането на възстановяването

105. За да оценят вътрешното управление и механизмите за контрол в рамките на институцията, компетентните органи следва да вземат предвид всички констатации и

[26] EBA/GL/2022/05

недостатъци, установени в оценката на рамката за управлението на планирането на възстановяването, извършена в съответствие с членове 6 и 8 от Директива 2014/59/ЕС.

106. По същия начин констатациите, извлечени от оценката на елементи на ПНПО, включително системата за вътрешно управление и механизмите за контрол в рамките на институцията, следва да обосноват оценката на плановете за възстановяване на институцията.

5.10. Обобщение на констатациите, оценките и надзорните мерки

107. След като извършат посочената по-горе оценка, компетентните органи следва да формират становище за адекватността на системите за вътрешно управление и механизмите за контрол в рамките на институцията. Това становище следва да бъде отразено в обобщение на констатациите, придружено от оценка на жизнеспособността въз основа на съображенията, посочени в таблица 4.

Таблица 4. Надзорни съображения за определяне на оценка за вътрешно управление и механизми за вътрешен контрол в рамките на институцията

Оценка	Надзорно становище	Съображения
1	Недостатъците в системите за вътрешно управление и механизмите за контрол в рамките на институцията са носители на нисък риск за жизнеспособността на институцията.	• Институцията има стабилна и прозрачна организационна структура с ясни отговорности и разделяне на функциите за поемане на риск от функциите за управление и контрол на риска. • Съставът и функционирането на ръководния орган са подходящи. • Членовете на ръководния орган посвещават достатъчно време за изпълнение на своите функции и спазват ограничението за брой на директорските длъжности. • Има стабилна рискова култура и надеждно бизнес поведение, включително управление на конфликтите на интереси и процеси за информиране. • Институцията е приела политика за многообразието, която насърчава разнообразен състав на ръководния орган и съответства на зададените цели. • Политиката за възнагражденията не съответства на рисковата стратегия и дългосрочните интереси на институцията. • Рамката за управление на риска и процесите за управление на риска, включително ВААК, ВААЛ, Процеса на

Оценка	Надзорно становище	Съображения
		одобрение на нови продукти (ПОНП), рамката за стрес тестване, планирането на капитала и планирането на ликвидността, са подходящи. • Рамката за вътрешен контрол и механизмите за вътрешен контрол са подходящи. • Функциите за управление на риска, нормативно съответствие и вътрешен одит са независими, работят ефективно и имат достатъчно ресурси, а функцията за вътрешен контрол работи в съответствие с установените международни стандарти и изисквания. • ИКТ системите, агрегирането на данни за риска и отчитането на риска са подходящи. • Интегрирането на ЕСУ рисковете в рамката за вътрешно управление и управление на риска е целесъобразно. • Рамката за управлението на планирането на възстановяването е подходяща. • Институцията реагира незабавно на констатираните недостатъци и/или опасенията, изразени от компетентните органи, и ги отстранява ефективно в кратки срокове, като постига задоволителни резултати. Освен това институцията активно уведомява и информира компетентните органи през целия този процес.

Оценка	Надзорно становище	Съображения
2	Недостатъците в системите за вътрешно управление и механизмите за контрол в рамките на институцията са носители на средно нисък риск за жизнеспособността на институцията.	• Институцията има до голяма степен стабилна и прозрачна организационна структура с ясни отговорности и отделяне на функциите за поемане на риск от функциите за управление и контрол на риска. • Съставът и функционирането на ръководния орган са до голяма степен подходящи. • Членовете на ръководния орган посвещават до голяма степен достатъчно време за изпълнение на своите функции и, където е приложимо, спазват ограничението за брой на директорските длъжности. • Има до голяма степен стабилна рискова култура и надеждно бизнес поведение, включително управление на конфликтите на интереси и процеси за информиране. • Институцията е приела политика за многообразието, която насърчава разнообразен състав на ръководния орган и до голяма степен съответства на зададените цели или са въведени подходящи мерки за постигане на целите, определени в политиката. • Политиката за възнагражденията до голяма степен съответства на рисковата стратегия и дългосрочните интереси на институцията. • Рамката за управление на риска и процесите за управление на риска, включително ВААК, ВААЛ, ПОНП, рамката за стрес тестване, планирането на капитала и планирането на ликвидността, до голяма степен са подходящи. • Рамката за вътрешен контрол и механизмите за вътрешен контрол са до голяма степен подходящи. • Функциите за управление на риска, нормативно съответствие и вътрешен одит са независими и до голяма степен работят ефективно. • ИКТ системите, агрегирането на данни за риска и отчитането на риска са до голяма степен подходящи. • Интегрирането на ЕСУ рисковете в рамката за вътрешно управление и управление на риска е до голяма степен целесъобразно.

Оценка	Надзорно становище	Съображения
		• Рамката за управлението на планирането на възстановяването е до голяма степен подходяща. • Институцията е в състояние да отстрани по подходящ начин по-голямата част от констатираните недостатъци и/или изразените от компетентните органи опасения в рамките на приемлив срок и — когато е приложимо — спазва изискванията за отчитане, определени от компетентните органи във връзка с тези недостатъци.
3	Недостатъците в системите за вътрешно управление и механизмите за контрол в рамките на институцията са носители на средно висок риск за жизнеспособността на институцията.	• Организационната структура на институцията и отговорностите не са напълно прозрачни и дейностите, свързани с поемане на риск, не са напълно отделени от функциите за управление и контрол на риска. • Има съмнения относно целесъобразността на състава и функционирането на ръководния орган. • Има съмнения дали членовете на ръководния орган посвещават достатъчно време за изпълнение на своите функции и, където е приложимо, те не спазват ограничението за брой на директорските длъжности. • Има съмнения относно целесъобразността на рисковата култура и бизнес поведението, включително управлението на конфликти на интереси и/или процесите за информиране. • Институцията не е приела политика за многообразието и не е приложила мерки за постигане на подходящо ниво на многообразие в рамките на ръководния орган.

Оценка	Надзорно становище	Съображения
		• Съществуват опасения, че политиката за възнагражденията може да не съответства на рисковата стратегия и дългосрочните интереси на институцията. • Има съмнения относно целесъобразността на рамката за управление на риска и процесите за управление на риска, включително ВААК, ВААЛ, ПОНП, рамката за стрес тестване, планирането на капитала и планирането на ликвидността. • Има съмнения относно целесъобразността на рамката за вътрешен контрол и механизмите за вътрешен контрол. • Съществуват съмнения относно независимостта и ефективната работа на функциите за управление на риска, нормативно съответствие и вътрешен одит. • Съществуват съмнения относно целесъобразността на ИКТ системите, агрегирането на данни за риска и отчитането на риска. • Съществуват съмнения относно целесъобразността на интегрирането на ЕСУ рисковете в рамката за вътрешно управление и управление на риска. • Рамката за управлението на планирането на възстановяването е оценена като потенциално съдържаща значителни недостатъци и/или свързана със значителни пречки за нейното прилагане, и не е било обърнато достатъчно внимание на надзорните опасения. • Институцията е изправена пред значителни предизвикателства или демонстрира ограничено намерение да реагира по подходящ начин на констатираните недостатъци и/или опасения, изразени от компетентните органи, по отношение на качеството на корективните мерки и/или срока за тяхното изпълнение, което може да показва необходимост от ескалация. Институцията среща затруднения и при отчитането пред компетентните органи относно напредъка по изпълнението на корективните мерки.

Оценка	Надзорно становище	Съображения
4	Недостатъците в системите за вътрешно управление и механизмите за контрол в рамките на институцията са носители на висок риск за жизнеспособността на институцията.	• Организационната структура на институцията и отговорностите не са прозрачни и дейностите, свързани с поемане на риск не са отделени от функциите за управление и контрол на риска. • Съставът и функционирането на ръководния орган са неподходящи. • Членовете на ръководния орган не посвещават достатъчно време за изпълнение на своите функции и, където е приложимо, не спазват ограничението за брой на директорските длъжности. • Рисковата култура и бизнес поведението, включително управлението на конфликти на интереси и/или процесите за информиране, са неподходящи. • Институцията не е приела политика за многообразието, ръководният орган не е разнообразен и институцията не е изпълнила мерките за достигане на подходящо ниво на многообразие. • Политиката за възнагражденията не съответства на рисковата стратегия и дългосрочните интереси на институцията. • Рамката за управление на риска и процесите за управление на риска, включително ВААК, ВААЛ, ПОНП, рамката за стрес тестване, планирането на капитала и/или планирането на ликвидността, са неподходящи. • Функциите за управление на риска, нормативно съответствие и/или вътрешен одит не са независими, не работят ефективно и/или функцията за вътрешен одит не работи в съответствие с установените международни стандарти и изисквания. • Рамката за вътрешен контрол и механизмите за вътрешен контрол са неподходящи. • ИКТ системите, агрегирането на данни за риска и отчитането на риска са неподходящи. • Интегрирането на ЕСУ рисковете в рамката за вътрешно управление и

Оценка	Надзорно становище	Съображения
		управление на риска на риска е неподходящо. • Рамката за управлението на планирането на възстановяването е оценена като съдържаща значителни недостатъци и/или свързана със значителни пречки за неговото прилагане, и не е било обърнато достатъчно внимание на надзорните опасения. • Институцията не е в състояние или не възнамерява да се справя адекватно с констатираните недостатъци и/или опасенията, изразени от компетентните органи, и няма способността да ги отстрани в рамките на приемлив срок след ескалация от компетентните органи. Институцията среща сериозни затруднения и при отчитането пред компетентните органи относно напредъка по изпълнението на коригиращите мерки.

108. В таблицата по-долу е представен неизчерпателен списък на надзорните мерки, които компетентните органи могат да наложат в случай на установени недостатъци във вътрешното управление на институцията и механизмите за контрол в рамките на институцията. Компетентните органи следва да вземат решение относно вида на надзорната мярка въз основа на нейната ефективност по отношение на конкретния идентифициран недостатък. Компетентните органи могат да прилагат допълнителни надзорни мерки или комбинация от тях с посочените в таблицата по-долу, ако се сметне, че те са по-подходящи за отстраняване на констатираните недостатъци. При нарушения на DORA компетентните органи следва да разгледат приложимите коригиращи и коригиращи мерки, предвидени в член 50 от DORA.

Таблица 5. Потенциален и неизчерпателен списък на надзорните мерки, произтичащи от оценката на вътрешното управление на институцията и механизмите за контрол в рамките на институцията

Възможни надзорни мерки, които компетентните органи могат да наложат в съответствие с член 104, параграф 1, букви б), г), д), е), ж), й), л), м) и н) от Директива 2013/36/ЕС и член 50 от Регламент (ЕС) 2022/2554 — Компетентните органи могат да изискват от институцията:
А) да се подобри и да осигури по-активно участие на ръководния орган или на неговите комитети;
Б) да разработи и да приложи планове за коригиращи мерки за отстраняване на недостатъците;
В) да засили механизмите за вътрешен контрол;
Г) да подобри рамката за вътрешно управление;
Д) да подобри механизмите за докладване и контрол;
Е) да ограничи променливото възнаграждение;
Ж) да въведе системи за управление на нормативното съответствие;
З) да има допълнителни или по-чести изисквания за докладване;
И) да укрепи конкретни договорености, процеси, механизми и стратегии;
Й) да проведе повторно стрес тестове, като използва модифицирани допускания;

Възможни надзорни мерки, които компетентните органи могат да наложат в съответствие с член 104, параграф 1, букви б), г), д), е), ж), й), л), м) и н) от Директива 2013/36/ЕС и член 50 от Регламент (ЕС) 2022/2554 — Компетентните органи могат да изискват от институцията:
К) да подобри правилата за управление и управление на риска, прилагани по отношение на ЕСУ рисковете, и по-специално на екологичните рискове.

Дял 6. Оценка на рисковете за капитала

6.1. Общи съображения

109. Компетентните органи следва да оценят и определят оценка на рисковете за капитала, които са били установени като съществени за институцията.

110. Целта на настоящия дял е да предложи общи методологии, които да се вземат предвид при оценяването на отделните рискове и управлението на риска и механизмите за контрол. Той не е предназначен да бъде изчерпателен и дава свобода на компетентните органи да вземат под внимание други допълнителни критерии, които може да бъдат счетени за подходящи въз основа на техния опит и специфичните характеристики на институцията.

111. Този дял предоставя на компетентните органи насоки за оценка и определяне на оценка на следните рискове за капитала:

    а. кредитен риск и риск от контрагента;

    б. пазарен риск;

    в. операционен риск;

    г. лихвен риск, произтичащ от дейности извън търговския портфейл (ЛРПДИТП).

112. Този дял също определя набор от подкатегории в рамките на всяка категория риск, посочена по-горе, които трябва да бъдат взети под внимание при оценяване на рисковете за капитала. В зависимост от значимостта на коя да е от тези подкатегории за дадена институция, те може да бъдат оценени и тяхната оценка да бъде определена индивидуално. Приложения I—IV съдържат неизчерпателни списъци с подкатегории за кредитен риск, пазарен риск, операционен риск и ЛРПДИТП, които компетентните органи следва да вземат предвид, когато е приложимо.

113. Решението за значимостта зависи от надзорната преценка. Що се отнася обаче до риска при предоставяне на кредити в чуждестранна валута, с оглед на Препоръката на ЕССР относно предоставяне на кредити в чуждестранна валута[27], съществеността следва да се определя, като се вземе предвид следният праг: кредитите, деноминирани в чуждестранна валута, отпуснати на нехеджирани кредитополучатели, съставляват най-малко 10 % от общия кредитен портфейл на институцията (общият обем на кредитите,

[27] Препоръка на Европейския съвет за системен риск от 21 септември 2011 година относно предоставяне на кредити в чуждестранна валута (ЕССР/2011/1) (ОВ C 342, 22.11.2011 г., стр. 1).

отпуснати на нефинансови предприятия и домакинства), при условие че този общ кредитен портфейл съставлява най-малко 25 % от общите активи на институцията.

114. Компетентните органи следва също да оценяват други рискове, които са установени като значими за конкретна институция, но не са изброени по-горе (напр. пенсионен риск, стратегически и бизнес риск, риск от оказване на финансова подкрепа на неконсолидирани свързани лица в затруднение извън съществуващи договорни задължения за такава подкрепа, концентрации на риск в рамките на институциите и извън тях). Следното може да подпомогне процеса на установяване:

    а. фактори, определящи ОРЕ;
    б. рискове, установени във ВААК на институцията;
    в. рискове, произтичащи от бизнес модела на институцията (включително тези, установени от други институции, които работят със сходен бизнес модел);
    г. информация, произтичаща от наблюдението на ключови показатели;
    д. констатации и наблюдения в доклади от вътрешни и външни одити;
    е. препоръки и насоки, издадени от ЕБО, както и предупреждения и препоръки, издадени от макропруденциални органи или ЕССР.

115. Посочените по-горе елементи следва също да бъдат взети предвид от компетентните органи, когато планират интензивността на своята надзорна дейност по отношение на оценката на специфичен риск.

116. За кредитния, пазарния и операционния риск компетентните органи следва да оценят, наред с другото, съответствието на институцията с правните актове, публикувани отделно на уебсайта на ЕБО, както е посочено в точка 12. Но тези насоки разширяват обхвата на оценката извън тези минимални изисквания, за да позволят на компетентните органи да формират цялостно становище за рисковете за капитала.

117. Когато оценяват рисковете за капитала, компетентните органи следва също да вземат предвид потенциалното въздействие на риска, свързан с разходите за финансиране, следвайки методологията, включена в дял 8, и може да вземат решение относно необходимостта от мерки за редуциране на този риск.

118. При прилагането на методологиите, посочени в настоящия дял, компетентните органи следва да установяват съответните количествени показатели и други показатели за измерване, които също може да бъдат използвани за наблюдение на ключови показатели, както е посочено в дял 3, и когато е целесъобразно, да вземат предвид и вътрешните показатели за риск на институциите.

119. За всеки значим риск компетентните органи следва да оценяват и да отразяват в оценката на риска:

    а. присъщия риск (рискови експозиции);
    б. качеството и ефективността на управлението на риска и механизмите за контрол.

120. Този процес на оценяване е представен на фигура 2 по-долу.

Фигура 2. Работен процес на оценяване на рисковете за капитала

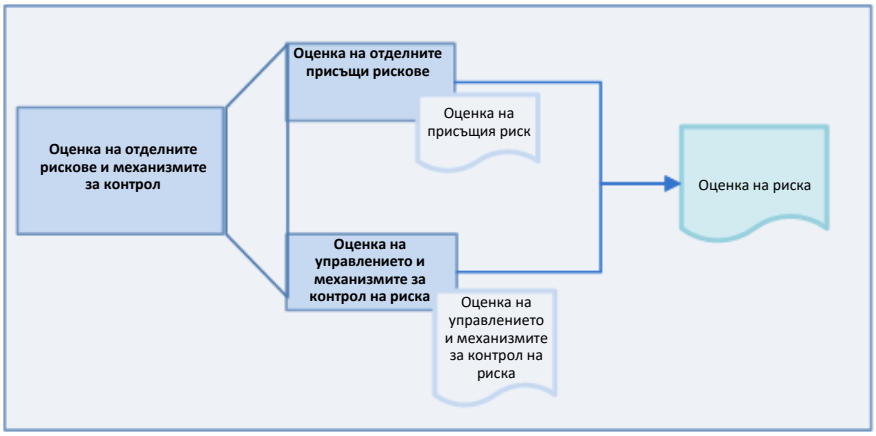

121. Когато извършват своите оценки, компетентните органи следва да използват наличните източници на информация, включително регулаторна отчетност, вътрешните показатели за измерване и отчетите на институцията (например отчет на вътрешен одит, отчети от управление на риска, информация от ВААК), отчети от надзорни инспекции на място и външни отчети (например комуникацията на институцията с инвеститори, рейтингови агенции). Компетентните органи следва да прибягват до временна (ad-hoc) отчетност, когато това е строго необходимо и пропорционално за изпълнението на техните надзорни задачи и когато информацията не е дублираща се или не е достъпна по друг начин, в съответствие с член 104, параграф 2, втора алинея от Директивата за капиталовите изисквания (ДКИ). Макар че оценката е предназначена да бъде специфична за всяка институция, следва да се вземе предвид сравнението със сходни институции за установяване на потенциална експозиция към рискове за капитала. За такива цели сходни институции следва да бъдат определяни на база всеки отделен риск и може да се различават от онези, определени за оценката на АБМ или други анализи.

122. При оценката на рисковете за капитала компетентните органи следва също да оценяват точността и разумността на изчисляването на минималните капиталови изисквания, за да установяват ситуации, при които изчисленията на минималния капитал може да подценяват действителното ниво на риск. Тази оценка би обосновала определянето на P2R, както е предвидено в раздел 7.2.3.

123. Резултатът от оценката на всеки съществен риск следва да бъде отразен в обобщение на констатациите, което дава обяснение за основните фактори за риска, и оценка за риска, както е посочено в следващите раздели.

6.2. Оценка на кредитния риск и риска от контрагента

6.2.1. Общи съображения

124. Когато оценяват рамката за управление на кредитния риск, компетентните органи следва да оценят съответствието на институцията с правните актове, публикувани отделно на уебсайта на ЕБО, както е посочено в точка 12.

125. Компетентните органи следва да оценяват кредитния риск, произтичащ от всички експозиции извън търговския портфейл (включително задбалансови позиции). Те следва също така да оценяват кредитния риск от контрагента и риска при сетълмента, които биха могли да попаднат както извън търговския портфейл, така и в търговския портфейл. За да извършат такава оценка, компетентните органи следва да разгледат всички компоненти, които определят евентуалните кредитни загуби, и по-специално:

    а. вероятността за настъпване на кредитно събитие (т.е. неизпълнение) или силно корелирани кредитни събития, които засягат главно кредитополучателите и способността им да изплатят съответните задължения;

    б. размера на експозициите, предмет на кредитен риск;

    в. процента на възстановяване на кредитните експозиции в случай на неизпълнение от страна на кредитополучателите.

126. Компетентните органи следва да вземат предвид възможността тези компоненти да се влошат с течение на времето и да покажат по-слаби от очакваните резултати.

127. Компетентните органи следва да оценят въздействието на ЕСУ рисковете върху присъщия кредитен риск, както и адекватността на механизмите за контрол на кредитния риск, свързани с ЕСУ рисковете, като отдадат приоритет на екологичните рискове. По-конкретно, компетентните органи следва да вземат предвид рисковете, свързани с екологичния преход и физическите рискове, при извършването на оценката на риска от кредитна концентрация и риска, свързан с недвижимото имущество, както и при оценката на кредитния риск в конкретни портфейли или категории експозиции, за които се счита, че са изложени в значителна степен на екологични рискове.

128. Освен това, компетентните органи трябва да обърнат внимание и дали рисковете, свързани с ИП/ФТ се вземат предвид в рамките на процеса на отпускане на кредити, включително дали институцията разполага със системи и контролни механизми, които да гарантират, че средствата, използвани за погасяване на кредитите, са от законни източници.

6.2.2. Оценка на присъщия кредитен риск

Идентифициране на съществените източници на кредитен риск

129. Компетентните органи следва да оценят кредитния риск както от гледна точка на текущото състояние, така и от прогнозна гледна точка, като съчетаят анализа на кредитния риск на текущия портфейл с оценката на стратегията на институцията за кредитен риск, рисковия апетит и рисковите лимити (потенциално като част от по-широката оценка на стратегията, извършвана като част от АБМ). Компетентните органи следва също така да разгледат как очакваните, както и стресовите макроикономически тенденции биха могли да повлияят на тези елементи.

130. За да оценят присъщия кредитен риск на дадена институция, компетентните органи следва първо да определят нейната експозиция към кредитен риск. За да се постигне това и да се гарантира последователно идентифициране на източниците на кредитен риск, на които институцията е или може да бъде изложена, те следва да вземат предвид следните източници на информация:

    а. образци за регулаторна отчетност, като например COREP и FINREP, които вземат предвид съответните регулаторни категории експозиции, основани на подхода на институцията към капиталовите изисквания (т.е. стандартизиран или вътрешнорейтингов подход);

    б. изводите, направени от оценката на други елементи на ПНПО (като например АБМ) и предишни надзорни дейности;

    в. сравнения на позицията на институцията спрямо сходните ѝ институции, когато има такива данни. По-конкретно, по отношение на институциите, които използват вътрешнорейтингов подход, компетентните органи следва да вземат предвид резултатите от надзорния сравнителен анализ, проведен в съответствие с член 78 от Директива 2013/36/ЕС.

131. Компетентните органи следва да съсредоточат оценката си предимно върху най-значимите идентифицирани източници на кредитен риск, като оценят съществеността им за институцията от пруденциална гледна точка. За да извършат тази оценка, те трябва да вземат предвид следните елементи:

    а. стратегията за кредитния риск и рисковия апетит, и относимите лимити;

    б. размера на стойността на експозицията за разглеждания портфейл в сравнение с общата стойност на експозициите по кредитни експозиции, включително нейния растеж във времето;

    в. размера на капиталовото изискване за кредитен риск за разглеждания портфейл в сравнение с общото капиталово изискване, включително неговото нарастване във времето;

    г. където е приложимо, вътрешния капитал, разпределен за кредитен риск за разглеждания портфейл от институцията, в сравнение с общия вътрешен капитал;

д. състава и качеството на балансовите и задбалансовите позиции на институцията, свързани с кредити, в обслужваните (включително преструктурираните експозиции) и необслужвани портфейли, включително равнището и промените с течение на времето на обезценките и отписванията, както и на процентите на неизпълнение на кредитния портфейл.

132. Компетентните органи следва да оценят съществеността на риска по отношение на настоящия портфейл, както и в историческа и прогнозна перспектива (предходни промени в тези показатели и прогнози, когато има такива).

133. Като допълнителен източник на информация за оценката на съществеността компетентните органи следва — когато това е възможно и целесъобразно — да вземат предвид вътрешните параметри за кредитен риск, използвани от институцията. Това включва оценяване на тяхната адекватност за точно количествено определяне на експозициите към кредитен риск в различните портфейли, като се обръща специално внимание на данните от годишния доклад, изготвен от функцията за валидиране на институцията, и по-специално на резултатите от бек тестовете, т.е. сравняване на оценените параметри с наблюдаваните резултати, извършено от институцията. Компетентните органи следва да обърнат специално внимание на портфейлите, при които прогнозните параметри са подценили наблюдаваните резултати.

134. Компетентните органи следва също да вземат предвид резултатите от стрес тестовете, извършени от институцията, за да установят всички неустановени дотогава източници на кредитен риск, като тези, които възникват от промените в кредитното качество, кредитните концентрации, стойността на обезпечението и кредитната експозиция в период на стрес.

135. Въз основа на оценката на съществеността, извършена в предходните точки, както и на размера и сложността на кредитния риск и кредитния портфейл на институцията, компетентните органи следва да изберат съответното равнище на детайлност за оценката.

Естество, размер и състав на кредитния портфейл (балансовите и задбалансовите позиции на институцията, свързани с кредити) на институцията

136. Компетентните органи следва да оценяват естеството на кредитните експозиции (т.е. вида кредитополучатели и експозиции), както и да анализират състава на кредитния портфейл на институцията. Когато извършват тази оценка, компетентните органи следва също така да вземат предвид как естеството на експозицията към кредитен риск може да се отрази на размера на експозицията (например кредитни линии/неусвоени от кредитополучатели ангажименти, които могат да бъдат усвоени, деноминация в чуждестранна валута), като вземат под внимание законовата възможност на институцията едностранно да анулира неусвоени суми от поети кредитни улеснения.

137. За да оценяват естеството на кредитния риск, компетентните органи следва да разглеждат най-малко следните подкатегории кредитен риск, като извършват по-подробна оценка на онези подкатегории, които считат за относими за институцията[28]:

а. кредитен риск от концентрация;

б. кредитен риск от контрагента и сетълмент риск и риск при доставка;

в. държавен риск;

г. кредитен риск от секюритизации;

д. риск при предоставяне на кредити в чуждестранна валута;

е. риск, свързан с недвижимо имущество;

ж. риск за капиталови инструменти в банковия портфейл;

з. риск от разсейване;

и. риск, свързан с модела за регулаторно одобрени модели.

138. Когато експозициите, свързани със специализирано кредитиране, се считат за съществени, компетентните органи следва да оценят такива експозиции отделно от другите кредитни дейности, тъй като рискът от такива експозиции се крие по-скоро в доходността на актива или финансирания проект (например търговски недвижим имот, енергийна инсталация, спедиция, стоки и др.), отколкото кредитополучателя (което обикновено е инструмент със специална цел). При извършването на тази оценка компетентните органи трябва да отчетат:

а) доходността на проектите и консервативността на допусканията, залегнали в основата на бизнес плановете (включително кредитния риск на основните клиенти);

б) въздействието на промените в регулациите, особено за субсидираните сектори, върху бъдещите парични потоци;

в) въздействието на променящото се търсене на пазара, когато е приложимо, и наличието на пазар за потенциална бъдеща продажба на финансирания обект;

г) съществуването на синдикирани или на други заемодатели, които споделят кредитния риск;

д) всяка форма на гаранция, поета от спонсорите;

е) възможното увеличаване на риска от концентрация, което тези дейности могат да породят.

Кредитно качество на портфейла

139. Когато оценяват кредитното качество на портфейла, компетентните органи следва да обръщат специално внимание на адекватността на класификацията на кредитните експозиции и да оценяват въздействието на евентуална грешна класификация, заедно с последващото забавяне в провизирането и признаването на загуби от институцията.

[28] *Моля, вижте приложение I за неизчерпателна класификация на подкатегориите на кредитния риск и допълнителни подробности относно тяхната оценка.*

140. Компетентните органи следва да извършат анализ, за да разграничат категориите „обслужвани“, „необслужвани“ и „преструктурирани“ експозиции, като вземат предвид както броя на длъжниците, така и съответните суми/обеми. Компетентните органи следва да оценяват общото кредитно качество на ниво портфейл и различните степени на кредитно качество в рамките на всяка от посочените по-горе категории, за да определят общия кредитен риск на институцията. Като част от тази оценка компетентните органи следва да анализират риска от неизпълнение и миграционния риск по класове експозиции, като вземат предвид тенденциите в кредитното качество във времето, и следва да преценяват дали действителното кредитно качество на портфейла съответства на обявения рисков апетит и да установяват причините за всякакви отклонения.

141. Това следва да доведе до цялостна оценка на кредитния цикъл на институцията „от край до край“, от отпускането на кредита до наблюдението и управлението на всяка категория експозиции. Когато извършват тези анализи, компетентните органи следва да включат сравнения със сходни групи и да използват сравнителни портфейли (т.е. портфейли на кредитополучатели, които са общи за групи от институции), когато това е целесъобразно и възможно. Този анализ следва да се извърши, като се отчетат:

    а. показателите за качеството на активите, исторически тенденции и темпове на растеж по видове кредитополучатели, сектори и продукти, разпределението на кредитополучателите по кредитни рейтинги, историческите нива на миграция между степените на кредитно качество, просрочието и нивата на неизпълнение за различни времеви хоризонти;

    б. степента на необслужване и покритие по портфейл, сектор, географски региони и промените с течение на времето, като се вземат предвид и съответните входящи/изходящи потоци от всеки съответен портфейл, разпределението на експозициите в класовете необслужвани експозиции (т.е. просрочени, съмнителни), нивото и динамиката във времето на обезценките и отписванията за всеки съответен фактор, историческите нива на процента на събиране на вземанията и продължителността на процеса на събиране, активите, при които има влизане във владение на обезпечението и промените във времето, както и времето, изминало от момента, в който експозициите са били класифицирани като необслужвани.

142. Компетентните органи следва да преценят дали нивото на провизиите за загуби по кредити и корекциите на кредитната оценка са подходящи за качеството на експозициите и, когато е приложимо, за нивото на обезпеченията, като преценят по-специално дали нивото на провизиите за загуби по кредити съответства на нивото на риска в различните портфейли с течение на времето и в сравнение със съответните сходни институции, както и със съответните макроикономически тенденции, и дали корекциите на кредитната оценка спрямо пазарните стойности на деривати отразяват кредитоспособността на съответните контрагенти. Когато се счита за необходимо, компетентните органи следва да използват проверки на място или други подходящи надзорни действия, за да преценяват дали нивото на провизиите за загуби по кредити и

покритието на риска е подходящо или не, например чрез оценка на извадка от кредити. Когато извършват такава оценка, компетентните органи следва също така да вземат предвид всички констатации, направени от вътрешни и външни одитори, когато има такива.

143. Когато оценяват присъщия кредитен риск на институцията, компетентните органи следва също да вземат предвид резултатите от стрес тестовете, извършени от институцията, за да установят всички неустановени дотогава източници на кредитен риск, като тези, които възникват от промените в кредитното качество, кредитните концентрации, стойността на обезпечението и кредитната експозиция в период на стрес.

Ниво и качество на рамката за редуциране на кредитния риск

144. Компетентните органи следва да вземат предвид нивото и качеството на гаранциите (включително кредитни деривати) и на наличното обезпечение, което би редуцирало кредитните загуби при настъпване на кредитни събития, включително тези, които не се приемат за допустими техники за редуциране на кредитния риск за изчисляване на собствения капитал. При извършването на такава оценка компетентните органи трябва да отчетат:

    а. покритието, осигурено от обезпечението и гаранциите по портфейли, вид кредитополучател, рейтинг, сектор и други относими аспекти;

    б. стойностите на обезпеченията за обслужвани и необслужвани експозиции;

    в. историческите нива на процента на събиране на вземанията по вид и размер на обезпечението и гаранциите.

145. Компетентните органи следва също така да оценят съществеността на остатъчния риск (по смисъла на член 80 от Директива 2013/36/ЕС) и по-специално адекватността и правната валидност на споразуменията за обезпечения и на гаранциите, сроковете и възможността за реализиране на обезпеченията и изпълнение на гаранциите съгласно националната правна рамка, ликвидността и променливостта в оценката на активите за обезпечение, както и възстановимата стойност на обезпечението по действия, свързани с удовлетворяване по кредит. Компетентните органи следва също така да оценят концентрацията на гаранти и обезпечения, както и корелацията с кредитоспособността на кредитополучателите (т.е. утежняващ риск) и евентуалното въздействие по отношение на ефективността на защитата.

ЕСУ фактори

146. При оценката на въздействието на ЕСУ рисковете и екологичните рискове, по-специално върху присъщия кредитен риск, компетентните органи следва да се стремят да вземат предвид специфичните характеристики на тези рискове, като например тяхното далновидно естество и ясно изразени въздействия за различни времеви хоризонти, като признават несигурността, свързана с дългосрочните прогнози, и същевременно развиват способността си да вземат предвид тези характеристики в своята оценка.

6.2.3. Оценка на рамката за управление и контрол на кредитния риск

147. За да се постигне цялостно разбиране на профила на кредитния риск на институцията, компетентните органи следва да преразгледат рамката за управление и контрол на кредитния риск на институцията, както и нейната адекватност по отношение на присъщите експозиции към кредитен риск. За тази оценка компетентните органи следва също така да разчитат на резултата от оценката на други елементи на ПНПО (като например АБМ и областите на управление). За институциите, за които се прилагат стратегиите за (намаляване на) необслужваните експозиции и свързаните с тях насоки за управление и оперативни насоки компетентните органи следва също така да преценят дали институциите отговарят на специфични изисквания, посочени в съответните насоки на ЕБО, за такива стратегии и тяхното оперативно прилагане, включително по отношение на изпълнението на задълженията за защита на потребителите.

Стратегия и рисков апетит за поемане на кредитен риск

148. Компетентните органи следва да преценят дали институцията има надеждни, ясно формулирани и документирани рисков апетит, стратегия и лимити за поемане на кредитен риск, одобрени от ръководния орган. При тази оценка, наред с други фактори, компетентните органи следва да вземат предвид ролята на ръководния орган при определянето, одобряването и преразглеждането на стратегията за кредитния риск и рисковия апетит, правилното прилагане на тази стратегия от висшето ръководство, както и нейната целесъобразност за институцията, като се имат предвид нейният бизнес модел, общият рисков апетит, настоящата и бъдещата пазарна среда и финансовото състояние.

Организационна рамка и рамка за вътрешен контрол

149. Компетентните органи следва да оценят дали институцията разполага с подходяща организационна рамка и правила за управление, които позволяват ефективно поемане, управление, измерване и контрол на кредитния риск, с достатъчни (качествени и количествени) човешки и технически ресурси, които да изпълняват нужните задачи. Те трябва по-специално да преценят дали ръководният орган и висшето ръководство на институцията разбират допусканията, на които се основава системата за измерване на кредитния риск. При тази оценка компетентните органи следва да вземат предвид адекватността на йерархията на отговорностите, както и уменията и опита на служителите за изпълнение на задачите им, свързани с поемането, измерването, наблюдението и отчитането на кредитния риск, включително управлението на необслужваните експозиции, и по-специално звената за преструктуриране на необслужвани експозиции, и накрая — наличието на ясно разграничение между лицата, поемащи риска, и тези, които го управляват.

150. Компетентните органи следва да оценят дали институцията има подходящи политики и процедури за отпускането на кредити, за установяването, измерването, отчитането и контрола на кредитния риск и дали те са в съответствие със стратегията за кредитния

риск на институцията и обхващат всички основни дейности и процеси. Това включва оценка на това дали тези политики са ясно формулирани, оповестени и прилагани последователно в цялата институция и в банковата група, към която тя принадлежи. При тази оценка компетентните органи следва да вземат предвид дали ръководният орган одобрява тези политики и ги обсъжда и преразглежда редовно в съответствие със стратегиите за управление на риска, както и дали висшето ръководство носи отговорност за изготвянето и прилагането на политиките и процедурите, както е определено от ръководния орган.

151. Компетентните органи следва да оценят дали институцията има подходяща рамка за идентифициране, разбиране, измерване, наблюдение и отчитане на кредитния риск в съответствие с размера и сложността на институцията. В тази връзка компетентните органи следва да преценят дали институцията разполага с адекватна инфраструктура за данни и дали техниките за анализ са подходящи, за да ѝ позволят да управлява адекватно кредитния си риск, да изпълнява надзорните изисквания за отчетност, както и да открива, измерва и редовно наблюдава кредитния риск, присъщ на всички балансови и задбалансови дейности (когато е подходящо — на групово ниво).

152. Компетентните органи следва да оценят дали ръководният орган и висшето ръководство на институцията разбират допусканията, залегнали в основата на системата за измерване на кредитния риск и дали са информирани за степента на съответния риск, свързан с модела. Те следва да оценят дали институцията е предприела стрес тестове, за да разбере въздействието на неблагоприятните събития върху нейните експозиции към кредитен риск и върху адекватността на провизирането на кредитния риск, като вземат предвид честотата на стрес тестовете, съответните установени рискови фактори, допусканията в основата на стрес сценария и вътрешната употреба на резултатите от стрес тестовете за планиране на капитала и стратегиите за кредитния риск.

153. Компетентните органи следва да оценят дали институцията е определила и прилага постоянно и ефективно наблюдение на експозициите към кредитен риск (включително кредитна концентрация) в цялата институция, наред с други и чрез конкретни показатели и съответни активатори, за да се осигури ефективно ранно предупреждение. Компетентните органи следва да оценят дали институцията е въвела редовно отчитане на експозиции към кредитен риск, включително резултата от стрес тестовете, пред ръководния орган, висшето ръководство и съответните лица, управляващи кредитния риск.

154. Компетентните органи следва да оценят дали институцията разполага със стабилна и всеобхватна рамка за вътрешен контрол и надеждни защити за редуциране на кредитния риск в съответствие с нейната стратегия за кредитен риск и рисков апетит. За тази оценка компетентните органи следва по-специално да обърнат внимание на това дали е адекватен обхватът на контролните функции на институцията (включително всички консолидирани субекти, географски местоположения и кредитни дейности), на наличието на оперативни лимити и други практики, насочени към поддържане на

експозициите към кредитен риск в нива, приемливи за институцията в съответствие с нейния рисков апетит и рисковите ѝ лимити. За тази цел компетентните органи следва да обръщат особено внимание на това дали институцията разполага с подходящи механизми за вътрешен контрол и практики, които да гарантират, че нарушенията (или изключенията) от политиките, процедурите и лимитите се докладват своевременно на съответното ниво на ръководството с цел предприемане на мерки, включително проверки за установяване/идентифициране, оценка и управление на рисковете от ИП/ФТ, на които институцията е изложена в резултат на дейностите по отпускане на кредити.

155. При извършването на тази оценка компетентните органи следва да преценят дали системата от лимити е подходяща за сложността на институцията и нейната способност за измерване и управление на кредитния риск. Това включва преценка дали установените лимити са абсолютни или дали е възможно да се стигне до тяхното нарушаване. В последния случай политиките на институцията трябва ясно да описват периода от време и специфичните обстоятелства, при които такива нарушения на лимитите са възможни. Освен това компетентните органи следва да оценят адекватността на въведените процедури, които позволяват кредитните мениджъри да са текущо информирани за техните лимити, както и дали тези лимити подлежат на редовен преглед и актуализация (напр. за да останат в съответствие с промените в стратегията).

156. Компетентните органи следва също така да оценят ефективността на функцията за вътрешен одит по отношение на адекватността, обхвата и честотата на вътрешните одити на рамката за управление на кредитния риск. Тези одити следва да обхващат прегледа на основните елементи на рамката за управление, измерване и контрол на кредитния риск в цялата институция, както и спазването на съответните външни нормативни изисквания и вътрешните политики и процедури, и евентуалните отклонения от тях.

157. За институциите, които прилагат подход, основан на вътрешни рейтинги, за определяне на минималните капиталови изисквания за кредитен риск, компетентните органи следва също така да оценят дали вътрешният процес на валидиране е надежден и ефективен при преценката на допусканията, заложени в моделите и за установяването на евентуални недостатъци по отношение на системата за управление на кредитния риск. Тази оценка следва да се основава — когато е налична — на информацията, произтичаща от вече извършени надзорни дейности по отношение на вътрешните модели (напр. проверки на място) и като взема предвид надзорните практики, описани подробно в Надзорния наръчник на ЕБО за валидиране на системите, основани на вътрешни рейтинги[29].

6.2.4. Обобщение на констатациите, оценките и надзорните мерки

158. След като извършат посочената по-горе оценка, компетентните органи следва да формират представа относно кредитния риск и риска от контрагента на институцията.

[29] *EBA/REP/2023/29.*

Това становище следва да бъде отразено в обобщение на констатациите, придружено от оценка на риска въз основа на съображенията, посочени в таблица 6. Когато въз основа на съществеността на определени подкатегории риск компетентният орган реши да ги оцени и да им постави оценка индивидуално, указанията в тази таблица следва да се прилагат по аналогия, доколкото е възможно.

Таблица 6. Надзорни съображения за определяне на рейтинг на кредитния риск и риска от контрагента

Оценка на риска	Надзорно становище	Съображения, свързани с присъщия риск	Съображения за адекватно управление и механизми за контрол
1	Наблюдава се нисък риск от съществено пруденциално въздействие върху институцията, като се има предвид нивото на присъщ риск и механизмите за управление и контрол.	• Естеството и съставът на експозицията към кредитен риск предполагат несъществен/много нисък риск. • Експозицията към сложни продукти и сделки е несъществена/много ниска. • Нивото на кредитния риск от концентрация е несъществено/много ниско. • Нивото на преструктурирани и необслужвани експозиции е несъществено/много ниско. • Кредитният риск от обслужвани експозиции е несъществен/много нисък. • Въздействието на ЕСУ рисковете, и по-специално на рисковете, свързани с екологичния преход и физическите рискове, върху кредитния риск е несъществено/много ниско. • Нивото на покритието с провизии и корекции на кредитната оценка е адекватно и надеждно с много висока степен на сигурност. • Нивото на покритието и качеството на гаранциите и обезпеченията е много високо.	• Управлението и механизмите за контрол на риска са адекватни по отношение на изискванията, изложени в съответните насоки на ЕБО. • Има съответствие между политиката и стратегията на институцията за кредитния риск и общата ѝ стратегия и рисков апетит. • Организационната рамка за кредитен риск е надеждна, с ясни отговорности и разделение на задачите между поемащите риск и функциите за управление и контрол. • Системите за измерване, наблюдение и отчитане на кредитния риск са подходящи. • Вътрешните лимити и рамката за контрол за кредитния риск са разумни. • Лимитите, които позволяват редуциране или ограничаване на кредитния риск, са в съответствие със стратегията за управление на кредитния риск и рисковия апетит на институцията. • ЕСУ рисковете, и по-специално рисковете, свързани с екологичния преход и физическите рискове, са надлежно интегрирани в управлението и механизмите за контрол на кредитния риск.
2	Наблюдава се средно нисък риск от съществено пруденциално въздействие върху институцията, като се има предвид нивото на присъщ риск и	• Естеството и съставът на експозицията към кредитен риск предполагат от нисък до среден риск. • Експозицията към сложни продукти и сделки е от ниска до средна.	

Оценка на риска	Надзорно становище	Съображения, свързани с присъщия риск	Съображения за адекватно управление и механизми за контрол
	управлението и механизмите за контрол.	• Нивото на кредитния риск от концентрация е от ниско до средно. • Нивото на преструктурирани и необслужвани експозиции е от ниско до средно. • Кредитният риск от обслужвани експозиции е от нисък до среден. • Въздействието на ЕСУ рисковете и по-специално на рисковете, свързани с екологичния преход и физическите рискове, върху кредитния риск е ниско до средно. • Нивото на покритието с провизии и корекции на кредитната оценка е адекватно и надеждно с висока степен на сигурност. • Нивото на покритието и качеството на гаранциите и обезпеченията е високо.	
3	Наблюдава се средно висок риск от съществено пруденциално въздействие върху институцията, като се има предвид нивото на присъщ риск и управлението и механизмите за контрол.	• Естеството и съставът на експозицията към кредитен риск предполагат от среден до висок риск. • Експозицията към сложни продукти и сделки е от средна до висока. • Нивото на кредитния риск от концентрация е от средно до високо. • Нивото на преструктурирани и необслужвани експозиции е от средно до високо. • Кредитният риск от обслужвани експозиции е от среден до високо и подлежи на по-нататъшно влошаване в условия на стрес. • Въздействието на ЕСУ рисковете, и по-специално на рисковете, свързани с екологичния преход и физическите рискове, върху кредитния риск е от средно до високо.	• Управлението и механизмите за контрол на риска не са в съответствие с изискванията, посочени в съответните насоки на ЕБО. • Няма съответствие между политиката и стратегията на институцията за кредитния риск и общата ѝ стратегия и рисков апетит. • Организационната рамка за кредитен риск не е достатъчно надеждна, няма ясно разделение на задачите между поемащите риск и функциите за управление и контрол. • Системите за измерване, наблюдение и отчитане на кредитния риск не са подходящи. • Вътрешните лимити и рамката за контрол за кредитния риск не са достатъчно надеждни.

Оценка на риска	Надзорно становище	Съображения, свързани с присъщия риск	Съображения за адекватно управление и механизми за контрол
		• Нивото на покритието с провизии и корекции на кредитната оценка е средно. • Нивото на покритието и качеството на гаранциите и обезпеченията е средно.	• Лимитите, които позволяват редуциране или ограничаване на кредитния риск, не са в съответствие със стратегията за управление на кредитния риск и рисковия апетит на институцията. • ЕСУ рисковете, и по-специално рисковете, свързани с екологичния преход и физическите рискове, не са достатъчно интегрирани в управлението и механизмите за контрол на кредитния риск.
4	Наблюдава се висок риск от съществено пруденциално въздействие върху институцията, като се има предвид нивото на присъщ риск и управлението и механизмите за контрол.	• Естеството и съставът на експозицията към кредитен риск предполагат висок риск. • Експозицията към сложни продукти и сделки е висока. • Нивото на кредитния риск от концентрация е високо. • Нивото на преструктурирани и необслужвани експозиции е високо. • Кредитният риск от обслужвани експозиции е висок. • Въздействието на ЕСУ рисковете, и по-специално на рисковете, свързани с екологичния преход и физическите рискове, върху кредитния риск е високо. • Нивото на покритието с провизии и корекции на кредитната оценка е ниско. • Нивото на покритието и качеството на гаранциите и обезпеченията е ниско.	

159. В таблицата по-долу е представен неизчерпателен списък с надзорни мерки, които компетентните органи могат да предприемат в случай на установени недостатъци в рамката за управление на кредитния риск и риска от контрагента на институцията. Компетентните органи следва да вземат решение относно вида на мярката въз основа на нейната ефективност по отношение на конкретния идентифициран недостатък. Компетентните органи могат да прилагат допълнителни надзорни мерки (включително количествени мерки в съответствие с член 104, параграф 1, буква а) от Директива 2013/36/ЕС) или комбинация от тях, ако те се считат за по-подходящи за отстраняване на констатираните недостатъци.

Таблица 7. Потенциални и неизчерпателни надзорни мерки по отношение на кредитния риск и риска от контрагента

Възможни надзорни мерки, които компетентните органи могат да предприемат в съответствие с член 104, параграф 1, букви б), г), д), е), й), л), м) и н) от Директива 2013/36/ЕС — Компетентните органи могат да изискват от институцията:
А) да включи ръководния орган или неговите комитети по-активно в съответните кредитни решения;
Б) да подобри системите за измерване на кредитния риск;

Възможни надзорни мерки, които компетентните органи могат да предприемат в съответствие с член 104, параграф 1, букви б), г), д), е), й), л), м) и н) от Директива 2013/36/ЕС — Компетентните органи могат да изискват от институцията:
В) да подобри контрола върху кредитните процеси, включително отпускането на кредити, наблюдението и възстановяването;
Г) да подобри управлението, оценката и наблюдението на обезпечението;
Д) да подобри качеството и честотата на докладване относно кредитния риск пред ръководния орган и висшето ръководство;
Е) да прилага специална политика на провизиране, а когато счетоводните правила и регламенти позволяват — да поискат от нея да увеличи провизиите;
Ж) да коригира вътрешния риск и/или теглата на риска, използвани за изчисляване на стойностите на рисковата експозиция за конкретни продукти, отрасли или видове длъжници;
З) да прилага по-високи процентни намаления на стойността на обезпечението;
И) да намали големите експозиции или други източници на риск от кредитна концентрация;
Й) да въведе по-строги критерии за отпускане на кредити за всички или някои категории продукти или длъжници;
К) да намали своята експозиция или да придобие защита за специални видове улеснения (напр. ипотеки, експортно финансиране, търговски недвижими имоти, секюритизация), категории на длъжници, отрасли, държави и др.;
Л) да приложи подходяща стратегия за намаляване на размера или дела на необслужваните експозиции;
М) да подобри управлението на кредитния риск, свързан с ЕСУ рисковете, по-специално екологичните рискове, потенциално въз основа на едно или няколко от посочените по-горе действия.

6.3. Оценка на пазарния риск

6.3.1. Общи съображения

160. Когато оценяват рамката за управление на пазарния риск, компетентните органи следва да оценят, наред с другото, съответствието на институцията с правните актове, публикувани отделно на уебсайта на ЕБО, както е посочено в точка 12.

161. В настоящите насоки позоваванията на „пазарен риск“ ще обхващат всички посочени по-долу рискове, които следва да бъдат оценени от компетентните органи:

   а. пазарния риск, произтичащ от всички балансови и задбалансови позиции, които са изложени на загуби в резултат на колебания в пазарните цени, т.е. рисковете, свързани с позициите в търговския портфейл, както и валутния риск и стоковия риск в банковия портфейл;

   б. риск от загуби, произтичащи от промени в сумите на корекциите на кредитната оценка (ККО), в отговор на промени в кредитните спредове на контрагентите и/или пазарните цени, които оказват влияние върху справедливата стойност на сделките с деривати и, ако е приложимо, на сделките за финансиране с ценни книжа (СФЦК);

   в. риска, свързан с оценката на оценяваните по справедлива стойност инструменти по смисъла на член 105 от Регламент (ЕС) № 575/2013.

162. Компетентните органи може да извършват по-малко подробен анализ за институции, които отговарят на условията за малък търговски портфейл, както е посочено в член 94

от Регламент (ЕС) № 575/2013. За институции с несъществени експозиции оценката следва да се съсредоточи върху адекватността на структурата за управление на риска и управлението, както и върху качеството и ефективността на системите и механизмите за контрол.

163. Компетентните органи следва да вземат предвид въздействието на ЕСУ рисковете върху присъщия пазарен риск, както и адекватността на рамката за управление на пазарния риск и механизмите за контрол, свързани с ЕСУ рисковете, като отдадат приоритет на екологичните рискове.

6.3.2. Оценка на присъщия пазарен риск

164. Чрез оценката на присъщия пазарен риск компетентните органи следва да определят главните източници за експозициите към риск на институцията и да оценят риска от значително пруденциално въздействие върху институцията. За да постигнат такова разбиране, компетентните органи следва първо да идентифицират пазарните рискове, на които институцията е или може да бъде изложена, и да съсредоточат вниманието си върху подкатегориите и факторите, които се считат за най-съществени за институцията.

165. За да подкрепят този анализ, компетентните органи следва да вземат предвид като минимум продуктите, дейностите и групите от дейности на институцията. Те трябва да сравнят капиталовите изисквания за пазарен риск и риск от ККО, както и допълнителната корекция на оценката, приспадана от собствения капитал на институцията, спрямо общите капиталови изисквания. Когато е уместно, те следва да сравняват вътрешния капитал, разпределен от институцията за тези рискове, с общия вътрешен капитал. Те могат също така да вземат предвид относителното тегло на позициите, свързани с пазарния риск, по отношение на общите активи, относителното тегло на нетните печалби по позициите, свързани с пазарния риск, спрямо общия оперативен доход и историческите промени в тези показатели и прогнози. Освен това следва да се вземе предвид стратегията на институцията по отношение на пазарните дейности и свързания с тях рисков апетит. При разглеждане на пазарните дейности компетентните органи следва да вземат предвид рисковете, посочени в точка 161, които могат да обхващат търговския и банковия портфейл.

Естество и състав на рисковите дейности на институцията

166. Първата стъпка при оценката на естеството на присъщия пазарен риск на дадена институция е последователното и изчерпателно определяне на нейните експозиции към пазарен риск. Компетентните органи следва да използват наличните образци за регулаторна отчетност, като например COREP и FINREP, вътрешната отчетност, изводите, извлечени от оценката на други елементи на ПНПО (като например АБМ) или от предишни надзорни дейности, както и сравнения със сходни институции, когато има такива.

167. Компетентните органи следва да основават своята оценка главно на най-значимите идентифицирани източници на риск, като оценяват съществеността им за институцията от пруденциална гледна точка. За да оценят естеството на пазарния риск, компетентните органи следва да вземат предвид най-малко следните подкатегории[30]:

    а. лихвен риск (търговски портфейл);

    б. кредитен спред при позиции, които не са част от секюритизация, кредитен спред при позиции, които са част от секюритизация (търговски портфейл);

    в. риск, свързан с капиталови инструменти (търговски портфейл);

    г. миграционен риск (за стопанска дейност, за която се прилага изискване за риск от неизпълнение)[31];

    д. риск от неизпълнение (за стопанска дейност, за която се прилага изискване за риск от неизпълнение);

    е. валутен риск, включително риска от превалутиране (както в търговския, така и в банковия портфейл);

    ж. стоков риск (търговски и банков портфейл);

    з. риск от ККО (търговски и банков портфейл);

    и. риск, свързан с оценката (оценявани по справедлива стойност инструменти в търговския и банковия портфейл).

168. Компетентните органи следва също така да вземат предвид:

    а. сложността на финансовите продукти (например продукти, оценявани посредством оценка по модел, продукти, свързани с различен от делта риск и с базисен риск). Компетентният орган може да оцени това, като използва като показател надбавката, произтичаща от остатъчните рискове съгласно член 325у от Регламент (ЕС) № 575/2013;

    б. ликвидността на експозицията на институцията. Компетентният орган може да направи това, като оцени дали институцията е изложена на подкатегории с дълги хоризонти на ликвидност в съответствие с таблица 2 от член 325бг от Регламент 575/2013/ЕС;

    в. концентрацията на пазарния риск към конкретни емитенти, сектори, икономики и рискови класове;

    г. използването на конкретни пазарни операции, чийто риск може да не е изцяло отразен в капиталовите изисквания по отношение на пазарния риск (например високочестотна търговия).

169. Когато е приложимо, компетентните органи следва също да вземат предвид вътрешните измерители на риск на институциите. Те може да включват вътрешната VaR или очаквания недостиг, които не са използвани при изчисляването на капиталовите

[30] Моля, вижте приложение II за неизчерпателна класификация на подкатегориите на пазарния риск.

[31] Миграционният риск се третира като част от риска от кредитния спред съгласно Основния преглед на търговския портфейл.

изисквания или чувствителността на пазарния риск към различните рискови фактори и евентуалните загуби.

170. Компетентните органи следва също така да оценят способността на институцията да си състави цялостна представа за степента на риска от пазарна концентрация, на който е изложена, било то поради експозиции към един рисков фактор, или поради експозиции към множество рискови фактори, които са взаимно свързани, като при това обръщат специално внимание на концентрациите в сложни и неликвидни продукти. Те трябва да преразгледат собствената оценка на фирмата относно концентрациите и неликвидните позиции. Компетентните органи следва да изискват от институциите да намалят експозициите си към даден ЦК в случай на прекомерен риск от концентрация или да преразпределят експозициите си между клиринговите си сметки в съответствие с член 7, буква а) от Регламент № 648/2012.

171. При определянето дали следва да се наложи P2R за пазарния риск, на който е изложена институцията, в съответствие с точка 300, компетентните органи следва да преценят дали методологията по първи стълб отразява адекватно риска, като вземат предвид, че:

    а. от институциите, които използват алтернативния стандартизиран подход, се изисква да изчислят надбавка по Стълб 1 (надбавка за остатъчен риск) за рисковете, присъщи на сложни финансови продукти, които не са обхванати в достатъчна степен в метода, основан на чувствителността, и изискването за риск от неизпълнение;

    б. институциите, които използват подхода на вътрешните модели или подхода на алтернативните вътрешни модели, са длъжни да обхванат всички съществени рискове в тези вътрешни модели;

    в. рисковите тегла, предвидени в алтернативния стандартизиран подход, показателите за очаквания недостиг, посочени в член 325бб от Регламент (ЕС) 575/2013 и показателите за риска при стрес сценария, посочени в член 325бк от Регламент (ЕС) 575/2013, в алтернативния подход на вътрешните модели са предназначени да обхванат ликвидността на позициите в съответствие с хоризонта на ликвидност, посочен в таблица 2 от член 325бг от Регламент (ЕС) 575/2013.

172. Компетентните органи следва да идентифицират и анализират, във връзка с позициите по пазарен риск и съответните механизми за управление, всички механизми за трансферно ценообразуване между институции, установени в Съюза, които са част от група от трета държава, и други субекти от същата група, установени извън Съюза и които не са консолидирани от предприятието майка в ЕС. Анализът следва да включва:

    а. количествен компонент за определяне на съществеността на механизмите за трансферно ценообразуване по отношение на общата стойност на приходите и разходите в търговския портфейл и собствения капитал на институцията;

    б. качествен компонент, който позволява да се оцени дали въздействието на тези механизми е прозрачно за ръководния орган на институцията и дали е правилно отразено в управлението на риска;

в. качествен компонент, който оценява как механизмът за трансферно ценообразуване засяга бизнес решенията на институцията, включително как динамиката на механизма за трансферно ценообразуване потенциално засяга решенията на звената на фронт офиса, както и потенциалните конфликти на интереси, които може да възникнат в резултат на този механизъм.

173. Компетентните органи следва да определят съществеността на трансферното ценообразуване в контекста на позициите от търговския портфейл, като се съсредоточат върху механизмите за трансферно ценообразуване, които отговарят на следните условия:

а. включват най-малко един субект от групата, който е установен извън Съюза и за който най-високото ниво на консолидация е извън Съюза;

б. основават се на трансакционен метод на печалбите (TPM) — или на всяка друга подобна практика, която би била икономически еквивалентна — съгласно който печалбите и загубите, свързани с позиции, притежавани от няколко субекта, се преразпределят между тези субекти въз основа на пределната вноска „m“ на всеки субект към ключовите показатели, определени в механизма за ценообразуване.

174. За институциите съгласно точка 173, буква а), когато печалбите и загубите, преразпределени в резултат на механизми за трансферно ценообразуване въз основа на трансакционни методи на печалбите, са съществени (напр. представляват повече от 5 % от приходите и разходите, генерирани от институцията) и този риск не е обхванат или изцяло обхванат от P1R, компетентните органи следва:

а. да вземат предвид този риск при определянето на P2R;

б. да вземат предвид резултатите от компонентите, посочени в точка 172, като например съществеността на механизмите за трансферно ценообразуване, във връзка с капиталовите изисквания за пазарен риск на портфейла, чиито печалби и загуби се използват за определяне на сумата, която трябва да бъде прехвърлена към институцията, както и потенциалните слабости в свързаните с това механизми за управление;

в. да определят P2R, което да покрива в достатъчна степен пазарните рискове, които не са отчетени в рамките на P1R и които възникват в резултат на механизма за трансферно ценообразуване. За тази цел компетентните органи могат да използват метода за изчисление, определен в приложение V, или алтернативна методология, която осигурява точно измерване на риска, който не е обхванат от P1R, и определя съответното P2R, като се взема за отправна точка методологията в приложение V.

Анализ на доходността и стрес тестове

175. Компетентните органи следва да анализират историческата доходност, включително променливостта на печалбата, на пазарните дейности, за да добият по-добра представа относно профила на институцията за пазарен риск. Този анализ може да се извърши както на ниво портфейл, така и да бъде разбит по групи от дейности, класове активи или

звена, в зависимост от съществеността и сложността на експозициите на институцията (както е видно от АБМ или други надзорни данни).

176. Компетентните органи следва да правят разлика между търговските и нетърговските приходи (като комисиони, клиентски такси и др.), от една страна, и нереализираните печалби/загуби, от друга страна.

177. За тези класове акции и/или експозиции, които генерират значителни печалби или загуби, компетентните органи следва да оценят доходността в сравнение с нивото на риска, поет от институцията (напр. VaR/нетни печалби от финансови активи и пасиви, държани за търгуване), за да установят и анализират възможните несъответствия. При възможност компетентните органи следва да сравнят цифрите на институцията с нейните исторически резултати и с нейните сходни институции.

178. Компетентните органи следва да оценят дали институцията е приложила подходящи стрес тестове, които допълват нейната система за измерване на риска. За тази цел те трябва да се вземат предвид следните елементи:

   а. честотата на стрес тестовете;

   б. дали са установени съответните рискови фактори (напр. неликвидност/несъответствие на цените, концентрирани позиции, еднопосочни пазари);

   в. допусканията в основата на стрес сценария;

   г. вътрешната употреба на резултатите от стрес тестовете за планиране на капитала и стратегиите за пазарен риск.

6.3.3. Оценка на рамката за управление и контрол на пазарния риск

179. За да се постигне адекватно разбиране на управлението на пазарния риск, съобразено с рисковия профил на институцията, компетентните органи следва да преразгледат рамката за управление и контрол на риска на институцията, както и нейната адекватност по отношение на присъщите рискови експозиции. За тази оценка компетентният орган следва да използва разпоредбите, изложени в настоящия раздел, като същевременно се възползва от:

   а. резултата от оценката на други елементи на ПНПО (като например АБМ и областите на управление);

   б. резултата от оценката, посочена в член 325в от Регламент (ЕС) 575/2013 за институциите, които използват алтернативния стандартизиран подход, и резултата от оценката, извършена в съответствие с Делегиран регламент (ЕС) 2024/1085, особено във връзка с изискванията, посочени в членове 104б, 325би и 325бй от Регламент (ЕС) 575/2013.

180. Компетентните органи следва също така да оценят политиките и процедурите на институциите за разпределяне на позициите в търговския портфейл и в банковия портфейл, както е описано в дял 1 от глава 3 на Регламент (ЕС) 575/2013.

Стратегия и рисков апетит за поемане на пазарен риск

181. Компетентните органи следва да преценят дали институциите имат надеждни, ясно формулирани и документирани рисков апетит, стратегия и лимити за поемане на риск, одобрени от ръководния орган. При тази оценка, наред с други фактори, компетентните органи следва да вземат предвид ролята на ръководния орган при определянето, одобряването и преразглеждането на стратегията и рисковия апетит, правилното прилагане на тази стратегия от страна на ръководния орган, както и нейната целесъобразност за институцията, като се имат предвид нейният бизнес модел, общият рисков апетит, настоящата и бъдещата пазарна среда и финансовото състояние.

Организационна рамка и рамка за вътрешен контрол

182. Компетентните органи следва да оценят дали институцията разполага с подходяща организационна рамка за идентифициране, разбиране, измерване, наблюдение и контрол на пазарния риск, както и с достатъчни човешки и технически ресурси (както качествени, така и количествени) за изпълнение на необходимите задачи. За тази оценка компетентните органи следва да вземат предвид адекватността на йерархията на отговорностите за поемане, наблюдение, отчетност и контрол на пазарния риск, тяхното покритие на цялата институция, наличието на ясно разделение между фронт офиса и бек офиса и между функциите за поемане на риск и функциите за контрол, както и уменията и експертните познания на участващия персонал.

183. Компетентните органи следва да преценят дали институцията разполага с ясно определени политики и процедури за идентифициране, управление, измерване и контрол на пазарния риск, както и дали те са надеждни, съгласувани със стратегията за управление на риска на институцията и обхващат всички основни дейности и процеси. Това включва оценка на това дали тези политики и процедури са ясно формулирани, оповестени и прилагани последователно в цялата институция.

184. По-конкретно, оценката следва да обхваща позициите, които трябва да бъдат включени/изключени от търговския портфейл за регулаторни цели, политиките относно вътрешното хеджиране, както и процедурите за нови пазарни дейности и/или продукти.

185. Компетентните органи следва да оценят дали институцията разполага с подходяща рамка за идентифициране, разбиране и измерване на пазарния риск в съответствие с размера и сложността на институцията и дали тази рамка отговаря на съответните минимални изисквания съгласно приложимата правна и регулаторна рамка.

186. Компетентните органи следва да оценят дали институциите имат адекватна рамка за наблюдение и отчитане за пазарните рискове, която гарантира, че в случаи на нарушения

ще бъдат предприети незабавни действия на подходящото ниво на висшето ръководство или ръководния орган на институцията. Системата за наблюдение следва да включва конкретни показатели и съответни активатори, които да осигуряват ефективни сигнали за ранно предупреждение, и следва да информира ръководния орган и висшето ръководство за текущите експозиции и измерители в сравнение с определените в политиката лимити.

187. Компетентните органи следва да оценят дали институцията разполага със стабилна и всеобхватна система за лимити и рамка за контрол, включващи надеждни защитни механизми за ограничаване на рисковете ѝ в съответствие със стратегията ѝ за риска и рисковия ѝ апетит. При тази оценка компетентните органи следва да обърнат особено внимание на това дали функциите за контрол на институцията покриват адекватен обхват (включително всички консолидирани субекти, географски местоположения и пазарни дейности), на наличието на оперативни лимити (включително индивидуални лимити на ниво звено или бизнес единица, които следва да се наблюдават ежедневно) и на други практики, насочени към поддържане на експозициите към пазарен риск в рамките на нива, приемливи за институцията в съответствие с нейния рисков апетит и рисковите ѝ лимити.

188. Компетентните органи следва също да оценят дали вътрешният процес на валидиране е надежден и ефективен за проверка на допусканията на модела и определяне на потенциалните недостатъци по отношение на системата за управление на пазарния риск. За институциите, които прилагат вътрешен подход при определянето на минималните капиталови изисквания за пазарен риск, тази оценка следва да се основава — когато е налична — на информацията, получена в резултат на вече проведени надзорни дейности по отношение на вътрешните модели (като например проверки на място).

189. Компетентните органи следва също така да оценят функционирането на функцията за вътрешен одит по отношение на адекватността, обхвата и честотата на вътрешните одити на рамката за управление на пазарния риск. Това трябва да включва преглед на основните елементи на рамката за управление на риска, измерване и контрол в цялата институция, както и спазването на съответните външни нормативни изисквания и вътрешните политики и процедури, и евентуалните отклонения от тях.

6.3.4. Обобщение на констатациите, оценките и надзорните мерки

190. След като извършат посочената по-горе оценка, компетентните органи следва да формират становище относно пазарния риск на институцията. Това становище следва да бъде отразено в обобщение на констатациите, придружено от оценка на риска въз основа на съображенията, посочени в таблица 8. Когато въз основа на съществеността на определени подкатегории риск компетентният орган реши да ги оцени и да им постави оценка индивидуално, указанията в тази таблица следва да се прилагат по аналогия, доколкото е възможно.

Таблица 8. Надзорни съображения за определяне на оценка на пазарния риск

Оценка на риска	Надзорно становище	Съображения, свързани с присъщия риск	Съображения за адекватно управление и механизми за контрол
1	Наблюдава се нисък риск от съществено пруденциално въздействие върху институцията, като се има предвид нивото на присъщ риск и механизмите за управление и контрол.	• Характерът и съставът на експозицията към пазарен риск предполагат несъществен/много нисък риск. • Експозициите на институцията към пазарен риск не са сложни. • Нивото на концентрация на пазарния риск е несъществено/много ниско. • Експозициите към пазарен риск на институцията генерират непроменливи доходи.	• Има съответствие между политиката и стратегията за пазарен риск на институцията и общата ѝ стратегия и рисков апетит. • Организационната рамка за пазарен риск е надеждна, с ясни отговорности и ясно разделение на задачите между поемащите риск и функциите за управление и контрол. • Системите за измерване, наблюдение и отчитане на пазарния риск са подходящи. • Вътрешните лимити и рамката за контрол на пазарния риск са надеждни и са в съответствие със стратегията за управление на риска и склонността за поемане на риск на институцията.
2	Наблюдава се средно нисък риск от съществено пруденциално въздействие върху институцията, като се има предвид нивото на присъщ риск и управлението и механизмите за контрол.	• Естеството и съставът на експозицията към пазарен риск предполагат от нисък до среден риск. • Сложността на експозициите към пазарен риск на институцията е от ниска до средна. • Нивото на концентрация на пазарния риск е от ниско до средно. • Експозициите към пазарен риск на институцията генерират доходи с от ниска до средна степен на променливост.	
3	Наблюдава се средно висок риск от съществено пруденциално въздействие върху институцията, като се има предвид нивото на присъщ риск и управлението и механизмите за контрол.	• Естеството и съставът на експозицията към пазарен риск предполагат от среден до висок риск. • Сложността на експозициите към пазарен риск на институцията е от средна до висока. • Нивото на концентрация на пазарния риск е от средно до високо.	• Няма пълно съответствие между политиката и стратегията за пазарен риск на институцията и общата ѝ стратегия и рисковия ѝ профил. • Организационната рамка за пазарен риск не осигурява достатъчно разделение на отговорностите и задачите между

Оценка на риска	Надзорно становище	Съображения, свързани с присъщия риск	Съображения за адекватно управление и механизми за контрол
		• Експозициите към пазарен риск на институцията генерират доходи с от средна до висока степен на променливост.	поемащите риск и функциите за управление и контрол. • Системите за измерване, наблюдение и докладване на пазарния риск не се прилагат с достатъчна точност и честота. • Вътрешните лимити и рамката за контрол на пазарния риск не са в съответствие със стратегията за управление на риска или рисковия апетит на институцията.
4	Наблюдава се висок риск от съществено пруденциално въздействие върху институцията, като се има предвид нивото на присъщ риск и управлението и механизмите за контрол.	• Естеството и съставът на експозициите към пазарен риск предполагат висок риск. • Сложността на експозициите към пазарен риск на институцията е висока. • Нивото на концентрация на пазарния риск е високо. • Експозициите към пазарен риск на институцията генерират доходи с висока степен на променливост.	

191. В таблицата по-долу е представен неизчерпателен списък с надзорни мерки, които компетентните органи могат да предприемат в случай на установени недостатъци в рамката за управление на риска на институцията. Компетентните органи следва да вземат решение относно вида на мярката въз основа на нейната ефективност по отношение на конкретния идентифициран недостатък. Компетентните органи могат да прилагат други надзорни мерки (включително количествени мерки в съответствие с член 104, параграф 1, буква а) от Директива 2013/36/ЕС) или комбинация от тях, ако те се считат за по-подходящи за отстраняване на констатираните недостатъци.

Таблица 9. Потенциални и неизчерпателни надзорни мерки по отношение на пазарния риск

Възможни надзорни мерки, които компетентните органи могат да предприемат в съответствие с член 104, параграф 1, букви б), г), д), е), й), л), м) и н) от Директива 2013/36/ЕС — Компетентните органи могат да изискват от институцията:
А) да повиши качеството и честотата на отчитането на пазарния риск пред ръководния орган и висшето ръководство на институцията;
Б) да подобри изпълнението на вътрешните подходи на институцията или на нейния капацитет за провеждане на бек тестове или стрес тестове;
В) да извършва по-чести и задълбочени вътрешни одити на пазарната дейност;
Г) да ограничи инвестициите в определени продукти, когато политиките и процедурите на институцията не гарантират адекватно покритие и контрол над риска от тези продукти;
Д) да освободи финансови продукти, когато оценъчните процеси на институцията не произведат консервативни оценки, които са в съответствие със стандартите на Регламент (ЕС) № 575/2013;
Е) да намали нивото на присъщия пазарен риск (например чрез хеджиране, продажба на активи или увеличаване на броя на дериватите, уреждани чрез централни контрагенти (ЦК)), когато са констатирани значителни недостатъци в системите за измерване или контрол на институцията;

Възможни надзорни мерки, които компетентните органи могат да предприемат в съответствие с член 104, параграф 1, букви б), г), д), е), й), л), м) и н) от Директива 2013/36/ЕС — Компетентните органи могат да изискват от институцията:
Ж) да представи план за постепенно намаляване на своите експозиции на проблемни активи и/или неликвидни позиции.

6.4. Оценка на операционния риск

6.4.1. Общи съображения

192. Когато оценяват рамката за управление на операционния риск, компетентните органи следва да оценят, наред с другото, съответствието на институцията с правните актове, публикувани отделно на уебсайта на ЕБО, както е посочено в точка 12.

193. Компетентните органи следва да оценят операционния риск във всички групи от дейности и операции на институцията, като вземат предвид констатациите от оценката на системите за вътрешно управление и механизмите за контрол в рамките на институцията, както е посочено в дял 5. При извършването на тази оценка компетентните органи следва да определят как може да се прояви операционният риск, като вземат предвид и набора от данни за загубите на институцията, както и потенциалните последици от други свързани рискове (например гранични случаи на операционен риск, свързан с кредитен и пазарен риск).

194. Компетентните органи следва да оценяват съществеността на операционния риск, произтичащ от трети страни доставчици на услуги, включително концентрацията (на ниво субект и, когато е уместно, на ниво група) върху една или повече услуги, предоставяни от една трета страна доставчик (пряко или косвено чрез вериги от подизпълнители), или върху ограничен брой трети страни доставчици, поддържащи критични или важни функции на институцията, както и дали това би могло да засегне оперативната устойчивост, резултатите и управлението на риска на институцията. При извършването на тази оценка компетентните органи следва да вземат предвид степента, в която едни и същи трети страни доставчици на услуги се ползват от други институции, когато те разполагат с такава информация.

195. При оценката на операционния риск компетентните органи следва да оценяват риска в областта на ИКТ в съответствие с DORA, както и неговото потенциално въздействие върху критичните или важните функции на институцията, включително всяко потенциално финансово, репутационно, регулаторно и стратегическо въздействие върху институцията.

196. Компетентните органи следва да преценят дали институцията разполага с подходящ подход за оперативна устойчивост, който да ѝ позволи да издържи, да се адаптира и да се възстанови от смущения, когато такива възникнат, както и дали този подход е бил адекватно и последователно съгласуван със съществуващата рамка за управление на риска, плановете за непрекъсваемост на дейността и управлението на трети страни.

197. При оценката на операционния риск компетентните органи следва да преценят, ако е приложимо, дали политиките и процедурите на институцията позволяват адекватното идентифициране, оценяване и управление на операционните рискове, произтичащи от дейностите, свързани с криптоактивите, и от технологията, на която те се основават.

198. Компетентните органи следва да оценяват репутационния риск съвместно с операционния риск, тъй като той е неразривно свързан със събития, свързани с операционния риск. Въпреки това, резултатът от оценката на репутационния риск не трябва да се отразява в определянето на оценка за операционния риск, а — където е относимо — трябва да се счита за част от АБМ и/или оценката на ликвидния риск, тъй като основните му последици могат да подкопаят доверието на инвеститорите, вложителите или участниците на междубанковия пазар към институцията.

199. Компетентните органи следва да оценят въздействието на ЕСУ рисковете върху присъщите операционни и репутационни рискове, както и адекватността на механизмите за контрол на операционния и репутационния риск, свързани с ЕСУ рисковете, като отдават приоритет на физическите рискове рисковете от прехода, свързани с околната среда. По-специално, компетентните органи следва да вземат предвид екологичните рискове и рисковете, свързани със заблуждаващите твърдения за екосъобразност, когато извършват оценка на правния риск и на репутационния риск.

6.4.2. Оценка на присъщия операционен риск

200. Компетентните органи следва да придобият задълбочено разбиране за присъщите експозиции към операционен риск на институцията и да оценят значимостта на пруденциалното въздействие на този риск върху институцията, както и въздействието върху способността ѝ да изпълнява критични или важни функции в случай на смущения.

201. За да подкрепят тази оценка, компетентните органи следва да разгледат капиталовите изисквания за операционен риск в сравнение с общите капиталови изисквания, а когато е уместно — и вътрешния капитал, разпределен от институцията за операционен риск, в сравнение с общия вътрешен капитал. Освен това компетентните органи следва да използват знанията, придобити при оценката на други елементи на ПНПО (по-специално от дял 4 и дял 5), от сравнението със сходни институции, от всякакви други надзорни дейности, включително информацията, предоставена от надзорните органи в областта на БИП/БФТ и органите за надзор на пазара, както и от други съответни източници на информация.

202. Компетентните органи следва да вземат предвид като минимум ключовите фактори за операционен риск, потенциалните сценарии за смущения и, когато е уместно, да ги анализират по групи от дейности, юридически лица, географски региони и категории на вида събитие (в зависимост от наличността на данни), както и да сравняват позицията на институцията спрямо сходните ѝ институции. Тези фактори следва да обхващат поне основната стратегия на институцията по отношение на операционния риск и рисковия апетит, свързан с операционния риск, бизнес средата (включително географското

присъствие, ИКТ операциите и каналите за дистрибуция), скорошни значими корпоративни събития (като сливания, придобивания, продажби и преструктурирания), ИКТ системите и други аспекти, свързани с ИКТ, съгласно раздел 6.4.2.3, промени в процесите, споразумения с трети страни, въпроси, свързани с регулаторното съответствие, бизнес цели и схеми за стимулиране, както и други ключови фактори на операционния риск.

Естество и значение на експозициите към операционен риск

203. Компетентните органи следва да определят естеството на експозициите към операционен риск, като анализират експозициите към основните източници и фактори на операционния риск, за да формират ориентиран към бъдещето поглед върху потенциалния операционен риск. За този анализ компетентните органи:

    а. може да обхванат оперативния модел, групите от дейности, продуктите, процесите и географските региони, които са от значение за институцията, оценката на зависимостите и експозициите към операционен риск, свързани с основните фактори, обуславящи риска (например процеси, хора, системи и външни фактори), както и взаимодействията между факторите, обуславящи риска, като се използва самооценката на риска на институцията, сравнителен анализ, данни и публични бази данни и/или тези на консорциума, ако такива са налични и са от значение;

    б. следва да вземат предвид честотата и тежестта на събитията, на които е изложена институцията, и да разграничават тези, които причиняват големи загуби, и тези, които настъпват с висока честота. Въз основа на това разграничение компетентните органи следва да оценят тенденциите при загубите от операционен риск и тяхната концентрация; и

    в. следва да използват анализи на сценарии за ливъридж и да вземат предвид планираните бизнес операции и анализи на бъдещия операционен риск, извършени от институцията, ако има такива, като отчетат всички вече приложени и ефективни корективни мерки и действия за редуциране.

204. След идентифицирането и анализа на основните източници и фактори на операционния риск компетентните органи следва да насочат вниманието си към онези от тях, които могат да окажат най-съществено потенциално въздействие върху институцията.

205. Един от основните източници на информация, които компетентните органи следва да вземат предвид, е наборът от данни за загубите и събитията на институцията, тъй като той може да предостави ценна информация за динамиката на профила на операционния риск на институцията. Компетентните органи следва периодично да оценяват изчерпателността, точността и качеството на данните за загубите. Друг източник на информация следва да бъдат регистрите на институцията за всички свързани с ИКТ инциденти и значителни киберзаплахи (съгласно член 17, параграф 2 от Регламент DORA) и установените източници на риск в областта на ИКТ (съгласно член 8, параграф 2 от Регламент DORA).

Оценка на подкатегориите операционен риск

206. Компетентните органи следва да съсредоточат оценката на подкатегориите операционен риск върху тези, които се считат за съществени за институцията. Компетентните органи следва също така да прилагат своята експертна оценка, за да определят значимите подкатегории въз основа на всички налични вътрешни и външни източници на информация. При извършването на оценката компетентните органи трябва винаги да обръщат внимание на следните аспекти на операционния риск[32]:

    а. правен риск;

    б. риск, свързан с модела;

    в. риск в областта на ИКТ.

6.4.2.1. Правен риск

207. Компетентните органи следва да вземат предвид следното, когато оценяват относимостта и значимостта на експозициите на институцията към правен риск:

    а. неправомерна продажба на продукти или услуги;

    б. конфликт на интереси при извършването на дейността;

    в. манипулиране на сравнителни лихвени проценти, обменни курсове или други финансови инструменти или индекси;

    г. пречки пред смяната на финансови продукти, докато съществуват, и/или пред смяната на доставчици на финансови услуги;

    д. автоматични подновявания на продукти или неустойки за прекратяване; и/или

    е. обработка на жалби от клиенти;

    ж. нарушение на национални и международни правила и разпоредби (данъчни правила, вътрешни измами или вътрешни кражби, правила за борба с изпирането на пари, правила за борба с тероризма и икономически санкции);

    з. свързани с ЕСУ фактори, по-специално свързани с околната среда и заблуждаващите твърдения за екологосъобразност, съдебни експозиции.

208. Компетентните органи следва да преценят дали институцията може да понесе разходи, глоби, санкции или наказателни обезщетения от съдебни производства, както и броя и съдържанието на жалбите. Резултатите от оценката по дял 4 следва да бъдат използвани, наред с внимателния преглед на политиките за стимулиране, за да се получат задълбочени познания за източниците на потенциални нарушения. В този контекст компетентните органи следва също така да преценят дали институцията разполага с подходящи и ефективни системи и процеси за прилагане и спазване на ограничителни

[32] Вж. приложение III за неизчерпателна класификация на подкатегориите операционен риск.

мерки (напр. санкции), включително оценка на спазването от страна на институцията на Насоките на ЕБО относно вътрешните политики, процедури и механизми за контрол[33].

209. Въпреки това, компетентният орган трябва да приложи прогнозен подход, като също вземе предвид вероятното въздействие на промените в регулаторните изисквания и дейността на съответните органи по отношение на защитата на потребителя и предоставянето на финансови услуги като цяло.

6.4.2.2. Риск, свързан с модела

210. В рамките на операционния риск компетентните органи следва да оценят риска, свързан с модела, по-специално по отношение на вътрешните нерегулаторни модели (напр. модели с ИИ, ценообразуване на продукта, определяне и наблюдение на рисковите лимити, модели за ВААК/ВААЛ, варианти за възстановяване).

211. За оценката на риска, свързан с модела, компетентните органи следва да вземат предвид:

   а. до каква степен и за какви цели институцията използва модели, за да взема решения, както и стопанската значимост на тези решения. Компетентните органи следва да определят бизнеса/дейността, при която институцията използва модели в значителна степен, и да оценят потенциалното въздействие на риска, свързан с моделите, чрез, наред с другото, анализи на чувствителността и сценариите или стрес тестове; и

   б. ефективността на контролните механизми (по отношение на методите, честотата, последващите действия и др.), включително процеса на одобрение на моделите, извършваните редовни прегледи и степента на осведоменост на институцията относно недостатъците на моделите или промените на пазара и в бизнес средата.

212. Когато за целите на вземането на решения се използват модели (напр. ценообразуване на продукти, модели с ИИ, оценка на финансови инструменти, профилиране на клиенти), компетентните органи следва да оценят дали има надежден вътрешен процес на валидиране и/или процес на преглед на модела с цел установяване и редуциране на риска, свързан с модела (различен от регулаторните модели).

213. Когато извършват оценка на риска, свързан с модела, компетентните органи следва да вземат предвид резултата от оценката на други рискове за капитала и рисковете за ликвидността и финансирането, по-специално по отношение на адекватността на методологиите, които се използват за измерване на риска, ценообразуване и оценка на активи и/или пасиви. Резултатите от тази оценка следва да послужат за основа на констатациите относно операционния риск.

[33] Насоки относно вътрешните политики, процедури и механизми за контрол, за да се гарантира прилагането на ограничителни мерки на равнището на Съюза и на национално равнище (EBA/GL/2024/14)

6.4.2.3. Риск в областта на ИКТ — оценка на присъщия риск в областта на ИКТ

Идентифициране на съществени рискове в областта на ИКТ

214. В съответствие с DORA компетентните органи следва да извършат преглед на идентифицирането, класифицирането и документирането от страна на институцията на всички бизнес функции, роли и отговорности, поддържани от ИКТ, на информационните активи[34] и ИКТ активите[35], поддържащи тези функции, както и на тяхната роля и взаимозависимости по отношение на риска в областта на ИКТ. Настоящият преглед следва да помогне на компетентните органи да придобият задълбочено разбиране за присъщите на институцията експозиции към рискове в областта на ИКТ (профил на риска, свързан с ИКТ), да идентифицират съществените присъщи рискове в областта на ИКТ, и да съставят становище относно тяхното пруденциално въздействие. За тази цел компетентните органи следва да вземат предвид най-малко следното, когато е уместно и приложимо:

    а. отчета относно прегледа на рамката за управление на риска в областта на ИКТ (съгласно член 6, параграф 5 от DORA);

    б. източниците на риск в областта на ИКТ, по-специално рисковата експозиция към и от други финансови субекти, определени от институцията съгласно член 8, параграф 2 от DORA;

    в. докладваните съществени инциденти, свързани с ИКТ (съгласно член 19, параграф 1 от DORA), включително тенденцията на агрегираните годишни разходи и загуби, причинени от съществени инциденти с ИКТ (съгласно член 11, параграф 10 от Регламент DORA);

    г. резултатите от тестовете, предвидени в програмата за тестване на оперативната устойчивост на цифровите технологии (съгласно член 24 от DORA), включително обобщение на констатациите от тестването за проникване (TLPT) и свързаните с тях планове за отстраняване (съгласно член 26, параграф 6 от DORA);

    д. регистъра с информация (съгласно член 28, параграф 3 от DORA), включващ степента на концентрация на трети страни доставчици на услуги в областта на ИКТ, включително вътрешногрупови доставчици на услуги в областта на ИКТ, по вид ИКТ услуги и/или ИКТ системи;

    е. препоръки и становища от водещите надзорници (съгласно член 40, параграф 3 и член 42, параграф 7 от DORA) и свързаните с тях отговори, отчети и информация от трети страни критични доставчици на услуги в областта на ИКТ (съгласно член 35, параграф 1, буква в), член 42, параграф 1 и член 48, параграф 2 от DORA);

    ж. нивото на сложност на ИКТ системите и резултати от оценката на риска в областта на ИКТ за наследените системи на ИКТ (съгласно член 8, параграф 7 от DORA);

[34] Член 3,параграф 6 от Регламент (ЕС) 2022/2554
[35] Член 3,параграф 7 от Регламент (ЕС) 2022/2554

з. оценката на риска при съществени промени (съгласно член 8, параграф 3 от Регламент DORA);

и. степента на внедряване и интегриране на иновативни ИКТ решения;

й. местоположенията, а именно регионите или държавите, в които се намират центровете за данни и определените като чувствителни зони, включително случаите, в които договорни ИКТ услуги се предоставят от трети страни доставчици на услуги в областта на ИКТ, като това обхваща и местоположението на обработката и съхранението на данните;

к. всички свързани съществени недостатъци или слабости, установени съгласно дял 5;

л. самооценка на рисковете в областта на ИКТ и механизмите за контрол (ако е предоставена в информацията за ВААК);

м. информацията за управлението, свързана с рисковете в областта на ИКТ, предоставена на ръководния орган на институцията;

н. констатации от вътрешни и външни одити, свързани с ИКТ;

о. външната среда на заплахите, включително информацията за заплахи и уязвимости.

Преглед на ИКТ системите и ИКТ услугите

215. Компетентните органи следва да прегледат съответната документация, методологията и процесите на институцията и да съставят становище дали институцията е идентифицирала по подходящ начин ИКТ системите и ИКТ услугите, които поддържат критични или важни функции. За тази цел компетентните органи следва да вземат предвид:

а. ИКТ системите, поддържащи критични или важни функции, както и критичните информационни активи и активите в областта на ИКТ, идентифицирани от институцията (съгласно член 8 от DORA);

б. ключови процеси, зависими от трети страни доставчици на услуги в областта на ИКТ, включително взаимовръзки с трети страни доставчици на услуги в областта на ИКТ, които поддържат критични или важни функции, посочени от институцията (съгласно член 8, параграф 5 от DORA).

Идентифициране и картографиране на съществените рискове в областта на ИКТ за ИКТ системите и ИКТ услугите, които поддържат критични или важни функции

216. След преглед на зависимостта на институцията от информационни и ИКТ активи, профила на риска в областта на ИКТ, ИКТ системите и ИКТ услугите компетентните органи следва да съставят становище относно съществените рискове, свързани с ИКТ, които могат да окажат значително пруденциално въздействие върху ИКТ системите и услугите на институцията, поддържащи критични или важни функции, както и значително въздействие върху способността ѝ да функционира при възникване на смущения. За тази цел компетентните органи следва да вземат предвид:

а. финансовите загуби, включително евентуални обезщетения за клиенти, съдебни и възстановителни разходи, договорни обезщетения, разходи и пропуснати приходи;

б. потенциала за смущения в дейността, като се има предвид (но не само) критичността на засегнатите услуги, включително трансакциите и операциите на институцията (включително зависимости от трети страни), броят на потенциално засегнатите клиенти и/или финансови контрагенти и/или клонове и служители;

в. възможните загуби на данни;

г. възможното въздействие върху репутацията;

д. потенциалното регулаторно въздействие, включително възможността за публично порицание, глоби или дори промяна на разрешенията;

е. потенциалното стратегическо въздействие върху институцията;

ж. потенциалния географски обхват.

217. След това компетентните органи следва да класифицират идентифицирания съществен риск в областта на ИКТ в категориите на рисковете в областта на ИКТ, определени в приложение III. Очаква се институциите да запазят собствената си категоризация, вместо да използват тази, посочена в приложението.

6.4.3. Оценка на рамката за управление и контрол на операционния риск

218. Компетентните органи следва да оценят рамката и механизмите, с които разполага институцията за управление и контрол на операционния риск, като вземат предвид резултата от анализа на цялостната рамка за управление на риска и вътрешния контрол, разгледани в дял 5, тъй като това ще окаже влияние върху експозициите към операционен риск на институцията. По отношение на риска от ИП/ФТ, компетентният орган следва да взема предвид оценката, предоставена от надзорния орган в областта на борбата с изпирането на пари и финансирането на тероризма.

Стратегия и рисков апетит за поемане на операционен риск

219. Компетентните органи следва да преценят дали институцията разполага със стабилна, ясно формулирана и документирана стратегия за операционен риск и ниво на рисков апетит, одобрени от ръководния орган, в които се очертават естеството, видовете и нивата на операционния риск, които институцията е готова да поеме. За тази оценка, наред с други фактори, компетентните органи следва да вземат предвид ролята на ръководния орган при определянето, одобряването, прилагането и преразглеждането на стратегията и рисковия апетит за поемане на операционен риск (включително рисковия апетит, свързан с риска в областта на ИКТ и стратегията за оперативната устойчивост на цифровите технологии), както и това дали стратегията обхваща в достатъчна степен и е подходяща с оглед на естеството и съществеността на профила на операционния риск на институцията.

Организационна рамка и рамка за вътрешен контрол

220. Компетентните органи следва да оценят спазването от страна на институцията на член 323 от Регламент (ЕС) № 575/2013. При тази оценка компетентните органи следва да преценят надеждността и ефективността на организационната рамка и механизмите за управление, които да позволяват ефективно управление, измерване и контрол на операционния риск, като разполагат с достатъчно човешки и технически ресурси за изпълнение на необходимите задачи. Компетентните органи следва да вземат предвид дали е налице ясна йерархия на отговорностите по отношение на идентифицирането, оценката, редуцирането, наблюдението и отчитането на операционния риск, както и спазването на модела на трите линии на защита.

221. Компетентните органи следва да преценят дали институцията разполага със солидна рамка за контрол и надеждни предпазни мерки за намаляване на операционния риск, включително подходящи политики и процедури, обхващащи и остатъчния риск, както и дали те съответстват на готовността за поемане на операционен риск и стратегията на институцията и обхващат всички ключови операции и процеси. Това включва, наред с другото, оценка на това дали тези политики и процедури са ясно формулирани, оповестени и прилагани последователно в цялата институция.

222. Компетентните органи следва също така да оценят ефективността на функцията за вътрешен одит по отношение на адекватността, обхвата и честотата на вътрешните одити на рамката за управление на операционния риск.

Непрекъсваемост на дейността, реакция и възстановяване

223. Компетентните органи следва да оценят спазването от страна на институцията на i) Насоките на ЕБО относно вътрешно управление по отношение на цялостното управление на непрекъсваемостта на дейността и на ii) DORA по отношение на политиката за непрекъсваемост на дейността в областта на ИКТ, както и на плановете за реакция и възстановяване в областта на ИКТ. В тази връзка компетентните органи следва да установят дали политиката за непрекъсваемостта на дейността в областта на ИКТ, както и плановете за реакция и възстановяване в тази област, представляват неразделна част от общата политика за непрекъсваемост на дейността на институцията и от нейния план за реакция и възстановяване.

224. Компетентните органи следва да оценят дали институцията е установила ефективно управление на непрекъсваемостта на дейността с тествани планове за непрекъсваемост на дейността, реакция и възстановяване, обхващащи най-малко нейните критични или важни функции, включително тези, които са възложени на трети страни доставчици, и дали те разглеждат набор от сериозни, но правдоподобни сценарии, към които институцията може да бъде уязвима. Компетентните органи следва също така да преценят дали политиката за непрекъсваемост на дейността на институцията позволява предприемането на подходящи мерки за реакция и възстановяване при всякакъв вид инцидент.

225. Компетентните органи следва да определят дали управлението на непрекъсваемостта на дейността на институцията включва:

   а. анализ на въздействието върху дейността (АВД);

   б. подходящи стратегии за възстановяване, включващи ключови вътрешни и външни зависимости и ясно определени приоритети за възстановяване и нива на устойчивост;

   в. всеобхватни и гъвкави планове за справяне с вероятни сценарии за смущения, които се изготвят въз основа на АВД и в сътрудничество с вътрешни и външни заинтересовани страни;

   г. планове, с които се установяват стратегии за непредвидени ситуации и процедури за реакция и възстановяване;

   д. ефективно тестване на проектирането и оперативната ефективност на плановете;

   е. програми за информираност и обучение, свързани с управлението на непрекъсваемостта на дейността;

   ж. комуникационни планове за информиране на ръководството и всички съответни заинтересовани страни, както и документация за управлението на кризи, мерки и функция за управление на кризи, когато е приложимо (съгласно член 11, параграф 7 от DORA).

226. Компетентните органи следва да оценят дали плановете за непрекъсваемостта на дейността, за реакция и за възстановяване на институцията:

   а. определят ролите и отговорностите, включително ясни насоки относно потенциалното наследяване, както и вътрешния процес на вземане на решения, заедно с определянето на активиращите критерии;

   б. се преразглеждат, за да се гарантира, че стратегиите за действие при непредвидени ситуации остават в съответствие с текущите операции, рисковете и заплахите, нивата на устойчивост, както и целите и приоритетите за възстановяване;

   в. отдават приоритет на мерките за осигуряване на непрекъсваемостта на дейността, като се използва подход, основан на риска;

   г. се подлагат на редовни тестове, за да се гарантира, че целите и сроковете за възстановяване могат да бъдат спазени; и

   д. включват тестване на услугите, предоставяни от трети страни доставчици, когато това е приложимо;

227. Компетентните органи следва също така да оценят дали резултатите от тестовете са документирани и докладвани на ръководния орган.

Оценка на рамката за управление на риска в областта на ИКТ

228. Компетентните органи следва да оценят спазването от страна на институцията на DORA и Насоките на ЕБО относно вътрешното управление във връзка с вътрешното управление и организацията на управлението на риска в областта на ИКТ. Компетентните органи

следва да съставят становище за това дали ръководният орган на институцията носи цялостна отговорност за управлението на риска в областта на ИКТ и определя, одобрява и контролира по подходящ начин изпълнението на всички правила, свързани с ИКТ. Компетентните органи следва да преценят дали членовете на ръководния орган притежават достатъчно знания и умения, за да разбират и оценяват риска в областта на ИКТ и неговото въздействие върху дейността на институцията.

229. Компетентните органи следва да оценят до каква степен ролите и отговорностите за всички функции, свързани с ИКТ, както и установените механизми за управление, са вградени и интегрирани в рамката за вътрешен контрол и управление на институцията с цел управление на риска в областта на ИКТ. За тази цел компетентните органи следва да преценят дали институцията е възложила ефективно отговорността за управлението и надзора на риска в областта на ИКТ на независима контролна функция, която разполага с пряк достъп и може да докладва директно на ръководния орган в контролната му функция, както и да оценят дали институцията показва:

    а. ясна комуникация, разпределение и интегриране на ролите и отговорностите във всички функции, свързани с ИКТ, включително бизнес функции и процеси, поддържани от ИКТ;

    б. достатъчен и подходящ бюджет за изпълнение на оперативната устойчивост на цифровите технологии по отношение на всички видове ресурси, включително съответните програми за повишаване на осведомеността, обучения и умения в областта на ИКТ за целия персонал (съгласно член 5, параграф 2, буква ж) от DORA);

    в. адекватни последващи действия и реакция от страна на ръководния орган по отношение на критичните констатации от одита на ИКТ и констатациите, докладвани съгласно член 13, параграф 5 от DORA.

230. Компетентните органи следва да развият задълбочено разбиране на рамката за управление на риска в областта на ИКТ на институцията и да оценят дали институцията има въведени достатъчни и подходящи стратегии, политики, процедури, протоколи и инструменти в областта на ИКТ, включително нива на толерантност, за ефективно, ефикасно и цялостно справяне със съществения риск в областта на ИКТ в съответствие с DORA. За тази цел компетентните органи следва да вземат предвид, когато е приложимо:

    а. целесъобразността и ефективността на политиките[36], процесите и процедурите на институцията за управление на рисковете в областта на ИКТ, които обхващат, наред с другото, управлението на трети страни доставчици на услуги в областта на ИКТ, откриването на инциденти, свързани с ИКТ, и реагирането при такива, управлението

[36] В съответствие с DORA те трябва да включват най-малко политиката за информационна сигурност, политиките за съхраняване на резервни копия на данните, политиката за управление на ИКТ активите, политиката за криптиране и криптографски контролни мерки, политиката за управление на криптографските ключове, политиката за управление на ИКТ проекти, политиката за придобиване, разработване и поддръжка на ИКТ системи, политиката за човешките ресурси, политиката за физическа и екологична сигурност, политиката за управление на инциденти, свързани с ИКТ, както и политиката за използването на ИКТ услуги, поддържащи критични или важни функции, предоставяни от трети страни доставчици на услуги в областта на ИКТ.

на оценките в областта на ИКТ, криптирането и криптографията, сигурността на ИКТ операциите, мрежовата сигурност, контрола на достъпа, както и дали те са одобрени от ръководния орган и съобщени на всички заинтересовани страни (съгласно член 14 от DORA);

б. целесъобразност на нивото на толерантност към риска в областта на ИКТ на институцията и допустимата степен на въздействие при смущения на ИКТ (съгласно член 6, параграф 8, буква б) от Регламента DORA);

в. целесъобразността и изпълнението на стратегията за оперативната устойчивост на цифровите технологии на институцията, включително привеждането ѝ в съответствие с бизнес стратегията;

г. съгласуваността на стратегията относно риска в областта на ИКТ, пораждан от трети страни, включително стратегията за работа с множество доставчици на ИКТ, когато такава съществува, с общата бизнес стратегия и рамката за управление на рисковете в областта на ИКТ;

д. остатъчния риск от идентифицираните рискове за институцията по отношение на договорните споразумения за използването на ИКТ услуги, подпомагащи критични или важни функции;

е. остатъчния риск, произтичащ от идентифицираните от институцията рискове, свързани с ИКТ проекти, които оказват влияние върху критични или важни функции, за които се докладва на ръководния орган, както и от придобиването, разработването и поддръжката на ИКТ системи и от промените в областта ИКТ;

ж. надеждността и изчерпателността на програмата за тестване на оперативната устойчивост на цифровите технологии;

з. тенденцията и мащаба на основните инциденти и констатации в областта на ИКТ, докладвани на ръководния орган съгласно член 17, параграф 3, буква д) и член 13, параграф 5 от DORA;

и. механизмите за контрол на риска в областта на ИКТ, специфични за идентифицирания съществен риск в областта на ИКТ;

й. своевременно отчитане на аспектите на управлението на риска в областта на ИКТ пред ръководния орган и висшето ръководство;

к. обхвата и констатациите на вътрешния одит.

231. При оценката на управлението на рисковете в областта на ИКТ компетентните органи следва да обърнат особено внимание на управлението на риска в областта на ИКТ, пораждан от трети страни, включително нивото на концентрация на институцията по отношение на тези трети страни доставчици на услуги в областта на ИКТ. За тази цел компетентните органи следва да осигурят тясно сътрудничество с водещите надзорници на трети страни критични доставчици на услуги в областта на ИКТ, в съответствие със съвместните насоки на ЕНО[37], в случай че оценяваната институция ползва ИКТ услуги от

[37] Съвместни насоки на ЕНО относно надзорното сътрудничество и обмена на информация между европейските надзорни органи и компетентните органи съгласно Регламент (ЕС) 2022/2554 (JC/2024/36).

критични доставчици на услуги в областта на ИКТ. Компетентните органи следва също така да преразгледат ефективността на специалната длъжност, създадена от институцията, или на определения член на висшето ръководство, по отношение на наблюдението на споразуменията с трети страни в областта на ИКТ.

232. Компетентните органи следва да преценят дали функцията за вътрешен одит е ефективна и разполага с достатъчни знания, умения и експертен опит за извършване на одит на рамката за управление на риска в областта на ИКТ на институцията, като проверят дали:

    а. рамката за управление на риска в областта на ИКТ се одитира с необходимото качество, обхват и честота и дали съответства на профила на риска в областта на ИКТ на институцията;

    б. планът за одит включва одити на съществените рискове в областта на ИКТ, идентифицирани от институцията, включително независими прегледи на плановете за реакция и възстановяване в областта на ИКТ;

    в. критичните констатации от одита на ИКТ се проверяват своевременно и се предприемат корективни мерки, включително докладване на ръководния орган;

    г. констатациите от одита на ИКТ, включително договорените действия, се проследяват официално и докладите за напредъка се преразглеждат периодично от висшето ръководство и/или одитния комитет.

6.4.4. Оценка на репутационния риск

233. Компетентните органи следва да оценят риска за репутацията, на който е изложена институцията, като се възползват от познанията, придобити при разглеждането на дялове 4—6.2. Такава оценка следва също да бъде насочена към общата рамка на репутационния риск, като се гарантира способността на институцията да управлява ефективно всякакви събития, свързани с репутационния риск. При тази оценка компетентните органи следва да избягват двойното отчитане на аспекти, които вече са взети предвид при оценката на правния риск (раздел 6.4.2.1).

234. При оценката на значимостта на репутационния риск компетентните органи следва да вземат предвид размера на институцията, както и естеството, мащаба и сложността на нейните услуги, дейности и операции (например акции и дългове, търгувани на борсата, или участие на междубанковите пазари).

235. Компетентните органи следва да вземат предвид вътрешните и външните фактори или събития, които може да предизвикат притеснения по отношение репутацията, с изключение на събитията, които водят до съдебни производства. По отношение на институциите от категория 1 и категория 2 компетентните органи следва да вземат предвид всички посочени по-долу показатели при своята оценка:

а. негативното отразяване в медиите/социалните мрежи, както и инициативите на потребителски сдружения, които биха могли да влошат общественото възприятие и репутацията на институцията;

б. броя на жалбите на клиенти и промените в тях или внезапната загуба на клиенти или инвеститори;

в. негативните събития, свързани със сходни институции, които обществеността би могла да свърже с целия финансов сектор или с група от институции;

г. репутацията на лицата, участващи в ръководството на институцията или притежаващи значителни дялови участия;

д. участието или дейността в сектори или юрисдикции, които са силно изложени на ИП/ФТ, или взаимоотношенията с лица, свързани с висок риск от гледна точка на ИП/ФТ;

е. участието или дейността в сектори или юрисдикции и/или взаимоотношенията с контрагенти, които са силно изложени на съществени проблеми или публични противоречия, свързани с ЕСУ фактори, включително, но не непременно само, екологичните фактори;

ж. въздействието върху репутацията на инцидентите, свързани с ИКТ, регистрирани от институцията в съответствие с Делегиран регламент (ЕС) 2024/1772 на Комисията[38];

з. други „пазарни“ показатели, ако има такива (напр. понижаване на рейтинги или промени в цената на акциите през годината).

236. Компетентните органи следва да оценят значимостта на експозицията към репутационен риск на институцията и взаимосвързаността ѝ с другите рискове, като се възползват от съответните оценки на риска (включително от други надзорни органи), за да установят възможните вторични ефекти в която и да е посока.

237. В контекста на анализа на операционния риск компетентните органи следва да вземат предвид относимостта и значимостта на експозициите на институцията към риск от ИП/ФТ от пруденциална гледна точка в обхвата на операционния риск. Във връзка с това, компетентните органи следва да използват съответната информация, получена от надзорни органи в областта на борбата с изпирането на пари и финансирането на тероризма, за да допълнят констатациите си от текущия надзор и да преценят дали те пораждат опасения от пруденциален характер, свързани с риска от ИП/ФТ.

238. Компетентните органи следва да имат предвид, че всяка институция може да бъде изложена на риск от ИП/ФТ, независимо от нейния размер или финансова стабилност. Поради това следва да се обръща достатъчно внимание и на институции, които се възприемат като финансово стабилни и може да имат добра репутация, като се има

[38] Делегиран регламент (ЕС) 2024/1772 на Комисията от 13 март 2024 г. за допълнение на Регламент (ЕС) 2022/2554 на Европейския парламент и на Съвета по отношение на регулаторните технически стандарти, с които се определят подробно критериите за класифициране на инциденти с ИКТ и киберзаплахи, праговете на същественост и информацията в докладите за съществени инциденти, C/2024/1519 (ОВ L, 2024/1772, 25.6.2024 г., ELI: http://data.europa.eu/eli/reg_del/2024/1772/oj).

предвид, че тези институции могат да бъдат специално обект за целите на ИП/ФТ. Следва да се обърне внимание и на институции, които много успешно привличат нови клиенти/разширяват пазарния си дял — особено посредством използване на нетрадиционни канали за дистрибуция — тъй като това може да бъде свързано със слаб контрол на комплексната проверка на клиента на етапа, когато той става клиент на институцията за първи път.

239. Компетентните органи следва да обменят с надзорните органи в областта на ИП/ФТ съответната информация относно констатирани проблеми, свързани с операционния риск, които могат да породят рискове от ИП/ФТ, рискове от неприлагане и заобикаляне на целевите финансови санкции, както и опасения, свързани например с недостатъци в ИКТ системата или рамката за вътрешен контрол на институциите.

240. Компетентните органи следва да оценят дали институцията е въвела подходящи мерки, стратегии, процеси и механизми за управление на репутационния риск. По-специално компетентните органи следва да вземат предвид дали:

   а. институцията има формулирани политики и процеси за идентифициране, управление и наблюдение на този риск, включително надежден кодекс за поведение, и дали тези политики и процеси са пропорционални на нейния размер и нейното значение за системата;

   б. институцията се справя с този риск чрез предпазни мерки, включително въвеждането на подходящи показатели и инструменти за наблюдение, включване на потенциални проблеми с репутацията в плановете за действие при непредвидени ситуации, провеждане на съответните обучения и сесии за повишаване на осведомеността и използване на извлечените поуки;

   в. институцията провежда стрес тестове или сценариен анализ, за да оцени всички вторични ефекти на репутационния риск (например разходи за ликвидност и финансиране, секюритизационни трансакции, достъп до кореспондентска банкова услуга);

   г. институцията предприема мерки за защита на своята марка чрез инструменти за наблюдение на медиите/социалните мрежи, протоколи за справяне с дезинформацията и негативната публичност, както и чрез своевременни комуникационни кампании;

   д. институцията взема предвид евентуалното въздействие на нейната стратегия и бизнес планове и по-общо нейното поведение върху репутацията ѝ.

6.4.5. Оперативна устойчивост

241. Компетентните органи следва да си съставят цялостна представа за способността на институцията да изпълнява критични или важни функции в условия на смущения (ниво на оперативна устойчивост) — резултат, който се дължи на ефективното управление на операционния риск, като се вземат предвид размерът, бизнес моделът и общият рисков профил на институцията. За тази цел компетентните органи следва да се опират на

наличните си оценки относно управлението на операционния риск, непрекъсваемостта на дейността, способността за управление на промените, услугите, предоставяни от трети страни, и ИКТ системите, на които институцията разчита, за да преценят цялостно дали тези елементи в съвкупност подкрепят оперативната устойчивост на институцията. Компетентните органи следва също така да преценят дали институцията прилага своята рамка за управление на риска, плановете за непрекъсваемост на дейността, управлението на трети страни (което вече е оценено в контекста на DORA и насоките на ЕБО, издадени съгласно член 74, параграф 3 от Директива 2013/36/ЕС относно вътрешните механизми, процеси и структури за управление) и рамките за възстановяване и преструктуриране по последователен и координиран начин. Освен това компетентните органи следва да преценят дали институцията е документирала в достатъчна степен вътрешните и външните взаимовръзки и взаимозависимости, които са необходими за изпълнение на нейните критични или важни функции.

242. Компетентните органи следва да вземат предвид вниманието, което ръководният орган и висшето ръководство отделят на способността на институцията да реагира на смущения и да се възстанови от тях, като изхождат от допускането, че ще възникнат сривове. За тази цел компетентните органи следва да отчетат дали:

    а. ръководният орган играе активна роля в установяването на широко разбиране на подхода за оперативна устойчивост в цялата институция и в наблюдението на ефективността на подхода за оперативна устойчивост на институцията;

    б. се предоставя своевременно отчитане за текущата оперативна устойчивост на институцията в подкрепа на контролната функция на ръководния орган, особено когато са установени сериозни недостатъци, които биха могли да повлияят на изпълнението на критичните или важните функции на институцията.

6.4.6. Обобщение на констатациите, оценките и надзорните мерки

243. След като извършат посочената по-горе оценка, компетентните органи следва да формират становище относно операционния риск на институцията. Това становище следва да бъде отразено в обобщение на констатациите, придружено от оценка на риска въз основа на съображенията, посочени в таблица 10. Когато въз основа на съществеността на определени подкатегории риск компетентният орган реши да ги оцени и да им постави оценка индивидуално, указанията в тази таблица следва да се прилагат по аналогия, доколкото е възможно.

Таблица 10. Надзорни съображения за определяне на оценка на операционния риск

Оценка на риска	Надзорно становище	Съображения, свързани с присъщия риск	Съображения за адекватно управление и механизми за контрол
1	Наблюдава се нисък риск от съществено пруденциално въздействие	• Експозициите към операционен риск са ограничени до няколко категории с висока честота/слаба тежест на въздействие.	• Има съответствие между политиката и стратегията за операционен риск на институцията и общата ѝ стратегия и рисков апетит.

Оценка на риска	Надзорно становище	Съображения, свързани с присъщия риск	Съображения за адекватно управление и механизми за контрол
	върху институцията, като се има предвид нивото на присъщ риск и механизмите за управление и контрол.	• Значението на експозицията към операционен риск е несъществено/много ниско, както е показано от сценариен анализ и в сравнение със загубите на сходните институции. • Нивото на брутните загуби (преди възстановявания и включително загуби от кредитния портфейл, причинени от операционен риск), понесени от институцията през последните години, е несъществено/много ниско или се е понижило от по-високо ниво. • Няма значителни експозиции към рискове в областта на ИКТ, ИКТ архитектурата е проста/устойчива/гъвкава, няма съществени/има много ниски рискове в областта на ИКТ. • Нивото на риска от концентрация към трети страни доставчици на услуги е ниско, с прости вериги от подизпълнители. • Интензивността на заплахата, която би могла да доведе до сериозни оперативни смущения (включително инциденти, свързани с ИКТ) на критични или важни функции, е ниска.	• Организационната рамка за операционен риск е надеждна, с ясни отговорности и ясно разделение на задачите между функциите на поемащите риска и функциите за управление и контрол. • Рамката за операционния риск включва всички относими рискове. • Системите за измерване, наблюдение и отчитане на операционния риск са подходящи. • Рамката за контрол за операционния риск е надеждна. • Управлението и механизмите за контрол на риска в областта на ИКТ са адекватни по отношение на изискванията, определени в DORA. • Рамката за управлението на риска, пораждан от трети страни, е надеждна и ефективна, като е съпътствана от подходящи договорни споразумения. • Ефективно и надеждно управление на непрекъсваемостта на дейността, включващо тествани планове за непрекъсваемостта на дейността, реакция и възстановяване.
2	Наблюдава се средно нисък риск от съществено пруденциално въздействие върху институцията, като се има предвид нивото на	• Експозициите към операционен риск са предимно от категории с висока честота/слаба тежест на въздействие. • Значението на експозицията към операционен риск е от ниско до средно, както е показано от сценариен анализ и в сравнение със загубите на сходните институции.	

Оценка на риска	Надзорно становище	Съображения, свързани с присъщия риск	Съображения за адекватно управление и механизми за контрол
	присъщ риск и управлението и механизмите за контрол.	• Нивото на брутните загуби, понесени от институцията през последните години, е от ниско до средно или се очаква да се повиши от исторически по-ниско ниво, или да се понижи от исторически по-високо ниво. • Ниско ниво на експозиции към рискове в областта на ИКТ, умерено сложна/частично ограничена ИКТ архитектура и ниски/средни рискове в областта на ИКТ. • Нивото на риска от концентрация към трети страни доставчици на услуги е средно, с умерени вериги от подизпълнители. • Интензивността на заплахата, която би могла да доведе до сериозни оперативни смущения (включително инциденти, свързани с ИКТ) на критични или важни функции, е средна.	
3	Наблюдава се средно висок риск от съществено пруденциално въздействие върху институцията, като се има предвид нивото на присъщ риск и управлението и механизмите за контрол.	• Естеството на експозициите към операционен риск се простира до няколко категории с ниска честота/висока тежест на въздействие. • Значението на експозицията към операционен риск е от средно до високо, както е показано от сценариен анализ и в сравнение със загубите на сходните институции. • Нивото на брутните загуби, понесени от институцията през последните години, е от средно до високо или се очаква да се повиши от исторически по-ниско ниво, или да се понижи от исторически по-високо ниво.	• Съответствието е между политиката и стратегията за операционен риск на институцията и цялостната ѝ стратегия и рисков апетит не е достатъчно развито или е дори недостатъчно. • Организационната рамка за операционния риск не е достатъчно стабилна. • Рамката за операционния риск не включва всички относими рискове. • Системите за измерване, наблюдение и отчитане на операционния риск са неподходящи. • Рамката за контрол за операционния риск е слаба. • Управлението и механизмите за контрол на риска в

Оценка на риска	Надзорно становище	Съображения, свързани с присъщия риск	Съображения за адекватно управление и механизми за контрол
		• Признаци за възможни значителни експозиции към рискове в областта на ИКТ, сложна/негъвкава/фрагментирана ИКТ архитектура и средни/високи рискове в областта на ИКТ. • Нивото на риска от концентрация към трети страни доставчици на услуги е високо, с умерени до дълги/сложни вериги от подизпълнители. • Интензивността на заплахата, която би могла да доведе до сериозни оперативни смущения (включително инциденти, свързани с ИКТ) на критични или важни функции, е висока.	областта на ИКТ не съответстват на изискванията, определени в DORA. • Рамката за управлението на риска, пораждан от трети страни, е непълна/недостатъчно ефективна, като към това се прибавят и неадекватните договорни споразумения. • Неадекватно управление на непрекъсваемостта на дейността, включително ненадеждни/неефективни/непълни планове за непрекъсваемостта на дейността, реакция и възстановяване.
4	Наблюдава се висок риск от съществено пруденциално въздействие върху институцията, като се има предвид нивото на присъщ риск и управлението и механизмите за контрол.	• Естеството на експозициите към операционен риск се простира до всички основни категории. • Значението на експозицията към операционен риск е високо и продължава да нараства, както е показано от сценариен анализ и в сравнение със загубите на сходните институции. • Нивото на брутните загуби, понесени от институцията през последните няколко години, е високо или рискът е нараснал значително. • Множество показатели за значителни експозиции към рискове в областта на ИКТ, изключително сложна/нестабилна ИКТ архитектура и високи рискове в областта на ИКТ. • Нивото на риска от концентрация към доставчици на услуги е много високо/сериозно, с дълги/сложни вериги от подизпълнители.	

Оценка на риска	Надзорно становище	Съображения, свързани с присъщия риск	Съображения за адекватно управление и механизми за контрол
		• Интензивността на заплахата, която би могла да доведе до сериозни оперативни смущения (включително инциденти, свързани с ИКТ) на критични или важни функции, е много висока/сериозна.	

244. В таблицата по-долу е представен неизчерпателен списък с надзорни мерки, които компетентните органи могат да предприемат в случай на установени недостатъци в рамката за управление на операционния риск и оперативната устойчивост (като се вземе предвид тясната взаимовръзка между оперативната устойчивост и управлението на операционния риск) на институцията. Компетентните органи следва да вземат решение относно вида на мярката въз основа на нейната ефективност по отношение на конкретния идентифициран недостатък. Компетентните органи могат да прилагат допълнителни надзорни мерки (включително количествени мерки в съответствие с член 104, параграф 1, буква а) от Директива 2013/36/ЕС) или комбинация от тях с мерките, посочени в таблицата по-долу, ако те се считат за по-подходящи за отстраняване на констатираните недостатъци. При нарушения на DORA компетентните органи следва да разгледат приложимите корективни и коригиращи мерки, предвидени в член 50 от DORA.

Таблица 11. Потенциален и неизчерпателен списък на надзорните мерки, произтичащи от оценката на операционния риск и оперативната устойчивост

Възможни надзорни мерки, които компетентните органи могат да предприемат в съответствие с член 104, параграф 1, букви б), г), д), е), й), л), м) и н) от Директива 2013/36/ЕС и член 50 от Регламент (ЕС) 2022/2554 — Компетентните органи могат да изискват от институцията:
А) да включи ръководния орган или неговите комитети по-активно в решенията, свързани с управление на операционния риск;
Б) да подобри системите за измерване на операционния риск;
В) да засили контрола върху оперативните процеси, включително идентифициране, наблюдение, реагиране и възстановяване;
Г) да подобри рамката за оперативно управление;
Д) да подобри докладването на операционния риск на ръководния орган и висшето ръководство;
Е) да разработи и да приложи планове за корективни мерки за отстраняване на недостатъците;
Ж) да ограничи определени споразумения с трети страни, по-специално по отношение на критични или важни функции;
З) да подобри провеждането на стрес тестове и сценарийния анализ, свързани с операционния риск;
И) да приложи по-силни оперативни мерки;
Й) да подобри плановете за непрекъсваемост на дейността, реакция и възстановяване;
К) да подобри управлението на операционния риск, свързан с ЕСУ рисковете, по-специално екологичните рискове, потенциално въз основа на едно или няколко от посочените по-горе действия.

6.5. Оценка на лихвения риск и риска от кредитния спред, произтичащи от дейности извън търговския портфейл

6.5.1. Общи съображения

245. При оценката на присъщия лихвен риск, произтичащ от позиции, чувствителни към лихвените проценти, от балансови и задбалансови дейности извън търговския портфейл (обикновено наричан лихвен риск, произтичащ от дейности извън търговския портфейл, или ЛРПДИТП), както и на риска от кредитния спред в банковия портфейл (обикновено наричан РКСБП), и на адекватността на рамката за вътрешен контрол, компетентните органи следва да оценят, наред с другото, спазването от страна на институцията на правните актове, публикувани отделно на уебсайта на ЕБО, както е посочено в точка 12.

246. Компетентните органи следва да оценят ЛРПДИТП, включително хеджиранията за тези позиции, независимо от тяхното признаване и измерване и независимо от признаването и измерването на загубите и печалбите, за счетоводни цели.

247. При оценката на ЛРПДИТП компетентните органи следва да вземат предвид значението и съществеността най-малко на следните подкатегории[39]: риск от разлика, базисен риск и опционен риск.

248. Оценката на ЛРПДИТП следва да се разграничава от оценката на РКСБП, която компетентните органи също следва да извършат в съответствие с раздел 6.5.3. По-специално, компетентните органи следва да вземат предвид дали вътрешните системи на институциите оценяват и наблюдават адекватно риска от РКСБП от гледна точка на икономическата стойност и нетния лихвен доход (включително промените в пазарната стойност) и по подходящ начин да определят РКСБП и неговия обхват[40].

249. Въз основа на общата оценка на присъщия риск за ЛРПДИТП и управлението и механизмите за контрол на риска за ЛРПДИТП и РКСБП компетентните органи следва да формират становище относно ЛРПДИТП и РКСБП, което да доведе до комбинирана оценка по критериите, посочени в таблица 12. Резултатът от оценката на всеки отделен риск следва да бъде отразен в обобщение на констатациите и обяснение за основните фактори на риска.

6.5.2. ЛРПДИТП

6.5.2.1. Оценка на присъщия ЛРПДИТП

250. Чрез оценката на присъщото ниво на ЛРПДИТП компетентните органи следва да определят главните фактори за експозицията към ЛРПДИТП на институцията и да оценят евентуалното пруденциално въздействие на този риск върху институцията.

[39] Вж. приложение IV за неизчерпателна класификация на подкатегориите на ЛРПДИТП.
[40] Като се вземат предвид и насоките, съдържащи се в ЕВА/2022/14.

Предварителна оценка

251. За да определят обхвата на оценката на ЛРПДИТП, компетентните органи следва първо да установят източниците на ЛРПДИТП, на който институцията е или може да бъде изложена, както и дали е имало значителни промени. За тази цел компетентните органи следва да се възползват от знанията, придобити от ВААК и ВААЛ информацията, събрана за целите на ПНПО, от въведеното отчитане относно ЛРПДИТП, от оценката на други ПНПО елементи, от сравняването на позицията на институцията спрямо сходните ѝ институции и от всякакви други надзорни дейности. Като част от това компетентните органи следва да вземат предвид управлението на лихвения риск на институцията, включително основната ѝ стратегия за ЛРПДИТП и рисковия апетит по отношение на ЛРПДИТП, и нивото на вътрешния капитал, който институцията е заделила за ЛРПДИТП.

Естество и състав на профила на лихвен риск на институцията

252. Компетентните органи следва да формират ясно становище за това как промените в лихвените проценти може да имат неблагоприятно въздействие върху нетния лихвен доход на институцията (и, когато е приложимо, върху нейната печалба) и икономическата стойност (настоящата стойност на очакваните парични потоци) на дадена институция, за да добият краткосрочна и по-дългосрочна представа за възможната заплаха за капиталовата адекватност.

253. За тази цел компетентните органи следва да анализират и да формулират ясно становище за структурата и характеристиките на активите, пасивите и задбалансовите експозиции на институцията, включително тяхната чувствителност към промени в лихвените проценти, падежите и датите на преоценка, както и за дела на продуктите и позициите с неясни падежи (например с вградени опции или условия за предсрочно погасяване) и всички свързани с тях поведенчески допускания.

254. Освен това компетентните органи следва да преразгледат стратегията за хеджиране на институцията и степента, в която може да се приложи естествено хеджиране (като се вземе предвид и надеждността на моделирането на падежите на преоценката за позиции с неопределен падеж), стойността на дериватите, използвани за целите на хеджирането, и дали дериватите могат да редуцират чувствителността на икономическата стойност на капитала (ИСК), нетния лихвен доход (НЛД) или други показатели, използвани от институцията вътрешно.

255. Компетентните органи следва също така да обръщат внимание на евентуални концентрации (например в портфейлите от кредити или облигации) по отношение на падежите на преоценка или в продукти с автоматична или поведенческа опционалност, на необслужваните експозиции, както и на естеството на ЛРПДИТП, заложен в инструментите, оценявани по справедлива стойност, включително по-малко ликвидни инструменти като активи и пасиви от ниво 3.

256. При анализа на въздействието върху приходите на институцията компетентните органи следва да бъдат запознати с това доколко възвръщаемостта на институцията зависи от позициите, чувствителни към лихвения процент, и следва да определят как различните промени в лихвените проценти биха засегнали нетния лихвен доход на институцията, както и да определят въздействието на промените в пазарната стойност на инструментите, в зависимост от счетоводното третиране, показани в техния отчет за приходите и разходите (ОПР) или директно в капитала (напр. чрез друг всеобхватен доход).

257. Когато анализират въздействието върху икономическата стойност и доходите на институцията, компетентните органи следва първо да вземат предвид резултатите от надзорните тестове за големи отклонения, посочени в член 98, параграф 5 от Директива 2013/36/ЕС, и допълнително определени в Делегиран регламент (ЕС) 2024/856, за да получат първоначално референтно ниво, спрямо което да сравняват как промените в лихвения процент биха засегнали институцията. За тази оценка компетентните органи следва да обръщат специално внимание на чувствителността на паричните потоци към промени в цените, по отношение на тяхното време и размер, и на промени в ключовите допускания (особено за клиентски сметки без конкретни дати на преоценка, клиентски сметки с внедрени опции за клиентите и/или капитал).

258. Когато дадена институция бъде идентифицирана като такава с голямо отклонение в резултат на надзорния тест за големи отклонения по отношение на нетния лихвен доход, компетентните органи следва да обмислят анализирането на допълнителни аспекти в допълнение към оценката, когато това се счете за целесъобразно (например предвид бизнес модела на институцията). Допълнителните измерения, които трябва да се вземат предвид, могат да включват промени на пазарната стойност на инструментите, оценявани по справедлива стойност, оценката на най-лошите прогнози за НЛД спрямо текущия реализиран НЛД и спрямо административните разходи/режийните разноски и нетните комисиони/такси за отчитане на внедрени загуби/печалби, дължащи се на наблюдавани промени в лихвените проценти и пазарните условия.

259. Компетентните органи следва да обръщат внимание на чувствителността на паричните потоци към промени в оценката на инструменти по справедливата стойност в банковия портфейл, включително лихвени деривати, използвани за хеджиране на инструменти от банковия портфейл (например въздействие на преоценки спрямо промени в пазарни цени на инструменти по справедлива стойност върху приходите и разходите, ефективност на отчитането на хеджирането).

260. В допълнение към използването на надзорния тест за големи отклонения, предвиден в член 98, параграф 5 от Директива 2013/36/ЕС и допълнително уточнен в Делегиран регламент (ЕС) 2024/856, компетентните органи могат да изискват от институциите да вземат предвид други сценарии за шокове на лихвените проценти.

261. При своята количествена оценка компетентните органи следва също така да вземат предвид резултатите от вътрешните или стандартизираните методологии на институцията за измерване на ЛРПДИТП, като сред тях компетентните органи следва да оценят, за институциите, които оперират с различни валути, въздействието върху показателите за икономическата стойност и печалбата, произтичащо от различните валути, а когато се прилага вътрешна методология — подходите, които институциите използват за агрегиране на данните по тези валути. Чрез анализа на тези методологии компетентните органи следва да постигнат по-задълбочено разбиране за основните рискови фактори, лежащи в основата на профила на ЛРПДИТП на институцията.

262. Когато анализират резултатите от въздействието на надзорните тестове за големи отклонения и вътрешните или стандартизираните методологии на институцията, компетентните органи следва да вземат предвид стойности „в определен момент във времето“, както и историческите тенденции. Тези стойности следва да се сравнят с тези на сходните институции и в контекста на ситуацията на световния пазар.

Шокови сценарии и стрес тестове

263. Компетентните органи следва да оценят и да вземат предвид резултатите от шоковите сценарии в лихвените проценти, използвани за текущото управление, както и стрес тестовете за ЛРПДИТП, извършени от институцията като част от текущия ѝ процес на вътрешно управление. В този контекст компетентните органи следва да бъдат запознати с основните източници на ЛРПДИТП за институцията, и по-специално с ефекта от промените в поведенческите допускания, например тези, свързани с безсрочните депозити (БД).

264. Ако при прегледа на резултатите от шоковите сценарии и стрес тестовете се установят или има съмнения за конкретни натрупвания на предстоящи промени в цените/падежите в различни точки върху кривата, може да има нужда компетентните органи да проведат допълнителни анализи.

6.5.2.2 Оценка на рамката за управление и контрол на ЛРПДИТП

265. За да постигнат пълно разбиране на профила на лихвен риск в банковия портфейл на институцията, компетентните органи следва да преглеждат управлението и рамката, относима за нейните лихвени експозиции.

Стратегия за ЛРПДИТП и рисков апетит

266. Компетентните органи следва да преценят дали институцията има надеждна, ясно формулирана и документирана стратегия за ЛРПДИТП и рисков апетит за поемане на ЛРПДИТП, одобрени от ръководния орган. За тази оценка, наред с други фактори, компетентните органи следва да вземат предвид ролята на ръководния орган при определянето, одобряването и прегледа на стратегията за ЛРПДИТП и рисковия апетит за поемане на ЛРПДИТП, правилното прилагане на тази стратегия от висшето

ръководство, както и целесъобразността ѝ за институцията предвид нейния бизнес модел, пазарна среда и роля във финансовата система и капиталова адекватност.

Организационна рамка и рамка за вътрешен контрол

267. Компетентните органи следва да оценят дали институцията има подходяща организационна рамка и ясно разпределени отговорности за функциите на управление, измерване, наблюдение и контрол на ЛРПДИТП с достатъчни човешки и технически ресурси. За тази оценка компетентните органи следва да вземат предвид адекватността на линиите на отговорност за цялостното управление на ЛРПДИТП и за поемане, наблюдение, контрол и отчитане на ЛРПДИТП, включително независимостта на сферата на контрол на ЛРПДИТП.

268. Компетентните органи следва да оценят дали институцията има ясно определени политики и процедури за управлението на ЛРПДИТП, които са в съответствие със стратегията за ЛРПДИТП и рисковия апетит за поемане на ЛРПДИТП и се одобряват и преразглеждат редовно от ръководния орган. Политиките следва да бъдат ясно формулирани, съобщавани и прилагани последователно в рамките на институцията, както и в рамките на банковите групи. Компетентните органи следва да проверят дали политиките определят процедурите за разработване на нови продукти, за значителни инициативи за хеджиране или инициативи за управление на риска, като гарантират, че те са обект на подходящи процедури и контролни механизми, преди да бъдат предприети, и че институцията е извършила анализ на възможното им въздействие върху цялостния ѝ рисков профил.

269. Компетентните органи следва да оценят дали институцията има подходяща рамка за идентифициране, оценяване, управление и редуциране на ЛРПДИТП в съответствие с нивото, сложността и степента на риск на позициите извън търговския портфейл и размера и сложността на институцията. Оценката следва да обхваща вътрешни модели, като такива, свързани с поведението на клиентите (напр. модели за стабилност на депозитите и предсрочно погасяване на кредитите). При тази оценка компетентните органи следва да преценят дали риск мениджърите и висшето ръководство на институцията разбират допусканията, на които се основават системите за измерване, и дали са запознати със степента на риска, свързан с модела, присъщ на методите за измерване на риска, използвани от институцията.

270. Освен това те трябва да отчетат дали информационните системи и техниките за измерване позволяват на ръководството да измери присъщия ЛРПДИТП във всички негови съществени балансови и задбалансови експозиции (където е уместно — на ниво група), включително вътрешно хеджиране, в концентрациите по падежи и контрагенти, в нетърговския портфейл. Рамката за ЛРПДИТП следва да бъде обект на редовни прегледи и оценки на ефективността на рамката. Компетентните органи следва да сравняват вътрешните прегледи и оценки с информацията от COREP.

271. Компетентните органи следва да оценят подхода на институцията към моделирането на поведението на безсрочните депозити, включително дали се вземат предвид съответните рискови фактори, влияещи на поведението при преоценка на БД. Компетентните органи следва да използват подходящи аналитични инструменти за тази оценка, като вземат предвид бизнес модела на институцията. Подходите, които могат да бъдат от значение, включват оценка на начина, по който институцията сегментира БД, като използва рискови фактори, свързани с клиента, институцията или пазарния профил и сравнителен анализ със сходни институции, които имат сходен рисков профил. Освен това компетентните органи следва да разгледат как институцията съчетава историческите данни с прогнозните подходи и експертната преценка, както и да преценят въздействието върху НЛД и ИСК в случай на коригиране на допусканията относно поведението.

272. Компетентните органи следва да отчетат дали вътрешните системи за измерване (ВСИ) на институцията вземат предвид всички съществени форми на лихвен риск, на които е изложена институцията (напр. риск от несъответствие, базисен риск и опционен риск). ВСИ трябва да бъде правилно калибрирана, независимо валидирана, подлагана на бек тестване и преразглеждана с подходяща честота. Компетентните органи следва да вземат предвид дали ВСИ е подкрепена с документация, като отчитат естеството, мащаба и сложността на ЛРПДИТП, присъщ на бизнес модела и дейностите на институцията.

273. Компетентните органи следва да оценят дали институцията има подходяща рамка за наблюдение и вътрешно отчитане на ЛРПДИТП, която гарантира, че при необходимост ще бъдат предприети незабавни действия на подходящото ниво на висшето ръководство или ръководния орган на институцията. Системата за наблюдение следва да включва специфични показатели и съответните активатори за осигуряване на ефективни ранни предупреждения (например за нарушения на лимитите на ЛРПДИТП). Компетентните органи следва да вземат предвид дали звеното за управление и контрол редовно докладва резултатите от наблюдението на ръководния орган и висшето ръководство с подходяща честота в зависимост от мащаба, сложността и нивото на експозициите към ЛРПДИТП.

274. Компетентните органи следва да оценят дали институцията има устойчива и цялостна рамка за контрол и надеждни защити за редуциране на своите експозиции към ЛРПДИТП в съответствие с нейната стратегия за управление на риска и рисковия апетит, включително подходяща система за лимити за двата показателя за ЛРПДИТП. Функцията за вътрешен контрол следва да включва всички консолидирани субекти, всички географски местоположения и всички финансови дейности. Компетентните органи следва да оценят ефективността на функцията за вътрешен одит, включително дали нейните прегледи се извършват достатъчно често и обхващат основните елементи на рамката за ЛРПДИТП.

6.5.3. РКСБП

6.5.3.1. Оценка на присъщия РКСБП

275. Чрез оценката на присъщото ниво на РКСБП компетентните органи следва да установят главните фактори за експозицията към РКСБП на институцията и да оценяват евентуалното пруденциално въздействие на този риск върху институцията.

276. За да определят обхвата на оценката на РКСБП, компетентните органи следва първо да установят източниците на РКСБП, на който институцията е или може да бъде изложена. Като част от това компетентните органи следва да вземат предвид управлението на риска от кредитния спред на институцията, включително нейната стратегия за РКСБП и нейния рисков апетит по отношение на РКСБП, както и третирането на РКСБП в контекста на ВААК.

277. Компетентните органи следва да формират ясно становище за това как промените в кредитните спредове може да имат неблагоприятно въздействие върху нетния лихвен доход (и, когато е приложимо, върху нейната печалба) и икономическата стойност на дадена институция, за да добият краткосрочна и по-дългосрочна представа за възможната заплаха за капиталовата адекватност. За тази цел компетентните органи следва да разгледат подхода, прилаган от институцията за формиране на тази ясна представа за структурата и характеристиките на активите, пасивите и задбалансовите експозиции на институцията, както и за това как те определят нивото и посоката на РКСБП.

278. При анализиране на въздействието върху приходите на институцията компетентните органи следва да вземат предвид влиянието на позициите, чувствителни към кредитните спредове, върху възвръщаемостта на институцията, влиянието на промените в кредитните спредове върху нетния лихвен приход на институцията, както и ефектите от промените в пазарната стойност на инструментите — в зависимост от счетоводното третиране — които се отразяват или в отчета за приходите и разходите (ОПР), или директно в собствения капитал (например чрез другия всеобхватен доход).

279. Компетентните органи следва да вземат предвид резултатите от методологиите на институцията за измерване на РКСБП, когато е целесъобразно. Чрез анализа на тези методологии компетентните органи следва да постигнат по-задълбочено разбиране за основните рискови фактори, лежащи в основата на профила на РКСБП на институцията.

6.5.3.2. Оценка на рамката за управление и контрол на РКСБП

280. За да постигнат пълно разбиране на профила на риска от кредитния спред в банковия портфейл на институцията, компетентните органи следва да преглеждат управлението и рамката, относима за нейните лихвени експозиции.

281. Прегледът на управлението на РКСБП от страна на институцията следва да включва следните елементи:

   а. стратегията за ЛРПДИТП и рисковия апетит по отношение на ЛРПДИТП;

   б. организационната рамка на институцията и разпределението на отговорностите по отношение на функциите за управление, измерване, наблюдение и контрол на РКСБП;

   в. политиките и процедурите на институцията за управление на РКСБП.

282. За оценката на тези области компетентните органи следва да се позовават на раздел 6.5.2.2 относно оценката на рамката за управление и контрол на ЛРПДИТП, като съдържащите се принципи също са приложими за оценката на управлението на РКСБП.

283. При анализиране на обхвата на активите и пасивите, обхванати от оценката на РКСБП, както и както е предвидено в методологиите на институцията, компетентните органи следва да преценят дали евентуалното изключване на инструменти от съответния обхват се извършва единствено поради липса на чувствителност към риска от кредитен спред и дали е надлежно документирано и обосновано, както се изисква в точка 124 от Насоките на ЕБО относно ЛРПДИТП и РКСБП[41]. Факторите, които трябва да се вземат предвид, включват:

   а. дали институцията включва всички активи и пасиви, отчетени по справедлива стойност;

   б. дали институцията включва всички активи и пасиви, чийто риск от кредитния спред може да бъде изведен от пряка/непряка или дори моделирана пазарна цена, независимо от тяхното счетоводно третиране;

   в. потенциалното значение на кредитните спредове в ценовата практика на институцията за различни активи/пасиви (например чрез изрични позовавания на наблюдавани пазарни цени или по-голямо непряко значение);

   г. разликите, ако има такива, които институцията прилага между обхвата за ИСК и НЛД при измерването на РКСБП (напр. поради времевия хоризонт за НЛД или други причини).

284. За да анализират начина, по който институцията измерва РКСБП, компетентните органи следва, когато е уместно, да преценят кои шокови сценарии взема предвид институцията, както и по какъв начин и защо тези шокове могат да се различават между отделните балансови позиции.

285. Компетентните органи следва да проверяват дали при измерването на РКСБП от институцията се изключва идиосинкратичният спред или се включва само по

[41]Насоки, издадени въз основа на член 84, параграф 6 от Директива 2013/36/ЕС за определяне на критерии за установяването, оценката, управлението и редуцирането на рисковете, произтичащи от потенциални промени в лихвени проценти и за оценката и наблюдението на риска от кредитния спред на дейностите на институциите извън търговския портфейл (EBA/GL/2022/14).

съображения за пропорционалност и независимо от категоризацията на институцията по ПНПО, стига да е гарантирано, че мерките ще доведат до по-консервативни резултати.

286. Компетентните органи следва да оценят дали институцията има подходяща рамка за идентифициране, оценяване, управление и редуциране на РКСБП в съответствие с нивото, сложността и степента на риск на позициите извън търговския портфейл и размера и сложността на институцията. Те трябва да разгледат дали информационните системи и техниките за измерване позволяват на ръководството да измери присъщия РКСБП във всички негови съществени балансови и задбалансови експозиции (където е уместно — на ниво група), извън търговския портфейл. Рамката за РКСБП следва да бъде обект на редовни прегледи и оценки на нейната ефективност. В този контекст компетентните органи следва да оценят дали съществените допускания при измерването се преразглеждат най-малко веднъж годишно и по-често в периоди на бързо променящи се пазарни условия.

287. Компетентните органи следва да преценят дали вътрешните системи за измерване (ВСИ) на институцията вземат предвид всички източници на РКСБП, които са от значение за бизнес модела на институцията. Вътрешната система за измерване трябва да бъде правилно калибрирана, независимо валидирана, подлагана на бек тестване и преразглеждана с подходяща честота. Компетентните органи следва да вземат предвид дали ВСИ е подкрепена с документация, като отчитат естеството, мащаба и сложността на РКСБП, присъщ на бизнес модела и дейностите на институцията.

288. Компетентните органи следва да оценят дали институцията има подходяща рамка за наблюдение и вътрешно отчитане на РКСБП, която гарантира, че при необходимост ще бъдат предприети незабавни действия на подходящото ниво на висшето ръководство или ръководния орган на институцията. Компетентните органи следва да вземат предвид дали звеното за управление и контрол редовно докладва резултатите от наблюдението на ръководния орган и висшето ръководство с подходяща честота в зависимост от мащаба, сложността и нивото на експозициите към РКСБП.

289. Компетентните органи следва да оценят дали институцията има устойчива и цялостна рамка за контрол и надеждни защити за редуциране на значителните експозиции към РКСБП в съответствие с нейната стратегия за управление на риска и рисковия апетит. Функцията за вътрешен контрол следва да включва всички консолидирани субекти, всички географски местоположения и всички финансови дейности. Компетентните органи следва да оценят функционалността на функцията за вътрешен одит, включително дали нейните прегледи се извършват достатъчно често и обхващат основните елементи на рамката за РКСБП.

6.5.4. Обобщение на констатациите, оценките и надзорните мерки

290. След като извършат посочената по-горе оценка, компетентните органи следва да формират становище относно ЛРПДИТП и РКСБП на институцията. Това становище трябва да бъде отразено в обобщение на констатациите, придружено от оценка въз основа на

съображенията, посочени в таблица 12. Ако въз основа на съществеността на определени подкатегории риск компетентният орган реши да ги оцени и да им постави оценка индивидуално, указанията в тази таблица следва да се прилагат по аналогия, доколкото е възможно.

Таблица 12. Надзорни съображения за възлагане на оценка на ЛРПДИТП и РКСБП

Оценка на риска	Надзорно становище	Съображения, свързани с присъщия риск	Съображения за адекватно управление и механизми за контрол
1	Наблюдава се нисък риск от съществено пруденциално въздействие върху институцията, като се има предвид нивото на присъщ риск и механизмите за управление и контрол.	За ЛРПДИТП: • Чувствителността на икономическата стойност към промените в лихвените проценти е несъществена/много ниска. • Чувствителността на доходите към промените в лихвените проценти е несъществена/много ниска. • Чувствителността на икономическата стойност и доходите към промените в основните допускания (напр. при продукти с внедрени опции за клиента) е несъществена/много ниска.	За ЛРПДИТП и РКСБП: • Има съответствие между политиката и стратегията на институцията по отношение на лихвения риск и риска от кредитния спред и цялостната ѝ стратегия и рисков апетит. • Организационната рамка за лихвен риск и риск от кредитния спред е надеждна, с ясни отговорности и ясно разделение на задачите между поемащите риска и функциите за управление и контрол. • Системите за измерване, наблюдение и отчитане на лихвения риск и риска от кредитния спред са подходящи. • Има ясно определени лимити във вътрешната политика, както и свързаните с тях мерки за редуциране на риска, а рамката за контрол на лихвения риск и риска от кредитния спред (ако е съществен) е стабилна и съответства на рисковата стратегия и рисковия апетит на институцията.
2	Наблюдава се средно нисък риск от съществено пруденциално въздействие върху институцията, като се има предвид нивото на присъщ риск и управлението и механизмите за контрол.	За ЛРПДИТП: • Чувствителността на икономическата стойност към промените в лихвените проценти е от ниска до средна. • Чувствителността на доходите към промените в лихвените проценти е от ниска до средна. • Чувствителността на икономическата стойност и доходите към промените в основните допускания (напр. при продукти с внедрени опции за клиента) е от ниска до средна.	
3	Наблюдава се средно висок риск от съществено пруденциално въздействие върху институцията, като се има предвид нивото на	За ЛРПДИТП: • Чувствителността на икономическата стойност към промените в лихвените проценти е от средна до висока. • Чувствителността на доходите към промените в лихвените проценти е от средна до висока.	• Има несъответствие между политиката и стратегията на институцията по отношение на лихвения риск и риска от кредитния спред и цялостната ѝ стратегия и рисков апетит. • Организационната рамка за лихвения риск и риска от кредитния спред не осигурява достатъчно разделение на

Оценка на риска	Надзорно становище	Съображения, свързани с присъщия риск	Съображения за адекватно управление и механизми за контрол
	присъщ риск и управлението и механизмите за контрол.	• Чувствителността на икономическата стойност и доходите към промените в основните допускания (напр. при продукти с внедрени опции за клиента) е от средна до висока.	отговорностите и задачите между поемащите риск и функциите за управление и контрол. • Системите за измерване, наблюдение и докладване на лихвения риск и риска от кредитния спред не се прилагат с достатъчна точност и честота. • Лимитите на вътрешната политика, мерките за редуциране на риска и/или рамката за контрол на лихвения риск и риска от кредитния спред (ако са съществени) не са съгласувани помежду си или не са в съответствие със рисковата стратегия и рисковия апетит на институцията.
4	Наблюдава се висок риск от съществено пруденциално въздействие върху институцията, като се има предвид нивото на присъщ риск и управлението и механизмите за контрол.	За ЛРПДИТП: • Чувствителността на икономическата стойност към промените в лихвените проценти е висока. • Чувствителността на доходите към промените в лихвените проценти е висока. • Чувствителността на икономическата стойност и доходите към промените в основните допускания (напр. при продукти с внедрени опции за клиента) е висока.	

291. В таблицата по-долу е представен неизчерпателен списък с надзорни мерки, които компетентните органи могат да предприемат в случай на установени недостатъци в рамката за управление на ЛРПДИТП и РКСБП на институцията. Компетентните органи следва да вземат решение относно вида на мярката въз основа на нейната ефективност по отношение на конкретния идентифициран недостатък. Компетентните органи могат да прилагат допълнителни надзорни мерки (включително количествени мерки в съответствие с член 104, параграф 1, буква а) от Директива 2013/36/ЕС) или комбинация от тях, ако те се считат за по-подходящи за отстраняване на констатираните недостатъци.

Таблица 13. Потенциални и неизчерпателни надзорни мерки по отношение на ЛРПДИТП и РКСБП

Възможни надзорни мерки, които компетентните органи могат да предприемат в съответствие с член 104, параграф 1, букви б), г), д), е), й) и л) и член 84, параграф 3 от Директива 2013/36/ЕС — Компетентните органи могат да изискват от институцията:
А) да подобри своя капацитет за провеждане на стрес тестове;
Б) да подобри отчитането на информацията за управлението на ЛРПДИТП пред ръководния орган и висшето ръководство;
В) да приложи промени във вътрешните лимити, за да намали риска, присъщ на дейностите, продуктите и системите;
Г) да предостави допълнително или по-често отчитане на позициите на институцията, свързани с ЛРПДИТП;
Д) да използва стандартизираната методология за ЛРПДИТП;
Е) да посочи допускания за моделиране и параметрични допускания, различни от тези, определени от регулаторните технически стандарти на ЕБО (в съответствие с последния параграф на член 98, параграф 5 от Директива 2013/36/ЕС).

Дял 7. ПНПО оценка на капитала

7.1. Общи съображения

292. Компетентните органи следва да определят чрез ПНПО оценката на капитала дали собственият капитал, притежаван от институцията, осигурява разумно покритие на рисковете за капитала, на които институцията е или може да бъде изложена, ако тези рискове бъдат оценени като съществени за институцията.

293. Компетентните органи следва да направят това, като определят количеството (размера) и качеството (състава) на допълнителния собствен капитал, който институцията е длъжна да притежава, за да покрива специфични за институцията рискове и елементи на рискове, които не са покрити или не са покрити в достатъчна степен от P1R, и когато е необходимо, капиталовите изисквания за преодоляване на недостатъци в моделите, механизмите за контрол, управление или други недостатъци, както и на риска, произтичащ от бизнес модела на институцията (P2R за рискове, различни от риска от прекомерен ливъридж, и P2R-LR за риска от прекомерен ливъридж).

294. Когато се очаква или може да се очаква съществено въздействие върху капиталовия профил на дадена институция вследствие на съответни промени в регулаторната рамка за определяне на P1R (например увеличение или намаление на ОРЕ) или вследствие на прилагането ѝ по отношение на конкретната институция (като например долната граница на капиталовото изискване), компетентните органи следва да оценят това въздействие с оглед на неговото взаимодействие с P2R. Такава оценка може да доведе до повторно определяне (в посока увеличение или намаление) на нивото или състава на P2R, за да се гарантира, че капиталовите изисквания на институцията са в съответствие с член 104а, параграф 1 от Директива 2013/36/ЕС, и по-специално че P2R покрива рискове или елементи на рискове, които не са покрити или не са достатъчно покрити от P1R. За да извършат такава оценка, компетентните органи могат да увеличат честотата на оценката по ПНПО, както е посочено в модела за ангажираност по ПНПО в раздел 2.4, или на конкретни елементи от нея.

295. За да обърнат внимание на евентуалните несъответствия, включително при условия на стрес, компетентните органи следва да предприемат подходящи надзорни мерки, включително, където е уместно, да установят и съобщят на институциите P2G и P2G-LR, които представляват количеството (размера) и качеството (състава) на собствения капитал, който институцията се очаква да държи над нейното ОКИ или нейното ОИОЛ.

296. При определяне на P2R и, когато е приложимо, на P2G, компетентните органи следва:

a. да вземат предвид всички надзорни мерки, които са приложили или планират да приложат по отношение на дадена институция;

б. да обосноват ясно всички елементи на допълнителните капиталови изисквания за P2R и P2R-LR, както и за P2G и P2G-LR;

в. последователно да прилагат P2R и P2R-LR, както и P2G и P2G-LR, за да гарантират широка съпоставимост на пруденциалните резултати във всички институции.

297. Компетентните органи следва да оценят адекватността на собствения капитал на институцията и въздействието на икономическия стрес върху нея, както и рисковете, породени от прекомерния ливъридж, като ключов определящ фактор за жизнеспособността на институцията. Това определяне следва да бъде обобщено в оценка, като се вземат предвид съображенията, посочени в края на настоящия дял.

7.2. Определяне на изискването по втори стълб за рискове, различни от риска от прекомерен ливъридж (P2R)

298. Компетентните органи следва да определят P2R за рискове, различни от риска от прекомерен ливъридж, когато установят някоя от ситуациите, изброени в член 104а, параграф 1 от Директива 2013/36/ЕС за дадена институция, включително по-специално:

а. риска от неочаквани загуби и от очаквани загуби, обхванати в недостатъчна степен от разпоредбите, за период от 12 месеца (с изключение на случаите, когато в Регламент (ЕС) № 575/2013 се определят капиталови изисквания за различен период), които срещат отделните институции поради своите дейности, включително тези, които отразяват въздействието на определени икономически и пазарни промени;

б. недостатъци на модела за вътрешните подходи за изчисляване на капиталовите изисквания („недостатъци на регулаторния модел“), оценени в контекста на член 101 от Директива 2013/36/ЕС, с изключение на тези, които вече са обхванати от факта, че институцията е станала обвързана от долната граница на изчисленото капиталово изискване в съответствие с член 92 от Регламент (ЕС) № 575/2013;

в. недостатъците във вътрешното управление, включително механизмите за вътрешен контрол и други недостатъци, както и рискове, произтичащи от бизнес модела на институцията, установени след оценката на риска, изложена в дялове 4—6, когато другите надзорни мерки са се оказали неефективни или се считат за недостатъчни за отстраняване на констатираните недостатъци.

7.2.1. Определяне на допълнителен собствен капитал, който да покрива неочаквани загуби

299. При определянето на P2R за риска от неочаквани загуби съгласно буква а) от следващата точка компетентните органи следва да вземат предвид всеки вид риск, който може да застраши капиталовата позиция на институцията. Компетентните органи следва да определят P2R така, че да покрива риска от неочаквани загуби, като установят капитала, считан за достатъчен за покриване на съответния вид риск, и приспадайки съответната част от P1R.

300. Компетентните органи следва да определят, за всеки риск поотделно, размера на капитала, считан за адекватен, като идентифицират, оценят и определят количествено рисковете, на които е изложена институцията, и вземат предвид нейния цялостен рисков профил. Определянето на размера на капитала, считан за адекватен, следва да включва:

   а. специфичните за институцията рискове или елементи на рискове, които не са обхванати от P1R;

   б. специфичните за институцията рискове или елементи на такива рискове, които не са обхванати в достатъчна степен от P1R.

301. Компетентните органи следва да гарантират, че размерът на капитала, считан за адекватен за покриване на всеки риск, установен в съответствие с членове 79—85 и член 87а от Директива 2013/36/ЕС, не е по-малък от съответната част от приложимото P1R, покриващо този риск. В изключителни случаи, когато разграничаването по същество на размера на капитала, считан за адекватен за всеки отделен риск, представлява прекомерна тежест, особено за малките институции, компетентните органи следва да спазват първото изречение от настоящата точка, като полагат всички възможни усилия и използват изчисленията по ВААК, надзорната преценка и други източници на информация.

302. При идентифицирането, оценяването и количественото определяне на рисковете, на които е изложена институцията, компетентните органи следва да се основават на следните източници на информация:

   а. ВААК и резултатите от неговата оценка от компетентния орган, включително изчисленията за вътрешните процедури за оценка на капиталовата адекватност, когато са счетени за надеждни или частично надеждни в съответствие с точки 306—308;

   б. надзорната отчетност;

   в. резултатите от надзорната оценка, включително всички съответни предишни надзорни дейности и сравнителния анализ, както и други относими данни, включително тези, произтичащи от взаимодействието и диалога с институцията.

303. ВААК и резултатите от неговата оценка следва да бъдат взети предвид от компетентните органи като един от основните входни данни за идентифицирането и оценката на рисковете, които са от значение за институцията. При определянето на размера на капитала, считан за адекватен, и на P2R за всеки отделен риск следва да се вземат предвид изчисленията на ВААК, ако те се считат за надеждни или частично надеждни, както и резултатите от сравнителния анализ на надзорните практики и други съответни входящи данни, в зависимост от случая, включително надзорната преценка.

304. За целите на член 98, параграф 1, буква е) от Директива 2013/36/ЕС и за определянето на P2R компетентните органи следва да оценят и вземат предвид ефектите от диверсификацията, произтичащи от географски, отраслови или други подходящи фактори в рамките на всяка категория съществен риск (вътрешнорискова

диверсификация). За всеки от рисковете за капитала, обхванати от Регламент (ЕС) № 575/2013, такива ефекти от диверсификация не трябва да редуцират минималните капиталови изисквания, изчислени в съответствие с член 92 от Регламент (ЕС) № 575/2013.

305. Въпреки това диверсификацията между рисковете в различни категории, включително и тези, които са обхванати от Регламент (ЕС) № 575/2013 (вътрешнорискова диверсификация), не следва да се считат за част от определянето на P2R.

Изчисляване на ВААК

306. Компетентните органи следва да оценят надеждността на изчисленията на ВААК, като преценят дали те са:

   а. детайлни: изчисленията/методологиите трябва да позволяват изчисленията да може да се разбият по видове риск, вместо да представляват едно изчисление (на икономически капитал), обхващащо всички рискове;

   б. надеждни: използваните изчисления/методологии трябва по очевиден начин да покриват риска, за който са предназначени (напр. при изчисляването на риска от кредитна концентрация следва да се използват подходящи секторни разбивки, които отразяват действителните корелации и състав на портфейла) и следва да бъдат достатъчно всеобхватни, стабилни, чувствителни към риска и консервативни, за да се определят адекватно загубите, свързани с рисковете. Тези изчисления/методологии следва да бъдат в съответствие със стратегическите процеси на институциите, включително рисковия апетит от страна на институциите;

   в. разбираеми: основните фактори и ключовите допускания за изчисленията/методологиите трябва да бъдат ясно определени. Изчисление тип „черна кутия“ не е приемливо. Компетентните органи следва да гарантират, че институцията предоставя обяснение на използваните ключови допускания, включително поне времевия хоризонт, нивата на доверителност, корелационните допускания, ключовите параметри, най-проблемните области на използваните модели и начина, по който те се отчитат и коригират при окончателното изчисляване на ВААК;

   г. сравними: в изчисленията/методологиите следва ясно да се посочват основните допускания по отношение на общото ниво на консервативност, периодите на държане/хоризонтите на риск и нивата на доверителност (или еквивалентно измерване), за да се даде възможност за корекция, която може да бъде поискана или въведена от компетентните органи, за да се улесни съпоставимостта с подобните и надзорните референтни показатели.

307. Компетентните органи следва също да оценят надеждността на ВААК изчисленията, като ги сравнят с резултата от надзорните сравнителни показатели за същите рискове и други свързани входни данни.

308. Дадено ВААК изчисление трябва да се счита за частично надеждно, когато, макар и да не отговаря на всички критерии в точка 306, изчислението все пак изглежда има висока степен на надеждност, въпреки че това трябва да е изключение и да бъде придружено със стъпки за подобряване на недостатъците, установени в изчисленията на ВААК.

Надзорни сравнителни показатели и други подходящи входящи данни

309. Компетентните органи следва да разработят и приложат надзорни сравнителни показатели за конкретните рискове, за да проверят ВААК изчисленията за тези съществени рискове или елементи от такива рискове, които не са обхванати или не са обхванати в достатъчна степен от Регламент (ЕС) № 575/2013, или допълнително да подкрепят определянето на P2R за отделните рискове, особено когато ВААК изчисленията за тези съществени рискове или елементи от такива рискове се считат за ненадеждни или не са налични.

310. Надзорните сравнителни показатели трябва да бъдат разработени така, че да осигурят разумна, последователна (т.е., когато е приложимо, калибрирана спрямо еквивалентни периоди на държане/хоризонти на риска и нива на доверие, които се изискват от Регламент (ЕС) № 575/2013), прозрачна и сравнима мярка, с която да се изчисли и сравни между институциите капиталът, считан за достатъчен за даден риск.

311. Когато прилагат надзорни сравнителни показатели, компетентните органи следва да вземат предвид бизнес модела на институциите и, доколкото е целесъобразно, да ги допълнят с прилагането на надзорна преценка за отчитане на съображения, специфични за бизнес модела и за институцията.

312. Компетентните органи следва да използват други подходящи входящи данни, за да подпомогнат определянето на P2R за отделните рискове. Други подходящи входящи данни могат да включват резултатите от рисковите оценки (съгласно критериите, посочени в дял 6), сравнения с група от сходни институции, включително доклади и референтни показатели, публикувани от ЕБО.

313. Други съответни данни следва да подтикнат компетентния орган да направи повторна оценка на целесъобразността/надеждността на ВААК/надзорните сравнителни показатели за конкретен риск и/или да направи корекции на резултата, когато те пораждат съмнения относно неговата точност.

314. За да осигурят последователност при определянето на P2R, компетентните органи следва да използват същите групи от сходни институции, установени за анализ на рисковете за капитала, както е посочено в дял 6.

315. Когато компетентните органи вземат предвид надзорните сравнителни показатели, както и други относими входящи данни при определянето на P2R в рамките на диалога с институцията, те следва да обяснят основната причина и общите основни принципи, на които се основават използваните входящи данни.

7.2.2. Определяне на собствен капитал или други мерки за покриване на недостатъци на регулаторния модел, които не са обхванати от факта, че институцията е станала обвързана от долната граница на изчисленото капиталово изискване

316. Ако в хода на текущия преглед на вътрешните подходи за изчисляване на капиталовите изисквания компетентните органи установят недостатъци в модела, които биха могли да доведат до подценяване на P1R, те следва да определят P2R само в случаите, в които това се счете за по-подходящо от други надзорни мерки. Компетентните органи следва да определят P2R само за да покрият следните недостатъци:

    а. когато не е възможно да се вземат мерки по P1R чрез други надзорни мерки, като например изискване към институциите да коригират своите модели или да прилагат подходяща степен на консервативност към своите оценки;

    б. като вземат предвид дали институцията е станала обвързана от долната граница на изчисленото капиталово изискване в съответствие с член 92 от Регламент (ЕС) № 575/2013 и, ако случаят е такъв, да процедират, както е обяснено в следващия параграф.

    Тези P2R следва да се определят само като временна мярка, докато недостатъците бъдат отстранени.

317. Когато дадена институция бъде обвързана от долната граница на изчисленото капиталово изискване, както е посочено в член 92, параграф 3 от Регламент (ЕС) № 575/2013, компетентните органи следва:

    а. да гарантират, че номиналната стойност на P2R не се увеличава автоматично в резултат на това, че институцията става обвързана от долната граница на изчисленото капиталово изискване („временен таван“), в съответствие с член 104а, параграф 6, буква а) от Директива 2013/36/ЕС. За тази цел приложимият процент на P2R, съобщен преди това на институцията от компетентния орган след последния цикъл на ПНПО, ще се прилага за общата рискова експозиция, без наложена долна граница (U-OPE) на институцията, както е посочено в член 92, параграф 4 от Регламент (ЕС) № 575/2013. Този подход ще продължи да се прилага до извършването на прегледа, описан в буква б);

    б. без забавяне и не по-късно от крайната дата на следващия ПНПО да прегледат P2R, наложено на институцията в съответствие с член 104, параграф 1, буква а) от Директива 2013/36/ЕС. Като част от този преглед компетентните органи следва да:

        i. да премахнат всяка част от P2R, която би могла да прикрива недостатъци на регулаторния модел за изчисляване на капиталовите изисквания, които вече са обхванати от долната граница на изчисленото капиталово изискване, с цел да се елиминират евентуални ефекти от двойно отчитане;

        ii. да преценят дали има аритметични ефекти (т.е. случаи, при които увеличението на номиналната стойност на P2R не се дължи на повишен риск, а е резултат от изразяването на P2R като процент от OPE) върху номиналната стойност на P2R,

произтичащи от автоматичното увеличение на ОРЕ поради факта, че институцията вече е обвързана с долната граница на изчисленото капиталово изискване, и да премахнат тези ефекти, ако е уместно;

в. да съобщят на институциите приложимите капиталови изисквания след прегледа по буква б), като подчертаят по-специално всички констатации, свързани с елементите на двойно отчитане. Компетентните органи могат също така да изискват от институциите да оповестят, като част от отчетността си по трети стълб, въздействието на временния таван или на преразглеждането на двойното отчитане — в зависимост от това кое от двете е приложимо към референтната дата — върху отчетения показател P2R.

318. За целите на предходната точка компетентните органи следва да насърчават институциите да ги информират на ранен етап, когато предвиждат (въз основа на оценки), че могат да станат обвързани от долната граница на изчисленото капиталово изискване. Целта е да се улесни, доколкото е възможно, прегледът на елементите на двойно отчитане, описани в предходната точка.

319. Компетентните органи следва да извършат прегледа, описан в точка 317, в момента, в който институцията за първи път бъде обвързана от долната граница на изчисленото капиталово изискване. След приключването на този преглед временният таван за P2R вече не се прилага, а P2R, съобщено от компетентните органи, се прилага към ОРЕ с наложена минимална граница. Компетентните органи следва да вземат предвид факта, че докато дадена институция е обвързана от долната граница на изчисленото капиталово изискване, не се налагат допълнителни капиталови изисквания, които да отчитат два пъти рисковете, които вече са напълно покрити от факта, че институцията е обвързана от долната граница на изчисленото капиталово изискване, в съответствие с член 104а, параграф 8 от Директива 2013/36/ЕС и в съответствие с точка 294.

7.2.3. Определяне на собствен капитал или други мерки за покриване на други недостатъци

320. Компетентните органи следва да зададат P2R, за да се покрият недостатъците, установени след оценката на риска, описана в дялове 4—6, когато други надзорни мерки не са били ефективни или се считат за недостатъчни за преодоляване на установените недостатъци. Компетентните органи следва да поставят такива P2R като временна мярка до отстраняване на недостатъците.

321. Компетентните органи следва да определят P2R за покриване на риска за финансирането, установен след оценката на риска, описана в дял 8, когато това се счита за по-подходящо от други надзорни мерки.

322. Когато дадена институция многократно не успява да установи или да поддържа адекватно равнище на собствен капитал, за да покрие P2G, компетентните органи следва да определят P2R за покриване на този допълнителен риск не по-късно от 2 години след

нарушаването на препоръката. Компетентните органи могат да отложат това решение, с което да позволят на институциите да извършват дейност под нивото на препоръката поради икономически или пазарни условия или специфични за институцията обстоятелства, в съответствие с точки 452 и 453.

7.2.4. Определяне на състава на изискванията по втори стълб

323. Когато е необходимо и като се отчитат конкретните обстоятелства на институцията, компетентните органи могат да вземат решение да изискват от институцията да покрие P2R с капитал с по-високо качество от посоченото в член 104а, параграф 4 от Директива 2013/36/ЕС[42]. Това решение трябва да бъде ясно обосновано, като се подчертаят конкретните обстоятелства, довели до него. В своите обосновки компетентните органи следва да се позовават на елементи като:

   а. специфичното естество на институцията, нейната акционерна структура и, където е приложимо, структурата на групата, които потенциално засягат възможността за привличане на капитал;

   б. специфичното естество на рисковете, пред които е изправена институцията, което може да доведе до особено бързо изчерпване на CET1.

7.3. Изисквания по втори стълб за риска от прекомерен ливъридж (P2R-LR)

324. Когато в резултат на оценката на риска от прекомерен ливъридж в съответствие с член 104а, параграфи 3 и 4 от Директива 2013/36/ЕС компетентните органи определят P2R-LR, за да преодолеят този риск, те следва да добавят това изискване към капиталовото изискване въз основа на отношението на ливъридж, посочено в член 92, параграф 1, буква г) от Регламент (ЕС) № 575/2013, а не към P1R въз основа на ОРЕ, както е посочено в член 92, параграф 1, букви а)—в). Компетентните органи следва да разглеждат изискването за отношението на ливъридж и P2R-LR като отделен пакет от изисквания от тези, които са основани на ОРЕ, и P2R за всички други видове риск (т.е. наличните собствени средства могат да се използват едновременно за изпълнение на изискванията в пакета, основан на ОРЕ, и в пакета от капиталови изисквания на базата на ливъридж).

7.3.1. Оценка на риска от прекомерен ливъридж

325. В съответствие с концепцията за отношението на ливъридж (и неговия набор от изисквания) като предпазен механизъм към основаните на ОРЕ капиталови изисквания, при оценката на риска от прекомерен ливъридж компетентните органи следва да се съсредоточат върху потенциални съществени слабости, които не са обхванати или не са обхванати в достатъчна степен от капиталовите изисквания, посочени в член 92, параграф 1, буква г) от Регламент (ЕС) № 575/2013, които могат да наложат корективни

[42] Най-малко 56,25 % CET1 и най-малко 75 % капитал от първи ред.

мерки по отношение на дейностите на институцията, които не са били предвидени в нейния бизнес план.

326. При оценката на риска от прекомерен ливъридж компетентните органи следва да вземат предвид всички посочени по-долу аспекти и да адаптират задълбочеността на оценката на всеки аспект според неговото значение за институцията:

а. елементите на риска от прекомерен ливъридж, за които се счита, че не са покрити или са недостатъчно покрити от капиталовото изискване за отношението на ливъридж по член 92, параграф 1, буква г) от Регламент (ЕС) № 575/2013, по-специално в резултат на:

i. регулаторен арбитраж/оптимизиране на отношението на ливъридж чрез размяна на експозиции, включени в отношението на ливъридж за сходни в икономическо отношение експозиции, които може да не са отчетени в същата степен при изчисляването на експозицията с оглед на отношението на ливъридж;

ii. регулаторен арбитраж/оптимизиране чрез свеждане до минимум на експозицията с оглед на отношението на ливъридж под формата на временно намаляване на обема на сделките на ключови финансови пазари (по-специално на паричния пазар, на някои дейности като СФЦК, но също така и на пазара на деривати) около референтните дати, което води до докладване и публично оповестяване на повишени отношения на ливъридж („изкуствено подобряване на показателите“);

iii. специфични характеристики на бизнес модела, дейностите или други банкови структури, които увеличават или намаляват степента, в която институцията е изложена на риск от прекомерен ливъридж, но не са обхванати или са недостатъчно обхванати при изчисляването на отношението на ливъридж. Компетентните органи следва да вземат предвид, когато е приложимо, големите експозиции към издадени опции върху капиталови инструменти или къси позиции чрез кредитни деривати, които може да имат повишена експозиция към пикови загуби, тъй като тези позиции не са напълно обхванати от експозицията с оглед на отношението на ливъридж (за разлика например от издадените кредитни деривати), и концентрациите в някои задбалансови позиции, при които характерните за дейността на институцията особености могат да доведат до повишена променливост на усвоените суми;

б. елементите на риска от прекомерен ливъридж, които са изрично изключени от капиталовото изискване за отношението на ливъридж или не са изрично обхванати от него, включително поради изключенията, изброени в член 429а от Регламент (ЕС) № 575/2013, особено когато съществуват опасения относно оценката на продължаващото спазване на условията за тези изключения и когато позоваването на едно-единствено изключение е от голямо значение за институцията, а изключената сума е неоправдано променлива;

в. промените в отношението на ливъридж на институцията и неговите компоненти, включително предвидимото въздействие на текущите и бъдещите очаквани загуби

върху отношението на ливъридж, като се взема предвид бизнес модела на институцията.

7.3.2. Определяне на P2R-LR

327. Компетентните органи следва да определят P2R-LR като разликата между капитала, считан за достатъчен за покриване на риска от прекомерен ливъридж, и капиталовите изисквания по отношение на коефициента на ливъридж, както е посочено в член 92, параграф 1, буква г) от Регламент (ЕС) № 575/2013. Тази сума не може да бъде отрицателна.

328. При определянето на P2R-LR компетентните органи следва да вземат предвид по-специално:

   а. елементите на риска от прекомерен ливъридж, за които се счита, че не са покрити или са недостатъчно покрити от капиталовото изискване за отношението на ливъридж, посочено в член 92, параграф 1, буква г) от Регламент (ЕС) № 575/2013, особено когато оценката на описаните в точки 325 и 326 аспекти показва висока уязвимост в сравнение с експозицията с оглед на отношението на ливъридж;

   б. елементите на риска от прекомерен ливъридж, които са изрично изключени от капиталовото изискване за отношението на ливъридж или не са изрично обхванати от него, включително поради изключенията, изброени в член 429а, параграф 1 от Регламент (ЕС) № 575/2013, оценени в съответствие с точка 326, буква б). Компетентните органи следва да определят P2R-LR само в случаите, когато особено широкото използване на определено изключение води до ниво на отношение на ливъридж, което не отразява по подходящ начин риска, на който е изложена институцията.

329. Компетентните органи следва да идентифицират, оценят и определят количествено риска от прекомерен ливъридж, като използват източниците на информация и методите, посочени в точки 302 и 303, доколкото те са от значение за този риск.

7.3.3. Състав на P2R-LR

330. Компетентните органи следва да добавят P2R-LR към минималното изискване за коефициент на ливъридж от първи ред. За да изпълнят това допълнително изискване, институциите следва също да могат да използват всякакъв капитал от първи ред.

331. Когато е необходимо и като се отчетат конкретните обстоятелства на институциите, компетентните органи могат да вземат решение да изискват от институциите да покриват P2R-LR с капитал с по-високо качество от посоченото в предходната точка. Това решение следва да бъде ясно обосновано, като се посочат конкретните обстоятелства, довели до неговото вземане, като се вземе предвид индивидуалното рисково състояние на институцията и предвид ситуациите, при които материализирането на риска от

прекомерен ливъридж може да налага по-високо качество на капитала за покриване на потенциални загуби.

7.4. Равнение с капиталовите буфери и всякакви макропруденциални изисквания

332. При определяне на изискванията по втори стълб (или други капиталови мерки) компетентните органи следва да съгласуват изискванията по втори стълб с всички съществуващи изисквания за капиталови буфери, отнасящи се за същите рискове или елементи на тези рискове. Компетентните органи не следва да поставят изисквания по втори стълб или други капиталови мерки (включително насоките по втори стълб), когато рискът вече е покрит от изисквания за конкретни капиталови буфери. Всички изисквания по втори стълб или други капиталови мерки следва да бъдат специфични за институцията и не следва да обхващат макропруденциални или системни рискове.

7.5. Определяне на ОПКИ, ОПИОЛ, ОКИ и ОИОЛ

333. Компетентните органи следва да определят и изразят ОПКИ по отношение на базовия собствен капитал от първи ред, капитала от първи ред и общия собствен капитал в съответствие с таблица 14 по-долу:

Таблица 14. Определяне на ОПКИ по отношение на базовия собствен капитал от първи ред, капитала от първи ред и общия собствен капитал

	ОПКИ = (a) + (b)	
	Компонент (a)	**Компонент (b)**
По отношение на базовия собствен капитал от първи ред	Капиталово изискване съгласно член 92, параграф 1, буква а) от Регламент (ЕС) № 575/2013	P2R, което се изисква да се състои от базов собствен капитал от първи ред в съответствие с раздел 7.2
По отношение на капитала от първи ред	Капиталово изискване съгласно член 92, параграф 1, буква б) от Регламент (ЕС) № 575/2013	P2R, което трябва да се състои от капитал от първи ред в съответствие с раздел 7.2
По отношение на общия собствен капитал	Капиталово изискване съгласно член 92, параграф 1, буква в) от Регламент (ЕС) № 575/2013	Общият размер на P2R, определен в съответствие с раздел 7.2

334. Компетентните органи следва да определят ОПИОЛ (по отношение на капитала от първи ред) като сумата от:

    а) капиталовото изискване за отношението на ливъридж съгласно член 92, параграф 1, буква г) от Регламент (ЕС) № 575/2013;

    б) допълнителния собствен капитал, необходим за преодоляване на риска от прекомерен ливъридж (определени в съответствие с критериите, посочени в раздел 7.3).

335. Когато компетентните органи изискват от институциите да покриват P2R-LR с по-високо качество на капитала в съответствие с точка 331, те следва да определят ОПИОЛ (по отношение на CET1) като част от допълнителния собствен капитал, посочен в предходния параграф, буква б), която се изисква от компетентния орган да се държи под формата на базов собствен капитал от първи ред (CET1).

336. Когато разглеждат възможността да изискват по-високо качество на капитала, компетентните органи следва да се стремят да избягват припокриване с други съществуващи изисквания в рамките на съответния набор от изисквания въз основа на ОРЕ или ливъридж и с МИПЗ.

337. Компетентните органи следва да определят ОКИ като сумата от:

    а. ОПКИ;

    б. комбинираните изисквания за капиталов буфер.

338. Компетентните органи следва да определят ОИОЛ като сумата от:

    а. ОПИОЛ;

    б. изискването за буфер на отношението на ливъридж за Г-СЗИ в съответствие с член 92, параграф 1а от Регламент (ЕС) № 575/2013.

339. Компетентните органи не трябва да вземат предвид позициите и инструментите, различни от тези, които са допустими за определянето на собствения капитал (както е определено във втора част от Регламент (ЕС) № 575/2013) при оценката/изчисляването на ОПКИ, ОПИОЛ, ОКИ и ОИОЛ.

7.6. Изпълнение на изискванията при условия на стрес — използване на P2G и P2G-LR за отразяване на количествените резултати от стрес тестовете

340. Компетентните органи следва да определят чрез стрес тестове адекватността на собствения капитал на институцията (количество и състав) при условия на стрес и дали са необходими надзорни мерки, включително P2G, P2G-LR, преразглеждане на капиталовото планиране и други мерки, за да се обърне внимание на евентуалните несъответствия. За оценка на адекватността на капитала при условия на стрес компетентните органи следва да вземат под внимание:

    а. използването на качествените резултати (напр. открити несъответствия в управлението и контрола на риска) от стрес тестовете на институцията и надзорните стрес тестове;

    б. използването на количествените резултати от стрес тестовете на институциите, ако ВААК е счетен за надежден, и от надзорните стрес тестове съгласно член 100 от Директива 2013/36/ЕС, както е посочено в дял 11, и включително например:

        i. предвиждането на специфични „опорни“ сценарии/допускания, които трябва да бъдат изпълнени от институциите;

        ii. провеждането на стрес тестове в цялата система с помощта на последователни методологии и сценарии, провеждани от институциите или надзорниците.

341. Компетентните органи следва да преценят дали количествените резултати от стрес тестовете са подходящи по отношение на адекватността и качеството на собствения капитал на институцията и да определят дали количеството и качеството на собствения капитал са достатъчни да покрият приложимите капиталови изисквания, по-специално:

    а. ОКИ, включително комбинираното изискване за капиталови буфери при базов сценарий за бъдещ времеви хоризонт от поне две години;

    б. ОПКИ при неблагоприятните сценарии за бъдещ времеви хоризонт от поне две години.

342. Компетентните органи следва да определят P2G и P2G-LR, и, където определянето води до положителна стойност, те следва да зададат P2G и P2G-LR, за да се обърне внимание на надзорните съображения относно чувствителността на институцията към неблагоприятните сценарии, използвани в надзорните стрес тестове. P2G не следва да се използва за покриване на рискове или елементи на рискове, които вече са обхванати от P2R в съответствие с раздел 7.2. Аналогично, P2G-LR не следва да се използва за

покриване на онези аспекти на риска от прекомерен ливъридж, които вече са обхванати от P2R-LR в съответствие с раздел 7.3.

343. Нивото на P2G трябва да осигурява защита срещу потенциално нарушение на ОПКИ в случай на неблагоприятен сценарий. Аналогично, нивото на P2G-LR следва да защитава срещу нарушаването на ОПИОЛ в случай на неблагоприятен сценарий. Когато количествените резултати от надзорните стрес тестове показват, че не се очаква институцията да наруши своето ОПКИ при неблагоприятен сценарий на стрес тест, компетентните органи могат да решат да не задават насоки по втори стълб. По подобен начин компетентните органи могат да решат да не определят P2G-LR, когато не се очаква ОПИОЛ да бъде нарушен при неблагоприятния сценарий на стрес теста.

344. Компетентните органи следва да определят и зададат препоръки за P2G и P2G-LR на базата на резултатите от неблагоприятния сценарий на съответния надзорен стрес тест, включително стрес тестовете за целия ЕС, провеждани от ЕБО или съответно други надзорни стрес тестове, провеждани за цялата система за бъдещ времеви хоризонт от поне две години.

345. Въз основа на въвеждане на пропорционален подход за институции и дъщерни предприятия на трансгранични групи извън категория 1 за задаване и обновяване на P2G и P2G-LR компетентните органи следва да вземат предвид резултатите от опростените форми на надзорни стрес тестове (напр. чрез използването на надзорни предписани „опорни“ сценарии, анализ на чувствителност, низходящ стрес тест, проведен от определените органи, и въздействие на ниво портфейл от стрес тестовете на консолидирано ниво) или минали надзорни стрес тестове в съответствие с точка 340. Опростените форми на надзорни стрес тестове могат да се извършват на индивидуална основа, а не като част от цялата система.

346. Компетентните органи следва да определят и зададат P2G и P2G-LR в съответствие с модела на минимален ангажимент, определен в раздел 2.4. По-специално минималната честота, с която P2G и P2G-LR се определят и задават, следва да бъде честотата на оценката на капиталовата адекватност съгласно ПНПО модела за минимална ангажираност.

347. Независимо от предходната точка, компетентните органи:

    а. следва да оценят дали съществуващите P2G и P2G-LR все още са подходящи, когато са налице резултатите от нови надзорни стрес тестове, и да ги преразгледат, ако е необходимо;

    б. може да определят P2G и P2G-LR само на всеки две години вместо веднъж годишно, включително за институции от категория 1 по ПНПО. Въпреки това, през годината, следваща годината на определяне на P2G, компетентните органи следва да преценят дали P2G и P2G-LR все още са приложими или трябва да бъдат актуализирани, въз основа на цялата относима информация, включително резултатите от предишни

надзорни стрес тестове, заедно с допълнителен анализ на чувствителността (т.е. опростени форми на надзорни стрес тестове).

348. При калибрирането на P2G компетентните органи следва да гарантират, че те са зададени на подходящо ниво, за да обхванат поне очакваното максимално въздействие на стрес, което следва да бъде изчислено на базата на промените в CET1 (т.е. като се вземат предвид движенията в CET1 капитала и OPE) в годината на най-голям стрес и като се вземе предвид нивото на приложимите капиталови изисквания. Максималното въздействие на сътресенията за целите на определянето на P2G следва да се разбира като разликата между най-ниското CET1 съотношение в неблагоприятния сценарий за периода на стрес теста и действителното CET1 съотношение в началната точка.

349. При калибрирането на P2G-LR максималното въздействие на сътресенията следва да се изчислява въз основа на промените в капитала от първи ред през най-лошата година на сътресения и като се вземат предвид приложимите капиталови изисквания за отношението на ливъридж. Максималното стресово въздействие за целите на определянето на P2G-LR следва да се разбира като разликата между най-ниското отношение на ливъридж в неблагоприятния сценарий за периода на стрес теста и действителното отношение на ливъридж в началната точка.

350. Компетентните органи следва да получат началната точка на P2G, специфична за всяка институция, като компенсират елементи, които вече покриват рисковете, отразени в максималното въздействие на сътресението. По-специално компетентните органи следва да компенсират съответните мерки, в частност предпазния капиталов буфер, в съответствие с точка 354. Освен това при определяне на началните точки P2G и P2G-LR компетентните органи могат да обмислят, когато е уместно, други корекции на максималното въздействие на сътресенията, свързани с допускането за статичния баланс или различния времеви хоризонт между провеждането на стрес теста и началния момент.

351. При определянето на P2G и P2G-LR компетентните органи следва да гарантират подходяща връзка между съответните им изходни точки, както и окончателните им стойности. За тази цел те могат да решат да използват подход на групиране за класифициране на институциите в съответствие с изходните точки на P2G и P2G-LR въз основа на съответните надзорни стрес тестове, посочени в точка 344, или въз основа на други подходи, посочени в точка 345. Следователно компетентните органи могат да определят фиксиран обхват от нива P2G или P2G-LR за всяка група и да определят окончателните P2G и P2G-LR в обхвата на определената група или, по изключение, извън обхвата на съответната група, въз основа на специфични за институцията съображения. Компетентните органи следва да се стремят да избягват резки промени между отделните категории, например като позволяват частично припокриване между нивата на P2G или P2G-LR за съседни категории, и следва да гарантират, че получените окончателни P2G и P2G-LR са специфични за институцията.

352. При определянето на окончателните P2G и P2G-LR компетентните органи следва също да вземат предвид, където е уместно и когато са налични, следните фактори:

а. годината на максималното въздействие на стрес по отношение на началната точка и времевия хоризонт на сценариите, използвани при стрес тестовете;

б. резултата от надежден стрес тест на институцията, като вземат предвид определенията и допусканията на конкретния сценарий, по-специално когато те са считани за по-релевантни за бизнес модела и рисковия профил на институцията или където вътрешните сценарии са по-неблагоприятни от надзорните сценарии;

в. промените, настъпили след крайната дата на стрес теста, които оказват съществено въздействие върху рисковия профил или капиталовата позиция на институцията (напр. продажба на необслужвани кредити). Тези промени могат да включват междинни промени в рисковия профил, включително структурни промени в дейността или баланса на институцията;

г. съответните управленски редуциращи действия на институцията, които са определени като надеждни и много сигурни след тяхната надзорна оценка;

д. информацията за надзорни становища относно приложимостта на надзорните стрес тестове за стратегията, финансовите планове и бизнес модела на институцията;

е. намалената сигурност относно действителната чувствителност на институцията към неблагоприятни сценарии;

ж. всяко потенциално припокриване с P2R или P2R-LR;

з. общия капацитет за възстановяване на институцията, както е посочено в Насоките на ЕБО относно общия капацитет за възстановяване при планиране на възстановяването[43];

и. качеството (състава) на наличния собствен капитал на институцията, включително в годината на най-голям стрес;

й. дали институцията е в процес на оздравяване или преструктуриране.

353. За определянето на P2G компетентните органи следва също да вземат предвид степента, в която стрес сценариите обхващат всички съществени рискове, допринасящи за P2G в ОПКИ. Компетентните органи следва по-специално да обърнат внимание на факта, че сценариите на макроикономически спад може да не обхванат изцяло някои рискове, например пенсионния риск или някои елементи от кредитния риск от концентрация (напр. концентрации към едно лице), които биха могли да увеличат потенциалните загуби при тестваните неблагоприятни сценарии.

354. В допълнение компетентните органи следва да вземат предвид степента, в която съществуващото комбинирано изискване за капиталови буфери и други приложими

[43] Насоки на ЕБА относно общия капацитет за възстановяване при планиране на възстановяването (EBA/GL/2023/06) — раздел II. Оценка на ОКВ — „коригиран ОКВ“.

мерки вече обхващат рисковете, установени при стрес тестовете. В тази връзка компетентните органи:

а. следва да компенсират P2G спрямо предпазния капиталов буфер (ПКБ), тъй като P2G и ПКБ се припокриват по своето естество;

б. в изключителни случаи следва да компенсират P2G, като разглеждат всеки случай поотделно, спрямо антицикличния капиталов буфер (АКБ) — макар че по принцип не се очаква припокриване между тях — въз основа на оценката на основните рискове, обхванати от буфера и отчетени при изготвянето на сценариите, използвани за стрес тестовете, след консултация с макропруденциалния орган;

в. следва да не компенсират P2G спрямо буферите за системен риск (буфери за Г-СЗИ/Д-СЗИ и буфер за системен риск), тъй като тяхното предназначение е да обхванат рисковете за финансовата система, породени от институцията;

г. не следва да приспадат P2G-LR от изискването за буфер на отношението на ливъридж за Г-СЗИ, посочено в член 92, параграф 1а от Регламент (ЕС) № 575/2013;

д. може да преразгледат P2G, съобщени на тази институция, за да гарантират, че калибрирането им остава подходящо, когато институцията бъде обвързана от долната граница на изчисленото капиталово изискване, в съответствие с член 104б, параграф 4а от Директива 2013/36/ЕС.

355. Когато компетентните органи определят P2G, те следва да добавят тези препоръки в допълнение към ОКИ. Когато компетентните органи определят P2G-LR, те следва да добавят тези препоръки в допълнение към ОИОЛ. Компетентните органи следва да разглеждат ОКИ и ОИОЛ като две отделни поредици от изисквания. Следователно наличният собствен капитал може да се използва едновременно за покриване на P2G и P2G-LR.

7.7. Обобщение на констатациите, оценките и надзорните мерки

356. След като извършат посочената по-горе оценка, компетентните органи следва да формират становище относно това дали съществуващите капиталови ресурси осигуряват разумно покритие на рисковете, на които институцията е или може да бъде изложена. Това становище следва да бъде отразено в обобщение на констатациите, придружено от оценка на жизнеспособността въз основа на съображенията, посочени в таблица 15.

357. При определянето на оценката на адекватността на капитала, където това е приложимо, компетентните органи следва да вземат предвид оценката на общия капацитет за възстановяване по отношение на капитала (слаб, адекватен с потенциал за подобрение или задоволителен), както е посочено в точки 41—43 от Насоките на ЕБО относно общия капацитет за възстановяване при планиране на възстановяването[44]. Отчитането на оценката на общия капацитет за възстановяване в контекста на капиталовата

[44] EBA/GL/2023/06

адекватност е особено важно в случаите, когато оценката на общия капацитет за възстановяване на капитала е „слаб“.

Таблица 15. Надзорни съображения за определяне на оценка на адекватността на капитала

Оценка	Надзорно становище	Съображения
1	Количеството и съставът на поддържания собствен капитал са носители на ниско ниво на риск за жизнеспособността на институцията.	• Институцията може в достатъчна степен да спази своите P2G или P2G LR. • Институцията поддържа ниво на собствен капитал, който в достатъчна степен надвишава нейните ОКИ и ОИОЛ, и се очаква да го поддържа и в бъдеще. • Стрес тестовете не разкриват забележим риск по отношение на въздействието на тежък, но правдоподобен икономически спад в собствения капитал или ливъридж. • Свободният поток на капитали между субектите в групата, когато е приложимо, не е възпрепятстван, или всички субекти разполагат с достатъчно капитал, надвишаващ надзорните изисквания. • Институцията има приемлив и надежден капиталов план, който има потенциал да бъде ефективен, ако е необходимо. • Общият капацитет за възстановяване на институцията по отношение на капитала, установен в резултат на надзорната оценка, е „задоволителен“. • Няма съществен/има много нисък риск от прекомерен ливъридж.
2	Количеството и съставът на поддържания собствен капитал са носители на средно ниско ниво на риск за жизнеспособността на институцията.	• Институцията среща затруднения да спази своите P2G или P2G LR. Управленските редуциращи действия за справяне с това са оценени като надеждни. • Институцията е близо до нарушаване на някои от нейните капиталови буфери, но все още видимо надвишава своето ОПКИ и ОПИОЛ. • Стрес тестовете разкриват ниско ниво на риск по отношение на въздействието на тежък, но правдоподобен икономически спад в собствения капитал и ливъридж, но управленските действия за справяне с това изглеждат надеждни. • Свободният поток на капитали между субектите в групата, когато е приложимо, е или може да бъде незначително възпрепятстван. • Институцията има правдоподобен и надежден капиталов план, който макар и не без риск има потенциал да бъде ефективен, ако е необходимо. • Общият капацитет за възстановяване на институцията по отношение на капитала, установен в резултат на надзорната оценка, е

Оценка	Надзорно становище	Съображения
		„задоволителен“ или „адекватен, но „с възможност за подобрение“. • Има ниско ниво на риск от прекомерен ливъридж.
3	Количеството и съставът на поддържания собствен капитал са носители на средно високо ниво на риск за жизнеспособността на институцията.	• Институцията не спазва своите P2G или P2G LR. Съществуват съмнения относно надеждността на управленските редуциращи действия за справяне с това. • Институцията използва някои от своите капиталови буфери. Има вероятност институцията да наруши своите ОПКИ или ОПИОЛ, ако положението се влоши. • Стрес тестовете разкриват средно ниво на риск по отношение на въздействието на тежък, но правдоподобен икономически спад в собствения капитал или ливъридж. Управленските действия може да не се справят с това надеждно. • Свободният поток на капитали между субектите в групата, когато е приложимо, е възпрепятстван. • Институцията има капиталов план, който е малко вероятно да бъде ефективен. • Общият капацитет за възстановяване на институцията по отношение на капитала, установен в резултат на надзорната оценка, е „адекватен, но с възможност за подобрение“ или „слаб“. • Има средно ниво на риск от прекомерен ливъридж.
4	Количеството и съставът на държания собствен капитал са носители на високо ниво на риск за жизнеспособността на институцията.	• Институцията не спазва своите P2G или P2G LR (или умишлено не е установила P2G или P2G LR) и няма да може да направи това в близкото бъдеще. Управленските редуциращи действия за справяне с това са оценени като ненадеждни. • Институцията е близо до нарушаване на нейното ОПКИ или ОПИОЛ. • Стрес тестовете показват, че ОПКИ или ОПИОЛ ще бъде нарушено скоро след началото на тежък, но правдоподобен икономически спад. Управленските действия няма да се справят с това надеждно. • Свободният поток на капитали между субектите в групата, когато е приложимо, е възпрепятстван. • Институцията няма капиталов план или има такъв, който е явно неподходящ. • Общият капацитет за възстановяване на институцията по отношение на капитала, установен в резултат на надзорната оценка, е „слаб“.

Оценка	Надзорно становище	Съображения
		• Има високо ниво на риск от прекомерен ливъридж.

358. В таблицата по-долу е представен неизчерпателен списък с надзорни мерки, които компетентните органи могат да предприемат в случай на установени недостатъци в капиталовата адекватност на институцията, включително в условия на стрес. Компетентните органи следва да вземат решение относно вида на надзорната мярка въз основа на нейната ефективност по отношение на конкретния установен недостатък. Компетентните органи могат да прилагат допълнителни надзорни мерки или комбинация от тях, ако те се счетат за по-подходящи за отстраняване на констатираните недостатъци.

Таблица 16. Потенциални и неизчерпателни надзорни мерки по отношение на капиталова адекватност

Възможни надзорни мерки, които компетентните органи могат да предприемат в съответствие с член 104, параграф 1, букви а), в), з), и) и й) от Директива 2013/36/ЕС — Компетентните органи могат да изискват от институцията:
А) да поддържа допълнителни капиталови изисквания чрез определяне на ОПКИ и определяне на P2G, където е уместно;
Б) да представи надежден капиталов план, който да отчита риска от неизпълнение на приложимите капиталови изисквания, в случай че количествените резултати от стрес тестовете покажат, че при дадените стрес сценарии дадена институция няма да бъде в състояние да изпълни изискванията, и да определи краен срок за неговото изпълнение;
В) да направи промени в капиталовите планове, както е целесъобразно, включително в предложените управленски действия, или да предприеме допълнителни действия за редуциране на риска, които биха станали актуални предвид сценариите и настоящите макроикономически условия;
Г) да ограничи променливото възнаграждение като процент от нетните приходи, когато то е несъвместимо с поддържането на стабилна капиталова база;
Д) да ограничи или съкрати своята стопанска дейност или операции, или да се освободи от дейности, които са носители на прекомерни рискове за нейната стабилност;
Е) да намали риска, присъщ на определени дейности, продукти и системи на институцията, включително дейности, предоставяни от трети страни;
Ж) да използва нетната печалба за увеличаване на собствения капитал;
З) да ограничи или забрани разпределенията или плащанията на лихви на акционерите, членовете или притежателите на инструменти на допълнителния капитал от първи ред, когато тази забрана не представлява случай на неизпълнение;
И) да наложи изисквания за допълнителна или по-честа отчетност, включително относно собствения капитал и ливъриджа.

359. Когато компетентните органи оценяват надеждността на капиталовия план или на преразгледания капиталов план в съответствие с букви Б) и В) от таблица 16, те следва да вземат предвид следните критерии:

   а. да обхваща целия предвиден времеви хоризонт на стрес тестовете;

   б. да предлага набор от надеждни редуциращи и управленски действия, като например ограничаване на изплащанията на дивиденти и т.н.;

   в. институцията да е съгласна и способна да предприеме действия, за да обърне внимание на нарушенията на приложимите капиталови изисквания в стрес тест на цялата система;

   г. дали тези редуциращи и управленски действия подлежат на правни или репутационни ограничения, например поради отричащи или противоречащи предишни публични съобщения (напр. за дивидентни политики, бизнес планове или рисков апетит);

   д. вероятността редуциращите и управленски действия да позволят на институцията да спази изцяло своите приложими капиталови изисквания в рамките на подходящия времеви срок;

   е. предложените действия да са до голяма степен в съответствие с макроикономическите съображения и с известните бъдещи нормативни промени, засягащи институцията, в обхвата и времевия срок на приетите неблагоприятни сценарии;

ж. обхватът на опциите за възстановяване и техния анализ, както е определено в плана за възстановяване на институцията.

360. Компетентните органи следва да очакват от институциите да въведат преразгледания капиталов план, включително допълнителните промени, направени въз основа на резултатите от надзорната оценка на и диалога с институцията.

Дял 8. Оценка на рисковете за ликвидността и финансирането и ПНПО оценка на ликвидността и финансирането

8.1. Общи съображения

361. Компетентните органи следва да оценят съществените рискове за ликвидността и финансирането на институцията, както и дали ликвидността и финансирането на институцията осигуряват адекватно покритие на оценените рискове. Целта на настоящия дял е да предложи методологии, които да се вземат предвид при оценяването на отделните рискове и управлението на риска и механизмите за контрол. Той не е предназначен да бъде изчерпателен и дава свобода на компетентните органи при оценката на ликвидността и финансирането на институцията да вземат под внимание други допълнителни критерии, които могат да бъдат счетени за подходящи въз основа на техния опит и специфичните характеристики на институцията.

362. При оценката на присъщия риск за ликвидността и финансирането, както и на адекватността на рамката за вътрешен контрол на риска за ликвидността и финансирането, компетентните органи следва да оценят, наред с другото, общото спазване от страна на институцията на правните актове, публикувани отделно на уебсайта на ЕБО, както е посочено в точка 12.

363. Методологията се състои от шест основни компонента:

   а. оценка на присъщия ликвиден риск (раздел 8.2);

   б. оценка на присъщия риск за финансирането (раздел 8.3);

   в. оценка на рамката за управление и контрол на риска за ликвидността и финансирането (раздел 8.4);

   г. обобщение на констатациите и оценка за адекватността на ликвидността и финансирането (раздел 8.5);

   д. определяне на потенциални показатели за риска за ликвидността и финансирането по ПНПО (раздел 8.6);

   е. сравнителен анализ и определяне на количествени изисквания за ликвидност и финансиране (раздел 8.7).

364. Този оценъчен поток е графично документиран на фигура 3.

Фигура 3. Елементи на оценката на рисковете за ликвидността и финансирането

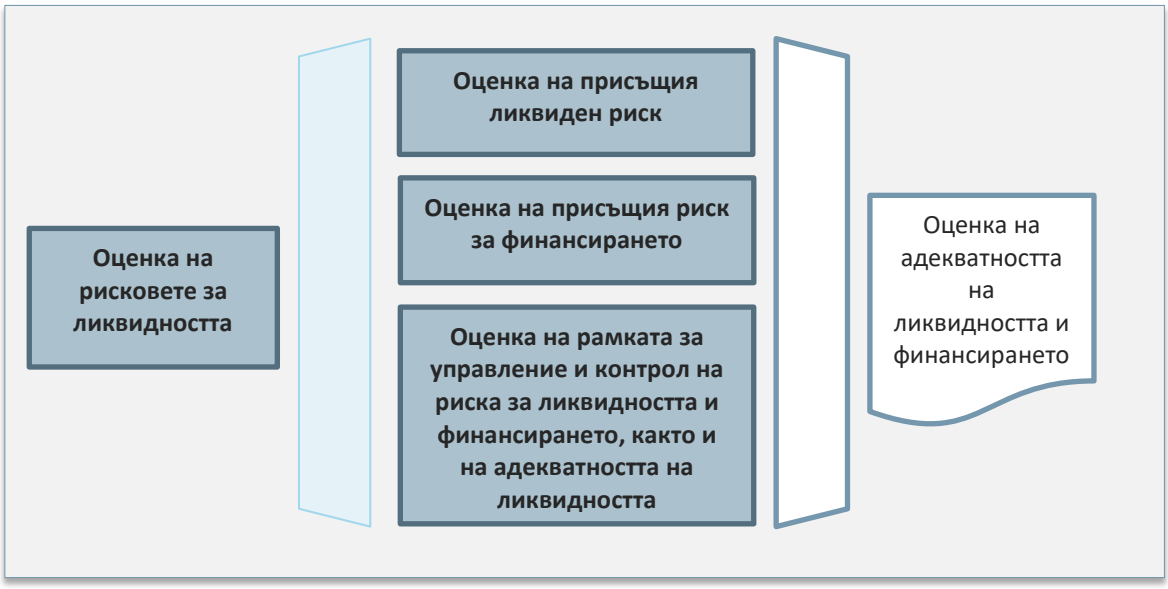

365. При оценката на рисковете за ликвидността и финансирането компетентните органи следва да прегледат, наред с другото, отношението на ликвидно покритие (ОЛП), както е посочено в Делегиран регламент (ЕС) 2015/61 на Комисията[44], и отношението на нетното стабилно финансиране (ОНСФ), както е установено в шеста част, дял IV от Регламент (ЕС) № 575/2013, както и ВААЛ на институцията. Те следва да разгледат и препоръките и насоките, включени в изготвяните от ЕБО доклади за прилагането на ОЛП и ОНСФ, както и предупрежденията и препоръките, издадени от макропруденциални органи или ЕССР. Но тези насоки разширяват обхвата на оценката извън тези минимални изисквания с цел да позволят на компетентните органи да формират цялостна представа за рисковете.

366. Компетентните органи следва да гарантират, че в оценката се обръща внимание на това как бизнес моделът на институцията оказва въздействие върху нейния рисков профил по отношение на ликвидността и финансирането, като се вземат предвид резултатите от анализа на бизнес модела, извършен съгласно дял 4. При това те трябва да обърнат внимание на това как бизнес моделът на институцията се е променил с течение на времето и дали това е довело до повишаване на рисковете. Компетентните органи следва да следят ключовите количествени показатели, за да отразят тенденциите и да подпомогнат този анализ.

367. За да подпомогнат количествената оценка на рисковете за ликвидността и финансирането на институцията, както и на адекватността на ликвидността и финансирането, компетентните органи следва да се запознаят с допълнителните насоки, съдържащи се в раздел 8.7, относно сравнителния анализ и определянето на количествени изисквания за ликвидност и финансиране.

368. Компетентните органи също така следва да оценят всяка информация, която може да окаже влияние върху позицията на ликвидността и финансирането (например от компетентните органи в областта на БИП/БФТ).

369. При прегледа на качеството на организационните мерки и механизмите за управление на риска на институцията за управление на риска за ликвидността и финансирането компетентните органи следва да гарантират, че те обхващат всички нейни съществени правни субекти, клонове и дъщерни предприятия.

370. Компетентните органи следва да отчетат въздействието на ЕСУ рисковете върху присъщите рискове за ликвидността и финансирането, както и адекватността на рамката за управление и контрол на риска за ликвидността и финансирането, по отношение на ЕСУ рисковете, като отдадат приоритет на екологичните рискове.

371. Резултатът от оценката на всеки отделен риск следва да бъде отразен в обобщение на констатациите и обяснение за основните рискови фактори и оценка, както е посочено в следващите раздели.

8.2. Оценка на присъщия ликвиден риск

372. Компетентните органи следва да оценят краткосрочния и средносрочния ликвиден риск на институцията през подходящ набор от времеви хоризонти, включително периоди в рамките на един ден, за да се убедят, че институцията поддържа подходящи нива на ликвидни буфери при нормални и неблагоприятни условия. Тази оценка включва следните елементи:

   а. оценка на ликвидните нужди в краткосрочен и средносрочен план;

   б. оценка на ликвидния риск в рамките на един ден;

   в. оценка на ликвидния буфер и капацитета за генериране на ликвидност;

   г. надзорни стрес тестове за ликвидност.

373. За оценката на нуждите от ликвидност, буферите и капацитета за генериране на ликвидност при нормални условия компетентните органи следва да подкрепят анализа с доказателства от образците за докладване за допълнителни показатели за наблюдение, както са определени в ТСИ относно надзорната отчетност. При оценката на нуждите от ликвидност в условия на стрес компетентните органи следва да вземат предвид и действията, които институциите могат да предприемат, за да съхранят репутацията/франчайза си. При това следва да се вземат предвид ефектите върху репутацията по отношение на големите контрагенти на едро и на дребно, включително тези, които могат да бъдат предизвикани чрез социалните мрежи или други канали. Компетентните органи могат да извършват по-малко детайлна оценка на ликвидния риск в рамките на деня и стрес тестове за ликвидност, когато това е оправдано от по-ниската степен на същественост на тези източници на риск, особено за институциите от категории 3 и 4, като вземат предвид и резултатите от ВААЛ.

Оценка на ликвидните нужди в краткосрочен и средносрочен план

374. Компетентните органи следва да оценят ликвидните нужди на институцията в краткосрочен и средносрочен план при нормални и неблагоприятни условия. Те следва да отчетат въздействието върху нуждите от ликвидност на институцията при условия на стрес за периодите преди изтичането на 30 дни, между например 30 дни и 3 месеца и след например от три до дванадесет месеца при тежки, но правдоподобни стрес сценарии, обхващащи идиосинкратични, пазарни и комбинирани шокове. Компетентните органи следва също така да анализират размера, местоположението и валутата на нуждите от ликвидност и отделното въздействие на шоковете в различните ѝ съществени валути, за да отразят риска от конвертируемост на валутата и риска от евентуални смущения при достъпа до валутни пазари (включително специфични за институцията обстоятелства, като например загубата на достъп до кореспондентска банкова сметка, деноминирана в чуждестранна валута).

375. Компетентните органи следва да подпомагат оценката на краткосрочния ликвиден риск чрез анализ на отношението за ликвидно покритие (ОЛП), както е посочено в Делегиран регламент (ЕС) 2015/61 на Комисията, включително дали ОЛП се измерва и отчита правилно и дали адекватно отразява степента, в която институцията покрива своите ликвидни нужди. Компетентните органи следва също да оценят дали институциите периодично проверяват способността си да отчитат ОЛП ежедневно, за да се уверят, че институциите ще бъдат в състояние да предоставят надеждни данни в съответствие с член 414 от Регламент (ЕС) № 575/2013, когато е необходимо.

376. Когато оценяват въздействието на шоковете върху ликвидните нужди на институцията, компетентните органи следва да вземат предвид всички съществени източници на ликвиден риск за институцията, по-специално:

    а. вероятността приложимите регулаторни изисквания на ЕС да не идентифицират адекватно ликвидните нужди на институцията в случай на такъв тип стрес сценарий, използван за изискването, включително когато падежите са по-кратки от 30 дни;

    б. рисковете, възникващи по отношение на корпоративни клиенти във връзка с балансови позиции и концентрации на финансиране. Компетентните органи следва да вземат предвид променливостта на финансирането, предоставяно от контрагенти, които принадлежат към най-съществените обслужвани сектори, както и потенциалните рискове от разпространение на затрудненията. В тази връзка следва да се обърне особено внимание на финансирането, получено чрез нови групи от дейности и канали за дистрибуция, както и от клиенти, които осъществяват дейности, свързани с повишен риск (емитенти на криптоактиви и доставчици на услуги);

    в. рисковете, произтичащи от условни парични потоци/задбалансови позиции (например кредитни линии, изисквания за предоставяне на допълнително обезпечение) и дейности (например ликвидна подкрепа за неконсолидирани предприятия със специална цел, надхвърлящи договорните задължения);

г. входящите и изходящите потоци на брутна и на нетна база; когато има много големи входящи и изходящи потоци, компетентните органи следва да обърнат специално внимание на риска за институцията, в случай че входящите потоци не бъдат получени, когато се очаква, дори когато рискът от нетен изходящ поток е ограничен;

д. рисковете, възникващи по отношение на клиенти на дребно, включително концентрации на финансиране. За целта компетентните органи следва да използват методологията за класификация на депозитите на дребно в различни групи рискове съгласно членове 24 и 25 от Делегиран регламент (ЕС) 2015/61 на Комисията;

е. риска от това прекомерни рискове в средносрочния и дългосрочния профил на финансиране да окажат неблагоприятно въздействие върху поведението на контрагентите, свързано с краткосрочната ликвидна позиция;

ж. риска, възникващ в контекста на доверителните депозити[45].

377. Компетентните органи следва да гарантират, че при оценката на краткосрочните нужди от ликвидност на институцията се отчитат последиците от дигитализацията (включително например незабавните плащания) и потенциалът за разпространение на информация в социалните медии, което може да ускори тегленията при стрес сценарий.

Оценка на ликвидния риск в рамките на един ден

378. Компетентните органи следва да оценят експозицията на институцията към ликвиден риск в рамките на един ден за избран времеви хоризонт. Тази оценка следва да включва като минимум оценка на ликвидността в рамките на деня, налична или достъпна при нормални условия, както и при финансови или оперативни сътресения (напр. сривове в ИТ, правни ограничения за прехвърлянето на средства, спиране/прекратяване на достъпа до кореспондентските банкови услуги и/или клирингови услуги за валути, стоки или инструменти, които са от значение за институцията). При това трябва да се обърне специално внимание на това как в периоди на стрес повишените нужди на дадена институция от обезпечения в рамките на деня могат да ограничат способността ѝ да използва ликвиден буфер за покриване на изходящи потоци в условия на стрес, когато това е необходимо.

379. За тези юрисдикции, в които отчитането на риск в рамките на един ден все още не е налично, компетентните органи могат да разчитат на собствения анализ на институцията на ликвидния риск в рамките на един ден.

Оценка на ликвидния буфер и капацитета за генериране на ликвидност

380. Компетентните органи следва да оценят адекватността на ликвидния буфер и капацитета за генериране на ликвидност на институцията с оглед на характеристиките на разглежданите активи при различни стрес сценарии в рамките на един месец, както и през различни времеви хоризонти, евентуално до една година, включително за един

[45] Най-добрите практики са на разположение в доклада на ЕБО: Наблюдение на прилагането на коефициента на ликвидно покритие в ЕС — втори доклад (EBA/REP/2021/07).

ден. Оценката следва да включва разглеждане на класификацията и качеството на ликвидните активи (както е посочено в Делегиран регламент (ЕС) 2015/61 на Комисията), тяхното съответствие с общите и оперативните изисквания за висококачествени ликвидни активи и дали ликвидният буфер и капацитетът за генериране на ликвидност са в съответствие с рисковия апетит институцията.

381. Компетентните органи следва да вземат предвид факторите, които биха могли да ограничат способността на институцията да реализира ликвидните си активи своевременно в период на стрес, включително висока концентрация по отношение на отделни контрагенти или видове активи, активи в буфера, които са обременени или взети назаем, както и ликвидни активи, деноминирани във валута, различна от тази, в която са изразени ликвидните нужди на институцията. Компетентните органи следва също така да вземат предвид вероятната стойност на сключените ликвидни улеснения, които могат да бъдат включени в капацитета за генериране на ликвидност.

382. Компетентните органи следва да преразгледат (когато е приложимо) целесъобразността на допусканията на институцията относно нейната способност за достъп до репо пазарите и финансиране от централната банка в период на стрес, включително по отношение на пригодността и наличието на активи, които да служат като обезпечение. Те следва да отчетат дали институцията периодично тества своя достъп до пазара чрез продажби или репо сделки. Също така следва да преразгледат допусканията на институциите относно времето, необходимо за осигуряване на ликвидност в условията на стрес.

Надзорни стрес тестове за ликвидност

383. Компетентните органи следва да провеждат свои собствени стрес тестове за ликвидност, за да оценят независимо краткосрочните и средносрочните рискове, свързани с ликвидността. Стрес сценариите трябва да се базират на стрес допускания за ОЛП в рамките на 30-дневен период, но компетентните органи може да удължат обхвата на тяхната оценка, като проучат рисковете в рамките на 30 дни, както и след изтичането на 30 дни, и да променят ОЛП допусканията така, че да отразят рисковете, които не са адекватно покрити в ОЛП. Това трябва да включва надзорен стрес тест, който комбинира стрес, специфичен за институцията и за целия пазар.

8.3. Оценка на присъщия риск за финансирането

384. Компетентните органи следва да оценят риска за финансиране на институцията и дали средносрочните и дългосрочните активи и задбалансовите позиции се изпълняват по подходящ начин с набор от стабилни инструменти за финансиране при нормални и стресирани условия. Тази оценка включва следните елементи:

    а. оценка на профила на финансиране на институцията;

    б. оценка на рисковете за стабилността на профила на финансиране;

в. оценка на действителния достъп до пазара;

г. оценка на очакваната промяна в рисковете за финансирането въз основа на плана за финансиране на институцията.

Оценка на профила на финансиране на институцията

385. Компетентните органи следва да оценят целесъобразността на профила на финансиране на институцията, включително средносрочни и дългосрочни договорни и поведенчески несъответствия, по отношение на нейния бизнес модел, стратегия и рисков апетит. Те следва да вземат предвид дали средносрочните и дългосрочните активи на институцията, както и задбалансовите ѝ позиции, са адекватно покрити с набор от стабилни инструменти за финансиране, в съответствие с член 413 от Регламент (ЕС) № 575/2013. Компетентните органи следва да подкрепят тази оценка, като анализират отношението на нетно стабилно финансиране (ОНСФ), както е посочено в шеста част, дял IV от Регламент (ЕС) № 575/2013, и да оценят дали то е докладвано правилно.

386. Компетентните органи следва да отчетат въздействието върху профила на финансиране на институцията на всички (местни) регулаторни и договорни фактори, които оказват влияние върху поведенческите характеристики на източниците на финансиране (например разпоредби относно клиринга, споделяне на загуби и схеми за гарантиране на депозитите, тъй като те могат да повлияят на поведението на източниците на финансиране).

387. Компетентните органи следва да оценят дали евентуалните недостатъци, произтичащи от профила на финансиране на институцията, като падежни несъответствия, които нарушават приемливи граници, прекомерни концентрации на източници на финансиране, прекомерни нива на обремененост на активите или неподходящо или нестабилно финансиране на дългосрочни активи, може да доведат до недопустимо увеличаване на разходите за финансиране и до загуба на достъпа до финансиране на институцията. По-конкретно, при планирането или разработването на стрес сценарии е необходимо да се направи задълбочена оценка на допусканията относно устойчивостта на финансирането, привлечено чрез канали, които разчитат на финансови технологии (fintech) или са по-малко традиционни — например онлайн платформи за депозити.

Оценка на рисковете за стабилността на профила на финансиране

388. Компетентните органи следва да вземат предвид факторите, които може да намалят стабилността на профила на финансиране във връзка с вида и характеристиките на активите, задбалансовите позиции и пасивите. Те трябва да отчетат структурното несъответствие в падежите между активите и пасивите (включително въздействието на евентуални валутни несъответствия), подходящи структурни показатели за финансиране (например съотношението кредит/депозити, недостига на финансиране на клиентите и поведенчески коригираната падежна стълбица), както и характеристики на финансирането, които биха могли да сочат към повишени рискове от ИП/ФТ и да

предизвикат опасения от пруденциална гледна точка. Компетентните органи следва също така да отчетат въздействието на загубите върху стабилността на финансирането, като имат предвид, че източниците на финансиране могат да реагират чувствително дори на загуби, които са значително по-малки от тези, които биха застрашили капиталовите отношения.

389. Компетентните органи следва да оценят рисковете за устойчивостта на профила на финансиране, произтичащи от концентрации в източниците на финансиране (особено по отношение на вида на използваните инструменти за финансиране, специфичните пазари на финансиране, единични или свързани контрагенти). Например те трябва да вземат предвид характеристиките на най-съществените сектори, обслужвани от институцията, и как това се отразява на профила на риска, свързан с финансирането на институцията, като обърнат особено внимание на експозициите към циклични или променливи сектори.

390. Компетентните органи следва също да оценят риска от това обремененост на активите да има неблагоприятен ефект върху апетита на пазара за негарантирания дълг на институцията (в контекста на специфичните характеристики на пазара/ите, в който/които институцията работи, и бизнес модела на институцията).

Оценка на действителния достъп до пазара

391. Компетентните органи следва да са наясно с действителния достъп до пазара на институцията и настоящите и бъдещите заплахи за този достъп до пазара, включително смущения в достъпа до валутни пазари (включително специфични за институцията смущения). При оценката те следва да вземат предвид степента, в която институцията поставя високи изисквания към конкретни пазари или контрагенти (включително централни банки) спрямо капацитета на тези пазари/контрагенти, всякакви значителни или неочаквани промени в емитирането на дълг, риска новините за институцията да окажат отрицателно влияние върху пазара (възприятие/доверие) и съответно върху достъпа до пазара, както и признаци, че краткосрочните рискове, свързани с ликвидността, могат да ограничат достъпа на институцията до основните ѝ пазари за финансиране.

Оценка на очакваната промяна в рисковете за финансирането въз основа на плана за финансиране на институцията

392. Компетентните органи следва да оценят очакваната промяна в рисковете за финансирането въз основа на плана за финансиране на институцията и да формират становище относно осъществимостта на плана (например чрез бек тестове, като се вземат предвид алтернативни сценарии).

8.4. Оценка на рамката за управление и контрол на риска за ликвидността и финансирането

393. За да постигнат пълно разбиране на профила на риска за ликвидността и финансирането на институцията , както и взаимовръзката между тях, компетентните органи следва също да извършат преглед на управлението и рамката за управление на риска, залегнали в основата на нейния риск за ликвидността и финансирането. За тази цел компетентните органи следва да оценят:

   а. стратегията за ликвидния риск и финансирането и рисковия апетит за поемане на риск, свързан с ликвидността и финансирането;

   б. организационната рамка, политиките и процедурите;

   в. идентифициране, измерване, управление, наблюдение и отчитане на риска;

   г. стрес тестовете, специфични за ликвидността/финансирането на институцията;

   д. рамката за вътрешен контрол за управление на риска за ликвидността и финансирането;

   е. плановете за действие при непредвидени обстоятелства и плановете за възстановяване, свързани с на ликвидността на институцията;

   ж. плановете за финансиране на институцията.

Стратегия и рисков апетит за поемане на риск, свързан с ликвидността и финансирането

394. Компетентните органи следва да оценят дали институцията разполага с надеждна, ясно формулирана, документирана и доведена до знанието на съответните лица стратегия за управление на риска, свързан с ликвидността/финансирането, и рисков апетит за поемане на такъв риск, одобрени от ръководния орган. При тази оценка, наред с други фактори, компетентните органи следва да вземат предвид ролята на ръководния орган при определянето, одобряването и преразглеждането на стратегията и рисковия апетит за поемане на риск, свързан с ликвидността и финансирането (включително основните допускания, на които те се основават), правилното прилагане на тази стратегия от страна на ръководния орган, както и нейната целесъобразност за институцията, като се вземат предвид нейният бизнес модел, общата ѝ толерантност към риска, ролята ѝ във финансовата система, финансовото ѝ състояние и капацитетът ѝ за финансиране.

Организационна рамка, политики и процедури

395. Компетентните органи следва да оценят дали институцията има подходяща организационна рамка и системи за управление на риска за ликвидността и финансирането, включително надеждна рамка за ВААЛ в съответствие с дял 5, точка 91 от настоящите насоки. Освен това те следва да оценят дали институцията е създала подходящи функции за измерване и контрол, разполагащи с достатъчни човешки и технически ресурси, които да разработват и прилагат тези функции и да изпълняват

нужните задачи за наблюдение. Контролът и наблюдението на риска, свързан с ликвидността, както и на системите и процесите, трябва да се осъществяват от независима функция.

396. Компетентните органи следва да оценят дали институцията има подходящи политики и процедури за управление на риска за ликвидността и финансирането и дали те са в съответствие с рисковия апетит към поемане на ликвиден риск на институцията. Това включва оценка на това дали политиките и процедурите са правилно определени, формулирани и ефективно съобщавани в цялата институция. Ръководният орган следва да одобрява и редовно да преразглежда политиките и процедурите, като те трябва да се прилагат от висшето ръководство.

397. Компетентните органи следва да оценят адекватността на подхода на институцията за поддържане на достъп до пазарите, на които тя получава значителна част от финансирането си, включително всички проведени тестове за достъп до пазарите, както и подхода на институцията за поддържане на постоянното ѝ присъствие на пазарите (за определени малки институции или специализирани бизнес модели тестовете за достъп до пазарите може да не са от значение), подхода на институцията към изграждането на здрави взаимоотношения с доставчиците на финансиране, както и всички доказателства, че институцията ще продължи да има постоянен достъп до пазара в периоди на стрес.

Идентифициране, измерване, управление, наблюдение и отчитане на риска

398. Компетентните органи следва да оценят дали институцията има подходяща рамка и ИТ системи за идентифициране и измерване на риска за ликвидността и финансирането, в съответствие с размера, сложността, рисковия апетит и способността за поемане на риск. Те трябва да вземат предвид следните фактори:

    а. дали институцията е приложила подходящи методи за прогнозиране на своите парични потоци през подходящ набор от времеви хоризонти в ситуации на обичайна дейност и стрес, и като цяло за съществени рискови фактори;

    б. дали институцията използва подходящи ключови допускания и методологии, които се преглеждат редовно, като отчита взаимодействието между различните рискове (кредитен, пазарен, ЛРПДИТП и др.), произтичащи от балансови и задбалансови позиции;

    в. дали институцията разбира способността си за достъп до финансови инструменти там, където те се държат, като се вземат предвид всички законови, нормативни и оперативни ограничения на тяхното използване, включително например недостъпност на активите поради обремененост през различни времеви хоризонти.

399. Компетентните органи следва да оценят дали институциите имат подходяща рамка за отчитане на ликвидния риск и риска за финансирането, която е одобрена от висшето ръководство. Те трябва да вземат предвид качеството на информационните системи и вътрешните информационни потоци, използвани за изготвяне на отчетите, както и дали отчетите са разбираеми за целевата аудитория, точни и приложими (например актуални,

не прекалено сложни и в рамките на правилния обхват). Отчетите следва да се предоставя редовно на съответните получатели (напр. ръководния орган, висшето ръководство или комитета за активите и пасивите).

400. Компетентните органи следва да оценят адекватността на процеса на измерване на ликвидния риск в рамките на един ден, особено за тези институции, които участват в системите за плащане, сетълмент и клиринг. Те следва да вземат предвид дали институцията осъществява адекватно ниво на наблюдение и контрол върху паричните потоци и ликвидните ресурси, с които разполага за покриване изискванията в рамките на деня, както и прогнозите за това кога ще възникнат паричните потоци през деня, и дали институцията провежда адекватни специфични стрес тестове за операции в рамките на един ден, като се вземе предвид и развитието на дейността (например възможността за незабавни плащания).

401. Компетентните органи следва да оценят дали институцията има адекватен набор от показатели за ликвидност и финансиране. Те следва да вземат предвид:

    а. дали показателите отразяват адекватно профила на ликвидния риск на институцията, включително степента на диверсификация на активите в ликвидния буфер и съответствието между валутната деноминация на нейните ликвидни активи и разпределението по валути на нейните изходящи ликвидни потоци;

    б. дали показателите адекватно обхващат ключови аспекти на ликвидния риск, свързани с потенциалните рискове от внезапни промени (cliff effect), като например концентрацията на падежите на изходящите потоци (като се вземе предвид и всяко потенциално предсрочно изтегляне на задължения) и програмите за подкрепа на централните банки;

    в. дали показателите позволяват да се идентифицират структурните уязвимости на институцията по отношение на финансирането, включително евентуални концентрации на определени пазари, валути, контрагенти и падежи;

    г. дали показателите дават представа за „устойчивостта“ на финансирането на институциите (независимо от това какво се предполага в ОЛП или ОНСФ), включително класификацията на хомогенни категории в съответствие с техните рискови свойства и съотношението на депозитите извън обхвата на гаранционна/застрахователна схема.

402. Институциите следва да могат да покажат, че показателите са адекватно документирани, периодично преглеждани, използвани като входящи данни за определяне на рисковия апетит на институцията, представляват част от управленската отчетност и се използват за определяне на оперативни лимити.

Стрес тестове, специфични за ликвидността и финансирането на институцията

403. Компетентните органи следва да оценят дали институцията е приложила подходящи стрес тестове, специфични за ликвидността, в съответствие с Насоките на ЕБО относно стрес тестването на институциите[46]:

   а. за да разбере въздействието на неблагоприятните събития върху рисковата си експозиция и да може да оцени адекватността на ликвидните си активи, капацитета си за генериране на ликвидност и структурата на финансирането си;

   б. за да покрие рисковете, които могат да възникнат при различни видове стрес сценарии и/или за да обърне внимание на рисковете, породени от недостатъци в контрола, управлението или други области.

404. Компетентните органи следва да вземат предвид дали рамката позволява на институцията да:

   а. определя хоризонта на оцеляване на институцията, предвид наличните ѝ ликвиден буфер и стабилни източници на финансиране, и да вземе предвид рисковия апетит на институцията по време на тежък, но реалистичен период на ликвиден стрес;

   б. анализира въздействието на стрес сценариите върху нейната консолидирана ликвидна позиция в цялата група и върху ликвидната позиция на отделните субекти и сфери на дейност;

   в. разбере кога може да възникнат рискове, независимо от нейната организационна структура и степента на централизирано управление на ликвидния риск.

405. Компетентните органи следва да гарантират, че институцията предвижда моделираното въздействие на различни видове стрес сценарии (както е обяснено в насоките на ЕБО относно стрес тестването на институциите), както и известен брой тестове за чувствителност (на база пропорционалност). Стрес сценариите и симулираните в тях шокове не трябва да се основават единствено на миналото, а трябва да включват и хипотетични стрес сценарии, базирани на експертна преценка. Компетентните органи следва да анализират дали са взети предвид най-малко следните сценарии:

   а. краткосрочни и удължени;

   б. специфични за институцията и за целия пазар (които възникват едновременно в разнообразни пазари);

   в. комбинация от (а) и (б).

406. Важен аспект, който компетентните органи следва да вземат предвид при оценката на рамката за стрес тестове на институцията, е моделирането на въздействието на хипотетичния/те стрес сценарий/и върху паричните потоци на институцията и върху нейния капацитет за генериране на ликвидност и хоризонта на оцеляване, и дали

[46] EBA/GL/2018/04

моделирането отразява различните въздействия, които икономическият стрес може да окаже върху активите на институцията и нейните входящи и изходящи потоци.

407. Компетентните органи следва също да оценят дали институцията предприема консервативен подход към определяне на допусканията за стрес тестове. В зависимост от вида и сериозността на сценария, компетентните органи следва да вземат предвид по целесъобразност уместността на редица допускания и по-специално:

   а. изтичането на финансирането на дребно;

   б. редуцирането на обезпеченото и необезпеченото финансиране на едро;

   в. корелацията между пазарите за финансиране и диверсификацията в различните пазари;

   г. допълнителни условни задбалансови експозиции;

   д. сроковете за финансиране (напр. когато доставчикът на финансиране има кол опции);

   е. въздействието на всяко влошаване на кредитния рейтинг на институцията;

   ж. валутната конвертируемост и достъпа до валутни пазари, и кореспондентски банкови сметки;

   з. способността за прехвърляне на ликвидност между субекти, отрасли и държави;

   и. оценките на бъдещия ръст в счетоводния баланс;

   й. поради репутационните рискове — имплицитно изискване институцията да прехвърли активите и да разшири или поддържа други форми на ликвидна подкрепа.

408. Компетентните органи следва да оценят дали рамката за управление на стрес тестовете на институцията, свързани с ликвидността, е подходяща и дали е правилно интегрирана в цялостната стратегия за управление на риска. Те следва да вземат предвид:

   а. дали степента и честотата на стрес тестовете са подходящи за естеството и сложността на институцията, нейните експозиции на ликвиден риск и относителното ѝ значение за финансовата система;

   б. дали резултатите от стрес тестовете са интегрирани в процеса на стратегическо планиране на институцията за ликвидността и финансирането и дали се използват за увеличаване на ефективността на управлението на ликвидността в случай на криза, включително в плана на институцията за действие при непредвидени обстоятелства, свързани с ликвидността, и в плана за възстановяване;

   в. дали институцията има подходящ процес за установяване на подходящи рискови фактори за провеждане на стрес тестове, като се вземат предвид всички съществени слабости, които може да заплашат ликвидната позиция на конкретната институция;

   г. дали допусканията и сценариите се преглеждат и актуализират достатъчно често;

   д. когато се оценява управлението на ликвидността на група — дали институцията обръща подходящо внимание на всички евентуални пречки при прехвърлянето на ликвидност в рамките на групата.

Рамка за вътрешен контрол на риска за ликвидността и финансирането

409. Компетентните органи следва да оценят дали институцията има силна и цялостна рамка за вътрешно ограничаване и контрол и надеждни защити за редуциране на риска за ликвидността и финансирането в съответствие с нейния рисков апетит и за осигуряване на диверсифицирана структура на финансиране. Те трябва да вземат предвид дали рамката за ограничаване и контрол е адекватна спрямо сложността, размера и бизнес модела на институцията и дали отразява различните съществени фактори, определящи ликвидния риск, както и резултатите от стрес тестовете за ликвидност.

410. Компетентните органи следва да разгледат дали институцията има въведени лимити, за да се осигури съответствие между валутната деноминация на нейните ликвидни активи и разпределението по валути на нетните ѝ изходящи ликвидни потоци в съответствие с член 8, параграф 6 от Делегиран регламент (ЕС) 2015/61 на Комисията.

411. Компетентните органи следва да преценят дали лимитите са одобрени и редовно преразглеждани от компетентните органи на институцията и дали са доведени до знанието на всички съответни групи от дейности. Този процес, както и начинът, по който институцията следи за спазването на лимитите, и процедурата за ескалация при нарушения, трябва да бъдат ясно документирани в нейните процедури.

412. Компетентните органи следва да оценят дали институцията е въвела подходяща система на трансферно ценообразуване като част от рамката за контрол на ликвидния риск, която отчита всички относими разходи, ползи и рискове, свързани с ликвидността. Компетентните органи следва да вземат предвид дали механизмът за трансферно ценообразуване позволява на ръководството да дава подходящи стимули за управление на ликвидния риск и дали системата и нейното калибриране се преразглеждат и актуализират по подходящ начин предвид размера и сложността на институцията. В допълнение, компетентните органи следва да оценят дали политиката на институцията за включване на методологията за трансферно ценообразуване на средства (FTP) във вътрешната рамка на ценообразуване се използва за оценка и вземане на решение за сделките с клиенти (това включва и двете страни на счетоводния баланс, например отпускане на кредити и приемане на депозити).

413. Компетентните органи следва да преценят дали институцията разполага с адекватни контролни механизми по отношение на буфера от ликвидни активи, включително лимити за концентрация и подходящо текущо наблюдение на адекватността на буфера, както и на промените в пазарните условия, които биха могли да повлияят на способността на институцията да ликвидира бързо своите активи.

Планове за действие при непредвидени обстоятелства, свързани с ликвидността

414. Компетентните органи следва да оценят дали планът за действие при непредвидени обстоятелства, свързани с ликвидността (ПДНОЛ), адекватно определя политиките, процедурите и плановете за действие в отговор на евентуални сериозни смущения в

способността на институцията да посреща своите нужди от ликвидност и да се самофинансира. Те следва да вземат предвид съдържанието и обхвата на условни мерки за финансиране, включени в ПДНОЛ, и по-специално фактори като:

а. дали ПДНОЛ адекватно обяснява мерките за управление за неговото активиране и поддържане;

б. дали ПДНОЛ отразява правилно профила на риска, свързан с ликвидността и финансирането, и по-широкия рисков профил на институцията;

в. дали институцията разполага с рамка от показатели за ранно предупреждение относно ликвидността, включително, наред с другото, тези, установени като показатели за ликвидност в насоките на ЕБО относно показателите на плана за възстановяване, които има вероятност да бъдат ефективни, като дават възможност на институцията да установи своевременно влошаващи се пазарни обстоятелства и бързо да определи какви действия трябва да се предприемат;

г. дали в ПДНОЛ ясно е описано, че ликвидният буфер за ОЛП е предназначен да се използва в случай на стрес, дори ако това води до стойности на ОЛП под 100 %, включително че е част от очакваното управление на ликвидния риск в случай на стрес, че последващите съобщения до висшето ръководство се осъществяват, ако са установени по-ниски стойности на коефициента на ликвидно покритие. ПДНОЛ следва ясно да отразяват и описват как следва да се управлява ликвидният риск в случай на стрес, за да се насочи възможно най-точно към целевите равнища на ОЛП;

д. дали ПДНОЛ изразява ясно всички съществени (евентуални) източници на финансиране, включително очакваните суми, които са на разположение за различните източници на ликвидност и очакваното време, необходимо за получаване на средства от тях;

е. дали мерките са в съответствие с общата рискова стратегия и рисковия апетит към поемане на ликвиден риск на институцията;

ж. уместността на допусканията относно ролята на финансирането от централната банка в ПДНОЛ на институцията. Примери за фактори, които компетентните органи може да вземат предвид, биха могли да включват вижданията на институцията за:

I. текущата и бъдещата наличност на потенциални алтернативни източници на финансиране, свързани с програмите за кредитиране от централната банка;

II. видовете кредитни улеснения, приемливото обезпечение и оперативните процедури за достъп до средствата на централната банка;

III. обстоятелствата, при които ще има нужда от финансиране от централната банка, необходимата сума и периода, за който вероятно ще е необходимо да се използва финансиране от централната банка.

415. Компетентните органи следва да оценят дали действията, описани в ПДНОЛ, са осъществими по отношение на стрес сценариите, при които те ще бъдат предприети. Те трябва да вземат предвид фактори като:

   а. нивото на съгласуваност и взаимодействие между стрес тестовете на институцията, свързани с ликвидността, нейния ПДНОЛ, показателите ѝ за ранно предупреждение относно ликвидността и, когато е приложимо, нейния план за възстановяване, свързан с ликвидността;

   б. дали действията, определени в ПДНОЛ, изглежда вероятно да позволят на институцията да реагира адекватно на редица възможни сценарии на сериозен стрес по отношение на ликвидността, включително стрес, специфичен за институцията и за целия пазар, както и потенциалното взаимодействие между тях; и дали действията, определени в ПДНОЛ, са разумно количествено определени по отношение на капацитета за генериране на ликвидност при условия на стрес и времето, необходимо за тяхното изпълнение, като се вземат предвид оперативните изисквания, като например залагане на обезпечение в централна банка.

416. Компетентните органи следва да оценят целесъобразността на рамката за управление на институцията по отношение на нейния ПДНОЛ. Те трябва да вземат предвид фактори като:

   а. целесъобразността на ескалационните процедури и приоритизация, в които подробно се описва кога и как всяко от действията може и трябва да се активира;

   б. дали институцията има адекватни политики и процедури по отношение на комуникацията в рамките на институцията и с външни страни;

   в. степента на съгласуваност между ПДНОЛ[47] и плановете за непрекъсваемост на дейността на институцията.

Планове за финансиране

417. Компетентните органи следва да оценят дали планът за финансиране е изпълним и целесъобразен по отношение на естеството, мащаба и сложността на институцията, нейните текущи и планирани дейности, както и нейния профил на ликвидност и финансиране. Те трябва да вземат предвид фактори като:

   а. дали планът за финансиране предвижда алтернативни сценарии. Компетентните органи следва да обърнат особено внимание на надеждността на плана за подкрепа на планираните дейности при неблагоприятни сценарии;

   б. очакваната промяна в профила на финансиране на институцията, произтичаща от изпълнението на плана за финансиране и дали това е подходящо предвид дейността и бизнес модела на институцията;

[47] В случай че ПДНОЛ е напълно интегриран в плана за възстановяване, това ще бъде включено в оценката на ОКВ по отношение на ликвидността. В случай че ПДНОЛ не е включен в плана за възстановяване и двата документа са отделни, ПДНОЛ трябва да бъде анализиран отделно.

в. дали планът за финансиране подкрепя всички необходими или желателни подобрения в профила на финансиране на институцията;

г. тяхната представа за (промените в) пазарната дейност, планирана от институциите в тяхната юрисдикция на агрегирано ниво, и какво означава това за изпълнимостта на отделните планове за финансиране; и

д. дали планът за финансиране е:

I. интегриран с общия стратегически план на институцията;

II. в съответствие с нейния бизнес модел;

III. в съответствие с нейния рисков апетит към поемане на ликвиден риск;

418. Освен това компетентните органи може да вземат предвид:

а. дали институцията анализира адекватно и е наясно с целесъобразността и уместността на плана за финансиране предвид текущите позиции на ликвидност и финансиране на институцията и планираното им развитие. Като част от това компетентните органи може да вземат предвид дали висшето ръководство на институцията може да обясни защо планът за финансиране е изпълним и къде се крият неговите слабости;

б. политиката на институцията за определяне на това какъв размер на финансиране и кои пазари са значими за институцията (и дали е подходяща);

в. времевия хоризонт, предвиден от институцията за миграция към различен профил на финансиране, ако това е необходимо или желателно, като се вземе предвид, че може да има рискове, ако миграцията към целевото състояние (end state) е твърде бърза или твърде бавна;

г. дали планът за финансиране съдържа различни стратегии и ясни управленски процедури за навременно прилагане на стратегически промени.

419. Компетентните органи следва да оценят дали планът за финансиране на институцията се изпълнява правилно. Те трябва да вземат предвид най-малко:

а. дали планът за финансиране е правилно документиран и комуникиран с целия относим персонал;

б. дали планът за финансиране е внедрен в ежедневните операции на институцията, особено в процеса по вземане на решения относно финансирането.

420. В допълнение компетентните органи може да вземат предвид дали институцията е в състояние да приравни плана за финансиране с данните, предоставени на компетентните органи в образеца на плана за финансиране.

421. Компетентните органи следва да вземат предвид качеството на процесите на институцията за наблюдение на изпълнението на плана за финансиране и нейната

способност своевременно да реагира на отклонения. За тази оценка компетентните органи следва да вземат предвид фактори, като:

а. качеството на актуализациите, предоставяни на (висшето) ръководство по отношение на текущия статус на изпълнение на плана за финансиране;

б. дали планът за финансиране предвижда алтернативни резервни мерки, които да бъдат приложени в случай на промени в пазарните условия; и

в. политиката и практиката на институцията относно редовния преглед, провеждането на бек тестове и актуализацията на плана за финансиране, когато действително полученото финансиране се различава съществено от плана за финансиране.

8.5. Обобщение на констатациите, оценките и надзорните мерки

422. След като извършат посочената по-горе оценка, компетентните органи следва да формират становище относно рисковете за ликвидността и финансирането на институцията и капацитета на ликвидните ресурси на институциите да ги покриват/ограничават. Това становище следва да бъде отразено в обобщение на констатациите, придружено от оценка на адекватността на ликвидността и финансирането въз основа на съображенията, посочени в таблица 17. Оценката на адекватността на ликвидността и финансирането следва да отразява становището на компетентните органи относно това дали наличните ликвидни ресурси осигуряват подходящо покритие на рисковете за ликвидността и финансирането. Компетентните органи могат да разгледат възможността за използване на междинни оценки за риска за ликвидността и финансирането, когато това се счита за уместно.

423. При определянето на оценката на адекватността на ликвидността и финансирането компетентните органи следва, когато е приложимо, да вземат предвид оценката на общия капацитет за възстановяване по отношение на ликвидността при планиране на възстановяването (слаб, адекватен с потенциал за подобрение, задоволителен), както е посочено в точки 41—43 от насоките на ЕБО относно общия капацитет за възстановяване при планиране на възстановяването[48]. Отчитането на оценката на общия капацитет за възстановяване в контекста на адекватността на ликвидността е особено важно в случаите, когато оценката на общия капацитет за възстановяване на ликвидността е „слаб“.

Таблица 17. Надзорни съображения за определяне на оценка на адекватността на ликвидността и финансирането

Оценка на риска	Надзорно становище	Съображения, свързани с присъщия риск	Съображения за адекватно управление и механизми за контрол
1	Наблюдава се нисък риск от	• Рискът, произтичащ от несъответствия (напр. между	• Има съответствие между политиката и стратегията на

[48] EBA/GL/2023/06

Оценка на риска	Надзорно становище	Съображения, свързани с присъщия риск	Съображения за адекватно управление и механизми за контрол
	съществено пруденциално въздействие върху институцията, като се има предвид нивото на присъщ риск и механизмите за управление и контрол.	падежи, валути), е незабележим/много нисък. • Размерът и съставът на ликвидния буфер е адекватен и подходящ. • Нивото на другите фактори на ликвидния риск (например репутационния риск, неспособността за прехвърляне на вътрешногрупова ликвидност) е несъществено/много ниско. • Капацитетът за генериране на ликвидност и ликвидните буфери на институцията са в достатъчна степен над надзорни количествени изисквания и се очаква да останат така и в бъдеще. • Свободният поток на ликвидност между субектите в групата, когато е приложимо, не е възпрепятстван, или всички субекти имат капацитет за генериране на ликвидност и ликвидни буфери, надвишаващи горните надзорни изисквания. • Рискът, свързан с профила за финансиране на институцията или неговата устойчивост, е несъществен/много нисък. • Рискът, свързан със стабилността на финансиране не е съществен. • Другите фактори на риска за финансирането (например репутационен риск, достъп до пазарите за финансиране) не са съществени/са много ниски. • Съставът и стабилността на по-дългосрочното финансиране (>1 година) са носители на незабележим/много нисък риск по отношение на дейностите и бизнес модел на институцията. • Общият капацитет за възстановяване на институцията по отношение на ликвидността, установен в резултат на надзорната оценка, е „задоволителен“.	институцията за риска за ликвидността/финансирането и общата ѝ стратегия и рисков апетит. • Организационната рамка за риска за ликвидността и финансирането е надеждна с ясни отговорности и ясно разделение на задачите между функциите на поемащите риска и функциите за управление и контрол. • Системите за измерване, наблюдение и отчитане на риска за ликвидността и финансирането са подходящи. • Вътрешните лимити и рамката за контрол на риска за финансиране са надеждни и са в съответствие със стратегията за управление на риска и рисковия апетит на институцията. • Институцията има правдоподобен и надежден план за действие при непредвидени обстоятелства, свързани с ликвидността, който има потенциал да бъде ефективен, ако е необходимо.

Оценка на риска	Надзорно становище	Съображения, свързани с присъщия риск	Съображения за адекватно управление и механизми за контрол
2	Наблюдава се средно нисък риск от съществено пруденциално въздействие върху институцията, като се има предвид нивото на присъщ риск и управлението и механизмите за контрол.	• Несъответствията (напр. между падежи, валути) предполагат от нисък до среден риск. • Рискът от размера и състава на ликвидния буфер е от нисък до среден. • Нивото на другите фактори на ликвидния риск (например репутационния риск, неспособността за прехвърляне на вътрешногрупова ликвидност) е от ниско до средно. • Капацитетът за генериране на ликвидност и ликвидните буфери на институцията надвишават надзорните количествени изисквания, но съществува риск да не останат така в бъдеще. • Свободният поток на ликвидност между субектите в групата, когато е приложимо, е или може да бъде маргинално възпрепятстван. • Рискът, свързан с профила на финансиране на институцията и неговата устойчивост е от нисък до среден. • Рискът, свързан със стабилността на финансиране е от нисък до среден. • Другите фактори на риска за финансирането (например репутационен риск, достъп до пазарите за финансиране) са ниски до средни. • Съставът и стабилността на по-дългосрочното финансиране (>1 година) са носители на ниско ниво на риск по отношение на дейностите и бизнес модел на институцията. • Общият капацитет за възстановяване на институцията по отношение на ликвидността, установен в резултат на надзорната оценка, е „задоволителен“ или „адекватен, но „с възможност за подобрение“.	

Оценка на риска	Надзорно становище	Съображения, свързани с присъщия риск	Съображения за адекватно управление и механизми за контрол
3	Наблюдава се средно висок риск от съществено пруденциално въздействие върху институцията, като се има предвид нивото на присъщ риск и управлението и механизмите за контрол.	• Несъответствията (напр. между падежи, валути) предполагат от среден до висок риск. • Рискът от размера и състава на ликвидния буфер е от среден до висок. • Нивото на другите фактори на ликвидния риск (например репутационния риск, неспособността за прехвърляне на вътрешногрупова ликвидност) е от средно до високо. • Капацитетът за генериране на ликвидност и ликвидните буфери на институцията се влошават и/или са под надзорните количествени изисквания и съществуват опасения относно способността на институцията своевременно да възстанови съответствието с тези изисквания. • Свободният поток на ликвидност между субектите в групата, когато е приложимо, е възпрепятстван. • Рискът, свързан с профила на финансиране на институцията и неговата устойчивост е от среден до висок. • Рискът, свързан със стабилността на финансиране е от среден до висок. • Другите фактори на риска за финансирането (напр. репутационен риск, достъп до пазарите за финансиране) са средни до високи. • Съставът и стабилността на по-дългосрочното финансиране (>1 година) са носители на средно ниво на риск по отношение на дейностите и бизнес модел на институцията. • Общият капацитет за възстановяване на институцията по отношение на ликвидността, установен в резултат на надзорната оценка, е „адекватен, но с възможност за подобрение“ или „слаб“.	• Няма пълно съответствие между политиката и рисковата стратегия за ликвидността и финансирането на институцията и общата ѝ стратегия и рисковия апетит. • Организационната рамка за риска за ликвидността и финансирането не осигурява достатъчно разделение на отговорностите и задачите между поемащите риск и функциите за управление и контрол. • Системите за измерване, наблюдение и докладване на риска за ликвидността и финансирането не се прилагат с достатъчна точност и честота. • Вътрешните лимити и рамката за контрол на риска за ликвидността и финансирането не са в съответствие със стратегията за управление на риска или рисковия апетит на институцията. • Институцията има план за действие при непредвидени обстоятелства, свързани с ликвидността, който е малко вероятно да бъде ефективен, или институцията няма план за действие при непредвидени обстоятелства, свързани с ликвидността, или има такъв, който е явно неподходящ.

Оценка на риска	Надзорно становище	Съображения, свързани с присъщия риск	Съображения за адекватно управление и механизми за контрол
4	Наблюдава се висок риск от съществено пруденциално въздействие върху институцията, като се има предвид нивото на присъщ риск и управлението и механизмите за контрол.	• Несъответствията (напр. между падежи, валути) предполагат висок риск. • Рискът от размера и състава на ликвидния буфер е висок. • Нивото на другите фактори на ликвидния риск (например репутационния риск, неспособността за прехвърляне на вътрешногрупова ликвидност) е високо. • Капацитетът за генериране на ликвидност и ликвидните буфери на институцията се влошават бързо и/или са под надзорните количествени изисквания и съществуват сериозни опасения относно способността на институцията своевременно да възстанови съответствието с тези изисквания. • Свободният поток на ликвидност между субектите в групата, когато е приложимо, е сериозно възпрепятстван. • Рискът, свързан с профила на финансиране на институцията и неговата устойчивост е висок. • Рискът, свързан със стабилността на финансиране е висок. • Другите фактори на риска за финансирането (например репутационен риск, достъп до пазарите за финансиране) са високи. • Съставът и стабилността на по-дългосрочното финансиране (>1 година) са носители на високо ниво на риск по отношение на дейностите и бизнес модел на институцията. • Общият капацитет за възстановяване на институцията по отношение на ликвидността, установен в резултат на надзорната оценка, е „слаб“.	

424. След определянето на оценка на адекватността на ликвидността и финансирането по раздел 8.5 компетентните органи следва да определят дали е необходимо да се определят специални изисквания за ликвидност и финансиране за покриване на

рисковете за ликвидността и финансирането, на които институцията е или може да бъде изложена.

425. В следващата таблица е представен неизчерпателен списък с качествени и количествени надзорни мерки, които компетентните органи могат да прилагат в случай на установяване на конкретен недостатък. Компетентните органи могат да прилагат допълнителни надзорни мерки (включително количествени мерки в съответствие с член 104, параграф 1, буква а) от Директива 2014/36/ЕС) или комбинация от тях, ако те се считат за по-подходящи за отстраняване на констатираните недостатъци.

426. Когато компетентните органи определят, че може да са необходими количествени мерки, те следва да се позоват на допълнителните насоки в следващия раздел относно сравнителния анализ и определянето на количествени мерки за ликвидност и финансиране.

427. Важно е да се отбележи, че част от мерките, посочени в таблица 18, са от качествен характер. Когато възникнат основни слабости, особено по отношение на управлението на ликвидността и финансирането, следва да се даде приоритет на качествените мерки, когато това е възможно.

Таблица 18. Потенциални и неизчерпателни надзорни мерки по отношение на риска за ликвидността и финансирането

Потенциални надзорни мерки за компетентните органи в съответствие с член 102, член 104, параграф 1, букви б), д), е), и), й), к), и н) и член 105 от Директива 2013/36/ЕС, член 8 от Делегиран регламент (ЕС) 2015/61 на Комисията и член 428б, параграф 5 от Регламент (ЕС) № 575/2013
А) да изискат от институциите да поддържат ОЛП, по-високо от регулаторния минимум, с такъв размер, че установените недостатъци да бъдат смекчени в достатъчна степен;
Б) да изискат от институциите да приложат минимален период на оцеляване с такава продължителност, че установените недостатъци са намалени в достатъчна степен;
В) да изискат от институциите да поддържат минимална обща сума от ликвидни активи или минимална обща сума от ликвидни активи, чийто размер да е такъв, че констатираните недостатъци да бъдат в достатъчна степен намалени;
Г) да изискат от институциите да поддържат ОНСФ, по-високо от регулаторния минимум, с такъв размер, че установените недостатъци да бъдат смекчени в достатъчна степен;
Д) да изискат от институциите да поддържат минимален общ размер на наличното стабилно финансиране, чийто размер да е такъв, че констатираните недостатъци да бъдат в достатъчна степен намалени;
Е) да наложат специални изисквания за ликвидност, включително ограничения върху падежните несъответствия между активите и пасивите;
Ж) да наложат административни санкции или други административни мерки, включително пруденциални такси;
З) да наложат изисквания за концентрацията на държаните ликвидни активи, включително: - изисквания за състава на профила на ликвидни активи на институцията по отношение на контрагенти, валута; и/или - тавани, лимити или ограничения върху концентрациите на финансиране.

Потенциални надзорни мерки за компетентните органи в съответствие с член 102, член 104, параграф 1, букви б), д), е), и), й), к), и н) и член 105 от Директива 2013/36/ЕС, член 8 от Делегиран регламент (ЕС) 2015/61 на Комисията и член 428б, параграф 5 от Регламент (ЕС) № 575/2013
И) да наложат ограничения върху краткосрочните договорни или поведенчески падежни несъответствия между активите и пасивите, включително: - лимити върху падежни несъответствия (в конкретни времеви групи) между активи и пасиви; - лимити върху минималните периоди на оцеляване; и/или - лимити върху зависимостта от някои краткосрочни източници на финансиране, като финансиране на паричния пазар.
Й) да наложат допълнителни или по-чести изисквания за отчитане на ликвидни позиции, включително: - честотата на регулаторната отчетност относно ОЛП; и/или - честотата и детайлизираността на други ликвидни отчети, като „допълнителни показатели за наблюдение“.
К) да поискат да бъдат предприети действия за справяне с недостатъците, установени по отношение способността на институцията да идентифицира, измерва, наблюдава и контролира ликвидния риск, по следните начини: - повишаване на способността за провеждане на стрес тестове с цел подобряване на нейната способност да идентифицира и определя количествено съществените източници на ликвиден риск за институцията; - повишаване на нейната способност да реализира своите ликвидни активи; - подобряване на нейния план за действие при непредвидени обстоятелства, свързани с ликвидността, и рамките на показатели за ранно предупреждение, свързани с ликвидността; и/или - подобряване на отчитането на информация за управлението на ликвидността пред ръководния орган и висшето ръководство на институцията.
Л) да изискат да се предприемат действия за изменение на профила на финансиране на институцията, включително: - намаляване на нейната зависимост от определени (евентуално променливи) пазари на финансиране, включително финансиране на едро; - намаляване на концентрацията на нейния профил на финансиране по отношение на контрагенти, пикове в дългосрочния падежен профил, (несъответствия във) валути и др.; и/или - намаляване на количеството обременени активи, като евентуално се прави разлика между общата обремененост и преобезпечаването (напр. за покрити облигации, искания за предоставяне на допълнително обезпечение).
М) да изискат допълнително или по-често отчитане на позициите на институцията, свързани с финансирането, включително: - повишена честота на регулаторна отчетност, свързана с наблюдението на профила на финансиране (като отчет за ОНСФ и „допълнителни показатели за наблюдение“); и/или - повишена честота на отчитане на плана за финансиране на институцията пред надзорниците.
Н) да изискат да бъдат предприети действия за справяне с недостатъците, установени по отношение на контрола на риска за финансирането на институцията, включително: - подобряване на докладването относно риска, свързан с финансирането, пред ръководния орган и висшето ръководство на институцията; - потвърждаване или подобряване на плана за финансиране; и/или - поставяне на лимити върху рисковия апетит; - подобряване на способностите на институцията за провеждане на стрес тестове чрез включване на изискване към институцията да покрие по-дълъг период на стрес.

428. Когато налагат структурни дългосрочни надзорни изисквания, компетентните органи следва да вземат предвид необходимостта от краткосрочни/средносрочни изисквания за ликвидност и/или собствен капитал като временно решение за намаляване на рисковете, които остават, докато структурните изисквания произведат желаните ефекти.

429. Когато компетентните органи стигнат до заключението, че съществува висок риск разходите за финансиране на институцията да се увеличат значително, те следва да обмислят да поискат промени в структурата на финансирането, за да редуцират риска, свързан с разходите за финансиране, или дори да предприемат мерки, свързани със собствения капитал (както е предвидено в дял 7), за да компенсират въздействието върху отчета за приходите и разходите, ако институцията не може да прехвърли увеличените разходи за финансиране върху своите клиенти.

8.6. Сравнителен анализ и определяне на количествени изисквания за ликвидност и финансиране

Определяне на специални количествени изисквания за ликвидност и финансиране

430. За да подпомогнат определянето на оценка на адекватността на ликвидността и финансирането, както и за да калибрират конкретни количествени изисквания, когато това се счете за потенциално необходимо (например някоя от количествените мерки, посочени в таблица 18 по-горе), компетентните органи следва да разгледат надзорните сравнителни показатели за ликвидност и финансиране като количествени инструменти. Те трябва да се използват, за да осигурят разумен, последователен, прозрачен и сравним базов показател, с който да изчислят и сравнят специални количествени изисквания за ликвидност за институциите с подобни бизнес модели и рискови профили. При разработването на надзорни сравнителни показатели компетентните органи следва да използват надзорната оценка на рисковете за ликвидността и финансирането, както и резултатите от надзорните стрес тестове за ликвидност.

431. Компетентните органи следва да използват най-подходящия сравнителен показател за бизнес модела на институцията, като прилагат собствена преценка по отношение на резултатите от сравнението, за да отчетат, когато е необходимо, специфичните за бизнес модела съображения. Когато компетентните органи вземат предвид надзорните сравнителни показатели за определяне на специалните изисквания за ликвидност, те трябва да обяснят на институцията основната причина и общите основни принципи, стоящи зад сравнителните показатели.

432. Компетентните органи следва да оценят уместността на всички сравнителни показатели, приложени спрямо институциите и постоянно да ги преглеждат и актуализират в светлината на натрупания опит от тяхното използване.

433. Ключов принос към сравнителните показатели на компетентните органи за количествено определяне на специални количествени изисквания за ликвидност или финансиране ще имат данните, събрани чрез отчетността към надзорния орган съгласно член 415 от Регламент (ЕС) № 575/2013 за ликвидността и стабилното финансиране на индивидуална и консолидирана основа и за допълнителните показатели за наблюдение на ликвидността.

434. Следват няколко примера за възможни подходи:

a. Пример 1: Институция с първоначален ликвиден буфер от 1 200 млн. EUR кумулативни входящи потоци и кумулативни изходящи потоци, оценени при неблагоприятни условия, се прогнозира за времеви хоризонт от пет месеца. През този времеви хоризонт институцията използва ликвидния буфер всеки път, когато входящите потоци паднат под изходящите потоци. Резултатът е, че при определените условия на стрес институцията ще бъде в състояние да оцелее четири месеца и половина, което е по-дълго от минималния период на оцеляване, определен от надзорните органи (в този пример — три месеца);

Таблица 19. Илюстративен пример за сравнителен показател за количествено определяне на ликвидността

Времеви хоризонт в месеци	Кумулативни изходящи потоци	Кумулативни входящи потоци	Кумулативни нетни изходящи потоци	Нетна ликвидна позиция (буфер — кумулативни нетни изходящи потоци)	Налична ликвидност през ден 0
					1 200
1	511	405	106	1 094	
	598	465	133	1 067	
	659	531	128	1 072	
	787	563	224	976	
	841	642	199	1 001	
	933	693	240	960	
2	1 037	731	306	894	
	1 084	788	295	905	
	1 230	833	397	803	
	1 311	875	435	765	
	1 433	875	558	642	
	1 440	876	564	636	
3	1 465	882	583	617	
	1 471	889	582	618	
	1 485	891	594	606	
	1 485	911	574	626	
	1 492	916	576	624	
	1 493	916	577	623	
4	1 581	918	663	537	
	1 618	945	673	527	
	1 666	956	710	490	
	1 719	993	726	474	
	1 885	1 030	856	344	
	1 965	1 065	900	300	
5	2 078	1 099	980	220	
	2 192	1 131	1 061	139	Период на оцеляване
	2 415	1 163	1 252	-52	
	2 496	1 194	1 302	-102	
	2 669	1 224	1 445	-245	
	2 764	1 253	1 511	-311	

Фигура 4. Илюстративен пример за определяне на специфично количествено ликвидно изискване

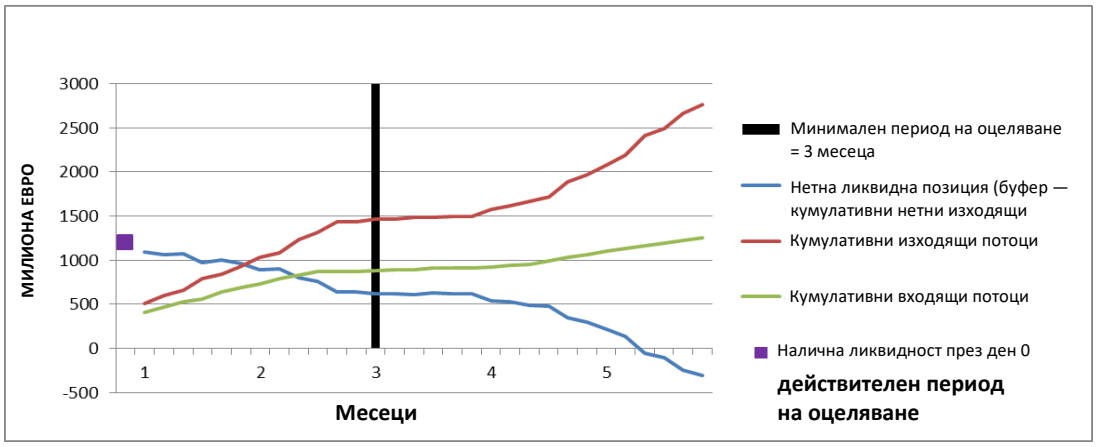

б. Пример 2: Надзорният минимален период на оцеляване е определен на три месеца. Алтернативна мярка за определяне на минималния период на оцеляване, която може също да отговори на надзорните притеснения, че недостигът между входящите и изходящите потоци е твърде висок, е да се определи таван на изходящите потоци. На фигурата по-долу механизмът за определяне на тавана на изходящите потоци е представен с черна хоризонтална линия. Институцията е длъжна да намали своите изходящи потоци до ниво под тавана. Таванът може да се определя за една или повече времеви групи и за нетните изходящи потоци (след корекция на входящите потоци) или брутните изходящи потоци. Алтернативата, изразяваща се в добавяне на изискване за буфер вместо това, е представена в третата колона.

Фигура 5. Илюстративен пример за определяне на специални количествени изисквания

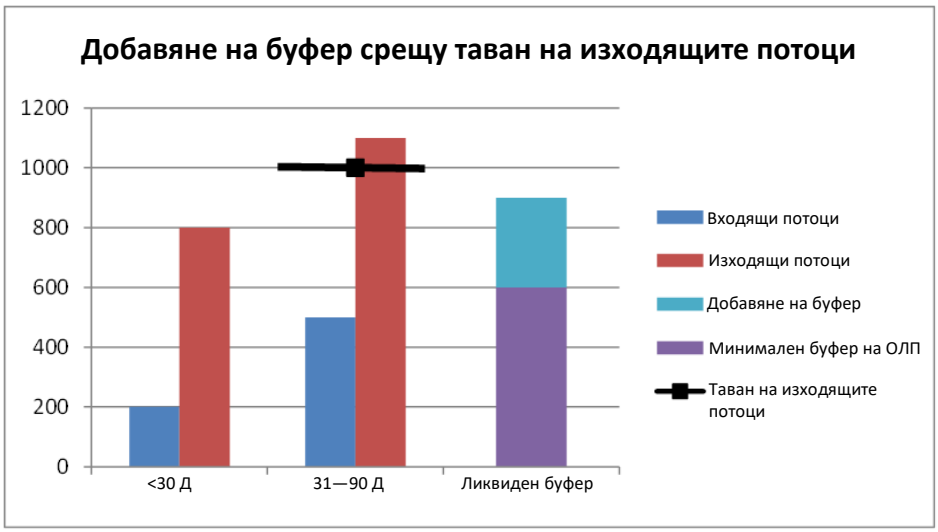

435. Когато компетентните органи не са разработили свой собствен базов показател за количествено определяне на специални количествени изисквания за ликвидност, те

може да приложат базов показател, като използват следните стъпки, особено в случай на ликвиден риск:

а. извършване на сравнителен анализ, в условия на стрес, на нетните изходящи парични потоци и допустимите ликвидни активи в рамките на определен времеви хоризонт: до един месец (включително за един ден), от един месец до три месеца и от три месеца до една година; за тази цел компетентните органи следва да предвиждат нетни изходящи потоци (брутни изходящи и входящи потоци);

б. капацитет за генериране на ликвидност в различните падежни съвкупности, като се отчетат условията на стрес (например разумна оценка при стрес допускания за ликвидни активи срещу текуща оценка при нормални условия и след процентни намаления), като изградят стрес падежна таблица за следващата година;

в. оценка на периода на оцеляване на институцията въз основа на оценката на стрес падежната таблица;

г. определяне на искания/надзорния минимален период на оцеляване, като се вземе предвид рисковият профил на институцията и пазарните и макроикономическите условия;

д. ако исканият/надзорният минимален период на оцеляване е по-дълъг от настоящия период на оцеляване на институцията, компетентните органи може да изчислят допълнителни суми на ликвидни активи (допълнителни ликвидни буфери), които следва да се държат от институцията с цел удължаване на нейния период на оцеляване до необходимия минимум.

Изразяване на специални количествени изисквания за ликвидност и финансиране

436. За да формулират специфичните количествени изисквания за ликвидност, компетентните органи следва да използват един от следните подходи, освен ако друг подход не се счита за по-подходящ при конкретни обстоятелства:

а. Подход 1 — да изискат ликвидно покритие, по-високо от регулаторния минимум, с такъв размер, че установените недостатъци да бъдат смекчени в достатъчна степен.

б. Подход 2 — да изискат минимален период на оцеляване с такава продължителност, че установените недостатъци да са намалени в достатъчна степен; периодът на оцеляване може да бъде зададен директно, като изискване, или непряко, чрез определяне на таван на сумата на изходящите потоци през съответните разглеждани времеви групи; компетентните органи може да изискат различни видове ликвидни активи (напр. активи, допустими за централните банки) за покриване на рисковете, които не са (адекватно) обхванати от ОЛП.

в. Подход 3 — да изискат минимална обща сума от ликвидни активи или капацитет за генериране на ликвидност, като минимална обща сума или като минимална сума, надвишаваща приложимия регулаторен минимум, с такъв размер, че установените недостатъци са намалени в достатъчна степен; компетентните органи може да определят изисквания за състава на ликвидните активи, включително оперативни

изисквания (напр. директна конвертируемост в парични средства или депозиране на ликвидни активи в централната банка).

437. За да формулират по подходящ начин специфичните изисквания за количествено стабилно финансиране, компетентните органи следва да използват един от следните подходи, освен ако друг подход не се счита за по-подходящ при конкретни обстоятелства:

    а. Подход 4 — да изискват ОНСФ, по-високо от регулаторния минимум, с такъв размер, че установените недостатъци да бъдат смекчени в достатъчна степен.

    б. Подход 5 — да изискват минимален общ размер на наличното стабилно финансиране, било то като минимална обща сума или като минимална сума над приложимия регулаторен минимум, с такъв размер, че установените недостатъци да бъдат смекчени в достатъчна степен.

438. Компетентните органи следва да структурират количествените изисквания за ликвидност или финансиране по такъв начин, че да осигурят до голяма степен консистентност и сравнимост на резултатите на институциите, имайки предвид, че видовете изисквания може да се различават между институциите поради индивидуалните им характеристики. В допълнение към количествените изисквания, структурата следва да посочва очаквания състав и естество на изискването. Във всички случаи тя трябва да посочва надзорното изискване и всички приложими изисквания на Директива 2013/36/ЕС. Ликвидните буфери и капацитетът за генериране на ликвидност, притежавани от дадена институция за изпълнение на надзорните изисквания, трябва да бъдат на разположение за ползване от институцията по време на стрес.

439. Компетентните органи следва да гарантират, че институцията незабавно ги уведомява, ако не отговаря на изискванията или не се очаква да отговаря на изискванията в краткосрочен план. Уведомлението следва да бъде придружено от план, изготвен от институцията за своевременно възстановяване на съответствието с изискванията. Компетентните органи следва да оценят изпълнимостта на плана и да предприемат подходящи надзорни мерки, ако планът се счита за неизпълним. Когато планът се счита за изпълним, компетентните органи следва да: определят всички необходими временни надзорни мерки, основаващи се на обстоятелствата на институцията; да наблюдават изпълнението на плана за възстановяване; и да наблюдават отблизо ликвидната позиция на институцията, като поискат от институцията да увеличи честотата на отчитане.

440. Независимо от посоченото по-горе, компетентните органи може също да определят качествени изисквания под формата на ограничения/тавани/лимити върху несъответствията, концентрациите, рисковия апетит, количествени ограничения върху емитирането на обезпечени кредити и др., в съответствие с критериите, определени в дял 9 от настоящите насоки.

441. По-долу са представени някои примери за различните подходи за структурата на специалните количествени изисквания за ликвидност:

Пример за изразяване на специални изисквания

Считано от 1 януари 2025 г. и докато не бъдат дадени други указания, от Банка X се изисква да:

а. Подход 1 — гарантира, че нейният капацитет за генериране на ликвидност е по всяко време равен на или по-висок от напр. 125 % от нейните ликвидни нетни изходящи потоци, измерени в ОЛП.

б. Подход 2 — гарантира, че нейният капацитет за генериране на ликвидност по всяко време води до период на оцеляване, който е по-голям или равен на три месеца, измерен чрез стрес тест за вътрешна ликвидност/падежна таблица /специфични показатели за измерване, разработени от надзорника.

в. Подход 3 —

- гарантира, че нейният капацитет за генериране на ликвидност е по всяко време равен или по-висок от X милиарда евро; или
- гарантира, че нейният капацитет за генериране на ликвидност е по всяко време равен или по-висок от X милиарда евро, като надвишава минималното изискване в съответствие с ОНСФ.

г. Подход 4 — гарантира, че нейното налично стабилно финансиране във всеки един момент е равно или по-голямо напр. от 125 % от изискваното стабилно финансиране, измерено в ОНСФ.

д. Подход 5 —

- гарантира, че нейното налично стабилно финансиране е по всяко време равно или по-голямо от X милиарда евро; или
- гарантира, че нейното налично стабилно финансиране по всяко време е равно или по-голямо от X милиарда евро, като надвишава минималното изискване по ОЛП.

Дял 9. Обща оценка по ПНПО и комуникация

9.1. Общи съображения

442. В настоящия дял се разглежда как резултатите от оценките на отделните елементи на ПНПО се обединяват в общата оценка по ПНПО, както и как се съобщава съответният резултат — включително формулирането и обосновката на капиталовите изисквания и насоките. В него също така се разглежда как неизчерпателните надзорни мерки, посочени в края на всеки съответен раздел и дял от настоящите насоки, взаимодействат с другите съответни рамки (а именно: мерки за ранна намеса, оценки на органите за преструктуриране, макропруденциални мерки и мерки срещу изпирането на пари и финансирането на тероризма (ИП/ФТ).

9.2. Обща оценка по процеса на надзорен преглед и оценка

443. Когато определят общата оценка по ПНПО, компетентните органи следва да вземат предвид констатациите от оценките на елементите на ПНПО и по-специално:

   а. рисковете, на които институцията е или може да бъде изложена;

   б. вероятността управлението, недостатъците в контролните механизми и/или бизнес моделът или стратегията на институцията да увеличат или намалят тези рискове или да изложат институцията на нов източник на рискове;

   в. дали източниците на собствен капитал и ликвидност на институцията осигуряват разумно покритие на тези рискове;

   г. потенциала за позитивно и негативно взаимодействие между елементите (напр. компетентните органи може да счетат силна капиталова позиция за потенциален смекчаващ фактор за определени опасения, установени в сферата на ликвидността и финансирането, или напротив — че слаба капиталова позиция може да засили опасенията в тази област.

444. Въз основа на тези съображения компетентните органи следва да определят жизнеспособността на институцията, определена като нейната близост до точка на нежизнеспособност на база адекватността на нейните източници на собствен капитал и ликвидност, управление, механизми за контрол и/или бизнес модел или стратегия за покриване на рисковете, на които тя е или може да бъде изложена. В резултат на това определяне компетентните органи следва да:

   а. предприемат всички надзорни мерки, необходими за преодоляване на опасенията;

б. определят бъдещите ресурси за надзор и планиране на институцията, включително дали следва да се планират конкретни надзорни дейности за институцията като част от Годишната надзорна програма;

в. определят нуждата от мерки за ранна намеса, посочени в член 27 от Директива 2014/59/ЕС;

г. определят дали институцията може да се счита за „проблемна или има вероятност да стане проблемна“ по смисъла на член 32 от Директива 2014/59/ЕС.

445. Общата оценка по ПНПО трябва да се отрази в оценката на жизнеспособността въз основа на съображенията, посочени в таблица 20, и да бъде ясно документирана в годишно обобщение на общата оценка по ПНПО. Това годишно обобщение трябва да включва и общата ПНПО оценка и оценките на елементите на ПНПО, както и всички надзорни констатации, направени в течение на предходните 12 месеца.

Таблица 20. Надзорни съображения за определяне на общата ПНПО оценка

Оценка	Надзорно становище	Съображения
1	Установените рискове са носители на ниско ниво на риск за жизнеспособността на институцията.	• Моделът на стопанска дейност и стратегията на институцията не предизвикват загриженост. • Мерките за вътрешно управление и механизмите за контрол в рамките на институцията не предизвикват загриженост. • Рисковете за капитала и ликвидността на институцията са носители на незабележим/много нисък риск със значително пруденциално въздействие. • Съставът и количеството поддържан собствен капитал не предизвикват загриженост. • Позицията на ликвидността и профилът на финансиране на институцията не предизвикват загриженост. • Няма съществени опасения относно надеждността и осъществимостта на плана за възстановяване на институцията.
2	Установените рискове са носители на средно ниско ниво на риск за жизнеспособността на институцията.	• Има от ниско до средно ниво на загриженост по отношение на модела на стопанска дейност и стратегията на институцията. • Има от ниско до средно ниво на загриженост по отношение на мерките за вътрешно управление или механизмите за контрол в рамките на институцията. • Има от ниско до средно ниво на риск със значително пруденциално въздействие от рисковете за капитала и ликвидността. • Има от ниско до средно ниво на загриженост по отношение на състава и количеството на поддържания собствен капитал. • Има от ниско до средно ниво на загриженост по отношение на ликвидната позиция и/или профила на финансиране на институцията. • Има от ниско до средно ниво на загриженост по отношение на надеждността и осъществимостта на плана за възстановяване на институцията.

Оценка	Надзорно становище	Съображения
3	Установените рискове са носители на средно високо ниво на риск за жизнеспособността на институцията.	• Има от средно до високо ниво на загриженост по отношение на модела на стопанска дейност и стратегията на институцията. • Има от средно до високо ниво на загриженост по отношение на мерките за вътрешно управление или механизмите за контрол в рамките на институцията. • Има от средно до високо ниво на риск със значително пруденциално въздействие от рисковете за капитала и ликвидността. • Има от средно до високо ниво на загриженост по отношение на състава и количеството на поддържания собствен капитал. • Има от средно до високо ниво на загриженост по отношение на ликвидната позиция и/или профила на финансиране на институцията. • Съществува средна до висока степен на загриженост относно надеждността и осъществимостта на плана за възстановяване на институцията.
4	Установените рискове са носители на високо ниво на риск за жизнеспособността на институцията.	• Има високо ниво на загриженост по отношение на модела на стопанска дейност и стратегията на институцията. • Има високо ниво на загриженост по отношение на мерките за вътрешно управление или механизмите за контрол в рамките на институцията. • Има високо ниво на риск със значително пруденциално въздействие от рисковете за капитала и ликвидността. • Има високо ниво на загриженост по отношение на състава и количеството на поддържания собствен капитал. • Има високо ниво на загриженост по отношение на ликвидната позиция и/или профила на финансиране на институцията. • Има високо ниво на загриженост по отношение на надеждността и осъществимостта на плана за възстановяване на институцията.

446. Когато определят дали дадена институция е „проблемна или има вероятност да стане проблемна“, както е отразено чрез обща ПНПО оценка „F“, компетентните органи следва да се консултират с органите по преструктурирането относно констатациите, направени след процедурата, описана в член 32 от Директива 2014/59/ЕС.

9.3. Съобщаване на резултатите от оценката по ПНПО

447. Компетентните органи следва да съобщят на институцията резултата от оценката по ПНПО в писмена форма в съответствие с модела за ангажираност по ПНПО, посочен в раздел 2.4. Съобщението следва да бъде адресирано до ръководния орган на институцията.

448. Съобщаването на резултатите от оценката по ПНПО на институциите и, когато е уместно, на други компетентни органи или органи за преструктуриране следва да включва най-малко следните елементи:

а. съответното ниво на прилагане, датата на прилагане на оценката по ПНПО, както и референтните дати на информацията, използвана при изготвянето ѝ в съответствие с член 10 от Регламент за изпълнение (ЕС) № 710/2014 на Комисията;

б. описание на резултата от ПНПО, включително обобщение на оценката, съществените надзорни констатации и общата ПНПО оценка. Когато се налага институцията да предприеме корективни мерки по отношение на конкретни елементи или поделементи на ПНПО, компетентните органи следва да обмислят включването на подходящ срок за предприемане на тези мерки, както и оповестяването на оценката за тези елементи и поделементи, когато това е уместно;

в. необходимото ниво и качество на P2R, в съответствие с процеса и критериите, посочени в дял 7, включително специфичната за институцията обосновка за определяне на изискванията, поотделно за риска от прекомерен ливъридж и за други видове рискове. В обосновката трябва да се посочат ясно съществените рискови фактори, допринасящи за P2R. В случай на съответни промени в регулаторната рамка за определяне на P1R, приложима за дадена институция, съобщението следва да включва резултата от оценката, извършена съгласно дял 7, точка 294. При обосноваване на P2R компетентните органи следва:

i. да се позовават, доколкото е възможно, на категориите и подкатегориите/елементите на риска, както са описани в дял 6 и раздели 7.2 и 7.3, като вземат предвид съществуващите определения на конкретните видове риск в приложимото законодателство, с цел да се осигури обща съпоставимост между институциите;

ii. да идентифицират основните недостатъци, които трябва да бъдат обхванати от тези изисквания, докато не бъдат отстранени в съответствие с точка 320.

г. при съобщаването на изискуемото ниво на капитал и качество на изискванията по втори стълб в съответствие с предходната точка, компетентните органи следва:

i. да съобщят ОПКИ на институцията като пропорция (отношение) на ОРЕ, с разбивка по отношение на състава на изискванията. ОПКИ трябва да бъде изразено по следната формула:

$$\text{ОПКИ съотношение} = \frac{\text{ОПКИ}}{\text{ОРЕ}}$$

ii. да съобщят ОПИОЛ на институцията като пропорция (отношение) от експозицията с оглед на отношението на ливъридж (LRE), с разбивка по отношение на състава на изискването. ОПИОЛ трябва да бъде изразено по следната формула:

$$\text{ОПИОЛ съотношение} = \frac{\text{ОПИОЛ}}{LRE}$$

iii. да съобщят на институцията ОКИ и неговите съставни части — капиталовите изисквания по първи стълб, P2R и изискванията за буфер — като пропорция (отношение) от ОРЕ, с разбивка по отношение на състава на изискването;

iv. да съобщят на институцията ОИОЛ и неговите съставни части — капиталовото изискване за отношението на ливъридж, P2R-LR и изискването за буфер на отношението на ливъридж за Г-СЗИ — като пропорция (отношение) от LRE, с разбивка по отношение на състава на изискването.

д. Очакваното ниво и качество на P2G и P2G-LR в съответствие с процеса и критериите, посочени в раздел 7.6, когато тяхното определяне води до положителна стойност, включително:

i. всички приложими съотношения на собствения капитал, засегнати от P2G (CET1, капитала от първи ред и общия собствен капитал) и изискването за отношението на ливъридж, засегнато от P2G-LR, и че собственият капитал, държан за целите на P2G, не може да бъде използван за покриване на никой от елементите на ОКИ и че P2G-LR не може да бъде използван за покриване на никой от елементите на ОИОЛ;

ii. съответните срокове за установяването им;

iii. специфичната за институцията обосновка за определянето на насоките и основните елементи на използваната методология;

iv. възможната реакция на надзорните органи в случаите, когато P2G и P2G-LR не са изпълнени.

е. становище относно поддържаната ликвидност и всякакви специфични изисквания за ликвидност, определени от компетентния орган, различни от посочените в член 4, параграф 2 от Делегиран регламент (ЕС) 2015/61 на Комисията и член 428б, параграф 2 от Регламент № 575/2013, включително специфичните за институцията причини за тези изисквания;

ж. ако е приложимо, становище за други надзорни мерки, независимо дали качествени или количествени, включително мерки за ранна намеса, които компетентният орган възнамерява да предприеме.

9.4. Надзорна реакция при ситуация, в която не са спазени ОПКИ или ОКИ

449. ОПКИ, определено в съответствие с настоящите насоки и посочено в оценката по ПНПО, представлява правно обвързващо изискване, което институциите трябва да спазват по всяко време, включително и в условия на стрес. Ако ОПКИ вече не се спазва, компетентните органи следва да преценят прилагането на допълнителни правомощия за намеса в съответствие с директиви 2013/36/ЕС и 2014/59/ЕС, включително оттегляне на лиценза в съответствие с член 18, буква г) от Директива 2013/36/ЕС, прилагане на мерки за ранна намеса в съответствие с член 27 от Директива 2014/59/ЕС, установяване, че дадена институция е проблемна или има вероятност да стане проблемна, в съответствие с член 32, параграф 4, точка 4а от Директива 2014/59/ЕС и оздравителни действия в

съответствие с директивата. При упражняването на тези правомощия компетентните органи следва да вземат предвид дали мерките са пропорционални на обстоятелствата и на тяхното становище относно това как вероятно ще се развие ситуацията.

450. Компетентните органи следва също така да следят дали институциите спазват ОКИ. Когато е необходимо, компетентните органи следва да предприемат мерки, за да гарантират, че институциите спазват изискванията, посочени в членове 141—142 от Директива 2013/36/ЕС.

9.5. Надзорна реакция на ситуация, в която насоките по втори стълб не са спазени

451. Компетентните органи следва да следят дали размера на собствения капитал, очакван съгласно насоките по втори стълб, е установен и се поддържа от институцията във времето. Когато собственият капитал на институцията намалее или има вероятност да намалее под нивото, определено от насоките по втори стълб, компетентният орган следва да очаква от институцията да го уведоми и да подготви преразгледан капиталов план. В своето уведомление институцията следва да обясни какви неблагоприятни обстоятелства има вероятност да я принудят да направи това и какви действия се предвиждат за евентуално възстановяване на съответствието с насоките по втори стълб като част от засилен надзорен диалог.

452. Най-общо има три ситуации, които следва да бъдат разгледани от компетентните органи, при които институцията би могла да не успее да спази своите насоки по втори стълб:

а. Когато нивото на собствения капитал спадне под нивото на P2G (въпреки че остава над ОКИ) при специфични за институцията или външни обстоятелства, при които са възникнали рисковете, които P2G е имало за цел да покрие, компетентният орган може да разреши на институцията временно да извършва дейност под равнището на P2G, при условие че преразгледаният план за капитала се счита за надежден в съответствие с критериите, посочени в раздел 7.7. Компетентният орган може също да прецени да коригира нивото на насоките по втори стълб, където е уместно;

б. Когато нивото на собствения капитал падне под нивото на P2G (но остане над ОКИ) при специфични за институцията или външни обстоятелства в резултат на реализирането на рискове, които насоките по втори стълб не е трябвало да обхващат, компетентните органи следва да очакват от институцията да увеличи нивото на собствения си капитал до нивото на насоките по втори стълб в рамките на подходящ времеви срок;

в. Когато институцията не спази насоките по втори стълб, не ги внедри в своята рамка за управление на риска или не установи собствен капитал, за да спази насоките по втори стълб в сроковете, определени от компетентния орган, компетентните органи могат да приложат допълнителните надзорни мерки, както е определено в таблица 16.

Когато не е дадено разрешение за извършване на дейност под равнището на P2G, посочено в буква а), и собственият капитал на институцията многократно е под равнището на P2G, компетентният орган следва да наложи P2R в съответствие с дял 7.

453. Независимо от конкретните надзорни реакции в съответствие с предходната точка, компетентните органи могат също да обмислят възможността да приложат капиталовите и допълнителните надзорни мерки, определени в дял 7, когато те са сметнати за подходящи за справяне с причините за спада на собствения капитал под нивото, определено от насоките по втори стълб.

9.6. Взаимодействие между надзорните мерки, мерките за ранна намеса и оценката на органите за преструктуриране

454. В допълнение към надзорните мерки компетентните органи може да приложат мерки за ранна намеса, предвидени в член 27 от Директива 2014/59/ЕС, които са предназначени да допълнят набора от надзорни мерки съгласно членове 104 и 105 от Директива 2013/36/ЕС.

455. Компетентните органи следва да прилагат мерки за ранна намеса, без това да изключва други надзорни мерки, като когато прилагат мерки за ранна намеса, те трябва да изберат най-подходящата/те мярка/мерки, за да гарантират реакция, съразмерна с конкретните обстоятелства.

456. Когато определят надзорни мерки или мерки за ранна намеса, компетентните органи следва, в допълнение към разглеждането на рамката за ескалация, посочена в дял 2, да вземат предвид и резултатите от оценката на възможността за преструктуриране, извършена от органа за преструктуриране, включително свързаната работна програма, с цел да се гарантира последователност на надзорните действия.

9.7. Взаимодействие между надзорните мерки и макропруденциалните мерки

457. Когато дадена институция подлежи на макропруденциални мерки и в оценката по ПНПО се установи, че тези макропруденциални мерки не отговарят адекватно на специфичния за институцията рисков профил или наличие на недостатъци в институцията (т.е. институцията е изложена на или представлява по-високо ниво на риск от равнището, към което е насочена макропруденциалната мярка, или установените недостатъци са по-съществени от тези, към които е насочена мярката), компетентните органи следва да обмислят допълването на макропруденциалните мерки с допълнителни специфични за институцията мерки.

9.8. Взаимодействие между надзорните мерки и мерките срещу ИП/ФТ

458. Когато прилагат надзорни мерки за преодоляване на недостатъците от пруденциален характер, свързани с риска от ИП/ФТ, компетентните органи следва да си сътрудничат с надзорните органи в областта на БИП/БФТ, така че основните слабости/уязвими страни да бъдат адекватно преодолени чрез подходящи мерки в рамките на съответните правомощия на надзорните органи в областта на борбата с изпирането на пари и финансирането на тероризма и на компетентните органи от гледна точка на техните правомощия[49].

459. Когато в процеса на упражняване на надзорните си дейности компетентните органи имат основателни индикации за недостатъци в системите и механизмите за контрол на институцията или в рамката за вътрешно управление, свързани с БИП/БФТ, или когато имат основателни причини да подозират, че институцията е изложена на повишен риск от ИП/ФТ, те следва:

   а. да уведомят надзорния орган в областта на борбата с изпирането на пари и финансирането на тероризма за тези недостатъци и рискове веднага след като те бъдат установени и да поддържат връзка с него в съответствие с насоките за сътрудничество в областта на предотвратяването на изпирането на пари и финансирането на тероризма;

   б. да оценят въздействието, което тези недостатъци и рискове могат да окажат върху пруденциалното състояние на институцията;

   в. да поддържат връзка с надзорните органи в областта на борбата с изпирането на пари и финансирането на тероризма и в съответствие с мандатите и функциите на съответните органи, да обмислят най-подходящите мерки за пруденциален надзор за преодоляване на тези недостатъци и рискове в допълнение към всички мерки, предприети от надзорните органи в областта на борбата с изпирането на пари и финансирането на тероризма.

460. Когато компетентните органи са уведомени или узнаят за планирани или наложени надзорни мерки или санкции от надзорните органи в областта на БИП/БФТ, те следва да преценят дали и как потенциалните пруденциални последици от слабостите и пропуските, констатирани от надзорните органи в областта на БИП/БФТ, трябва да бъдат смекчени.

[49] В съответствие с Насоките на ЕБО относно сътрудничеството в областта на предотвратяването на изпирането на пари (ИП) и финансирането на тероризма (ФТ) (EBA/GL/2021/15).

Дял 10. Прилагане на ПНПО към трансгранични групи

461. Този дял третира прилагането на ПНПО процедурите и методологията, посочени в настоящите насоки, по отношение на трансграничните групи и техните субекти. Той също така осигурява връзки към процеса на съвместна оценка и вземане на решения, който трябва да се извърши в съответствие с член 113 от Директива 2013/36/ЕС и Регламента за изпълнение (ЕС) № 710/2014.

462. В ПНПО компетентните органи следва също така да вземат предвид потенциалните рискове от ИП/ФТ и рискове от неприлагане и заобикаляне на целевите финансови санкции, като вземат предвид информацията, получена от компетентния орган за БИП/БФТ на държавата членка, в която е установено предприятието майка, както и надзорните органи в областта на БИП/БФТ, отговорни за надзора в областта на БИП/БФТ на предприятията на групата в различни юрисдикции, по-специално оценките на рисковете от ИП/ФТ, съществените слабости и нарушенията на законодателството в областта на БИП/БФТ, които са свързани със структурата на трансграничната банкова група.

463. Когато оценяват пруденциалните последици от рисковете от ИП/ФТ и рисковете от неприлагане и заобикаляне на целевите финансови санкции в ПНПО за трансгранична група, компетентните органи следва да използват информацията, получена чрез двустранни ангажименти със съответните компетентни органи в областта на БИП/БФТ в съответствие с насоките за сътрудничество в областта на ИП/ФТ и чрез участието им в колегии за БИП/БФТ[50] и колегии за пруденциален надзор.

10.1. Прилагане на ПНПО към трансгранични групи

464. Когато прилагат ПНПО и настоящите насоки към трансгранични групи, компетентните органи следва да оценят жизнеспособността на групата като цяло, както и отделните ѝ субекти. Консолидиращите надзорни органи следва да извършват първоначалната оценка на предприятието майка и групата от институции на консолидирано ниво, докато останалите компетентни органи следва да извършват първоначалната оценка на субектите, които са под техния надзор (на индивидуално или, където е уместно, на подконсолидирано ниво).

[50] Колегии за БИП/БФТ, както е определено в съвместните насоки относно сътрудничеството и обмена на информация за целите на Директива (ЕС) 2015/849 между компетентните органи, упражняващи надзор върху кредитните и финансовите институции („Насоките за колегиите за борба с изпирането на пари и финансирането на тероризма“ и в член 2, параграф 8 на Директива (ЕС) 2024/1640).

465. Когато тези насоки се прилагат към дъщерните предприятия на трансгранична група, компетентните органи за дъщерните предприятия следва, при извършването на първоначалната си оценка, да разглеждат институциите предимно поотделно, както биха постъпили в случая със самостоятелна институция. Констатациите от такива първоначални оценки, когато е целесъобразно, следва също така да включват установяване на ключови уязвими страни в трансграничния или груповия контекст, както и да отразяват силните страни и смекчаващите фактори, свързани със субекта, който е част от групата.

466. Резултатите от такава първоначална оценка на елементите на ПНПО, включително, ако бъдат установени, становищата относно ключовите зависимости от предприятието майка/групата, следва да служат като входящи данни в процеса на съвместна оценка и вземане на решение съгласно изискванията на член 113 от Директива 2013/36/ЕС. Следователно тези резултати следва да бъдат обсъдени от компетентните органи в рамките на надзорните колегии, създадени съгласно член 116 на Директива 2013/36/ЕС.

467. В съответствие с член 3 от Регламент за изпълнение (ЕС) № 710/2014 на Комисията преди началото на процеса на вземане на съвместно решение консолидиращият надзорен орган и съответните компетентни органи трябва да се споразумеят относно график за вземане на съвместно решение, в който се определят стъпките, които трябва да бъдат следвани в процеса, и да спазват договорения график през целия процес.

468. След провеждане на обсъжданията в рамките на надзорните колегии и резултатите от процеса на съвместна оценка компетентните органи следва да финализират съответните си оценки по ПНПО, като извършат необходимите корекции въз основа на резултатите от обсъжданията в колегиите.

469. Когато оценката на даден компетентен орган разкрие специфични недостатъци във вътрешногруповите позиции, които оказват негативно влияние върху общата жизнеспособност на субекта на индивидуална основа, компетентните органи следва да обсъдят в рамките на надзорните колегии дали окончателната оценка на даден субект трябва да бъде променена предвид общото измерение на групата, включително бизнес модела, стратегията и съществуването на консолидираната група и специфичните особености на вътрешногруповите мерки за финансова подкрепа.

470. Компетентните органи следва да обсъдят и съгласуват следното в рамките на надзорните колегии:

    a. планиране, включително честота и срокове, за извършване на оценката на различните елементи на ПНПО за консолидираната група и нейните субекти с цел улесняване на изготвянето на отчетите на груповия риск и ликвидния риск, необходими за съвместните решения, както е посочено в член 113 от Директива 2013/36/ЕС и в член 3 от Регламент за изпълнение (ЕС) № 710/2014 на Комисията, като се вземат предвид пропорционалността и надзорната ангажираност, посочени в дял 2;

б. подробности за прилагането на сравнителни показатели, които се използват за оценката на елементите на ПНПО;

в. подход към оценяването и определянето на оценките на подкатегориите риск поотделно, когато тези подкатегории са определени като съществени;

г. входящи данни, изисквани от институцията на ниво консолидиран и индивидуален субект за провеждане на оценката на елементите на ПНПО, включително тези от ВААК и ВААЛ;

д. резултати от оценката, включително ПНПО оценки, определени за различни елементи, общата оценка по ПНПО и общия ПНПО рейтинг на ниво консолидиран и индивидуален субект. Когато обсъждат оценката на отделните рискове за капитала и ликвидността, компетентните органи следва да се фокусират върху рисковете, определени като съществени за съответните субекти;

е. трансгранични пруденциални последици от рисковете и опасенията, свързани с ИП/ФТ, рисковете от неприлагане и заобикаляне на целевите финансови санкции, както и свързаните с това опасения; и

ж. планирани надзорни мерки и мерки за ранна намеса, ако е подходящо.

471. Когато изготвят обобщението на общата оценка по ПНПО за трансграничната група и нейните субекти, компетентните органи следва да го структурират по начин, който ще улесни попълването на образците за ПНПО отчет, отчет на груповия риск, образците на отчети за оценка на ликвидния риск и оценка на груповия ликвиден риск, необходими за постигане на съвместно решение в съответствие с член 113 от Директива 2013/36/ЕС, както е предвидено в Регламент за изпълнение (ЕС) № 710/2014 на Комисията.

10.2. ПНПО капиталова оценка и пруденциални изисквания, специфични за институцията

472. Определянето на капиталовата адекватност и свързаните изисквания и препоръки в съответствие с процеса, описан в дял 7 за трансграничните групи, е част от процеса за постигане на съвместно решение на компетентните органи съгласно член 113 от Директива 2013/36/ЕС.

473. За предприятията майка или дъщерните предприятия на дадена трансгранична група прилагането на P2R и P2R-LR съгласно член 104, параграф 1, буква а) от Директива 2013/36/ЕС трябва да се извърши в съответствие с процеса за постигане на съвместно решение, предвиден в член 113, параграф 1, буква а) от същата директива.

474. В контекста на обсъжданията относно адекватността на нивото на собствен капитал и определянето на P2R и P2R-LR компетентните органи следва да вземат предвид:

а. оценката на съществеността на рисковете и недостатъците, установени на ниво консолидиран и индивидуален обект (т.е. кои рискове са съществени за групата като

цяло кои са съществени само за един субект) и нивото на собствен капитал, необходим за покриване на тези рискове;

б. когато установените недостатъци са общи за всички субекти (напр. едни и същи недостатъци в управлението са налице във всички субекти или недостатъци в моделите, използвани в няколко субекта) — да се съгласува оценката и надзорната реакция и в частност да се вземе решение дали мерките трябва да се наложат на консолидирано ниво или пропорционално на ниво субект за субектите, в които са налице общи недостатъци;

в. резултатите от ВААК оценките и становищата за надеждността на ВААК изчисленията и тяхната възможна употреба като входящи данни при определяне на P2R;

г. резултатите от надзорните сравнителни изчисления, използвани за определяне на P2R за всички субекти в дадена група и на консолидирано ниво;

д. P2R, които да бъдат наложени върху субектите и на консолидирано ниво за осигуряване на съответствие на окончателните капиталови изисквания и дали има нужда от прехвърляне на собствен капитал от консолидираното ниво на ниво субект.

475. За да определят ОПКИ, както е посочено в дял 7, компетентните органи следва да вземат предвид същото ниво на приложение, като изискванията за постигане на съвместно решение в съответствие с член 113, параграф 1, буква а) от Директива 2013/36/ЕС. В частност ОПКИ и другите капиталови мерки, ако е приложимо, трябва да бъдат определени на консолидирано и индивидуално ниво за субектите, които работят в други държави членки. За подконсолидираното ниво ОПКИ и другите капиталови мерки трябва да покриват само предприятието майка на подконсолидираната група, за да се избегне двойно отчитане на (P2R-LR), обмисляни от компетентните органи за дъщерни предприятия в други държави членки.

476. Ако резултатът от надзорната оценка на риска от прекомерен ливъридж за институциите майки или дъщерните институции на трансгранична група е, че следва да бъдат определени изисквания по втори стълб (P2R-LR) за преодоляване на риска от прекомерен ливъридж, това следва да се извърши в съответствие с процеса на вземане на съвместно решение, предвиден в член 113, параграф 1, буква а) от ДКИ, и следва да отразява отделния пакет от капиталови изисквания въз основа на отношението на ливъридж.

477. В контекста на обсъжданията относно адекватността на нивото на собствен капитал за покриване на риска от прекомерен ливъридж и определянето на P2R-LR компетентните органи следва да вземат предвид:

а. аспектите, включени в точка 326;

б. изискванията по втори стълб за покриване на прекомерния ливъридж, които да бъдат наложени върху субектите и на консолидирано ниво за осигуряване на съответствие на окончателните капиталови изисквания и дали има нужда от прехвърляне на собствен капитал от консолидираното ниво на ниво субект.

478. Цялата приложима информация относно определянето на P2G и P2G-LR за институции майка или дъщерни институции от трансгранична група следва да бъде споделена между компетентните органи, а определянето им следва да се извършва в съответствие с процеса на вземане на съвместно решение съгласно член 113, параграф 1, буква в) от Директива 2013/36/ЕС. По-специално компетентните органи следва да обсъдят подхода за установяване на P2G и P2G-LR на индивидуално ниво, когато няма данни от надзорни стрес тестове на индивидуално ниво, или, когато е уместно, да одобрят прилагането на P2G и P2G-LR само на консолидирано ниво. P2G и P2G-LR следва да бъдат надлежно отразени в документа за съвместно решение, изготвен в съответствие с член 113 от Директива 2013/36/ЕС.

10.3. ПНПО ликвидна оценка и пруденциални изисквания, специфични за институцията

479. Определянето на мерки за справяне с всички съществени въпроси и съществени констатации, свързани с надзора върху ликвидността и с необходимостта от специфични за институцията изисквания за ликвидност следва да се извършва в съответствие с процеса на вземане на съвместно решение съгласно член 113 от Директива 2013/36/ЕС.

480. За член 113, параграф 1, буква б) от Директива 2013/36/ЕС компетентните органи следва да считат „въпроси“ за значими и/или „констатации“ за съществени най-малко когато:

   а. предложени са специални количествени ликвидни изисквания от компетентните органи; и/или

   б. предложени са мерки, различни от специални количествени ликвидни изисквания и оценката на ликвидния риск и/или адекватността на финансирането е „3“ или „4“.

10.4. Прилагане на други надзорни мерки

481. Компетентните органи, отговорни за надзора на трансгранични групи и техните субекти, трябва да обсъдят и съгласуват, когато е възможно, прилагането на надзорни мерки и мерки за ранна намеса към групата и/или нейните съществени субекти, за да се осигури последователното прилагане на най-подходящите мерки за преодоляване на установените слабости, като се вземе предвид измерението/разреза на групата, включително зависимостите и вътрешногруповите мерки, разгледани по-горе.

482. Компетентните органи, отговарящи за пруденциалния надзор на субектите от трансгранична група, следва, когато налагат надзорни или административни мерки, включително санкции на институции за това, че не са успели да отстранят по подходящ начин недостатъците, свързани с рисковете от ИП/ФТ, да поддържат връзка със съответните надзорни органи в областта на БИП/БФТ в съответствие с раздел 8 от насоките относно сътрудничеството в областта на БИП и БФТ[51] и в съответствие с

[51] Насоки на ЕБО относно сътрудничеството в областта на борбата с изпирането на пари (БИП) и борбата с финансирането на тероризма (БФТ) (EBA/GL/2021/15).

мандатите и функциите на съответните органи, да обмислят най-подходящите мерки за пруденциален надзор за преодоляване на тези недостатъци и рискове в допълнение към всички мерки, предприети от надзорните органи в областта на БИП/БФТ.

Дял 11. Надзорни стрес тестове

11.1. Използване на надзорни стрес тестове от компетентните органи

483. Компетентните органи следва, също и въз основа на член 100 от Директива 2013/36/ЕС, да използват надзорни стрес тестове, за да улеснят ПНПО и по-специално надзорната оценка на неговите ключови елементи, както е описано в дялове 4—8. Включването на ЕСУ факторите в надзорните стрес тестове следва да се осъществява в съответствие със Съвместните насоки за интегриране в надзорните стрес тестове на ЕСУ рисковете, като се дава приоритет на екологичните рискове. По-специално надзорните стрес тестове следва да помагат на компетентните органи, където е уместно, със следното:

   а. оценката на индивидуалните рискове за капитала на институциите, както е посочено в дял 6, или рисковете за ликвидността и финансирането, както е посочено в дял 8;

   б. оценката на надеждността на програмите за стрес тестване на институциите, както и уместността, тежестта и достоверността на сценариите за собствените стрес тестове на институциите, използвани за целите на ВААК и ВААЛ. Това може да включва поставяне под въпрос на основните допускания и рискови фактори на институциите;

   в. оценката на способността на институциите да спазват ОПКИ и ОКИ в контекста на оценката на капиталовата адекватност, както е посочено в раздел 7.7. В зависимост от обхвата и вида на надзорния стрес тест тази оценка може да се ограничава само до някои елементи от ОПКИ, обхванати от проектните особености на надзорните стрес тестове (напр. P2R за отделни рискови категории, ако стрес тестът обхваща само такива рискови категории);

   г. определянето на P2G за институциите;

   д. установяването на възможни уязвимости или слабости в управлението на риска и механизмите за контрол за отделните рискови области на институциите;

   е. установяването на възможни недостатъци в цялостните системи за управление или механизмите за контрол в рамките на институцията, посочени в дял 5. По-специално, ако компетентен орган установи чрез надзорни стрес тестове несъответствия в собствените на институцията програми за стрес тестване или инфраструктурата за агрегиране на данни за риска, те следва да бъдат взети предвид при оценката на цялостната рамка за управление и управление на риска на институцията;

   ж. определянето на конкретни количествени изисквания за ликвидно покритие в контекста на оценката на адекватността на ликвидността особено когато компетентният орган не е разработил конкретни надзорни сравнителни показатели за изискванията за ликвидно покритие. Някои елементи на надзорните стрес тестове за ликвидност следва, когато е уместно, да се използват като входящи данни при

определянето на специални изисквания за ликвидност за институциите, както е посочено в раздел 8.6.

484. Освен това надзорните стрес тестове следва да помагат на компетентните органи да оценят надзорните организационни процедури и да планират надзорни ресурси, като вземат предвид също приложимата информация, по-специално за по-честа и по-задълбочена оценка на определени елементи на ПНПО в случая на институциите извън категория 1, и за целите на определянето на обхвата на Годишната надзорна програма, както се изисква от член 99 от Директива 2013/36/ЕС.

485. Компетентните органи следва също така, когато е уместно, да използват резултатите от надзорните стрес тестове, за да:

   а. подкрепят анализа, необходим за целите на предоставянето на разрешителни и лицензии, изисквани съгласно Регламент (ЕС) № 575/2013 или Директива 2013/36/ЕС например във връзка с класифицираните дялови участия, сливания и придобивания и обратно изкупуване на акции;

   б. подкрепят тематичен анализ на потенциалните уязвими страни на група от институции със сходни рискови профили;

   в. подкрепят анализа на потенциалното въздействие на ЕСУ факторите върху бизнес модела на институциите въз основа на анализ на средносрочни до дългосрочни сценарии, проведен в съответствие със Съвместните насоки за интегриране в надзорните стрес тестове на ЕСУ рисковете;

   г. мотивират институциите да подобрят своите вътрешни стрес тестове и възможностите си за управление на риска: по-специално един надзорен стрес тест с възходящ компонент (bottom-up) би могъл да мотивира институциите да разработят допълнително и подобрят своите инструменти за събиране на данни, моделиране на риска и информационни технологии за целите на стрес тестването и управлението на риска.

11.2. Ключови елементи на надзорните стрес тестове

486. При вземането на решение относно ключовите елементи на надзорните стрес тестове компетентните органи следва да вземат предвид, наред с другото, следното:

   а. покритие по отношение на обхващането на определени рискови фактори или множество рискови фактори, определени отделни портфейли или дейности или сектори/географски райони, всички или няколко портфейла;

   б. проектиране по отношение на следното: еднофакторен или прост многофакторен анализ на чувствителността, стрес тестове за платежоспособност или ликвидност, обратни стрес тестове или анализ на средносрочни до дългосрочни сценарии. Компетентните органи следва да изберат разработката, която е най-подходяща за избраната цел на стрес теста;

в. обхват по отношение на обхващането на периметъра на трансграничните групи, като се гарантира, че всички съответни предприятия в групата са взети под внимание;

г. извадка от институциите, обхванати от стрес тестовете: при планирането на надзорни стрес тестове компетентните органи следва да вземат предвид подходяща извадка за целите на упражнението, по-специално когато използват стрес тестовете за тематична оценка на определени групи от дейности/бизнес модели или изследвания/оценки на въздействието;

д. подход, по-точно низходящ стрес тест, възходящ стрес тест, комбинация от двата, предписване на конкретни „опорни“ сценарии за институциите.

487. При проектирането и провеждането на надзорни стрес тестове за целите на ПНПО компетентните органи следва да вземат предвид резултатите от прегледите на качеството на активите (ПКА), където са налични, подходящи и все още не са били внедрени във финансовите становища на институциите. Комбинирани надзорни стрес тестове с ПКА могат да бъдат считани за полезни при гарантирането, че балансовите позиции на институциите са обхванати от надзорните стрес тестове и се отчитат точно с подобрени и сравними отправни точки за всички участващи институции.

11.3. Системи за организация и управление в рамките на компетентните органи

488. Компетентните органи следва да установят ефективни програми за надзорни стрес тестове. Тази програма следва да бъде подкрепена от подходящи системи за организация, управление и ИТ, гарантиращи, че надзорните стрес тестове могат да бъдат провеждани с подходяща честота. Програмата за надзорни стрес тестове следва да спомага за ефективното приложение на програмата за надзорна проверка на отделните институции. Програмата следва също да отразява как компетентните органи вземат решения относно избора на форми на надзорни стрес тестове в тясна връзка с целите на всяко упражнение.

489. Системите за управление, организация и ИТ, подпомагащи програмата за надзорни стрес тестове, следва да включват най-малко следното:

а. достатъчни човешки и материални ресурси, инфраструктура за агрегиране на данни и информационни технологии за разработване и провеждане на надзорни стрес тестове. По-специално програмата за надзорни стрес тестове следва да бъде поддържана от адекватни данни и подходящ методологичен подход, обхващащ всички аспекти, включително сценарии и допускания (напр. образци, насоки, документация), и да гарантира гъвкавост и подходящи нива на качеството и контролните механизми;

б. процес за осигуряване на качеството, обхващащ проектирането, разработването и провеждането на стрес тестовете и сравнимостта на резултатите между всички институции;

в. интеграцията на надзорни стрес тестове в други приложими надзорни процеси. Следователно, когато това се изисква и при спазване на всички правни ограничения, организацията следва да подкрепя вътрешното споделяне на информация и използването на всички аспекти на програмата за стрес тестове.

490. Като част от системите за управление компетентните органи следва да гарантират, че програмата за надзорни стрес тестове се преглежда редовно, качествено и количествено, за да се гарантира, че продължава да е адекватна.

491. Компетентните органи следва да гарантират, че разполагат с въведени процеси и системи за ефективен диалог с институциите относно надзорните стрес тестове и техните резултати. Този диалог следва да отразява планираните цели, да се установи по-специално, но не само, когато надзорните стрес тестове се провеждат за целите на оценката на цялостната капиталова адекватност на институциите, и да бъде организиран в по-общия контекст на оценките по ПНПО, както е определено в настоящите насоки. За целите на такъв диалог на техническо и управленско ниво, където е уместно, компетентните органи следва да гарантират, че:

а. на институциите се предоставят адекватни, достатъчно подробни и точни обяснения и насоки относно прилагането на методологиите и допусканията, използвани във възходящите стрес тестове;

б. на институциите се предоставят адекватни, достатъчно подробни и точни инструкции по отношение на съпътстващата информация, която се изисква те да представят на компетентните органи, заедно с резултатите от стрес тестовете;

в. на институциите се предоставя обяснение, след дискусии, където е уместно, за резултатите от надзорните стрес тестове, които водят до прилагането на надзорни мерки. Това следва да бъде взето предвид от компетентните органи по-специално в контекста на стрес тестове за цялата система, които предизвикват надзорни мерки.

492. Когато прилагат надзорни стрес тестове по отношение на трансгранични групи, компетентните органи следва да обменят информация и, където е практически възможно, да обсъждат по подходящ начин процеса в рамките на надзорните колегии. По-специално компетентните органи следва да гарантират, че съответните данни относно методологиите, сценариите и основните допускания, както и резултатите от надзорните стрес тестове, особено тези, насочени към оценка на адекватността на капитала или ликвидността, са достъпни и се обсъждат.

493. Компетентните органи следва също да установят каква информация относно надзорните стрес тестове и техните резултати може да бъде публично оповестена, като вземат предвид планираните цели на надзорните стрес тестове. Когато вземат решение относно публичното оповестяване на резултатите или методологиите на надзорните стрес тестове, компетентните органи следва да вземат предвид своята роля в провеждането им и избрания подход, както и степента на своя анализ, който ще придружава публикуваните резултати.

Дял 12. Оценка на клоновете от трети държави

494. Този дял третира прилагането на ПНПО процедурите и методологията, както са посочени в настоящите насоки, по отношение на клоновете от трети държави (КТД), както е определено в член 47, параграф 3 от Директива 2013/36/ЕС. Той също така разглежда прилагането от страна на компетентните органи на надзорни мерки за справяне с недостатъците, установени чрез оценката по ПНПО на КТД.

495. Когато извършват оценката по ПНПО за КТД, компетентните органи следва да оценят, наред с другото, съответствието на институцията с правните актове, публикувани отделно на уебсайта на ЕБО, както е посочено в точка 12.

496. Оценката по ПНПО на КТД следва да включва оценка на бизнес модела на клона, системите за вътрешно управление и механизмите за контрол, гаранционният капитал и ликвидните ресурси, както и правилата за регистриране (елементите на ПНПО за КТД). В съответствие с процеса на надзорен преглед и оценка на кредитните институции (ПНПО за кредитните институции) оценката на тези области следва да се извършва непрекъснато и да бъде съпътствана от постоянно наблюдение на ключовите показатели.

497. Прегледът следва да се извършва с честота и интензивност, които са съразмерни на класификацията на КТД като клон от категория 1 или клон от категория 2 в съответствие с член 48а от Директива 2013/36/ЕС, както и на характера, мащаба и сложността на дейностите на КТД. По отношение на КТД от категория 1 компетентните органи следва да прилагат като минимум нивото на надзорна ангажираност, предвидено за институциите от категория 3, както е посочено в таблица 1 от раздел 2.4. По отношение на КТД от категория 2 компетентните органи следва да прилагат като минимум нивото на надзорна ангажираност, предвидено за институциите от категория 4, както е посочено в таблица 1 от раздел 2.4.

498. Освен оценката на основните елементи на ПНПО за КТД, компетентните органи следва да се уверят, че разбират останалите съществени рискове за клона и начините за тяхното редуциране. Това включва всички значителни експозиции към кредитен риск, пазарен риск, операционен риск и ЛРПДИТП. Компетентните органи могат да счетат за уместно да извършат по-задълбочена оценка на една или повече от тези области въз основа на значимостта и съществеността на риска за КТД. В такива случаи компетентните органи следва да използват указанията, съдържащи се в съответните раздели на настоящите насоки, като основа за оценката и да се стремят да прилагат съдържащите се в тях принципи по начин, съобразен с КТД.

499. Когато компетентните органи упражняват правото си в съответствие с член 48а от Директива 2013/36/ЕС да прилагат спрямо КТД изискванията за кредитните институции съгласно Директивата, като на практика третират КТД като дъщерно предприятие, компетентните органи следва да прилагат ПНПО за кредитните институции по отношение на въпросния КТД и да се позовават на съответните дялове от настоящите насоки (дялове 2, 3, 4, 5, 6, 7, 8, 9, 10 и 11, както и раздел 12.1.2 от настоящия раздел относно анализа на бизнес модела).

500. Компетентните органи следва да използват констатациите от оценката на отделните елементи на ПНПО за КТД, за да определят оценка за всяка област. Компетентният орган следва да използва този анализ, за да изготви цялостна оценка и да определи рейтинг за КТД, като в тази връзка използва съображенията, изложени в таблица 21, като насоки. Цялостната оценка и рейтингът трябва да отчитат също така оценката и рейтинга на останалите съществени рискове на КТД (когато е приложимо). Въз основа на цялостната оценка по ПНПО и оценката на отделните елементи на ПНПО за КТД компетентните органи следва да предприемат надзорните мерки, посочени в раздел 12.2 от настоящия дял, за отстраняване на установените недостатъци.

12.1. Прилагане на ПНПО по отношение на клонове от трети държави

12.1.1. Общи съображения

501. Оценката по ПНПО следва да се съсредоточи върху съществените рискове за КТД и върху това как те зависят от дейността, както и върху рисковия профил на останалата част от групата и начина, по който се управляват тези рискове. Като се отчете статутът на клона и неговата зависимост от предприятието майка от трета държава, оценката следва да се съсредоточи и върху това дали клонът разполага с достатъчна независимост по отношение на вътрешното управление и управлението на риска, за да действа в най-добрия интерес на клона, като гарантира неговата сигурност, стабилност и жизнеспособност, както и способността му да изпълнява ангажиментите си към клиентите и контрагентите в държавата членка, в която е получил разрешение да извършва дейност.

502. За целите на оценката компетентните органи следва да вземат предвид резултатите от оценката на клона от независима трета страна и независимото становище относно спазването на изискванията, свързани с регистрирането, предвидени съответно в член 48ж, параграф 8 и член 48з, параграф 3 от Директива 2013/36/ЕС. Те следва също така да си сътрудничат с органа, отговарящ за надзора върху главното предприятие („органа по произход“), в съответствие с административните или други договорености в съответствие с член 48в, параграф 2 от Директива 2013/36/ЕС, и да вземат предвид резултатите от надзорните оценки на органа по произход на клона, ако има такива.

503. Компетентните органи следва да гарантират, че обхватът на оценката включва мерки за идентифициране на КТД, които са от системно значение или пораждат рискове за финансовата стабилност. Освен това оценката следва да позволи идентифицирането на КТД, за които би било целесъобразно да се издаде разрешение в съответствие с дял III, глава 1 от Директива 2013/36/ЕС (в качеството им на дъщерни предприятия). Компетентните органи следва да се позовават на член 48и за критериите, които трябва да се вземат предвид в това отношение.

504. Когато прегледът на управлението, бизнес модела или дейностите на КТД даде на компетентните органи основателни причини да подозират, че чрез съответния КТД се извършва, било е извършено или е имало опит да се извърши изпиране на пари или финансиране на тероризма, или че е налице повишен риск от ИП/ФТ, компетентният орган уведомява незабавно ЕБО и органа в областта на БИП/БФТ, който упражнява надзор над КТД в съответствие с член 48н, параграф 4 от Директива 2013/36/ЕС.

12.1.2. Анализ на бизнес модела

505. Компетентните органи следва да анализират бизнес модела и стратегията на КТД, за да разберат основните фактори, определящи неговите рискове. Те следва да използват насоките, предвидени в дял 4, като основа за оценката и да се стремят да прилагат съдържащите се принципи по начин, подходящ за КТД. Компетентните органи следва да проверят дали стратегията за клона от трета държава и отделната оценка на свързаните с него рискове са надлежно документирани, както и дали са налице доказателства за прегледа и проверката на тези документи от страна на ръководството на клона.

506. Компетентните органи следва да обърнат специално внимание на обхвата на дейността на КТД, за да преценят дали той съответства на териториалния обхват на разрешението, издадено от компетентния орган в държавата, в която е установен КТД. Следва да се обърне внимание и на всяка трансгранична дейност, извършвана в случай на проявяване на интерес към предоставянето на услуги.

507. Компетентните органи следва да разгледат как стратегическите приоритети на главното предприятие по отношение на КТД се отразяват на неговия рисков профил. Те трябва да обърнат внимание на всички финансови или стратегически цели, поставени за КТД, както и на това дали те са подкрепени от ресурсите и способностите за управление на риска на КТД. Те трябва също така да оценят естеството на услугите и дейностите, предлагани от КТД, както и доколко, ако изобщо има такива, те се различават от предлаганите от по-широката група, и дали това води до повишени рискове или излиза извън обхвата на услугите и дейностите, за които КТД има разрешение да извършва, като този обхват не може да бъде по-широк от този на прякото главно предприятие в третата държава.

12.1.3. Оценка на вътрешното управление и механизмите за контрол

508. Компетентните органи следва да оценят адекватността на правилата за управление на КТД, като използват като насоки дял 5 и раздел 7 от Насоките на ЕБО относно вътрешното

управление в съответствие с Директива 2013/36/ЕС[52], както и изложените по-долу съображения, специфични за КТД. Оценката следва да включва общата рамка, рисковата култура и поведението в областта на риска, политиките и практиките за възнагражденията, както и рамката за вътрешен контрол и управление на риска, включително управлението на рисковете в областта на ИКТ и рисковете за трети страни.

509. При извършването на оценката на вътрешното управление компетентните органи следва да преценят дали КТД поддържа достатъчно реално присъствие в държавата членка в съответствие с изискванията, посочени в точка 90, буква ж) от Насоките на ЕБО относно вътрешното управление.

Организационна рамка

510. Компетентните органи следва да оценят дали лицата, ръководещи КТД:

    а. притежават достатъчно разбиране за дейностите и рисковете, свързани с клона, както и познания за местния пазар и за нормативните актове на ЕС и на съответната държава членка;

    б. имат необходимите правомощия, статут и независимост, като се отчита степента, в която са оправомощени да участват в решенията на главното предприятие, засягащи клона;

    в. прекарват достатъчно време в съответната държава членка и в помещенията на клона, за да изпълняват ефективно своите функции.

511. Когато КТД е създал управителен комитет, компетентните органи следва да преразгледат ролята му за осигуряване на адекватно управление. При липса на такъв орган компетентните органи следва да проверят дали е приложена подходяща и пропорционална алтернативна рамка за контрол от висшето ръководство на дейностите и рисковете на КТД.

Връзка с главното предприятие

512. Компетентните органи следва да оценят връзката на КТД с главното предприятие, включително дали клонът е ефективно интегриран в рамката за вътрешно управление и управление на риска на групата. Те следва да вземат предвид дали:

    а. отчитането на клона пред главното предприятие осигурява достатъчна прозрачност по отношение на съществените рискове за клона;

    б. прилаганата към КТД рамка за управление на риска отговаря в достатъчна степен на изискванията на нормативната уредба на ЕС в областта на финансовите услуги.

[52] EBA/GL/2021/05

513. Когато КТД извършва операции „бек-ту-бек“ или вътрешногрупови операции, компетентните органи следва да проверят дали клонът разполага с подходяща рамка за управление на кредитния риск от контрагента.

Рамка за вътрешен контрол и управление на риска, пораждан от трети страни

514. Компетентните органи следва да преценят дали КТД има надеждни функции за вътрешен контрол. По отношение на КТД от категория 1 (и КТД от категория 2, където това е приложимо в съответствие с член 48ж, параграф 3 от Директива 2013/36/ЕС), компетентните органи следва да преценят дали са назначени подходящи ръководители на функциите за вътрешен контрол, които са независими и разполагат с достатъчен капацитет да изпълняват функциите си, както е предвидено в член 76, параграф 6 от Директива 2013/36/ЕС.

515. Компетентните органи следва да оценят дали КТД извършва подходяща надлежна проверка и текущ контрол на функциите, изпълнявани от трети страни доставчици на услуги. Те трябва да проверят дали споразуменията с трети страни, включително вътрешногруповите споразумения, се уреждат от документирани споразумения и дали КТД има достъп до цялата информация, необходима за изпълнението на задълженията му по контрол, включително когато се използват подизпълнители. Компетентните органи следва да извършват преглед на управлението от страна на КТД на рисковете в областта на ИКТ, включително дали КТД поддържа подходящ регистър на своите трети страни доставчици на услуги, включително когато се използват подизпълнители, изпълняващи критични или важни функции.

12.1.4. Оценка на гаранционния капитал и ликвидните ресурси

516. Компетентните органи следва да оценят:

a. дали КТД отговаря на изискването за минимален гаранционен капитал, посочено в член 48д, параграф 1 от Директива 2013/36/ЕС;

б. дали концентрацията на гаранционен капитал в определена форма на инструменти или в инструменти от конкретен географски регион, или валутната несъвместимост на инструментите на гаранционния капитал с пасивите на КТД, особено с депозитите, би довела до повишена променливост на стойността на инструментите и до потенциално нарушение на минималното изискване;

в. дали гаранционният капитал е в приемлива доверителна сметка в държавата членка, в която е лицензиран клонът от трета държава и инструментите на гаранционния капитал отговарят на критериите, посочени в член 48д, параграф 2 от Директива 2013/36/ЕС, и на условията, определени в Насоките на ЕБО относно инструментите, които са на разположение на клоновете от трети държави за неограничено и незабавно ползване за покриване на рискове или загуби[53].

[53] EBA/GL/2026/03

517. Компетентните органи следва да оценят дали институцията държи достатъчно ликвидни и свободни от тежести активи за редуциране на своите ликвидни рискове, и по-специално дали ликвидните активи на клона са достатъчни за покриване на изходящите ликвидни потоци в продължение на най-малко 30 дни в съответствие с член 48е, параграф 1 от Директива 2013/36/ЕС. За КТД от категория 1 оценката следва да обхваща спазването от страна на клона на изискването за ликвидно покритие, както е описано в същия член.

518. При извършването на оценката на гаранционния капитал и ликвидността компетентните органи следва да преценят дали КТД поддържа документация, която е достатъчна за бърз и точен преглед на спазването от негова страна на изискванията за минимален гаранционен капитал и ликвидност.

519. Компетентните органи следва да оценят:

    а. качеството на взаимодействието между КТД и главното предприятие по отношение на решенията за управление на капитала и ликвидността — включително начина, по който клонът е обхванат в процесите на планиране, наблюдение и стрес тестове на капитала и ликвидността на групата, както и наличието на подходящи механизми за ескалация, чрез които клонът да уведомява своевременно главното предприятие за потенциални или действителни проблеми, свързани с капитала или ликвидността;

    б. дали споразуменията за трансгранично вътрешногрупово финансиране се вписват в границите на изключението, разрешено съгласно член 48в, параграф 4, буква г) от Директива 2013/36/ЕС и не прикриват трансгранична дейност в нарушение на териториалния обхват на лиценза — например когато вътрешногруповото финансиране се предоставя на КТД, установен в друга държава членка, в замяна на (пълно или частично) участие в икономическите рискове и доходите от конкретен актив.

12.1.5. Оценка на правилата за регистриране

520. Компетентните органи следва да оценят дали КТД разполага с подходяща рамка за управление и записване на активи и пасиви, които са регистрирани или създадени в държавата членка, включително задбалансови позиции. Компетентните органи проверяват дали рамката на КТД включва регистър, в който са надлежно документирани всички активи и пасиви, регистрирани или създадени от клона в съответствие с регулаторните технически стандарти съгласно член 48з, параграф 4 от Директива 2013/36/ЕС, както и политиката, съобразена с член 48з от Директива 2013/36/ЕС.

521. Компетентните органи следва да оценят дали дейностите, извършени от КТД, активите и пасивите, регистрирани или създадени от него, или други споразумения за хеджиране, посочени в регистъра, са в съответствие с политиката на КТД относно правилата за регистриране и неговата бизнес стратегия.

522. Когато КТД прилага правила за регистриране „бек-ту-бек“, компетентните органи следва да оценят дали КТД управлява по подходящ начин рисковете, свързани с правилата за регистриране „бек-ту-бек“ или правилата за отдалечено регистриране, включително кредитния риск от контрагента, риска от корекция на кредитната оценка (ККО) и сетълмент риска.

523. Компетентните органи следва да преценят дали КТД управлява активите и пасивите си самостоятелно. Те следва да оценят дали КТД демонстрира независимост при приемането на нови дейности, включително чрез прилагане на рисков апетит, договорен от ръководството на клона. Те трябва да преценят дали КТД разполага с достатъчни контролни механизми и система за отчитане, за да може самостоятелно да разбира рисковете, свързани с текущи или бъдещи дейности, и да предприема съответните мерки. Те трябва да преценят дали рамката на КТД адекватно отчита както пруденциалните рискове, свързани с отчетените дейности, доколкото те оказват влияние върху профила на капиталовия и ликвидния риск на клона, така и рисковете в областта на БИП/БФТ.

524. Когато КТД създава активи и пасиви за други клонове или дъщерни предприятия от една и съща група, компетентните органи следва да преценят дали от тези договорености произтичат конкретни рискове, включително оперативни уязвимости и правни ограничения.

12.2. Обобщение на констатациите, оценките и надзорните мерки

525. Въз основа на горната оценка компетентните органи следва да формират цялостна преценка на ключовите рискове за КТД. Това становище следва да бъде отразено в годишно обобщение на цялостната оценка по ПНПО, придружено от оценка на жизнеспособността въз основа на съображенията, посочени в таблица 21. В годишното обобщение следва да бъдат включени и всички надзорни констатации, направени в течение на предходните 12 месеца.

Таблица 21. Надзорни съображения за определяне на общия ПНПО оценката

Оценка	Надзорно становище	Съображения
1	Установените рискове са носители на ниско ниво на риск за жизнеспособността на КТД.	• Моделът на дейността и стратегията на КТД не предизвикват загриженост. • Вътрешните механизми за управление и контрол на КТД не предизвикват загриженост. • Рисковете за КТД не са съществени или управлението на риска и механизмите за контрол са достатъчни за редуцирането на рисковете, които са определени като съществени. • Гаранционният капитал и ликвидната позиция на КТД не предизвикват загриженост. • Правилата за регистриране на КТД не предизвикват загриженост.
2	Установените рискове са носители на средно ниско ниво на риск за жизнеспособността на КТД.	• Има от ниско до средно ниво на загриженост по отношение на модела на дейността и стратегията на КТД. • Има от ниско до средно ниво на загриженост по отношение на мерките за вътрешно управление или механизмите за контрол на КТД. • Има от ниско до средно ниво на загриженост по отношение на съществените рискове за КТД, както и относно тяхното управление и контрол. • Има от ниско до средно ниво на загриженост по отношение на гаранционния капитал и/или ликвидната позиция на КТД. • Има от ниско до средно ниво на загриженост по отношение на правилата за регистриране на КТД.
3	Установените рискове са носители на средно високо ниво на риск за жизнеспособността на КТД.	• Има от средно до високо ниво на загриженост по отношение на модела на дейността и стратегията на КТД. • Има от средно до високо ниво на загриженост по отношение на мерките за вътрешно управление или механизмите за контрол на КТД. • Има от средно до високо ниво на загриженост по отношение на съществените рискове за КТД, както и относно тяхното управление и контрол. • Има от средно до високо ниво на загриженост по отношение на гаранционния капитал и/или ликвидната позиция на КТД. • Има от средно до високо ниво на загриженост по отношение на правилата за регистриране на КТД.
4	Установените рискове са носители на високо ниво на риск за жизнеспособността на КТД.	• Има високо ниво на загриженост по отношение на модела на дейността и стратегията на КТД. • Има високо ниво на загриженост по отношение на мерките за вътрешно управление или механизмите за контрол на КТД. • Има високо ниво на загриженост по отношение на съществените рискове за КТД, както и относно тяхното управление и контрол. • Има високо ниво на загриженост по отношение на гаранционния капитал и/или ликвидната позиция на КТД.

Оценка	Надзорно становище	Съображения
		• Има високо ниво на загриженост по отношение на правилата за регистриране на КТД.

526. Компетентните органи могат, въз основа на уязвимите страни и недостатъците, установени при оценката на елементите на ПНПО за КТД, да наложат надзорни мерки, изискващи от КТД:

а. да разполагат с гаранционен капитал, надвишаващ минималните изисквания, определени в член 48е от Директива 2013/36/ЕС;

б. да ограничат вида на инструментите, които са разрешени в съответствие с Насоките на ЕБО относно инструментите, които са на разположение на клоновете от трети държави за неограничено и незабавно ползване за покриване на рискове или загуби съгласно член 48е, параграф 2, буква в) от Директива 2013/36/ЕС, като тези инструменти могат да бъдат от определена юрисдикция или деноминирани в определена валута;

в. да въведат оперативни условия в допълнение към тези в съответствие с Насоките на ЕБО относно инструментите, които са на разположение на клоновете от трети държави за неограничено и незабавно ползване за покриване на рискове или загуби съгласно член 48е, параграф 2, буква в) от Директива 2013/36/ЕС;

г. да отговорят на други специални изисквания за ликвидност в допълнение към изискванията, посочени в член 48е от Директива 2013/36/ЕС;

д. да усъвършенстват своите правила за вътрешно управление, за управление на риска, или за регистриране;

е. да стеснят или ограничат обхвата на своята дейност или на извършваните от тях дейности, както и контрагентите по тези дейности;

ж. да намалят риска, присъщ на техните дейности, продукти и системи, включително когато те са възложени на външен изпълнител, както и да спрат да осъществяват такива дейности или да предлагат такива продукти;

з. да спазват допълнителните изисквания за предоставяне на информация в съответствие с член 48к, параграф 3 или да увеличат честотата на редовното предоставяне на информация;

и. да оповестяват публично информация;

й. В зависимост от конкретния случай и като се вземат предвид критериите, посочени в член 48и, параграф 1 от Директива 2013/36/ЕС, компетентните органи могат да изискват от КТД да подаде заявление за лиценз като дъщерно предприятие в съответствие с дял III, глава 1 от Директивата. Това включва случаите, когато компетентният орган оценява, че КТД е от системно значение или поражда значителни рискове за финансовата стабилност в съответствие с член 48й от Директива 2013/36/ЕС.

527. По отношение на КТД от системно значение компетентните органи могат също така да обмислят:

   а. да изискат от КТД да структурира своите активи или дейности по такъв начин, че да престане да отговаря на критериите за институции от системно значение или да престане да представлява неправомерен риск за финансовата стабилност на Съюза или на държавата членка, в която е установен;

   б. да наложат допълнителни пруденциални — включително управленски — изисквания по отношение на КТД.

528. Компетентните органи следва да съобщят резултатите от оценката по ПНПО на ръководството на клона от трета държава и да го информират за всички действия, които клонът от трета държава трябва да предприеме, за да се съобрази с надзорните мерки, наложени въз основа на констатациите. Компетентните органи следва да съобщят резултатите от оценката на ПНПО, включително всички надзорни мерки, приложени към органа, отговорен за надзора на главното предприятие, в съответствие с административните споразумения или други договорености, сключени в съответствие с член 48в, параграф 2 от Директива 2013/36/ЕС.

Приложение I — Подкатегории на кредитния риск

В таблицата по-долу е представен неизчерпателен списък с подкатегории на кредитния риск, които компетентните органи следва да вземат предвид, когато това е приложимо.

Подкатегории на кредитния риск	*Препратки към правни актове/определения*	*Области на оценяване*	*Препратки към правни актове, свързани с областите на оценяване*
Кредитен риск от концентрация	*Рискът за институцията да понесе значителни кредитни загуби, произтичащи от концентрация на експозиции към малка група кредитополучатели, към набор от кредитополучатели със сходно поведение на неизпълнение или към силно корелирани финансови активи*	• *Концентрации към едно лице (включително клиент или група от свързани клиенти, както са определени за големи експозиции)* • *Секторни концентрации* • *Географски концентрации* • *Концентрация на продукта* • *Концентрация на обезпечения и гаранции* • *Скрити източници на концентрация, които могат да се реализират при условия на стрес, когато нивото на корелация на кредитния риск може да се увеличи в сравнение с нормалните условия*	*Регламент (ЕС) 575/2013: членове 129, 170, 171, 184, 207, 209, 395, 400–401* *Директива 2013/36/ЕС: членове 81 и 98*
Кредитен риск от контрагента	*Рискът, че контрагентът по дадена трансакция може да изпадне в неплатежоспособност преди окончателния сетълмент на паричните потоци по трансакцията*	• *Качеството на контрагентите и съответните ККО и сложността на трансакциите* • *Утежняващият риск, възникващ когато експозицията към контрагент е неблагоприятно корелирана с кредитното му качество* • *Експозицията към кредитен риск от контрагента и риска при сетълмент по отношение на текущите пазарни стойности и номиналната сума в сравнение с общата кредитна експозиция и със собствения капитал* • *Съотношението на трансакциите, обработени чрез инфраструктури на финансовия пазар (ИФП), които предвиждат сетълмент чрез плащане срещу доставка*	*Регламент (ЕС) 575/2013: членове 181, 246, трета част, дял II, глава 6* *Директива 2013/36/ЕС: член 79*

Подкатегории на кредитния риск	*Препратки към правни актове/определения*	*Области на оценяване*	*Препратки към правни актове, свързани с областите на оценяване*
		• *Съотношението на трансакциите към централните контрагенти и на ефективността на механизмите за защита от загуба за тях* • *Делът на трансакциите към централните контрагенти, установени в трети държави, ефективността на механизмите за защита срещу загуби за тях, както и начините за намаляване на евентуалната прекомерна експозиция към ЦК извън ЕС* • *Делът на извънборсовите трансакции, при които не е извършен централизиран клиринг, и ефективността на механизмите за защита срещу загуби за тях* • *Съществуването, значението, ефективността и приложимостта на споразумения за нетиране*	
Риск при сетълмент/риск при доставка	*Рискът, който възниква, когато трансакции с дългови инструменти, капиталови инструменти, чуждестранна валута и стоки (с изключение на репо сделки, както и сделки по предоставяне или получаване в заем на ценни книжа или стоки) останат неуредени след договорената дата за тяхната доставка*		*Регламент (ЕС) 575/2013: членове 1 и 92, трета част, дял V*

Подкатегории на кредитния риск	*Препратки към правни актове/определения*	*Области на оценяване*	*Препратки към правни актове, свързани с областите на оценяване*
Държавен риск	*Рискът институцията да понесе кредитни загуби, свързани с дейността, извършвана в конкретна държава, поради неблагоприятни обстоятелства и/или събития, включително въздействието на геополитически събития в конкретната държава*	• *Рискът от влошаване на качеството на експозициите на институцията в конкретна държава (включително риск от колективна задлъжнялост — т.е. неизпълнение от страна на голяма група длъжници), произтичащ от заплахи, събития и ескалиране на неблагоприятни събития, свързани с войни, тероризъм и напрежение между държавите и политическите участници, засягащи международните отношения* • *Степента на концентрация във всички видове експозиции на държавен риск, включително суверенни експозиции, в сравнение с целия кредитен портфейл на институцията (на длъжник и сума)* • *Икономическата мощ и стабилността на държавата на кредитополучателя и нейната история от гледна точка на навременно плащане и настъпване на сериозни събития на неизпълнение* • *Рисковете от други форми на държавна намеса, която може да засегне съществено кредитоспособността на кредитополучателите (например замразяване на депозити, експроприация или наказателно данъчно облагане)* • *Трансферният риск, свързан с трансгранично кредитиране в чуждестранна валута, за съществено трансгранично кредитиране и експозиции в чуждестранна валута*	
Кредитен риск от секюритизации	*Рисковете, произтичащи от секюритизационни трансакции, по отношение на които кредитните институции са инвеститор, инициатор или спонсор, включително репутационни рискове, например възникващи*	• *Уместността на разпределението на секюритизиращите експозиции в банковия портфейл и търговския портфейл и съгласуваността със стратегията за секюритизация на институцията* • *Рейтингът и резултатът на секюритизационните траншове, държани от институцията, и естеството, състава и качеството на базисните активи*	*Регламент (ЕС) 575/2013: член 67, трета част, дял II, глава 5* *Директива 2013/36/ЕС: член 82*

Подкатегории на кредитния риск	*Препратки към правни актове/определения*	*Области на оценяване*	*Препратки към правни актове, свързани с областите на оценяване*
	във връзка със сложни структури или продукти	• *Съответствието на капиталовото облекчение с действителното прехвърляне на риск за инициирани секюритизации* • *Дали има ясно разграничение между усвоените и неусвоените суми за ликвидни улеснения, предоставени на дружеството със специална цел секюритизация* • *Съществуването на планове за действие при непредвидени обстоятелства за програми за обезпечени с активи търговски ценни книжа, които се управляват от институцията в случай на невъзможност за емитиране на търговски книжа поради ликвидни условия и въздействието върху общата експозиция към кредитен риск на институцията*	
Риск при предоставяне на кредити в чуждестранна валута	*Допълнителният кредитен риск, произтичащ от експозиции към предоставяне на кредити в чуждестранна валута на нехеджирани кредитополучатели на дребно и МСП*	• *Всяка нелинейна връзка между пазарния и кредитния риск, при която валутните курсове може да имат непропорционално въздействие върху кредитния риск на портфейла от кредити в чуждестранна валута на институцията, например съществено увеличение както на остатъчната стойност на дълга, така и на потока от плащания за обслужване на такъв дълг и увеличаване на остатъчната стойност на дълга в сравнение със стойността на обезпечаващите активи, деноминирани в местна валута*	
Риск за капиталовите инструменти в банковия портфейл	*Рискът от загуби по финансови инструменти, дължащ се на промени в стойността на акциите, отчетени в банковия портфейл*	• *Рискът от спад в стойността на капиталовите инвестиции на институцията и гарантирането, че този риск е обхванат по подходящ начин от рамката на институцията за управление на риска* • *Когато е уместно, върху риска от участие в стратегически холдинги (както застрахователни, така и незастрахователни)*	*Регламент (ЕС) 575/2013: член 133*

Подкатегории на кредитния риск	*Препратки към правни актове/определения*	*Области на оценяване*	*Препратки към правни актове, свързани с областите на оценяване*
Риск, свързан с недвижимо имущество	*Рискът от загуба поради промени в пазарната стойност на собствените активи в недвижими имоти или на финансови инструменти, свързани с активите в недвижими имоти*	• *Рискът от спад в стойността на инвестициите в недвижими имоти на институцията* • *Когато е относимо, върху стойността на финансови инструменти, свързани с активи в недвижими имоти (напр. инвестиционни фондове за недвижими имоти, REIT)*	*За недвижими имоти, притежавани от институция, Регламент (ЕС) № 575/2013: член 134, параграф 1 — стандартизиран подход член 156 — вътрешнорейтингов подход*
Риск от разсейване	*Член 4, параграф 53 от РКИ*	• *Рискът от разсейване за всички кредитни портфейли, за които не се прилага вътрешнорейтинговият подход, както и за онези, чийто риск от разсейване се счита за несъществен от гледна точка на портфейла* • *По какъв начин експозициите, които са несъществени в рамките на всеки портфейл или клас експозиции, се отчитат в общата оценка на риска от разсейване на институцията* • *Когато е уместно, дали оценката на риска на експозициите към риск от разсейване при дейността по придобиване на платежни операции на търговци (например в портфейла от условни пасиви за позиции, свързани с отказ от плащане) е подходяща и се основава на последователна сегментация на базисните позиции в съответствие с техните основни договорни характеристики — т.е. естеството на базисните сделки по продажба, времето на обработка на плащанията и прилагането на стандартни механизми за редуциране на риска.*	
Риск, свързан с модела за регулаторно одобрени модели	*Член 4, параграф 1, точка 52б от РКИ*	• *Наблюдение дали институцията продължава да отговаря на минималните изисквания и гарантиране, че свързаните с това капиталови изисквания не са занижени* • *Оценката може да се основава на информацията, получена при други надзорни действия, включително тези, извършвани в съответствие с член 101 от Директива 2013/36/ЕС*	*Директива 2013/36/ЕС: член 3*

Приложение II — Подкатегории на пазарния риск

В таблицата по-долу е представен неизчерпателен списък с подкатегории на пазарния риск, които компетентните органи следва да вземат предвид, когато това е уместно.

Подкатегории пазарен риск (ниво 1)	*Препратки към правни актове/определения*[54]
Общ лихвен риск (търговски портфейл)	*Рискът от загуби, произтичащи от промени в пазарната стойност на дълговите инструменти вследствие на промяна в нивото на лихвените проценти, която не е свързана с конкретни характеристики на тези отделни дългови инструменти.* *Относими препратки към прави актове относно капиталовото третиране:* *> Преди Основния преглед на търговския портфейл (ОПТП) — вътрешни модели* *Регламент (ЕС) № 575/2013, трета част, дял IV, глава 5 — член 362* *> Преди ОПТП — стандартизиран подход/след ОПТП — опростен стандартизиран подход* *Регламент (ЕС) № 575/2013, трета част, дял IV, глава 2, раздел 2, подраздел 2 — членове 339—340 (общ риск по дълговите инструменти)* *> След ОПТП — алтернативен стандартизиран подход* *Регламент (ЕС) № 575/2013, трета част, дял IV, глава 1а, раздел 2 — членове 325г—325к (метод, основан на чувствителността, общ лихвен риск)* *> След ОПТП — алтернативен подход на вътрешните модели* *Регламент (ЕС) № 575/2013, , трета част, дял IV, глава 1б — членове 325ащ—325бп (компонент на очаквания недостиг/показателя за риска при стресов сценарий (SSRM))*

[54] В настоящата таблица „Преди Основния преглед на търговския портфейл (ОПТП)“ се използва за определението и третирането, приложими преди влизането в сила на ОПТП. В настоящата таблица „след ОПТП“ се използва за определенията и подхода, приложими след влизането в сила на ОПТП.

Подкатегории пазарен риск (ниво 1)	*Препратки към правни актове/определения*[54]
Риск от кредитен спред (търговски портфейл)	*Рискът, произтичащ от промените в пазарната стойност на дълговите финансови инструменти в резултат на колебания в техния кредитен спред (вж. „Определения“, дял 1).* *- Капиталово третиране, диференцирано по вид инструмент/портфейл:* *1) Риск от кредитен спред при позиции, които не са част от секюритизация* *2) Риск от кредитен спред при позиции, които са част от секюритизация (извън алтернативния портфейл за корелационно търгуване (АПКТ))* *3) Риск от кредитен спред при позиции, които са част от секюритизация, включени в АПКТ* *- Обхваща също така суверенния риск (т.е. риск от загуби вследствие на намаляване на пазарната стойност на суверенните експозиции)* *<u>Относими препратки към прави актове относно капиталовото третиране</u>* *> Преди ОПТП — вътрешни модели* *Регламент (ЕС) № 575/2013, трета част, дял IV, глава 5 от РКИ — член 362* *(Стойност под риск (VaR) — компонент; и допълнителен компонент на АПКТ („цялостен измерител на риска“) за позиции в АПКТ)* *> Преди ОПТП — стандартизиран подход/след ОПТП — опростен стандартизиран подход* *Регламент (ЕС) № 575/2013, трета част, дял IV, глава 2, раздел 2, подраздел 1 — членове 335—338 (специфичен риск по дългови инструмент)* *> След ОПТП — алтернативен стандартизиран подход*

Подкатегории пазарен риск (ниво 1)	*Препратки към правни актове/определения*[54]
	Регламент (ЕС) № 575/2013, трета част, дял IV, глава 1а, раздел 2 — членове 325г—325к (метод, основан на чувствителността, риск от кредитен спред (РКС) при позиции, които не са част от секюритизация, РКС при позиции, които са част от секюритизация, извън АПКТ, РКС при позиции, които са част от секюритизация, в АПКТ) *> След ОПТП — алтернативен подход на вътрешните модели* *Регламент (ЕС) № 575/2013, трета част, дял IV, глава 1б — членове 325ащ—325бп (компонент на очаквания недостиг/SSRM)*
Риск, свързан с капиталови инструменти (търговски портфейл)	*Рискът от промяна в пазарната стойност на даден инструмент поради широката динамика на капиталовия пазар или поради фактори, свързани с емитента на инструмента, или, в случай на дериват, с емитента на базовия инструмент.* *Относими препратки към прави актове относно капиталовото третиране* *> Преди ОПТП — вътрешни модели* *Регламент (ЕС) № 575/2013, трета част, дял IV, глава 5 — член 362 от РКИ* *> Преди ОПТП — стандартизиран подход/след ОПТП — опростен стандартизиран подход* *Регламент (ЕС) № 575/2013, трета част, дял IV, глава 2, раздел 3 — членове 341—344 (общ риск по капиталовите инструменти + специфичен риск по капиталовите инструменти)* *> След ОПТП — алтернативен стандартизиран подход* *Регламент (ЕС) № 575/2013, , трета част, дял IV, глава 1а, раздел 2 — членове 325г—325к (метод, основан на чувствителността, рисков клас — риск от капиталови инструменти)* *> След ОПТП — алтернативен подход на вътрешните модели* *Регламент (ЕС) № 575/2013, трета част, дял IV, глава 1б — членове 325ащ—325бп (компонент на очаквания недостиг/SSRM)*

Подкатегории пазарен риск (ниво 1)	*Препратки към правни актове/определения*[54]
	Рискът от загуба по финансови инструменти поради влошаване на кредитоспособността на емитента или на емитента на референтни активи, или на базисни активи. Това изключва риска от неизпълнение. ***При ОПТП този риск се третира като част от риска от кредитния спред.***
Миграционен риск	*Относими препратки към прави актове относно капиталовото третиране* *> Преди ОПТП — вътрешни модели* *Регламент (ЕС) № 575/2013, трета част, дял IV, глава 5, раздел 4 — членове 372—376* *> След ОПТП — алтернативен стандартизиран подход* *Регламент (ЕС) № 575/2013, , трета част, дял IV, глава 1а, раздел 2 — членове 325г—325к* *> След ОПТП — алтернативен подход на вътрешните модели* *Регламент (ЕС) № 575/2013, трета част, дял IV, глава 1б — членове 325ащ—325бп*
Риск от неизпълнение (търговски портфейл)	*Рискът от загуба по финансови инструменти вследствие на неизпълнение на задълженията от страна на емитентите на тези финансови инструменти или на емитентите на референтните или базисните активи. Обхваща също така суверенния риск, т.е. риска от загуби вследствие на неизпълнение на задълженията по суверенни експозиции.* *Относими препратки към прави актове относно капиталовото третиране* *> Преди ОПТП — вътрешни модели* *Регламент (ЕС) № 575/2013, трета част, дял IV, глава 5 — членове 372—376 (компонент „изискване за допълнителен риск от неизпълнение“)* *> След ОПТП — алтернативен стандартизиран подход*

Подкатегории пазарен риск (ниво 1)	*Препратки към правни актове/определения*[54]
	Регламент (ЕС) № 575/2013, трета част, дял IV, глава 1а, раздел 5 — членове 325х—325аг
	> След ОПТП — алтернативен подход на вътрешните модели
	Регламент (ЕС) № 575/2013, трета част, дял IV, глава 1б — членове 325ащ—325бп (изискване за риск от неизпълнение)
Валутен риск (търговски и банков портфейл)	*Регламент (ЕС) № 575/2013, член 4, параграф 1, точка 142 — включва, наред с другото, риск от превалутиране и структурен валутен риск* *<u>Относими препратки към прави актове относно капиталовото третиране</u>* I) *Изключение за структурните валутни позиции (S-FX позиции)* *- Регламент (ЕС) № 575/2013, член 104в* *- Насоки относно структурните валутни позиции (EBA/GL/2020/09)* II) *Третиране на позиции, различни от S-FX позициите* *> Преди ОПТП — вътрешни модели* *Регламент (ЕС) № 575/2013, трета част, дял IV, глава 5 — членове 362—377* *> Преди ОПТП — стандартизиран подход/след ОПТП — опростен стандартизиран подход* *Регламент (ЕС) № 575/2013, трета част, дял IV, глава 3 — членове 351—354* *> След ОПТП — алтернативен стандартизиран подход* *Регламент (ЕС) № 575/2013, трета част, дял IV, глава 1а, раздел 2 — членове 325г—325к (метод, основан на чувствителността, рисков клас „валутен риск“)* *> След ОПТП — алтернативен подход на вътрешните модели*

Подкатегории пазарен риск (ниво 1)	*Препратки към правни актове/определения*[54]
	Регламент (ЕС) № 575/2013, трета част, дял IV, глава 1б — членове 325ащ—325бп (компонент на очаквания недостиг/SSRM)
Стоков риск (търговски и банков портфейл)	*Регламент (ЕС) № 575/2013, член 4, параграф 1, точка 143* *Относими препратки към прави актове относно капиталовото третиране* *> Преди ОПТП — вътрешни модели* *Регламент (ЕС) № 575/2013, , трета част, дял IV, глава 5 — членове 362—377* *> Преди ОПТП — стандартизиран подход/след ОПТП — опростен стандартизиран подход* *Регламент (ЕС) № 575/2013, трета част, дял IV, глава 4 — членове 351—354* *> След ОПТП — алтернативен стандартизиран подход* *Регламент (ЕС) № 575/2013, трета част, дял IV, глава 1а, раздел 2 — членове 325г—325к (метод въз основа на чувствителността, рисков клас „стоков риск“)* *> След ОПТП — алтернативен подход на вътрешните модели* *Регламент (ЕС) № 575/2013, трета част, дял IV, глава 1б — членове 325ащ—325бп (компонент на очаквания недостиг/SSRM)*
Риск от корекция на кредитната оценка (търговски и банков портфейл)	*Регламент (ЕС) 575/2013, член 381*

Подкатегории пазарен риск (ниво 1)	*Препратки към правни актове/определения*[54]		
		Подкатегории пазарен риск (ниво 2)	*Препратки към правни актове/определения*
Риск, свързан с оценката (търговски и банков портфейл)	*Рискът от загуби от преразглеждане или корекции на счетоводната стойност на оценяваните по справедлива стойност активи и пасиви (Регламент (ЕС) № 575/2013, член 105 и Регламент (ЕС) № 2016/101)*	— Несигурност по отношение на пазарните цени — Разходи за закриването на позиции — Рискове, свързани с моделите за оценка — Неполучени кредитни спредове — Разходи за инвестиции и финансиране — Концентрирани позиции — Бъдещи административни разходи — Предсрочно прекратяване — Операционни рискове (рискове, свързани с оценката)	Регулаторни технически стандарти относно пруденциалната оценка (Регламент (ЕС) 2016/101)
Остатъчен риск	*Регламент (ЕС) № 575/2013, член 325ф и регулаторните технически стандарти относно надбавката за остатъчен риск (Регламент (ЕС) № 2022/2328) — обхващат широките категории рискове, произтичащи от екзотични базисни инструменти, както и остатъчния риск на инструменти, носещи други видове остатъчен риск*		

Подкатегории пазарен риск (ниво 1)	*Препратки към правни актове/определения*[54]
	<u>Относими препратки към прави актове относно капиталовото третиране</u> *> След ОПТП — алтернативен стандартизиран подход* *Регламент (ЕС) № 575/2013, трета част, дял IV, глава 1а, раздел 4 — член 325ф*
Пазарен риск: риск, свързан с модела	*Регламент (ЕС) № 575/2013, член 4, параграф 1, точка 52б)*
Пазарен риск: рискове, свързани с линейността	*— Делта риск (риск от промени в стойността на даден финансов инструмент вследствие на промяна в стойността на рисковия фактор (ефекти от първи ред))* *— Вега риск (риск, произтичащ от промени в променливостта на базисния актив на нелинеен инструмент)* *— Риск от кривината (включително гама риск) (рискове, които не са обхванати от делта и вега риска, включително риск, произтичащ от ефекти от втори ред при промени в базисния актив и от други параметри на опциите)*
Пазарен риск: пазарна ликвидност и риск от концентрация	*Рискът институцията да понесе пазарни/ликвидни загуби, произтичащи от концентрация, дължаща се или на експозиции към един-единствен рисков фактор, или на експозиции към множество рискови фактори, които са взаимосвързани, или на инструменти с дълги ликвидни хоризонти*
Пазарен риск: базисен риск	*Риск от загуби, дължащи се на несъвършена корелация в промяната на стойността на инструменти, които номинално се компенсират взаимно*

Приложение III – Подкатегории на операционния риск

В таблицата по-долу е представен неизчерпателен списък с подкатегории на операционния риск, които компетентните органи следва да вземат предвид, когато това е уместно.

Подкатегории операционен риск (ниво 1)	***Препратки към правни актове/определения***	**Подкатегории операционен риск (ниво 2)**	***Препратки към правни актове/определения***
Правен риск	*Член 4, параграф 1, точка 52а от РКИ*		
Риск, свързан с модела	*Член 4, параграф 1, точка 52б от РКИ*		
Риск в областта на ИКТ	*Член 4, параграф 1, точка 52в от РКИ*	**Риск за достъпност и непрекъсваемост на ИКТ**	*Рискът от неблагоприятно въздействие върху функционирането и достъпността на ИКТ системи, данни или услуги, включително неспособността за своевременно възстановяване на услугите на институцията поради неизправности в хардуерните или софтуерните компоненти на ИКТ; слабости в управлението на ИКТ системите; или всяко друго събитие*
		Риск за сигурността в областта на ИКТ (включително киберрискове)	*Рискът от неразрешен достъп или злонамерени или умишлени действия, които могат да застрашат ИКТ системите, данните или услугите, независимо дали произхождат от вътрешната среда на институцията или отвън (например кибератаки)*
		Риск от промени в ИКТ	*Рискът, произтичащ от неспособността на институцията да управлява промените в системите или услугите в областта на ИКТ своевременно и контролирано*

Подкатегории операционен риск (ниво 1)	*Препратки към правни актове/определения*	Подкатегории операционен риск (ниво 2)	*Препратки към правни актове/определения*
		Риск за целостта на данните в областта на ИКТ	*Рискът данните, съхранявани и обработвани от ИКТ системите, да са непълни, неточни или несъгласувани между различните ИКТ системи, което да наруши надеждността или непрекъсваемостта на услугите и дейностите на институцията и потенциално да доведе до оперативни, финансови, правни или репутационни последици*
		Риск в областта на ИКТ, пораждан от трети страни	*Рискът, който може да възникне за дадена институция във връзка с използването от нейна страна на услуги в областта на ИКТ, предоставяни от трети страни доставчици на услуги в областта на ИКТ или от подизпълнители на последните, включително чрез споразумения за възлагане на дейности на външни изпълнители (член 3, точка 18 от DORA), включително рискът от концентрация при ИКТ (член 3, точка 29 от DORA) както по отношение на критични, така и на некритични трети страни доставчици на услуги в областта на ИКТ*

Подкатегории операционен риск (ниво 1)	*Препратки към правни актове/определения*	Подкатегории операционен риск (ниво 2)	*Препратки към правни актове/определения*
Риск, пораждан от трети страни (извън ИКТ)	*Рискът, който може да възникне за финансов субект във връзка с използването на функция, предоставяна от трети страни доставчици на услуги или от подизпълнители на последните, включително предоставянето на функция или подкрепата за функция, включително чрез споразумения за възлагане на дейности на външни изпълнители (предстоящи насоки на ЕБО относно доброто управление на риска, пораждан от трети страни)*		
Кредитен риск (събития, свързани с операционния риск, свързани с кредитния риск, които не са взети предвид в рисково претеглената експозиция за кредитен риск)	*Член 317, параграф 5 от РКИ*		
Пазарен риск (събития, свързани с операционния риск,	*Член 317, параграф 6 от РКИ*		

Подкатегории операционен риск (ниво 1)	*Препратки към правни актове/определения*	Подкатегории операционен риск (ниво 2)	*Препратки към правни актове/определения*
свързани с пазарния риск)			

Приложение IV — Подкатегории на ЛРПДИТП

В таблицата по-долу е представен неизчерпателен списък с подкатегории на ЛРПДИТП, които компетентните органи следва да вземат предвид, когато това е уместно.

Подкатегории на ЛРПДИТП (ниво 1)	***Препратки към правни актове/определения***	**Подкатегории на ЛРПДИТП (ниво 2)**	***Препратки към правни актове/определения***
Риск от несъответствие	*EBA/GL/2022/14 (точка 7 „Определения“)*		
Базисен риск	*EBA/GL/2022/14 (точка 7 „Определения“)*		
Опционен риск	*EBA/GL/2022/14 (точка 7 „Определения“)*	**Риск, свързан с автоматични опции**	*EBA/GL/2022/14 (точка 7 „Определения“)*
		Риск, свързан с поведенчески опции	*EBA/GL/2022/14 (точка 7 „Определения“)*

Приложение V — Измерване на риска при трансферното ценообразуване

P2R за риска при трансферното ценообразуване следва да се определи чрез сумиране на P2R, съответстващи на риска, свързан с всеки механизъм за трансферно ценообразуване (TPA), който се основава на трансакционен метод на печалбите (TPM), както е посочено в точка 173 от настоящите насоки. Други видове TPA, при които също се прехвърлят съществени загуби към субекта в ЕС, следва да се оценяват по подобен начин. P2R, съответстващи на TPA, принадлежащ към установения TPM, следва да се определят, както следва:

а. Институцията следва да определи портфейла, чиито печалби и загуби се използват като основа за определяне на сумата, която трябва да бъде разпределена на институцията в съответствие с TPA.

б. Въз основа на i) емпирични доказателства и ii) ключови показатели, включени в механизма за ценообразуване, както е посочено в точка 174, буква б) от настоящите насоки, институцията следва да определи своята пределна вноска „m“ към ключовите показатели, използвани за определяне на дела от печалбите и загубите, който да бъде разпределен между субектите, участващи в TPA.

в. Институцията следва да получи капиталовите изисквания за пазарен риск (*C_MRPortfolio*), отнасящи се до портфейла, посочен в буква а).

г. P2R за механизма за трансферно ценообразуване е m × *C_MRPortfolio*. Тази сума може да бъде ограничена до максималната загуба, която може да бъде отнесена към институцията в съответствие с TPA.

На дадена институция може да се предостави *C_MRPortfolio* от субект, установен извън Съюза, с който има TPA. Този субект може да определи капиталовите изисквания въз основа на правилата за пазарен риск, приложими в юрисдикцията, в която е установен. Когато тези разпоредби на трети държави се основават на рамка за капиталовите изисквания по първи стълб, която не е в съответствие с рамката за капиталови изисквания за пазарен риск по първи стълб, прилагана в ЕС в съответствие с Регламент (ЕС) № 575/2013, компетентните органи следва да увеличат изискването с коефициент 1,5. Компетентните органи могат да намалят или увеличат този множител, за да се отрази съществеността на разликите в правилата за пазарния риск между ЕС и третата държава.

Компетентните органи могат да определят P2R на механизъм за трансферно ценообразуване на по-ниска стойност от стойността, получена в съответствие с първа точка от настоящото приложение, когато са изпълнени всички посочени по-долу условия:

а. В контекста на този TPA институцията се оценява като държаща и управляваща по-голямата част от пазарния риск, свързан с портфейла, на който се основава механизмът за трансферно ценообразуване;

б. Моделът на осчетоводяване предполага, че институцията може да разпредели своите загуби от търговския портфейл на други субекти, участващи в механизма за трансферно ценообразуване.

в. Институцията предоставя достатъчно доказателства, че с оглед на ролята ѝ на основен участник, допринасящ за ТРА по смисъла на буква а), капиталовите изисквания за пазарен риск, свързани с позициите, които са предмет на ТРА, вече покриват потенциални загуби, произтичащи от ТРА.